



SFÂNTUL IOAN CUVÂ DE AUR



DOVĂ SUTE CINCIZECI  
DE PARABOLE





SFÂNTUL IOAN GURĂ DE AUR

# DOUĂ SUTE CINCIZECI DE PARABOLE

Traducere: Pr. Victor Manolache

Carte tipărită cu binecuvântarea  
**Prea Sfințitului Părinte GALACTION,**  
Episcopul Alexandriei și Teleormanului

EDITURA EGYMENITA  
Editura Cartea Ortodoxă  
2011

Tradus după originalul:

250

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΙΚΑ  
ΠΑΡΔΕΙΓΜΑΤΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΥΨΕΛΗ»  
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Editura Egumenița

I.S.B.N 978-606-550-048-8

Editura Cartea Ortodoxă

I.S.B.N 978-606-529-141-6



### **Tropar glas 8:**

Din gura ta, ca o lumină de foc strălucind harul, lumea ai luminat. Vistieriile neiubirii de argint lumii ai învățat, înălțimea gândului smerit nouă ne-ai arătat. Dar cu cuvintele tale învățându-ne, părinte Ioane Gură de Aur, roagă pe Cuvântul Hristos Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre.

### **Condac glas 6**

Slavă...

Din cer ai primit dumnezeiescul har și cu buzele tale îi înveți să se închine unui Dumnezeu în Treime, Ioane Gură de Aur, preafericite cuvioase; după vrednicie te laudăm deci pe tine, că ești învățător, ca cel ce arăți cele dumnezeiești.

Mărimu-te pe tine, sfințitorule Părinte Ioane Gură de Aur și cinstim sfântă și cinstită pomenirea ta; că tu te rogi pentru noi lui Hristos, Dumnezeul nostru.

Veniți toți, într-un glas să laudăm pe Ioan Gură de Aur, zicând: pe învățătorul cel de obște.

***„Suflete al meu, auzind osândirea celui care  
a ascuns talantul, nu ascunde Cuvântul  
lui Dumnezeu, ci vestește minunile Lui, ca  
umplându-te de har, să intri întru bucuria  
Domnului tău!”***

**(Slava de la Vecernia din Lunea Sfintelor Patimi)**

## Marele Pescar al lumii

**01.** Fericitul Pavel, socotind că trebuia desființată tăierea împrejur, l-a trimis pe ucenicul său, Timotei, silindu-l să se taie împrejur, pentru că tocmai iudeii erau cei care urmau să-l primească, el fiind născut din femeie credincioasă evreică și din tată elin. Și pentru că era netăiat împrejur, fericitul Pavel l-a obligat să se taie împrejur, lucrând întocmai ca și pescarii. Căci aceștia nu aruncă în mare cârligul gol, ci după ce pun în jurul lui momeala. Așadar, să zicem că sinagoga preînchipuie marea, că iudeii sunt peștii, că Timotei este undița, că tăierea împrejur simbolizează momeala pusă în cârlig și că fericitul Pavel este pescarul. Prin urmare, el aruncă undița în mare, adică pe Timotei, însă nu gol, ci tăiat împrejur. Dacă l-ar fi trimis netăiat împrejur, peștii ar fi plecat, văzând cârligul gol. De aceea îl îmbracă cu tăiere împrejur, încât aceștia, dându-și seama că este ceva obișnuit la iudei, să se arunce asupra momelii. Și în acest fel, să nu se risipească bancul de pești, ci să fugă spre momeală. Adică să fie atrași prin tăierea împrejur și să fie ținuți prin cuvântul prediciei, lucru care s-a și întâmplat. Pentru că Timotei, venind acolo și fiind tăiat împrejur, a desființat tăierea împrejur. Prin urmare, în acest fel este lucrarea economiei dumnezeiești: mai întâi arată pogorământ față de slăbiciunile omenești și după aceea smulge răul din rădăcină.

## **Bunul cel mai mare este smerenia inimii**

**02.** La oameni, bunul cel mai mare este unul singur: smerenia inimii și amintirea zilei morții, vremea în care vom ieși goi din această mare a vieții și vom vedea însoțindu-ne înfierările faptelor. Vrei să-ți aduc un exemplu spre întărirea acestui lucru? **Niște oameni călătoreau pe o corabie cu pânze, străbătând aceeași mare. Și călătorii își arătau unii altora lucrurile furate din multele jafuri pe care le săvârșiseră. Desigur, cârmaciul a observat toate acestea cu de-amănuntul, dar n-a făcut controlul hoților pentru lucrurile furate. Doar când a văzut corabia apropiindu-se de mal, a poruncit tuturor să iasă goi din corabie și a aflat în acest fel ceea ce furase fiecare. După părerea mea, pilda aceasta are asemănare cu viața. În locul mării este viața noastră, iar corabia care plutește este creația, avându-L Cârmaci pe Dumnezeu, Cel Care primește pe corabie toate mărfurile. Și dacă vreun om duce o viață desfrânată, o va lăsa în corabia creației, dacă viețuiește însă bine, răsplata pentru faptă va fi păstrată pentru Ziua Judecății. Apoi, după ce ne apropiem de liman, de sfârșitul vieții, Cârmuitorul ne scoate goi din corabia pământească și faptele tuturor urmează să fie arătate în Ziua Judecății. Prin urmare, să străbatem largul mării acestei vieți curăți de întinăciune și să dobândim drept martor al faptelor bune zidirea. Să dezlegăm nodul cel slab care ne ține legați de cele prezente, să îndepărtăm inima noastră**

de dezmiardarea cea trecătoare, să alungăm grija de multe care ne duce la pieire, să nu ne legăm sufletul cu legături pământești, să disprețuim slava care vine de la cele trecătoare de aici, **să disprețuim floarea lucrurilor deșarte, care este ca și vopseaua care lesne își pierde culoarea**, să străbatem viața ca și cum ne-am îndrepta spre ceruri pe aripile rugăciunii. Noi, cei care pășim pe calea vieții, să urmărim răsplata chemării celei de sus a lui Hristos.

### **Să ne temem de păcat, căci acesta înseamnă iadul**

**03.** Să nu ne temem de pedeapsa veșnică, ci de mânia lui Dumnezeu, pentru că este mai înfricoșătoare decât cea dintâi. Să nu se întoarcă Dumnezeu și să te privească cu mânie, pentru că acest lucru este cel mai rău, mai înfricoșător decât toate! Și pentru ca să înțelegi mărimea lui, gândește-te la exemplul pe care ți-l voi pune înainte: **Dacă cineva care este împărat, văzându-l pe un om tâlhar și răufăcător osândit la chinuri, l-ar oferi pe singurul său fiu iubit ca să fie jertfit și, în schimbul tâlharului făcător de rele, l-ar da pe fiul său, care nu era răufăcător, nu numai la moarte, ci și la moarte de ocară, ca să-l salveze pe răufăcătorul osândit și să-l izbăvească de faima cea rea; și dacă, după toate acestea, răufăcătorul care a primit binefaceri de la împăratul ce l-a înălțat la o cinste așa de mare și i-a oferit mântuire și slavă negrăită, l-ar ocări, n-ar prefera să moară de mii de ori,**

**desigur dacă ar avea minte, decât să se facă vinovat de o astfel de nrecunoștință?** La acest lucru să cugetăm acum și să suspinăm cu amar, pentru că L-am mâniat pe Dumnezeu, Binefăcătorul nostru! Și să nu arătăm îndrăzneală pentru că El înfruntă cu îndelungă răbdare disprețul nostru, ci tocmai de aceea să plângem cu amar! Pentru că și în societatea omenească, atunci când cineva este lovit peste obrazul drept și îl oferă și pe cel stâng, se apără mai bine decât dacă ar fi dat nenumărate lovituri. Și când omul care a fost defăimat cu cuvinte de ocară nu numai că nu răspunde defăimării, ci îl și laudă pe defăimător, atunci lovește mai puternic decât dacă l-ar fi umplut cu defăimări nenumărate pe cel care l-a vorbit de rău. Așadar, dacă în societatea oamenilor ne rușinăm când aducem injurii cuiva, iar acela ne răspunde cu răbdare, cu atât mai mult trebuie să se teamă cei care păcătuiesc în fiecare zi și nu pătimesc nimic înfricoșător de la Dumnezeu, pentru că deasupra capului lor se adună o pedeapsă nesfârșită. **Deci, gândindu-ne la toate acestea, să ne temem întâi de toate de păcat, pentru că acesta este iadul, pedeapsa veșnică, acesta înseamnă nenumărate răutăți.** Și nu numai să ne temem de păcat, ci să-l și ocolim și să ne îngrijim a plăcea lui Dumnezeu în orice moment, pentru că aceasta este Împărăția cerurilor, aceasta înseamnă viață și bunătăți nemărginite. În acest fel vom câștiga încă de aici Împărăția cerurilor și bunurile viitoare.

## **Mântuitorul Iisus Hristos spune: Eu vă sunt tată, frate, soră, totul**

**04.** Eu vă sunt părinte, frate, mire, locuință, hrană, veșmânt, Eu vă sunt rădăcină, temelie, orice vreți sunt Eu, ca să nu ai nevoie de nimic. Tot Eu te voi și sluji, căci am venit să te slujesc, nu ca să fiu slujit (Mt 20, 28). Eu vă sunt prieten (Ioan 15, 14) și mădular al trupului (I Corinteni 12, 27) și Cap (I Corinteni 11, 3) și frate și soră și mamă (Matei 12, 50) toate vă sunt, este de ajuns să vă purtați prietenește față de Mine. Eu M-am făcut sărac pentru tine, M-am făcut cerșetor pentru tine, M-am înălțat pe Cruce pentru tine, M-am îngropat pentru tine; în ceruri, sus, Mă rog Tatălui pentru tine; jos, pe pământ, am fost trimis Mijlocitor de către Tatăl pentru tine. Tu ești toate prin mine, și frate, și moștenitor, și prieten, și mădular al trupului. Deci, ce dorești mai mult? De ce îți întorci fața de la Cel Ce te iubește? De ce te ostenești pentru lume? De ce scoți apă cu ulciorul spart? Pentru că aceasta înseamnă să trudești în viața aceasta! De ce dai prin dărac lumina zilei, de ce te lupți cu morile de vânt? De ce te ostenești în zadar? Orice meșteșug nu are și un scop? Acesta este vădit în fiecare lucru. Arată-mi și tu scopul grabei în viață! Nu poți, pentru că „deșertăciunea deșertăciunilor, toate sunt deșertăciuni!” (Ecleziast 1, 2). Să mergem la morminte: arată-mi-l pe tatăl, pe femeia ta! Unde este cel care purta veșminte de aur? Unde este cel care ședea în lectică? Unde este cel care avea

soldați? Unde este cel care purta diademă? Unde este cel care avea vestitori? Unde este cel care a ucis pe alții, care i-a aruncat în temniță? Unde este cel care a omorât pe cine a voit și a eliberat și a slobozit pe cine a dorit? Nu văd pe nimeni, nimic în afară de oase și putreziciune și pânze de păianjen. Toate s-au făcut tină, toate sunt poveste, toate sunt vis și umbră, simplă istorisire și reprezentare pictată sau nici măcar atât! Pentru că reprezentarea o privim fie și numai în tablou, însă aici nici tablou nu vedem. Și măcar să se fi oprit aici cele înfricoșătoare! Acum însă cinstea și dezmiardarea și strălucirea au ajuns cuvinte goale. Dar cele care sunt următoare acestora nu sunt umbră și cuvinte, ci rămân și se vor muta cu noi acolo și se vor vădi tuturor răpirile, lăcomiile, desfrânările, adultere-rele, nenumăratele lucruri înfricoșătoare. Acestea nu s-au preschimbat în tablou și pulbere, ci și cuvintele, și faptele sunt scrise în ceruri.

### **Slava deșartă este un demon cu înfățișare ademenitoare**

**05.** Fraților, într-adevăr, slava deșartă este un demon, care are însă înfățișare ademenitoare! Pentru că dacă demonul acesta s-ar preface în ibovnică, și ar purta veșminte aurite și moi și ar răspândi multe arome, îmbrăcat în chipul cel preafrumos al femeii, umbrind-o pe orice femeie prin frumusețea strălucitoare, și dacă s-ar arăta la o astfel de vârstă care-i entuziasmează în mod special pe tineri și le aprinde



**sufletele, adică în floarea tinereții**, purtând cingătoare de aur și având părul capului împletit în felurite şuvițe, încât să se asemene cu o prințesă persană, și dacă apoi ar purta pe cap cunună și ar adăuga la părul despletit multe podoabe și ar purta la gât pietrele cele mai strălucitoare, mai prețioase și mai aurite, și dacă demonul acesta ar sta într-un loc pustiu în fața unei case cu faimă rea și s-ar preface într-o fată cu înfățișare smerită și rușinoasă, pe care dintre trecători n-ar cuceri?

După aceea, dacă demonul l-ar conduce pe cel rătăcit în casă și s-ar dezgoli de toată acea frumusețe și s-ar arăta așa cum este în realitate: **negru, înflăcărat și sălbatic, desigur că l-ar înspăimânta pe nefericitul care a căzut în mâinile lui și, după ce ar năvăli asupra sa, i-ar stăpâni sufletul și i-ar zdruncina mintea. Astfel este demonul viclean al slavei deșarte.**

## **Dumnezeu a iubit firea noastră desfrânată**

**06. Dumnezeu a poftit desfrânata? Da, desfrânata, și mă refer la firea omenească desfrânată care refuză iubirea lui Dumnezeu și iubește adesea idoli lumii. Dumnezeu a poftit desfrânata, ca s-o facă fecioară. El, Care este atât de slăvit și de sfânt, a poftit desfrânata? Și de ce ? Ca să devină Mire! Și ce face? Nu trimite la aceasta pe una dintre slugile sale, nu trimite un Arhanghel, nu trimite Heruvimii, nu trimite Serafimii, ci vine El însuși, Cel îndrăgostit... A dorit**

desfrânata și ce face? N-o urcă pe aceasta la ceruri, ci coboară El pe pământ! Deoarece ea nu putea să se înalțe întru cele de sus, **vine El la desfrânată, și nu se rușinează! Vine la coliba ei (în pământul nostru smerit) și o găsește beată.** Și cum vine? Nu vădindu-și dumnezeirea, ci ca om asemenea desfrânatei, om nu la cuget, ci după firea omenească. Și face aceasta pentru ca desfrânata să nu-L vadă și să se înfioare, să nu tresară, să nu fugă. **Vine către desfrânată și Se face om ... chiar dacă a găsit-o plină de răni, sălbăticită, împovărată de demoni... vine lângă ea... Aceasta este trăsătura iubitului, nu caută vina pentru greșeli, ci iartă fărădelegile și căderile.** Și ce face? O ia de soție, se logodește cu ea. Și ce-i dă ca semn al cheazășiei acestei legături? Inelul. Care este acesta? **Duhul Sfânt, ne spune Sfântul Apostol Pavel : „Iar Cel Ce ne întărește pe noi împreună cu voi, în Hristos, și ne-a uns pe noi este Dumnezeu, Care ne-a și pecetluit pe noi și a dat arvuna Duhului, în inimile noastre” ( II Corinteni 1, 21-22).**

### **Întristarea este viermele care mănâncă sufletul și trupul**

**07.** Într-adevăr, întristarea este chinul înfricoșător al sufletelor, este o durere negrăită și o pedeapsă mai amară decât orice chin, pentru că se aseamănă cu viermele plin de otravă, care atacă nu numai trupul, ci și sufletul însuși. **Este un vierme care mănâncă nu numai oasele, ci și cugetarea. Este un călău de toată**

vremea, care nu pierde doar părțile cele dinafară, ci distruge și puterea sufletului. Este noapte continuă, întuneric fără licărire de lumină, furtună și vijelie, fierbințeală ascunsă care arde mai mult decât orice flacăra, război fără armistițiu, boală care face întunecate multe dintre lucrurile pe care le vedem. Pentru că soarele însuși, și chiar aerul curat, se pare că-i supără pe cei ce au această dispoziție, prefăcând pentru ei miezul zilei în miezul nopții.

De aceea și profetul, vădind aceasta în chip minunat, a grăit: „**Soarele va apune peste aceștia în miezul zilei**”(Amos 8,9), nu cu înțelesul că soarele piere, nici că-și întrerupe calea lui obișnuită, ci că omul întristat își închipuie că în miezul zilei este noapte. Noaptea întunecată nu este la fel cu noaptea mâniei, care nu vine din legea firească, ci din întunecimea cugetului. De aceea este și înfricoșătoare, și nesuferită, are fața nemilostivă, este mai aspră decât orice tiran, nu cedează degrabă în fața niciunuia dintre cei care încearcă s-o risipească, ci sufletul peste care stăpânește îl arată de multe ori mai împietrit și mai vârtos decât diamantul, când acesta nu urmează filosofia după Dumnezeu (pentru Sfântul Ioan Gură de Aur, filosofia înseamnă viață duhovnicească, viață după Dumnezeu, pe care o socotește singura viață filosofică).

## **Homosexualitatea este fapta care pierde sufletul împreună cu trupul (crimă îndoită)**

**08.** Un anume legiuitor al păgânilor a rânduit prin lege ca sclavii să nu participe la concursurile atletice, nici să aibă relații homosexuale, însă a îngăduit acest drept al pederastiei, sau mai bine zis această spurcăciune, cetățenilor liberi. Și aceasta a făcut-o poporul cel mai înțelept al atenienilor, prin marele lor legiuitor, Solon. Există însă și multe alte cărți ale filosofilor care descriu și încuviințează această boală a homosexualității. **Adică, ceea ce săvârșesc femeile desfrânate, fac și aceștia, chiar mai rău. Pentru că la femeile desfrânate, chiar dacă împreunarea trupească înseamnă fărădelege, ea este după fire, în timp ce homosexualitatea este și fărădelege și potrivnică firii.** Într-adevăr, este mai rău să fie atacat cineva de oameni din sexul său, decât de oameni din alt sex. **Eu susțin că homosexualii sunt mai răi decât ucigașii, pentru că este mai de preferat să moară cineva, decât să viețuiască și să se înjosească în acest mod. Deoarece ucigașul desparte sufletul de trup, în timp ce homosexualul distruge sufletul împreună cu trupul.** Ce-am putea spune despre această nebbie, care este mult mai rea decât desfrânarea, încât nici nu putem s-o înfățișăm? Pentru că nu zic doar că ai devenit femeie, ci că ai pierdut și trăsătura bărbatului! Și nu ai luat nici firea femeii, nici nu ai păstrat firea bărbatului, pe care o aveai, **ci te-ai făcut trădător al ambelor firi** și ești vrednic să fii târât și să fii ucis cu

pietre și de bărbați, și de femei, deoarece ai nedreptățit amândouă sexele. Pentru că este lucru nefiresc să-și preschimbe cineva firea bărbătească în fire femeiască, în timp ce este bărbat, să ia locul femeii, sau mai bine zis, este nefiresc ca cineva să nu fie nici una, nici alta. Deci, **câte chinuri trebuie să fie puse de-o parte pentru aceștia? Dacă, însă, auzind de iad, zâmbești și nu crezi, amintește-ți de acel foc venit asupra sodomitelor (Facere 19, 22-26).** Pentru că astfel era împreunarea trupească a bărbaților din ținutul Sodomei, împreunare care făcea trupul homosexualilor lipsit de folos și plin de rușine. **Pentru că ce este mai scârbos decât un bărbat care săvârșește fărădelegea cu un altul, ca și cum ar fi o femeie desfrânată? Ce este mai murdar? Vai, vai, ce nebunie! Vai, ce demență! Din partea aceasta sunteți mai fără de minte decât dobitoacele cele necuvântătoare, decât câinii!** Pentru că în niciun chip nu se întâlnește o astfel desfrânare între câini, căci firea cunoaște bine însușirile fiecărui sex și le respectă.

## **Crucea este slava lui Hristos**

**09.** Mântuitorul Însuși, înainte să fie răstignit, a grăit: „Părinte, a venit ceasul, preaslăvește pe Fiul Tău” (Ioan 17, 1), numind **Crucea slavă**. Despre faptul că Sfânta Cruce înseamnă slavă, ascultă ce spune Evanghelistul : „Căci încă nu era (dat) Duhul, pentru că Iisus încă nu fusese preaslăvit” ( Ioan 7, 39). Ceea ce ne spune Sfântul Evanghelist Ioan se referă la faptul

că harul nu fusese încă dat, deoarece dușmănia față de oameni nu fusese încă pierdută, de vreme ce Crucea nu fusese încă înălțată. **Pentru că Sfânta Cruce a risipit dușmănia lui Dumnezeu față de oameni, a adus împăcarea, a făcut pământul cer, i-a unit pe oameni cu îngerii, a stricat acropola morții, a paralizat puterea diavolului, a pierdut puterea păcatului, a scăpat pământul de înșelăciune, a readus adevărul, i-a alungat pe demoni, a stricat templele idolatre, a înălțat altare, a pierdut fumul jertfelor, a sădit virtutea, a întemeiat bisericile. Crucea este voia Tatălui, slava Fiului, bucuria Sfântului Duh, lauda fericitului Apostol Pavel, pentru că zice: „Iar mie, să nu-mi fie a mă lăuda, decât numai în Crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine, și eu pentru lume!” (Galateni 6, 14). Crucea este mai luminoasă decât soarele, mai strălucitoare decât razele lui. Pentru că atunci când soarele se întuneacă, Crucea strălucește. Și soarele se întuneacă nu pentru că dispăre, ci pentru că este biruit de strălucirea Crucii! Crucea a sfâșiat zăpădul păcatelor noastre, a făcut ne-folositoare legătura morții, Crucea este mărturia iubirii lui Dumnezeu. „Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (Ioan 3, 16). Și iarăși fericitul Pavel spune: „Căci dacă, pe când eram vrăjmași, ne-am împăcat cu Dumnezeu prin moartea Fiului Său, cu atât mai mult, împăcați fiind, ne vom mântui prin viața Lui” (Romani 5, 10). Crucea este zidul cel tare, armă nebiruită, garanția**

celor bogați, bunăstarea celor săraci, zidul de apărare al celor vânați, arma celor care se luptă în războaie, pieirea patimilor, dobândirea virtuților, semn minunat și nemaiîntâlnit. „Neam viclean și desfrânat cere semn, dar semn nu i se va da, decât semnul lui Iona proorocul” (Matei 12, 39). Și fericitul Apostol Pavel spune, de asemenea: „Fiindcă și iudeii cer semne, iar elinii caută înțelepciune. Însă noi propovăduim pe Hristos Cel răstignit: pentru iudei, sminteală; pentru neamuri, nebunie.” ( I Corinteni 1, 22-23). **Crucea a deschis Raiul, l-a băgat în Rai pe tâlhar, a condus neamul omenesc, care urma să piară și nu era vrednic nici de pământ, către Împărăția cerurilor.** Așadar, spune-mi, atâtea bunuri s-au întâmplat și ne-au venit prin Cruce, iar Hristos nu voia să fie răstignit? Și cine poate să spună aceasta? Dacă n-a vrut, însă, cine L-a silit, cine L-a constrâns? Și de ce a trimis înainte de El pe profeți, ca să vestească cum că va fi răstignit, și apoi nici să nu vrea să rabde aceasta? Și din ce pricină numește Crucea pahar, dacă n-a vrut să fie răstignit? Pentru că acest lucru arată dorința pe care o avea pentru răstignire. Adică, așa cum pentru cei care însetează paharul este plăcut, la fel și pentru El faptul de a Se răstigni. De aceea a și zis: „Cu dor am dorit să mănânc cu voi acest Paști” (Luca 22, 15). Și n-a spus-o la întâmplare, ci pentru că după seara Cinei urma Crucea.

## Deșertăciune deșertăciunilor, toate sunt deșertăciune

**10.** Desigur că întotdeauna, însă acum în mod special, avem prilejul să spunem: „Deșertăciunea deșertăciunilor, toate sunt deșertăciuni” (Eccleziast 1, 2). Așadar, unde este veșmântul strălucitor al demnității împărătești, unde sunt făcliile luminoase, Eutropie? Unde sunt dansurile, zgomotele, petrecerile și sărbătorile? Unde sunt cununile și cortinele? Unde este, Eutropie, strigătul cetății și aplauzele de pe hipodrom și lingușelile spectatorilor? **Toate acestea au dispărut, vântul a suflat deodată și a spulberat frunzele, arătând copacul gol, care, iată, se zgâlțâie din rădăcini.** Pentru că atâta forță a avut năvala vântului, încât a amenințat să smulgă copacul din rădăcini și să zdruncine nervurile lui. Unde sunt acum prietenii, unde sunt ospetele și cinele, unde este mulțimea profitorilor și vinul neîndoit cu apă, care curgea cât era ziua de mare, și feluritele pregătiri ale bucătarilor și slugile stăpânirii, care făceau și spuneau tot ce se putea, ca să fie plăcuți? **Noapte și vis s-au arătat toate acelea, Eutropie, și când a sosit ziua, au dispărut! Flori primăvăratice au fost, și când a trecut primăvara, toate s-au veștejit! Umbră s-au arătat, care a fugit degrabă, fum care s-a risipit, baloane de săpun care s-au spart, pânze de păianjen care s-au stricat.** De aceea repetăm neconținut aceste cuvinte duhovnicești: „Deșertăciunea deșertăciunilor, toate sunt deșertăciuni!”. Adică aceste cuvinte trebuie să se



găsească pretutindeni, și pe pereți, și pe veșminte, și în piețe, și pe case, și pe ulițe, și pe porți, și la intrări și, mai cu seamă, în conștiința fiecăruia, și întotdeauna să le cercetăm! Aceasta deoarece înșelăciunea lucrurilor și măștile și ipocrizia sunt socotite de mulți adevăr! Acest cuvânt trebuie să fie spus în fiecare zi, și la cină, și la prânz, și în adunări! Fiecare să-l mărturisească aproapelui său și să audă de la aproapele: "Deșertăciunea deșertăciunilor, toate sunt deșertăciune!". Nu ți-am spus mereu, Eutropie, că bogăția este un fugar? Tu însă n-ai răbdad cuvintele noastre! Nu ți-am spus că bogăția este un slujitor nerecunoscător? Tu însă n-ai vrut să crezi! Iată că s-a arătat în chip practic că nu este doar slujitor fugar, nici doar nerecunoscător, ci și ucigaș de om, pentru că bogăția te-a făcut acum să te cutremuri și să te înfricoșezi sub Sfânta Masă! Nu ți-am spus, când mă certai neîncetat că-ți grăiam adevărul, că eu te iubesc mai mult decât lingușitorii? Că eu, care te mustru, mă îngrijesc de tine mai mult decât lingușitorii care îți fac pe plac? **N-am adăugat la cuvintele acestea că sunt mult mai bineplăcute rănilor prietenilor decât sărutările viclene ale vrăjmașilor?** (Pilde 27, 6). Dacă ai fi răbdad rănirile noastre, sărutările acestora nu ți-ar fi pricinuit această moarte, pentru că rănilor noastre îți aduc sănătate, în timp ce sărutările lor ți-au pregătit boală nevindecată!

Așadar, unde sunt, Eutropie, turnătorii de vin? Unde sunt cei care mergeau cu trufie prin piață și grăiau tot felul de laude, fără număr, pentru tine? **Au pierit, s-au lepădat de prietenie! Și din agonia**

**ta, aceștia câștigă siguranță pentru ei înșiși! Noi însă nu ne-am purtat așa, ci și când erai rece cu noi, nu ne-am îndepărtat de tine, și acum, când ai căzut, îți stăm aproape și îți purtăm de grijă! Și Biserica lui Hristos, care a fost războită de tine, Eutropie, și-a întins brațele și te-a primit la sânul ei (când soldații îl vânau ca să-l ucidă, și-a găsit scăpare sub Sfânta Masă), în timp ce teatrele, de care te-ai îngrijit și pentru care de multe ori te-ai ridicat împotriva noastră cu mânie, te-au trădat și te-au pierdut! Însă n-am încetat să-ți spunem mereu: „De ce faci acestea? De ce te întorci cu mânie împotriva Bisericii și te arunci singur în prăpastie? Dar tu ai disprețuit cuvintele! Și cei de pe hipodromuri, după ce ți-au cheltuit toată bogăția, și-au ascuțit săbiile, însă Biserica lui Hristos, care a avut parte de mânia ta nesăbuită, aleargă în tot locul, voind să te salveze din mrejele morții.**

## **Nimic nu este deopotrivă cu Biserica**

**11. Nimic nu se compară cu Biserica! Și să nu-mi vorbești despre ziduri și despre arme, pentru că zidurile, cu vremea, se învechesc, în timp ce Biserica niciodată nu îmbătrânește. Barbarii dărâmă zidurile, Biserica, însă, nici demonii n-o biruiesc. Și că aceste cuvinte nu înseamnă o laudă mare, o mărturisesc faptele. Câți au războit Biserica și câți n-au pierit dintre cei care au făcut-o? Biserica, însă, s-a înălțat către ceruri, ea are un final măreț. Când este războită, ea biruiește, când este vânată, ea triumfă, când i se**

adreasează cuvinte de ocară, ea devine mai strălucitoare. Biserica primește lovituri și nu cade din pricina rănilor, este zdruncinată, dar nu se cufundă, este încercată de valuri, dar nu naufragiază, este asediată, dar rămâne nebiruită, este atacată, dar nu este învinsă! Așadar, de ce a fost îngăduit războiul? Ca răsplata să se arate mai strălucitoare! Ați fost de față în ziua aceea și ați văzut câte arme s-au mișcat? Mânia armatei era mai aprigă decât focul și noi am alergat la curtea împărătească. Dar acolo ce s-a întâmplat? Cu harul lui Dumnezeu, nimic din ceea ce era acolo nu ne-a înspăimântat! Vă spun acestea, ca să le urmați și voi! Deci, de ce nu ne-am înspăimântat? Pentru că nu ne-am temut de niciuna din relele de aici. Pentru că ce este rău? Moartea? Aceasta nu e rea, pentru că prin ea alergăm degrabă spre limanul cel neînviforat. Oare confiscarea averilor? „Gol am ieșit din pânțele mamei mele și gol mă voi întoarce în pământ” (Iov 1, 21). Oare exilurile? „Al Domnului este pământul și plinirea lui” (Psalmi 23, 1). Oare ocările? „Fericiți veți fi voi când vă vor ocări și vă vor prigoni și vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, mințind pentru Mine. Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri” (Matei 5, 11-12). Am văzut săbiile soldaților și m-am gândit la ceruri, am așteptat moartea și am avut în minte Învierea! Am privit pătimirile pământești și am numărat răsplătirile cerești, am privit dușmăniile și m-am gândit la cununa cerească! Pentru că realitatea luptelor a fost de ajuns pentru întărirea și mângâierea mea. Am fost exilat, dar aceasta n-a fost

ocară pentru mine, pentru că un singur lucru este ocară: păcatul. **Și dacă întreaga lume te insultă, dacă tu nu te-ai jignit pe tine, n-ai fost jignit. Trădare înseamnă numai trădarea conștiinței. Să nu-ți trădezi conștiința, și nimic nu te trădează!**

## **Acele bunuri pe care ochiul nu le-a văzut și urechea nu le-a auzit!**

**12. Într-adevăr, suntem vrednici de zeci de mii de plânsete și tânguiri! Dacă întreaga lume ar dobândi glas, și pietrele, și lemnele, și copacii, și fiarele, și păsările, și peștii, și târâtoarele, și întreaga făptură, în general, dacă ar avea glăsuire, ne-ar tângui pe noi, care am căzut din acele bucurii ale Raiului! Și n-ar putea să ne tânguiască și să ne plângă după cum s-ar cuveni! Pentru că ce rațiune, ce minte ar putea să descrie acea fericire, acea virtute, acea plăcere, acea slavă, acea fericire, acea strălucire, „cele ce ochiul n-a văzut și urechea n-a auzit și la inima omului nu s-au suit” (I Corinteni 2, 9)? Nu s-a spus, pur și simplu, că întrec închipuirea, ci că nici nu s-a gândit vreodată cineva „la cele pe care Dumnezeu le-a pregătit celor care-L iubesc pe El”. Într-adevăr, cum ar putea să perceapă firea bunurile pe care le-a gătit și le-a lucrat Dumnezeu? Deci dacă după ce ne-a creat, ne-a dăruit îndată atât de multe, fără ca noi să facem mai înainte nimic: Raiul, însoțirea cu El, ne-a făgăduit nemurirea, viața fericită și lipsită de griji, oare celor care au făcut atât de multe și s-au luptat și au**

răbdat de dragul Lui atâtea, ce nu le va dărui? **Lui Dumnezeu nu I-a fost milă de Unul-Născut Fiul Său, de dragul nostru, ci L-a dat la moarte pentru noi.** Și dacă ne-a făcut vrednici de astfel de bunuri, în timp ce eram vrăjmașii Lui, de câte bunuri nu ne va învrednici acum, când am devenit prietenii Lui? Domnul este bogat peste măsură și ne dăruiește foarte mult și Se îngrijește de prietenia Lui față de noi, însă noi, iubiților, nu depunem nici cea mai mică strădanie! Dar ce zic că nu ne îngrijim? Nu dorim noi să ne bucurăm de bunurile Lui atât cât dorește Dumnezeu! Și că Domnul dorește mai mult, a arătat-o prin ceea ce a făcut, dându-L pe Unul-Născut Fiul Său la moarte. Adică noi, de silă și spre folosul nostru, disprețuim puțin aur, în timp ce Domnul L-a dat pe Fiul Său pentru noi! Să fim pregătiți, iubiților, ca să împlinim ceea ce se cuvine față de iubirea lui Dumnezeu, ca să ne bucurăm de prietenia Lui. Căci El ne spune: „Voi sunteți prietenii Mei, dacă faceți ceea ce vă spun” (Ioan 15, 14). Vai, pe vrăjmașii Săi, pe cei care în nenumărate rânduri s-au vrăjmășit cu El, de care Se deosebește pentru totdeauna într-o măsură neasemănată, pe aceștia i-a făcut și-i numește prieteni? **Așadar, ce nu ar trebui să primească și să pătimească cineva de dragul acestei prietenii?**

**Când sufletul nu are nimic sănătos, deși pare  
că încă viețuiește, a murit**

**13.** Sufletul, când nu are nimic sănătos înlăuntrul lui, deși pare că încă viețuiește, a murit. Aceasta

se întâmplă când nu mai privește aurul ca pe un metal, ci ca pe ceva sfânt, când nu mai cugetă la cele viitoare, ci este atras de pământ, și le face pe acestea în locul celorlalte. **Pentru că de unde se face vădit că avem suflet? Nu din lucrări? Așadar, când sufletul nu le săvârșește pe ale lui, n-a murit oare?** Așa, cum pot să spun că ai suflet, când nu te îngrijești de virtute, ci răpești și săvârșești fărădelegea? Din faptul că mergi? Dar aceasta o fac și animalele necuvântătoare! Din faptul că mănânci și bei? Dar acest lucru îl fac și fiarele! **Nu cumva din faptul că stai drept pe două picioare? Dar aceasta îmi arată mai mult că ești fiară cu chip de om.** Pentru că atunci când le ai pe toate ale fiarei, nu însă și dimensiunea, cu mult mai mult mă neliniștești și mă înfricoșezi, mai mult cred că ești monstru în închipuire. Într-adevăr, dacă aș privi fiara grăind cu glas omenesc, nu aș putea să spun despre aceasta că este om, ci tocmai pentru aceasta aș zice că este fiară mai monstruoasă decât fiara. Deci, de unde aș putea să aflu că ai suflet omenesc, **când rați precum măgarii, când ții minte răul precum cămilele, când muști precum urșii, când răpești precum lupii, când furi precum vulpile, când ești viclean precum șerpilor, când ești lipsit de rușine precum câinele, din toate acestea, cum aș putea să aflu că ai suflet de om?** Vreți să vă arăt că sufletul este mort și când viețuiește? Să mutăm din nou cuvântul nostru la acei bărbați din vechime și, dacă socotiți, să vorbim despre acel bărbat care a avut legătură cu săracul Lazăr și vom afla ce este, în final, moartea sufletului. Deoarece bogatul

avea sufletul mort, și acest lucru se vedește din cele pe care le săvârșea, căci dintre lucrările sufletului, n-a făcut niciuna, ci mânca și bea și se deda doar la dez-mierdări. În acest fel sunt și acum cei nemilostivi și aspri, deoarece și aceștia au sufletul mort, întocmai precum acel bogat. Pentru că toată fierbințeala sufletului pentru iubirea față de aproapele se distruge, și el este mai mort decât trupul neînsuflețit. Sufletul nu se risipește în putrejune, fum și cenușă, precum trupul, ci în cele care sunt chiar mai murdare decât acestea, în beție, în mânie, în lăcomie, în iubiri iraționale și în pofte nepotrivite.

### **Cum să te numesc om, când ai mai multe defecte decât fiarele?**

**14.** Așadar, răspunde-mi, cum aș putea să recunosc în tine pe cel credincios, de vreme ce toate cele de mai sus îmi confirmă contrariul? Dar de ce vorbesc despre credincios, când nici măcar nu pot să afirm cu certitudine că ești om? Când lovești cu piciorul precum măgarul și dai năvală precum taurul, când fornăi după femei precum armăsarul și ești lacom precum ursul și îți îngroși trupul precum catârul și ții minte răul precum cămila și răpești precum lupul, ești iute la mânie precum șarpele, muști precum scorpia, ești viclean precum vulpea, ai înlăuntrul sufletului tău venin precum cobra și vipera și porți război împotriva fraților tăi precum acel diavol viclean, cum este

cu puțință să te socotesc printre oameni, de vreme ce văd că ai astfel de trăsături? În timp ce caut diferența dintre credincios și catehumen, există primejdia să nu aflu deosebirea dintre om și fiară. Deci, cum să te numesc? Fiară? Fiarele însă au doar unul dintre aceste defecte! **Tu, dimpotrivă, după ce le-ai adunat pe toate la un loc, depășești starea animalică a aceloră!** Să te numesc satană? Dar satana nu este nici rob pântecelui, nici împătimit de bani! Deci, răspunde-mi tu! Cum să te numesc om, când ai mai multe defecte decât fiarele și decât satana? Și dacă nu este cu puțință să te numesc om, cum să te numesc credincios? Și lucrul cel mai rău este cu siguranță faptul că, în timp ce avem atâta răutate, nu sesizăm că sufletul nostru și-a pierdut frumusețea, nici nu ne dăm seama de urâtenia lui! Deci, când te găsești la frizerie și te îngrijești de părul tău, iei oglinda și cercetezi cu atenție înfățișarea generală a podoabei capilare și îi întrebi pe cei aflați de față și pe frizerul însuși dacă a aranjat frumos partea din față a părului. **Și dacă ești bătrân, nu te rușinezi deseori să urmărești să ai înfățișare de tânăr.** Și nu sesizăm deloc că sufletul nostru nu doar că și-a pierdut frumusețea, ci a luat chip de fiară, s-a făcut după mitul idolatru Scyla sau Himeră”.

**Și cea mai mică lovitură îl umilește  
pe cel stăpânit de slavă deșartă**

**15. Spune-mi, deci, de ce îți întinzi gâtul? De ce mergi pășind în vârful picioarelor? De ce îți ridici**



sprâncenele? De ce îți umfli pieptul? Niciun fir din capul tău nu poți să-l faci alb sau negru, și tu plutești prin văzduh, de parcă stăpânești toate! Probabil că ai dori să-ți crească aripi, ca să nu mai mergi pe pământ! **Probabil dorești să fii dihanie cu aripi!** Nu cumva te faci acum dihanie cu aripi, de vreme ce, în timp ce ești om, te străduiești să zbori? Sau mai bine, de vreme ce zbori înlăuntrul tău și arzi să fii peste tot? **Cum să te numesc, ca să-ți pierd îngâmfarea? Să te numesc cenușă și praf și fum și pulbere?** Am dat nume meschinăriei tale, însă n-am zămislit exact imaginea pe care am urmărit-o, deoarece vreau să prezint fierbințeala ta și toată slava ta deșartă. Așadar, ce imagine am putea să găsim, care să se potrivească acestora? Mi se pare că se aseamănă cu câlții arși. Deoarece și aceia, în timp ce par umflați după ardere și își păstrează forma, la cea mai mică atingere de mână, se fac pulbere în întregime și par mai de nimic decât orice praf. La fel sunt și sufletele acestora, pentru că aerul slavei deșarte, la cea mai mică lovitură, poate să-i umilească și să-i risipească. Pentru că cel trufaș trebuie neapărat să fie și bolnav. **Căci înălțarea de sine nu este sănătoasă și așa cum baloanele de săpun se sparg lesne, la fel și aceștia se pierd cu ușurință.**

Dacă însă nu crezi, dă-mi un om obraznic și îngâmfat și vei vedea că la cea mai mică greutate devine mai fricos și decât iepurele. Pentru că așa cum flacăra ce se înalță din vreascurile subțiri se aprinde și în același timp se face scrum, în timp ce firea lemnelor tari nu se aprinde cu ușurință, dar păstrează

vreme îndelungată flacăra, la fel și sufletele puternice și statornice, nici nu ard, nici nu se sting cu ușurință, însă cele slabe le pătimesc pe amândouă într-un moment foarte scurt. Deci, știind toate acestea, să lucrăm smerenia, **pentru că nimic nu este mai puternic decât smerenia. Ea este mai tare și decât piatra și mai dură decât diamantul** și ne păzește mai mult decât turnurile, decât cetățile și decât zidurile, de vreme ce se face mai înaltă decât toate cursele de război ale diavolului.

### Om după nume și nu după cugetare

**16.** „Tot trupul este ca iarba și toată mărirea lui, ca floarea câmpului! Se usucă iarba, floarea se veștejește, că Duhul Domnului a trecut pe deasupra.(...) Iarba se usucă și floarea se veștejește, dar cuvântul Dumnezeuului nostru rămâne în veac” (Isaia 40, 6-8). Ai devenit bogat în bani, dar ce legătură are aceasta cu sufletul? Ești mai bogat în bani și mai sărac în suflet, **ești plin de frunze, dar lipsit de rod. Spune-mi, care este folosul?** Ai primit bani pe care urmează să-i părăsești aici, ai primit stăpânire, din care se naște dușmănia. Vino, desfată-te de cuvintele filosofilor, cheltuiește-ți păcatele tale, consumă-ți fărădelegile, curățește-ți conștiința, fă cugetul tău să se înalțe, fă-te înger și om! **Părăsește firea trupului și primește aripile ușoare ale vieții, izbăvește-te de cele văzute și agață-te de cele nevăzute!** Înălță-te la ceruri, psalmodiază împreună cu îngerii, stai lângă tronul ceresc cel înalt. **Părăsește fumul și umbra și iarba și pânza de păianjen, pentru**

că nu știu ce nume să-ți dau prin aceste lucruri ieftine! Aceste fapte le voi spune și nu voi înceta să le mărturisesc! Vino și fă-te om, ca să nu te batjocorească denumirea firii. Oare ați înțeles ceea ce v-am spus? Este om, zici, dar de cele mai multe ori este om după nume, nu însă și după cugetare. **Pentru că atunci când te văd că viețuiești irațional, cum să te numesc om, și nu bou? Când te văd că răpești, cum să te numesc om, și nu lup? Când te văd că desfrânezi, cum să te numesc om, și nu porc? Când te văd viclean, cum să te numesc om, și nu șarpe? Când văd că ai otravă, cum să te numesc om, și nu viperă? Când te văd nesăbuit la minte, cum să te numesc om, și nu măgar? Când te văd că săvârșești adulter, cum să te numesc om, și nu iapă? Când te văd fără convingere și fără minte, cum să te numesc om, și nu piatră? Ai primit noblețe de la Dumnezeu, de ce trădezi virtutea firii tale? Ce faci? Spune-mi! Unii oameni silesc firea, îmblânzesc leii și îi târăsc în mijlocul pieței. Tu îmblânzești leul, care este animal nesupus, **și te faci pe tine mai sălbatic și decât lupul?** Și cel mai rău este că fiecare dintre animalele necuvântătoare are un defect: lupul răpirea, șarpele viclenia, vipera otrava, însă în omul viclean nu există aceasta, pentru că de cele mai multe ori nu are doar un defect, ci devine și răpitor, și viclean, și otrăvitor, și adună în sufletul lui toate relele dobitoacelor necuvântătoare. **Deci cum să te numesc om pe tine, care nu ai pecetea Împărăției, nu ai porfira, nu ai cununa?** „Să facem pe om după chipul și asemănarea Noastră” (Facere 1, 26). Gândește-te la Chipul Celui după care**

ai fost creat și să nu decazi la nivelul animalelor necu-vântătoare!

## **Cei care își îmbuibază pântecele oferă masă bogată viermilor**

**17.** „Lupta noastră nu este împotriva trupului și a sângelui” (Efeseni 6, 12), iar tu îți îngroși trupul, în timp ce trebuie să te lupți?

**Vrăjmașul diavol stă scrâșnind din dinți, în timp ce tu te găsești într-o stare de moleșală și îți concentrezi atenția la masă? Știu că acestea le spun pe nedrept, dar nu pentru toți: „Cine are urechi de auzit să audă!” (Matei 13, 9). Hristos Se topește de foame, în timp ce tu te pierzi pe tine prin îmbuibarea pântecelui? Sunt două lucruri cu desăvârșire opuse. Așadar, ce rău nu pricinuieste viața în desfătare? Ea este potrivnică sieși și de aceea nu știu cum poartă numele acesta. Pentru că așa cum slava deșartă înseamnă necinste, în timp ce bogăția este sărăcie, deși poartă numele acesta, la fel și viața în dezmierdări este scârbă. Nu cumva urmează să fim aduși jertfă și de aceea ne îngrășăm? De ce oferi viermilor o masă bogată? De ce sporești putreziciunea, de ce verși izvoare de sudoare și aduni putoare? De ce te arăți pe tine nefolositor față de toate? Vrei ca ochiul tău să devină puternic? Fă-ți trupul tău puternic, deoarece și la corzile instrumentelor, cea groasă și lipsită de mlădiere este nefolositoare pentru melodii, în timp ce aceea care este subțiată pe toate părțile, este plină de ritm și**

armonie. De ce-ți îngroși sufletul? De ce-ți pregătești un zid mai gros? **De ce crezi un nor de fum foarte dens în momentul în care de pretutindeni se ridică vapori ca ceața deasă?** Dacă nu altul, cel puțin atleții să te învețe că trupul mai ușor este mai puternic. Prin urmare, și sufletul care viețuiește cu evlavie este mai puternic, pentru că se aseamănă la sprinteneală cu catârul și calul.

### **Milostenia este capabilă să ne șteargă păcatele**

**18.** „Întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut” (Matei 25, 40). Dacă Împăratul a invitat pe cineva la cină și în timp ce erau de față slujitorii Lui, a grăit către aceștia: „**Mulțumiți-l pe acesta în locul Meu, căci el, când eram sărac, M-a hrănit și M-a găzduit, Mi-a făcut multe binefaceri în momentele de strâmtorare!**”, cum nu și-ar cheltui fiecare toți banii lui pentru acela față de care Împăratul a simțit atâta mulțumire? Cum nu l-ar număra printre casnicii Săi? Cum nu S-ar îngriji să-l apropie și să-l facă prietenul lui? Ați văzut puterea cuvântului? Dacă în situația împăratului care este om, lucrul acesta se bucură de atâta cinste, gândește-te la Hristos, Care în ziua aceea a Judecății ne cheamă în prezența îngerilor și a tuturor puterilor cerești și grăiește: „Acesta M-a găzduit pe pământ, Mi-a făcut numeroase binefaceri, când eram străin M-a adunat de pe drumuri”. Deci, gândește-te la

îndrăzneala în fața îngerilor, la lauda în fața puterilor cerești! Cum nu este cu puțință ca acela pentru care Hristos mărturisește să nu aibă îndrăzneală mai mare decât îngerii? Prin urmare, fraților, mare lucru este milostenia, pe aceasta s-o iubim din toată inima, căci nimic nu se poate asemui cu ea. **Milostenia este capabilă să ne ierte și celelalte păcate și să ne izbăvească de Judecata viitoare!** În timp ce tu taci, milostenia stă și te apără, sau mai bine zis, în timp ce tu nu grăiești, guri nenumărate mulțumesc pentru tine. Atâtea bunuri izvorăsc din milostenie, și noi ne arătăm nepăsători și trândavi! Dăruiește pâine câtă poți. Nu ai pâine? Dă un obol (ban) ! Nu ai obol? Dă un pahar cu apă rece! Nu ai nici aceasta? Tânguiește-te împreună cu cel îndurerat, și ai plată! Pentru că plata nu ține de nevoie, ci de buna dispoziție.

### **Milostenia este împărăteasa virtuților**

**19.** Să ne oprim acum și să arătăm cea de-a patra cale a pocăinței. Și care este aceasta? Mă refer la milostenie, la împărăteasa virtuților, care degrabă îi înalță pe oameni în lăcașurile cerești, apărătorul cel mai bun. Milostenia este lucru mare și de aceea și înțeleptul Solomon grăiește cu putere: „**Este mare lucru omul, dar mai mare valoare are omul care dă milostenie**” (Pilde 20, 6). Mari sunt aripile milosteniei, ea străbate văzduhul, lasă în urmă luna, depășește razele soarelui și ajunge în înaltul cerului. Și nici acolo nu se oprește, ci despică cerul, lăsând în urmă

**mulțimea îngerilor și cetele arhanghelilor și toate puterile cele de sus și stă lângă însuși Tronul împărătesc. Și acest lucru poți să-l afli din însăși Sfânta Scriptură, care zice: „Corneliu, rugăciunile și milosteniile tale s-au suit înaintea lui Dumnezeu” (Fapte 10, 4). Expresia: „înaintea lui Dumnezeu” înseamnă că și dacă ai multe păcate, nu trebuie să te temi, deoarece ai apărător milostenia! Pentru că nicio putere cerească nu se împotrivește milosteniei! Ea cere datoria, ea are zăpăditul păcatelor pe care-l ține în mâini. Pentru că graiurile acestea sunt ale Mântuitorului Însuși: „Întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei, prea mici Mie Mi-ați făcut” (Matei 25, 40). Astfel, oricâte păcate ai avea, milostenia ți le șterge pe toate.**

**Cel care va da un pahar cu apă rece unuia dintre aceștia mici ai Mei, în numele Meu, nu-și va pierde plata sa!**

**20. Negustorii de untdelemn sunt săracii care stau în fața bisericii, așteptând milostenie de la tine. Și cât untdelemn să cumpăr? Cât dorești! Nu stabilesc o măsură, ca să nu pui înainte drept pretext sărăcia. Cât poți, atâta cumpără! Ai obol? Cumpără cerurile, și nu pentru că cerul este sărac, ci pentru că Domnul este iubitor de oameni. Nu ai obol? Dă un pahar de apă. „Cel ce va da de băut unuia din aceștia mici numai un pahar cu apă rece, în nume de ucenic, adevărat grăiesc vouă: nu va pierde plata**

sa" (Matei 10, 42). Negoțul și negustoria reprezintă cerul, iar noi rămânem nepăsători! **Dăruiește pâine, și primește Raiul**, dăruiește-le pe cele mici, și primește-le pe cele mari, **dăruiește-le pe cele trecătoare, și primește-le pe cele nemuritoare, dăruiește-le pe cele stricăcioase, și primește-le pe cele nestricăcioase!** Dacă era bâlci și erau alimente din abundență și ieftine, iar cele multe s-ar fi vândut în schimbul celor puține, n-ați fi vândut averile voastre și, împărțindu-le pe toate celelalte, nu v-ați fi străduit să dobândiți acel negoț? Și acolo unde lucrurile sunt stricăcioase, arătați atâta râvnă, iar acolo unde marfa este nemuritoare, arătați atâta lenevie și nepăsare? **Dăruiește săracului încât, chiar dacă tu taci, nenumărate guri să mărturisească pentru tine prin prezența acolo a milosteniei și prin apărarea ei. Milostenia este izbăvirea sufletului!** De aceea, așa cum în fața ușilor bisericii există vasele pline cu apă, ca să-ți speli mâinile, la fel în afara bisericii stau săracii, ca să-ți speli mâinile sufletului tău! Ți-ai spălat mâinile trupești cu apă? **Spală și mâinile sufletului tău cu milostenia!** Nu pune înaintea ca îndreptățire sărăcia, căci văduva, aflată în starea cea mai cumplită de sărăcie, l-a găzduit pe profetul Ilie (III Regi 17) și sărăcia nu i s-a făcut piedică, ci ea l-a primit pe profet cu mare bucurie și de aceea s-a și bucurat de roadele vrednice ale iubirii de străini și a secerat spicele milosteniei.



## Părinții noștri i-au așezat pe săraci în fața ușilor bisericilor

**21.** Puterea milosteniei este mare și despre ea v-am vorbit și la adunarea trecută și vă voi grăi și acum. Deci nimeni să nu socotească deasa amintire ca o osândire a ascultătorilor! Pentru că și la concursuri, spectatorii îi încurajează pe alergătorii pe care-i văd apropiindu-se de premii și au multe șanse de victorie. Așadar și eu, pentru că văd că primiți cu multă râvnă cuvintele despre milostenie, tocmai de aceea vă îndemn deseori spre aceasta. **Săracii sunt vindecătorii sufletelor noastre, binefăcătorii și ocrotitorii noștri. Pentru că nu dai cât primești, ci dăruiești bani și primești Împărăția cerurilor!** Ușurezi sărăcia și te împrietești cu Însuși Domnul tău! Vezi că răsplata nu este egală? Acestea sunt pe pământ, acelea în cer, acestea se pierd, acelea rămân, acestea se strică, acelea nu pătesc nicio stricăciune. **Din motivul acesta și părinții noștri i-au așezat pe săraci în fața ușilor bisericilor, ca privirea acestora să amintească de milostenie și celui mai nepăsător și mai lipsit de omenie.** Pentru că atunci când stau mulți bătrâni cocoșați, zdrențuroși, robi, necurați, ținându-și toiegele pe care de-abia pot să se sprijine, de multe ori fără ochi și betegi în tot trupul, cine este atât de nesimțitor, atât de aspru, încât să stea împotriva vârstei, a bolii, a betșugului, a sărăciei și a veșmântului zdrențuit și în general în fața tuturor celor care se fac pricină de mângâiere, să rămână insensibil în fața tuturor acestora? De aceea stau

în fața ușilor noastre mai puternici decât orice pricină și prin înfățișarea lor ne atrag atenția și îi cheamă spre iubire de oameni pe cei care intră în biserică. Pentru că așa cum s-a consacrat să existe fântâni în curțile bisericilor, încât cei care urmează să se roage lui Dumnezeu să-și spele mai întâi mâinile și după aceea să le ridice la rugăciune, la fel și pe săraci, părinții noștri i-au așezat în fața ușilor, în loc de fântâni și izvoare, **pentru ca să ne curățim mai întâi sufletul cu iubirea de oameni, așa cum ne spălăm mâinile cu apă, și după aceea să ne rugăm.** Pentru că nici firea apei nu curățește atât de mult întinările trupului cât spală puterea milosteniei murdăria sufletului. Deci, așa cum nu îndrăznești să intri să te rogi cu mâinile nespălate, cu toate că greșeala aceasta este cea mai mică, la fel, să nu vii vreodată pentru rugăciune fără să faci milostenie.

### **Dacă vrei să te împrietenești cu Domnul tău, arată-l faptele milosteniei tale**

**22.** Dacă cineva, șezând într-un loc înalt, ar putea să vadă toate lucrurile omenești, gândește-te câtă nebie ar afla în acestea și câte lacrimi n-ar vărsa, în câte hohote de râs n-ar izbucni, câtă ură n-ar arăta față de ele! Pentru ca astfel de lucruri săvârșim, ce sunt vrednice de râs, de lacrimi și de ură, peste măsură de nesăbuite! **Unul hrănește câini, ca să prindă fiare sălbatice, preschimbându-se el însuși în fiară. Altul hrănește măgari și tauri, ca să care pietre, în timp ce îi disprețuiește pe oamenii care mor de foame. Și**

cheltuiește aur fără măsură, ca să construiască oameni de piatră (statui), în timp ce pe oamenii adevărați, care devin de piatră din cauza răutății lui, îi disprețuiește. Un altul, adunând mozaicuri de aur, cu multă osteneală împodobește zidurile, **în timp ce, privind la pânțele goale ale săracilor, se arată nepăsător.** Unii își cumpără veșminte peste veșminte, **în timp ce altul nu are cu ce să-și acopere nici propriul său trup gol.** Un altul îl răpune pe fratele său prin tribunale, altul își cheltuiește banii cu desfrânatele și cu profitorii, altul cu mimii și cu cetele de lăutari, altul în clădiri strălucitoare, în vânzarea ogoarelor și a caselor. Din nou, unul numără dobânzile banilor săi, altul, dobânzile dobânzilor, **în timp ce altul ticluiește zapise pline de multe ucideri și nu poate să se bucure nici de odihna nopții, priveghind la relele altora.** Când se face ziuă, toți aleargă, unul pentru câștig nedrept, altul pentru cheltuiala plină de desfrânare, alții pentru furtul care este știut de toți. Și toată grija se învâрте în jurul acestor lucruri, **în timp ce de cele duhovnicești nici nu poate fi vorba, iar la biserică toți merg doar ca să privească.** Însă ceea ce se cere de la noi nu este aceasta, ci este nevoie de fapte și cuget curat. Dacă însă toată ziua o cheltuiești în lăcomie, iar după aceea, intrând în biserică, spui puține cuvinte, nu numai că nu L-ai făcut pe Dumnezeu milostiv față de tine, dar L-ai și mâniat peste măsură! **Pentru că dacă vrei să te împaci cu Domnul tău, arată fapte, învață mulțimea suferințelor, îngrijește-te de cei goi, flămânzi, nedreptățiți, de căile fără număr ale iubirii de oameni, pe care Dumnezeu ți le-a rânduit.**

## Momentul în care Sfântul Ioan Gură de Aur a luat marea hotărâre să devină preot

### A.

**23.** Deci, care este taina? Din ziua aceea în care mi s-a impus gândul preoției, de multe ori am fost în primejdie ca trupul să-mi înțepenească cu desăvârșire. Atâta teamă și neliniște a stăpânit sufletul meu! Având înaintea slava Miresei lui Hristos (Biserica), sfîntenia, frumusețea ei duhovnicească, înțelepciunea și buna-cuviință și cugetând eu, ticălosul, la greșelele mele, n-am încetat vreodată să o plâng pe aceea și să mă învinuiesc pe mine. **Am suspinat tot timpul și m-am întrebat: oare cine a rânduit aceasta? Ce păcat însemnat a săvârșit Biserica? Cum l-a mâniat atât de mult pe Stăpânul ei, încât să fie lăsată în mâinile mele, cel mai nevrednic dintre toți oamenii, și să rabde o astfel de rușine?** Acestea cugetam și n-am putut să rabd nici gândul acestei lucrări nepotrivite. Am rămas în nesimțire, precum apoplecticii, și nu puteam nici să văd, nici să aud. Când am scăpat din acest mare impas (pentru că a cedat în câteva rânduri), m-au cuprins lacrimile și întristarea. Și după preaplinul lacrimilor, m-a cuprins iarăși frica, tulburându-mi, înfricoșându-mi și zdruncinându-mi cugetul. În atâta tulburare am viețuit în tot acest răstimp, în vreme ce tu, Vasile, nu știai și credeai că trăiesc liniștit! **Acum, însă, mă voi strădui să-ți descopăr involburarea sufletului meu și poate așa mă vei înțelege.** Prin urmare, cum, în ce chip să-ți fac vădite lucrurile? Pentru ca să le privești

limpede, n-ar fi alt chip decât să-mi golesc inima, dar pentru că acest lucru este cu neputință, mă voi strădui să-ți arăt, Vasile, pe cât este cu putință, înceteșarea de până acum a mâhnirii mele printr-o imagine neclară, iar tu înțelege golul meu sufletesc.

### B.

Să presupunem că cineva o are logodnică<sup>1</sup> pe fiica împăratului întregului univers și că fiica aceasta este de o frumusețe negrăită, care depășește firea omenească și întrece prin aceasta tot neamul femeiesc. Mai are, de asemenea, și o astfel de virtute sufletească, încât, prin purtarea ei frumoasă, depășește foarte mult chiar neamul bărbaților din toate timpurile, și din trecut, și din viitor, precum și toate măsurile viețuirii morale. Și umbrește prin frumusețea caracterului ei orice altă frumusețe trupească. Să presupunem că Logodnicul ei (Hristos) nu Se aprinde doar pentru aceste harisme ale logodnicei, ci, pe lângă acestea, este stăpânit de dorul pentru ea și prin patosul Lui îi lasă în umbră pe toți amanții maniaci ai istoriei. După aceea, în timp ce arde de iubire, aude de la cineva că acea logodnică urmează să fie căsătorită cu un om umil (Ioan Gură de Aur) și fără stare, urât și slăbănog și mai urâcios decât toți oamenii pământului. Vasile, oare ți-am reconstituit o parte a durerii

---

<sup>1</sup> De multe ori, Biserica este numită de către scriitorii bisericești Mireasă sau Logodnică.

mele și este de ajuns ca să închei parabola? Socotesc că este de ajuns pentru descrierea golului meu sufletesc, căci de altfel, doar pentru aceasta am folosit imaginea.

## Sufletul omului blând

**24.** Sufletul omului blând se aseamănă cu o culme de munte, care are în jur o aură fină, care primește razele curate ale luminii, care revarsă apele curate ale izvoarelor și pune înaintea multe dintre harurile florilor. Este asemenea livezilor și grădinilor de primăvară și se aseamănă chiar cu ierburile și cu florile, cu frunzișurile și cu apele curgătoare. Dacă se întâmplă să se audă și vreun glas, el este melodios și oferă multă mulțumire celor care îl ascultă. Pentru că se aseamănă cu păsările cântătoare, care stau în vârfurile frunzelor copacilor, și cu greierii, cu privighetorile și cu rândunelele, care slobozesc laolaltă o împreună-glăsuire, sau cu zefirul care suflă dulce printre frunzele copacilor și face să șuiere brazii și pădurile de conifere și imită de multe ori lebedele. Sau se aseamănă cu livada cea plină de roade și cu crinii ce se pleacă unul către altul, și închipuie o culoare albăstrie, întocmai ca largul azuriu al mării cu valurile liniștite. Multe imagini de acest fel poate să afle cineva. Pentru că atunci când își aruncă privirea asupra florilor, crede că privește culorile curcubeului, când se uită la zambile, crede că privește marea cu valurile ei, când se uită la crini, crede că vede cerul. Atunci se întâmplă ca omul să fie mulțumit nu numai de priveliște, de privire, ci

și de trupul lui, pentru că pe acela îl înalță și îl ușurează, încât crede că se află mai mult în cer decât pe pământ. Există însă și un alt glas melodios, cel al apei care se pornește de una singură din vârful muntelui și coboară printre stânci și provoacă prin căderea ei pe pietre susurul liniștit și cald și creează cu desfătare o astfel de istovire a mădularelor noastre, încât poartă degrabă somnul spre ochi. **Ați ascultat cu mulțumire povestirea și poate că veți deveni iubitori ai pustiei.**

### **Sufletul omului îndelung-răbdător**

**25.** Din sufletul omului îndelung-răbdător nu iese duh de mânie, ci cuvinte liniștitoare și îmbietoare, care preînchipuie într-adevăr acea liniște a zefirului. Și sfaturile lui care nu pricinuiesc nicio supărare, ci imită păsările cântătoare, nu-l arată pe acesta că este minunat? Pentru că fiorul graiului nu cade asupra trupului, ci ușurează sufletele. Doctorul n-ar putea să-l scape atât de repede de febră pe omul care are fierbințeală, oricâte strădanii ar depune, cât ar putea **omul îndelung-răbdător să-l răcorească prin duhul cuvintelor sale, primindu-l pe cel mânios, care arde de mânia lui.** Dar de ce vorbesc despre medic? Nici fierul înroșit și cufundat în apă nu se izbăvește atât de grabnic de fierbințeala lui, cât omul mânios care vine în legătură cu sufletul îndelung-răbdător. Căci așa cum în piață, când sunt aduse păsări cântătoare, toți cred că este pălăvrăgeală, la fel se întâmplă și cu învățăturile noastre, atunci când cad în sufletele

**pline de mânie.** Deci îngăduința este mai dulce decât mânia și obrăznicia. Și nu doar aceasta, ci și faptul că pe una a lăsat-o Dumnezeu și pe cealaltă diavolul. Vedeti că n-am spus la întâmplare aceea că și dacă nu existau diavolul și Dumnezeu, chiar și aceste învățături singure erau capabile să ne îndepărteze de mânie. Pentru că cel îndelung-răbdător și lui însuși își este mulțumitor, și celorlalți folositor, iar cel foarte mânios și lui însuși își este neplăcut, și pe ceilalți îi vatamă. Pentru că nu este nimic mai urât decât un om mânios, nimic mai stânjenitor, mai împovărător, mai rușinos, după cum nimic nu este mai desfătat decât cel care nu știe să se mânie. **Este mai bine să locuiești împreună cu fiara sălbatică decât cu un astfel de om.** Pentru că fiara sălbatică, odată îmblânzită, rămâne așa, în timp ce omul mânios, ori de câte ori îl îmblânzești, iarăși devine fiară, deoarece s-a obișnuit pe sine cu astfel de deprinderi. **Pentru că, așa cum este deosebire între o zi frumoasă și plină de soare și o vreme de iarnă, plină de multă mohoreală,** la fel este deosebire între sufletul omului mânios și sufletul omului îngăduitor.

### **Imnul Sfântului Ioan Gură de Aur închinat Sfântului Mucenic Roman, cel căruia i s-a tăiat limba**

**26. Luptele în arenă dăruiesc trupurilor bărbăție și cunoștințe în iscusința întrecerilor, în timp ce pomenirea martirilor înarmează sufletele**



**împotriva meșteșugirilor demonilor și le învață cum să înfrunte loviturile acelor.** Asemenea este și amintirea atletului Roman, care astăzi s-a încununat. Pentru că cine n-ar primi curaj în luptele împotriva diavolului, întărindu-și sufletul său prin luptele martirului pe care nu l-a înfricoșat mulțimea atâtor primejdii? Într-adevăr, atunci stăpâna în lume marea domnie tiranică a necredinței, **viața omenească era asemenea mării tulburate în adânc, talazurile mării se revărsaseră pe pământ** și suferința înfricoșătoare, venită din partea necredinței, amenința să cufunde corabia evlaviei în care se aflau peste tot mulți cârmaci morți (episcopi), un mare număr de marinari (martirii) se pierduseră în valuri și toți erau plini de temeri amare și de frica naufragiului. **Împărații suflau mai înfricoșător decât vijeliile, tiranii aduceau valuri înfricoșătoare, tronurile cârmuitorilor înclinau tot spre aceasta, judecătorii propovăduiau lepădarea de Hristos, legiuitorii amenințau cu pedepse înfricoșătoare.** Bărbații erau răpiți și duși să jertfească idolilor, femeile erau târate spre scârba altarelor, fără să lipsească din turbarea aceasta fecioarele. Preoții erau exilați sau dați la tăiere, iar credincioșii îndepărtați de locașurile sfinte. Deci, după ce l-au atârnat pe martirul Roman pe lemn, l-au sfâșiat, însă acesta săruta lemnul ca pe pomul vieții. Judecătorii l-au biciuit pe martir, silindu-l să-și mărturisească sentimentele. Judecătorul necredinței i-a tăiat limba, silindu-l să treacă sub tăcere pe Cel în Care crede. Vai, vai! Născocire înfricoșătoare a vicleniei! Sufletul ce cugetă cele ale lui Hristos nu

I-am schimbat, spunea el, deci cel puțin să-i tai limba care vorbește despre Hristos! Taie, tirane, limba, ca să afli că firea, și fără limbă, grăiește despre Hristos! Gura se umple de bucurie, oferind lui Hristos limba ca jertfă nemaîntâlnită. Limba a simțit mare bucurie, devenind martir înaintemergător al mucenicului Roman. **Vai, vai! Limbă, care ai apucat să te muți înainte de suflet în mulțimea mucenicilor! Oh! Gură care l-ai născut pe martirul ascuns înlăuntrul tău! Oh, limbă care ai arătat gura jertfelnic! Oh, gură care ai dat limba la tăiere!** Viteazule, având templu, ai uitat de templul gurii, în care ai jertfit limba plină de sângiuiri ca pe o mioară nemaîntâlnită. Oare ce ritor va împlети cununi de laudă virtuților tale? **Romane, ai primit limba din firea omenească, tu însă ai arătat-o martir! Ai primit gura pentru paza limbii, dar tu ai arătat gura altarul limbii!** Ai primit instrument ca să vorbești, tu ai arătat-o însă tăiată în țărână, ai primit limba ca slujitor al cuvintelor, și tu ai jertfit-o ca pe o oaie neprihănită lui Hristos! **Cu ce numire potrivită să cinstesc limba ta? Cu ce nume să-ți împodobesc limba?** Călăii au mișcat sabia împotriva limbii, însă limba, asemenea lui Isaac cel legat (din jertfa lui Avraam) n-a tresărit, ci ca și cum s-ar fi aflat deasupra altarului gurii, a primit cu mulțumire lovitura, învățând limbile oamenilor **că nu trebuie doar să grăiască despre Hristos, ci să se lase și junghiate pentru Hristos.** Ai răpit, viteazule Roman, mărinimia jertfei patriarhului Avraam, oferind în locul fiului său, unul-născut Isaac, vlăstarul unul-născut al limbii. Deci cu dreptate ți-a

sădit Hristos a doua limbă, pentru că te-a găsit bun lucrător al celei dintâi.

## De ce o numim Săptămâna Mare?

**27.** Cărmacii, trecând prin nenumărate arhipelaguri, în timp ce pânzele sunt deschise și înălțimea încărcăturii potrivită, când urmează să se apropie de țarm, sunt cu luare aminte și se ostenesc mai mult, astfel încât vasul să nu se ciocnească de vreo stâncă sau piatră și osteneala de mai înainte să fie fără de folos. La fel fac și alergătorii. Când ajung la sfârșitul cursei, atunci aleargă chiar mai repede, astfel încât să ajungă cei dintâi la final și să se învrednicească de premii. Și atleții, după multe lupte și victorii, când se luptă pentru cunună, pentru ca să câștige și să plece încununăți, se luptă chiar mai mult. Deci așa cum cărmacii, alergătorii și luptătorii se îngrijesc și priveghează mai mult când se apropie de final, la fel și noi, care cu ajutorul lui Dumnezeu am ajuns la sfârșitul Postului celui Mare, care am călătorit în corabia postirii și am ajuns în Săptămâna Mare, trebuie să prelungim acum ajunarea și să înmulțim rugăciunile și să ne mărturisim cu acrivie toate câte am păcătuit și să împlinim toate faptele bune, milostenia din prisos, îngăduința, blândețea și orice altă virtute, astfel încât, după ce am ajuns împreună, prin aceste izbânzi, în ziua Paștilor, să ne desfătăm cu bunăvoința Domnului. O numim Săptămâna Mare nu pentru că are ceasuri mai multe, căci altele sunt zilele care au

mai multe ceasuri. Nici pentru că are mai multe zile, pentru că și toate celelalte săptămâni, ca și aceasta, au același număr de zile. **Prin urmare, de ce o numim Săptămâna Mare?** Pentru că bunurile care s-au agonisit în timpul ei sunt pentru noi mari și negrăite. **Pentru că în aceasta a încetat războiul îndelungat, moartea a fost biruită, blestemul a pierit, stăpânirea diavolului s-a risipit, robii lui au fost răpiți. În aceasta s-a făcut împăcarea lui Dumnezeu cu oamenii, cerul a devenit locuință, oamenii s-au amestecat cu îngerii, cele despărțite s-au unit, gardul s-a dărâmat, cheia a fost aruncată, Dumnezeul păcii le-a împăcat pe cele din cer cu cele de pe pământ.** Așadar, pentru aceasta o numim Săptămâna Mare, pentru că în ea Domnul ne-a dăruit mulțime de daruri. De aceea mulți prelungesc postirea, privegherea și slujbele sfinte de noapte și fac milostenie, ca să arate prin faptele lor cinstea pe care o acordă Săptămânii celei Mari. Deci, dacă Dumnezeu ne-a dăruit într-însa atâtea bunătăți, nu trebuie să arătăm și noi respectul și cinstea prin ceea ce putem?

### **Slava deșartă este precum rodia sau mărul Sodomei și Gomorei**

**28.** Oare cine dintre voi s-a rugat lui Dumnezeu pentru mine și pentru întregul Trup al Bisericii, încât să stingă focul care s-a născut din slava deșartă, văpaia care pierde întregul Trup, flacăra care împarte

în multe părți Trupul cel unic și sfâșie iubirea? Căci precum fiara care s-a repezit asupra unui trup nobil și sensibil, care nu se poate apăra, la fel și slava deșartă și-a înfipt colții înveninați în Trupul Bisericii și a vărsat veninul ei, umplând-o de multă putoare. Și pe unele dintre mădulare le-a tăiat și le-a aruncat departe, pe altele le-a sfâșiat și le-a făcut bucăți, iar pe altele le-a înghițit. Și dacă era cu puțință ca cineva să privească cu ochii slava deșartă și Biserica, ar fi avut parte de un spectacol cumplit, mult mai înfricoșător decât cele care se întâmplă în stadioane. **Ar fi văzut Trupul Bisericii aruncat la pământ și slava deșartă stând deasupra lui, privind pretutindeni și ținându-i cu tărie pe cei căzuți, fără să se îndeparteze deloc de aceștia și fără să arate milă față de ei!** Deci cine dintre noi va alunga fiara slavei deșarte? Alungarea acesteia este lucrarea lui Dumnezeu, Care a îngăduit lupta. Acesta, în urma rugăciunilor noastre, îi va trimite pe îngerii Săi. Și după ce vor lega gura obraznică și lipsită de rușine a slavei deșarte cu niște funii, astfel o vor îndepărta. **Slava deșartă este un astfel de lucru, cu adevărat rodul Sodomei,** pentru că și fructul are înfățișare strălucitoare și creează celor care-l privesc părerea că este rod sănătos, datorită înfățișării lui părelnice. Dacă iei însă în mâinile tale rodia sau mărul, imediat se fărâmă între degete și după ce străpungi coaja ce cuprinde rodul, **degetele se cufundă în praf și cenușă.** În acest fel este și slava deșartă. Când cineva o privește, pare însemnată și minunată, dar când o prindem cu mâinile, atunci

degrabă cufundă sufletul nostru în țărână. Și că slava deșartă este un astfel de lucru se face vădit din multe. Din ce? Vreți să începem mai întâi cu lucrurile legate de Biserică? Acum cuvântul meu este silit să se mute la credincioșii noștri, **care în timp ce Îl văd pe Hristos însetat și lipsit de hrana necesară, nu vor să-I dea nici cel mai mic ajutor.** Și cât cheltuiesc unii pentru teatre, desfrânate, mimi și dansatori, doar pentru ovații, nu cheltuiesc credincioșii noștri pentru Împărăția cerurilor.

## Porțile iadului nu vor birui Biserica

**29.** Hristos a îngăduit să se întâmple așa. După ce a îngăduit ca Biserica Lui să se arate în lume ca o corabie pe mare, nu a oprit furtuna, ci a smuls-o din furtună, nu a liniștit marea, ci a întărit corabia. Și în timp ce de pretutindeni se ridicau popoarele precum valurile sălbatice și în timp ce duhurile viclene o loveau ca vânturile turbate, iar de pretutindeni se ridica vijelia, a oferit Bisericii mare liniște. **Și lucrul cel mai minunat este nu numai că furtuna nu a sfărâmat corabia, ci că corabia a îndepărtat furtuna. Pentru că prigoanele neîntrerupte nu numai că nu au cufundat corabia, ci au și fost risipite de Biserică.** Cum și în ce chip și de unde? Din hotărârea aceea care spune: „**Porțile iadului nu o vor birui**”. Câte nu au făcut idolatrii, ca să șteargă cuvântul acesta, ca să anuleze hotărârea, și nu au putut s-o distrugă! Pentru că hotărârea a fost a lui Dumnezeu. **Și de aceea se arată precum un**

turn construit cu grijă din pietre neşlefuite şi legat cu fier, pe care vrăjmaşii, lovindu-l din toate părţile, nu dărâma nici clădirea, nu strică nici liantul, ci pleacă fără să veteme deloc turnul şi fără să-i pricinuiască vreun rău, arătând şi puterea lor nefolositoare. La fel şi cuvântul acesta, ca un turn înalt, înconjurat cu trăinicie în mijlocul lumii, deşi lovit de idolatrii din toate părţile, s-a arătat mai puternic, în timp ce puterea lor s-a dovedit nefolositoare. Şi aşa au murit! Deci ce n-au urzit împotriva acestei hotărâri: „Porţile iadului nu o vor birui”? Armatele s-au pregătit, armele s-au mişcat, împăraţii s-au înarmat, popoarele s-au ridicat, cetăţile s-au urnit, judecătorii s-au umplut de mânie, născocind tot felul de pedepse. Niciun fel de pedeapsă nu a fost trecut cu vederea. Foc şi fier, dinţii fiarelor şi prăpăstii şi înecuri şi hăuri şi lemn şi cruce şi cuptor şi toate chinurile câte n-au mai existat până atunci au fost puse în lucrare. Mulţimea ameninţărilor a fost de negrăit, făgăduinţele pentru onoruri nespuse, încât prin cele dintâi să-i înfricoşeze, prin cele de-al doilea să-i câştige şi să-i ademenească. Deci niciun fel de înşelăciune şi constrângere nu a fost trecut cu vederea. Pentru că, într-adevăr, părinţii i-au dat pe fiii lor şi copiii nu i-au cunoscut pe părinţii lor, mamele au uitat durerile naşterii şi legile firii au fost răsturnate. Dar temeliile Bisericii nici în acest fel nu s-au zdruncinat. Războiul a avut loc între rudenii, însă n-a atins zidurile Bisericii, datorită aceluia cuvânt: „**Porţile iadului nu o vor birui**”. Desigur, să nu gândeşti că a fost un simplu cuvânt, ci a fost Cuvântul lui

Dumnezeu, pentru că Acesta și cerul l-a întemeiat cu cuvântul (Psalmul 32, 6), și pământul l-a întărit pe ape (Psalmul 103, 6), făcând densă și grea această fire. Și marea cea nestăpânită în năvala ei, care are atâtea valuri, printr-un cuvânt a împrejmuț-o de pretutindeni cu un zid lipsit de putere, nisipul. **Așadar, dacă Acela cu un cuvânt a întărit cerul, a întemeiat pământul, a pus stavilă mării, de ce te miri că pe Biserica lui Hristos, care este mai prețioasă decât cerul și pământul și decât marea, a întărit-o cu cuvântul acesta?**

### **La ceasul rugăciunii, în biserică nu sunt îngăduite discuțiile, râsetele și zgomotul**

**30.** Vedeți câtă răutate stăpânește în lume. Oare n-am avut dreptate când am zis **că este ca mulțimea de iarbă și noianul de ape nestăvilit?** Nu zic că săvârșesc lucruri de acest fel, ci că atât de mare indiferență îi stăpânește pe cei care intră în biserică, încât nici nu vor să se îndrepte. Căci îi văd pe unii stând și discutând la ceasul în care se face rugăciunea, și nu numai când se face rugăciunea, ci și când preotul îi binecuvântează. Oh, mare îndrăzneală! Când vor dobândi mântuirea? Cum vom putea să primim milostivirea lui Dumnezeu? Dacă mergi într-un cerc de copii, îi vei vedea pe toți jucându-se la fel, în același ritm, fără să treacă nimic cu vederea. Deci așa cum harpa creează în chip potrivit o simfonie panarmonică și ritmată prin armonizarea tuturor corzilor ei, **la fel și aici trebuie ținută de toți o înțelegere în armonie, pentru că am**



devenit o biserică, suntem mădularele potrivite ale aceluiași cap, toți am devenit un trup. Dacă cel mai mic lucru este trecut cu vederea, totul se distruge și se pierde. Astfel, buna-rânduială a multora este distrusă de neorânduiala unuia singur. Și este înfricoșător faptul că deși nu vii aici ca să iei parte la o joacă sau la un cor de copii, tu stai în neorânduială! Nu știi că te afli împreună cu îngerii, că psalmodiezi împreună cu ei? Înalți cântări și râzi? Este vrednic de mirare că nu se sloboade fulger nu numai asupra acelor, ci și asupra noastră! Pentru că faptele acestea sunt vrednice de trăsnet. Împăratul este de față, inspectează armata, tu însă stai sub privirile îngerilor, râzând și arătându-te nepăsător față de cel care râde? Deci până când vom fi osândiți? Până când ne vom bate joc de noi? Oare nu se cuvenea ca pe oamenii de acest fel să-i îndepărtăm din biserică ca pe niște pierzători, ca pe niște stricători, ca pe unii care răspândesc dezordinea, ca pe niște desfrânați și plini de nenumărate rele? Când vor înceta râsetele aceștia, care și în ceasul cel înfricoșător râd? Când vor lepăda flecăreala, ei care vorbesc chiar și în vremea binecuvântării? Nu au respect față de cei prezenți, nu se tem de Dumnezeu? Oare nu ne este de ajuns nepăsarea duhovnicească și faptul că în timp ce ne rugăm, gândul nostru se află în altă parte, ci adăugăm și râsete și multă gălăgie? Oare cele care se întâmplă aici sunt scene de teatru?

## Nu șovăi să mergi adesea la biserică

**31.** Dacă cineva se mută și locuiește în atelierul de parfumuri, și fără să vrea inspiră mireasma, cu atât mai mult se întâmplă aceasta cu cel care merge la biserică. Așa cum din lene se naște lipsa de râvnă, la fel și din lucrare se naște zelul. Și chiar dacă ești plin de rele și necurat la suflet, să nu eziți să mergi la biserică. Și care este câștigul, vei întreba, dacă nu le împlinesc pe acestea pe care le aud? Nu este puțin lucru, **nu este mic câștigul dacă-ți recunoști nevrednicia!** Nu este nefolositoare această teamă, nici fără rost datoria. Dacă doar suspini că nu ai făcut câte ai auzit, vei ajunge cândva la hotărârea să le faci. Pentru că nu este cu puțință ca cel care vorbește să nu aibă câștig. Căci atunci când dorim să citim o carte, imediat ne adunăm gândurile, ne spălăm mâinile. Vezi câtă atenție arătăm înainte de lectură? Deci dacă facem aceasta în mod neconținut și cu grijă, vom dobândi mare folos. Pentru că nu am fi spălat mâinile noastre dacă n-am fi avut în sufletul nostru respectul. Așadar, iubitorilor, să luăm aminte la Sfintele Scripturi, iar dacă nu, cel puțin să cercetăm Evangheliile și să ne folosim din acestea.

## Jertfa lui Avraam a fost preînchipuire

**32.** Vă rog să vă gândiți la ceea ce a suferit Avraam când a fost numit tată de către fiul său, Isaac,

pe care a vrut să-l aducă jertfă. Cum nu i s-au tăiat genunchii, cum nu i s-au sfărâmat mădulele, cum nu i s-a zdruncinat mintea auzind cuvântul „tată” rostit de fiul său? Și totuși a răbdat toate acestea și l-a legat pe Isaac și a luat cuțitul în mână sa dreaptă, ca să-l ucidă pe unicul său fiu mult-iubit. Cât de vrednică de cinste este dreapta aceea care s-a înarmat împotriva fiului său? Nu știu cum să prezint prin cuvinte toate câte s-au întâmplat. **Cum nu i-a paralizat mâna, cum nu i-a căzut cuțitul din mână, cum nu s-a sfărâmat în întregime și nu s-a zdrobit?** Cum a răbdat să-l vadă pe Isaac legat? Cum n-a rămas pe loc mort? Cum și-a ținut nervii, cum a răbdat mintea lui? Nu pot să descriu prin cuvinte ceea ce s-a întâmplat! Câți sunteți părinți sau mame, veniți lângă mine, întindeți mâinile, ajutați cuvântul meu, pentru că îmi pierd puterile în fața acestei realități! Iertați-mă, dar vă rog să mă ajutați! **De multe ori, un părinte are cinci sau șase fii și fiice, și când unul din aceștia se îmbolnăvește, tatăl stă în jurul patului său, sărutând ochii copilului, îmbrățișându-i mâinile, socotind ziua noapte și lumina întuneric, fără să se schimbe stihiiile firii,** ci pentru că din scârba tristeții nu-i mai pasă de ele. Se întind paturi moi, medicii stau în preajmă, oameni mulți înconjoară bolnavul, dar **tatăl se topește în întregime.** Și dacă are bani mulți, îi este indiferent, dacă are mii de griji, le alungă pe toate, neputând să-și vină în fire, fiind beat de tristețe, și toate podoabele lui nu pot să vindece răul. La fel se poartă și mama: plânge, este plină de foc, aprinsă în întregime, caută

putere să împartă durerea, sau mai bine zis s-o poarte ea întreagă, ca să scape copilul care se chinuiește de boală. Pentru mamă, nici viața de aici, nici cea viitoare nu este nimic, **ci dintre toate acestea socotește că lucrul cel mai prețios este să-i fie dată ei toată boala copilului. Nu știi cum să descriu pătimirea aceasta!** Gândiți-vă și la Avraam, că a suferit aceleași lucruri, dar iată că filozofează (are înțelepciune dumnezeiască) și se supune poruncii lui Dumnezeu, călcând în picioare firea, iar porunca Stăpânului a devenit mai puternică decât măduarele lui. Pentru că le-a răbdât pe acestea, așa cum am spus mai înainte, ca om, dar a filozofat ca prieten al lui Dumnezeu. Și ai putut să-l vezi pe Isaac martor viu, care a și murit, chiar dacă n-a murit. Pentru că după intenția tatălui său a murit, iar după iubirea de oameni a lui Dumnezeu nu a murit. El era tip și icoană a Stăpânului. A fost arătat modelul, ca să urmeze apoi Adevărul (Veniți toți să laudăm pe Cel Care S-a răstignit pentru noi, căci pe Acesta, Maria, văzându-L pe lemn, a grăit: Deși suferi pe Cruce, Tu ești Fiul și Dumnezeuul meu”).

## **Moartea este călăul neînduplecat**

**33.** Moartea este călăul care nu primește mită. Mâna ei nu se lasă convinsă de aur, nici nu poate fi cumpărată cu bani de către morții bogați, ci pe toți îi păzește în groapă ca într-o temniță. Apropie-te, ca să vezi mai bine rămășițele oaselor și vei plânge mai cu amar deșertăciunea acestei vieți. **Fața s-a făcut**

cenușă, a devenit mai neagră decât fumul, ochii au fost goliți de putrejune, gura s-a deschis și deseori îngăduie intrarea diferitelor reptile. Viermii urmează stricăciunii și ca niște vrăjmași își împart trupul și cercetează deschis și nervii, și venele. Prin urmare, bine face pruncul care de-abia iese din pânțele și începe îndată să plângă, iar nu să râdă. Adică plânge ca și cum ar osândi viața aceasta de la care primește de îndată gustul darurilor dătătoare de moarte. **Pentru că pruncul, îndată ce se naște, este legat de mâini și de picioare și după ce a primit legăturile, se bucură de alăptare, ca și cum începutul vieții ar fi înaintemergătorul morții.** Pruncul de-abia a intrat în viață și degrabă i s-a oferit podoaba morților, adică firea le vestește celor născuți sfârșitul. De aceea și pruncul, când de-abia s-a născut, se tânguie, ca și cum strigă prin plânsul lui către mamă: „**De ce, mamă, m-ai adus în această lume, în care arătarea vieții este o prevestire a morții? De ce m-ai adus în acest veac foarte tulburat, de ce aceste tânguiiri încă din primul moment? De ce m-ai adus într-o astfel de viață în care și tinerețea este mizerabilă, pentru că se pierde înaintea bătrâneții, iar bătrânețea este ceva nedorit care duce spre moarte. Mamă, grea este calea vieții de față pentru cei ce aleargă, pentru că are drept sfârșit moartea!**”

### **Puterea sfintei rugăciuni este nemărginită**

**34.** Rugăciunea este luminarea sufletului, cunoașterea adevărată a lui Dumnezeu, mijlocitoarea

între Dumnezeu și oameni, vindecarea patimilor, leacul împotriva bolilor, liniștea sufletului, călăuză care duce la ceruri, care nu se învâрте în jurul pământului, ci purcede spre înălțimea cerului. **Rugăciunea depășește zidirea, străbate în chip duhovnicesc văzduhul, se înalță deasupra văzduhului, străbate corul stelelor, deschide porțile cerurilor, trece de îngeri, lasă în urmă Tronurile și Domniile, îi întrece pe Heruvimi și, după ce se arată mai presus decât toată firea zidită, se sălășluiește aproape de Treimea cea neapropiată.** Acolo se închină Dumnezeirii, se învrednicește să devină împreună-vorbitoare cu Împăratul ceresc. Prin rugăciune, sufletul care s-a înălțat în văzduhul cel mai de sus al cerurilor este îmbrățișat de Domnul în chip negrăit, **așa cum pruncul este îmbrățișat de mama lui, și cu lacrimi strigă cu putere, dorind să se bucure de laptele dumnezeiesc.** El cere ceea ce-i trebuie și primește în dar toate cele mai presus de firea văzută. Rugăciunea este împuternicitul nostru demn de respect. Ea umple de bucurie inima, odihnește sufletul, creează înlăuntrul nostru frica de pedeapsă, dorința pentru Împărăția cerurilor, ne învață smerenia, ne oferă cunoștința păcatului, îl împodobește pe om, în general, cu toate bunurile, ca o perdea înfrumusețată cu toate virtuțile, ce înconjoară sufletul. Rugăciunea poartă sufletul care se găsește pe pământ către Izvorul ceresc și după ce îl umple cu acea apă, îl face pe el izvor de apă, dinlăuntrul căruia izvorăște viața veșnică (Ioan 4, 14). Rugăciunea ne dă adevărata înștiințare despre cele viitoare și face mai tare

credința în cunoașterea bunurilor de acolo, ea ne arată și comorile ascunse, nevăzute, întunecate, ți-l arată pe potrivnicul tău, sfâșie taberele celor de alt neam, pierde puterile potrivnice și conduce către Însuși Împăratul ceresc. Când vorbesc despre rugăciune, să nu crezi că rugăciunea înseamnă cuvinte. **Rugăciunea este dorul după Dumnezeu, iubirea negrăită**, care nu este săvârșită de către oameni, ci de puterea harului dumnezeiesc, despre care Sfântul Apostol Pavel spune: „De asemenea și Duhul vine în ajutorul slăbiciunii noastre, căci noi nu știm cum să ne rugăm cum trebuie, ci Însuși Duhul Se roagă pentru noi cu suspine negrăite. Iar Cel Ce cercetează inimile, știe care este dorința Duhului, căci după Dumnezeu, El se roagă pentru Sfinți” (Romani 26, 27). Această rugăciune este bineplăcută Domnului, ea este bogăție neîmpuținată și hrană cerească ce satură sufletul. Și cel ce gustă din ea a câștigat dorul veșnic după Domnul, care arde inima ca un foc năvalnic. Așadar, făcându-ți rugăciunea într-un mod exemplar, împodobește-ți casa cu bunătate și inimă smerită, luminează-o cu lumina dreptății, cu fapte bune, ca pe lespedea cea mai bună, și în loc de ziduri și mozaicuri prețioase, împodobește-o pe acesta cu credință și îndelungă-răbdare. În toate să așezi rugăciunea drept acoperiș, așa cum îți ridici etajul ca să-ți închei casa, ca să-I pregătești locaș desăvârșit Stăpânului și să-L primești pe Domnul ca într-o casă împărătească, frumoasă la vedere, și să-L ai pe Domnul ca pe o statuie așezată în templul sufletului tău, în toate zilele, prin harul Domnului tău.

## Înțelepciunea cu care a fost făcut ochiul nostru

**35.** Dacă dorești să afli câtă este înțelepciunea Dumnezeului Care ne-a creat, gândește-te la ceea ce se poate face din noroi. **Ce altceva decât plintă și cărămidă arsă? Dumnezeu, însă, a putut face din acel noroi, din care se face doar plintă și cărămidă, un ochi atât de frumos, încât să se minuneze cei care-l văd, și să pună înăuntrul ochiului nostru atâta putere, încât să poată privi marile înălțimi ale văzduhului și printr-o pupilă atât de mică să poată sesiza și cuprinde atâtea imagini de trupuri și munți și văi și înălțimi și mări și tot cerul. Nu-mi aminti, nefericitule, de lacrimi și de urdori, pentru că acestea vin din păcatul tău! Ci gândește-te la frumusețea ochiului și la puterea vederii lui, că în timp ce parcurge atâta întindere de văzduh, nu obosește și nu se chinuiește. Picioarele însă, și puțin să meargă, obosesc și paralizează, în timp ce ochiul, deși parcurge o atât de mare distanță în lungime și în lățime, nu simte nicio oboseală. Și pentru că este mai necesar decât toate mădularele trupului, nu l-a lăsat să obosească, încât slujirea lui să fie neîmpiedicată și liberă. Ce cuvânt ar putea să descrie toate calitățile acestui mădular, însușirile ochiului?**



## Smerenia datorată înălțimii duhovnicești biruiește greutatea păcatului

**36.** Dumnezeu, datorită iubirii Sale negrăite față de oameni, îi încuviințează și îi primește nu doar pe cei smeriți, ci și pe cei care își mărturisesc cu pocăință păcatele lor, înconjurându-i pe aceștia cu milostivirea și cu bunăvoința Lui. Și pentru ca să afli ce lucru bun este să nu cugeți cele înalte despre tine, imaginează-ți două trăsuri și înjugă la una dintre ele dreptatea și trufia, iar la cealaltă, păcatul și smerenia. Și vei vede că perechea păcatului va depăși dreptatea, nu din pricina puterii ei, ci datorită puterii celei care trage împreună cu ea, a smereniei, în timp ce cealaltă pereche va rămâne în urmă, nu din pricina neputinței dreptății, ci a greutății și a mărimei mândriei, pentru că așa cum smerenia, din pricina înălțimii celei mari duhovnicești, biruiește greutatea păcatului și reușește să urce către cer, la fel și mândria, din pricina marii greutăți și a mulțimii ei, reușește să biruiască dreptatea ușoară și s-o tragă lesne în jos. Și ca să vezi că perechea păcatului și a smereniei este mai rapidă decât perechea dreptății și a trufiei, amintește-ți de fariseu și de vameș. Fariseul a înhămat la căruță dreptatea și trufia, spunând următoarele: „Dumnezeule, îți mulțumesc că nu sunt ca ceilalți oameni, răpitori, nedrepti, adulteri, sau ca și acest vameș” (Luca 18, 11). Oh, mare nebulie! Nu i-a ajuns firea omenească întreagă cu trufia ei, ci s-a pornit cu mare nebulie și împotriva vameșului care

stătea lângă el. Deci, ce a făcut vameșul? Nu a respins cuvintele rele ale fariseului, nu s-a mâniat pentru osândire, ci a primit cuvintele lui cu recunoștință. Și în felul acesta boldul vrăjmașului s-a făcut medicament și vindecare, durerea a devenit laudă, iar osândirea cunună.

## Viața de aici este un han

**37.** Nu știi că viața de aici este o călătorie? Oare ești cetățean? Nu! Ești călător. Ai înțeles ce am spus? Nu ești cetățean, ci drumeț și călător. Să nu spui că am această cetate sau pe cealaltă. Nimeni nu are cetate. Ea se află sus, iar cele de aici reprezintă calea. Deci mergem în fiecare zi atâta cât firea încuviințează cu bucurie. Oare cineva adună pe cale bani? Cineva, pe cale, ascunde aur în pământ? **Deci când intri în han, spune-mi, te apuci să-l înfrumusețezi? Nu, ci mănânci și bei și te grăbești să pleci! Viața de aici este un han.** Am intrat, am străbătut viața de aici, să ne îngrijim să ieșim cu nădejde bună, să nu lăsăm nimic aici, ca să nu pierdem acolo. Când intri în han, ce-i spui copilului? **Ia seama bine unde îți pui lucrurile, nu cumva să lași ceva aici, să nu se piardă ceva, nici mic, nici neînsemnat, ca să ne întoarcem cu toate lucrurile acasă! La fel și noi în viața aceasta.** Să vedem viața ca pe un han și să nu părăsim nimic aici, în han, ci să le întoarcem pe toate în cetatea mamă. Ești trecător și drumeț, sau mai bine zis, chiar mai neînsemnat decât trecătorul. De ce? Îți voi spune! Trecătorul știe

când intră în han și când pleacă de acolo, pentru că își este propriul stăpân și el hotărăște când va intra și când va pleca. Eu însă nu știu când intru în han, adică în viața de aici, nu știu nici când ies. Și deseori pregătesc mâncăruri pentru multă vreme, dar Domnul mă cheamă degrabă: „**Nebune! În această noapte vor cere de la tine sufletul tău. Și cele ce ai pregătit ale cui vor fi?**” (Luca 12, 20). Ieșirea din han este nesigură, deținerea bunurilor nestatornică, în tot locul prăpăstii nenumărate, talazuri de pretutindeni. De ce alergi ca nebunul după umbre? De ce lași adevărul și fugi după umbre?

### **Crucea este slava Fiului și mărturia iubirii lui Dumnezeu**

**38.** Crucea a risipit dușmănia lui Dumnezeu față de oameni, a adus împăcarea, a făcut pământul cer, i-a unit pe oameni cu îngerii, **a zdrobit acropola morții, a paralizat puterea diavolului, a pierdut puterea păcatului.** A izbăvit pământul de înșelăciune, a readus adevărul, i-a alungat pe demoni, a sfărâmat templele, a pierdut arderile de tot, a sădit virtutea, a întemeiat bisericile. **Crucea este voia Tatălui, slava Fiului, bucuria Duhului Sfânt, lauda fericitului Apostol Pavel,** pentru că el zice: „Iar mie, să nu-mi fie a mă lăuda, decât numai în Crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine, și eu pentru lume” (Galateni 6, 14). Crucea este mai luminoasă decât soarele, mai strălucitoare decât

razele lui. Pentru că atunci când soarele se întuneacă, Crucea strălucește. Și soarele se întuneacă nu pentru că dispare, ci pentru că este biruit de strălucirea Crucii. **Crucea a rupt zapisul nostru, a făcut nefolositoare legătura morții, Crucea este mărturia iubirii lui Dumnezeu.** „Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său cel Unul-Născut L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (Ioan 3, 16). Și iarăși, fericitul Apostol Pavel spune: „Căci dacă, pe când eram vrăjmași, ne-am împăcat cu Dumnezeu prin moartea Fiului Său, cu atât mai mult, împăcați fiind, ne vom mântui prin viața Lui” (Romani 5, 10). Crucea este zid întărit, armă nebiruită, siguranța bogaților, bunăstarea săracilor, zidul celor care sunt vânați, arma celor care se războiesc, pierderea patimilor, **dobândirea virtuții, semn minunat și nemaiîntâlnit.**

## Hristos este Vița, iar noi suntem mlădițele

**39.** Așadar, să ne alipim de Hristos, și mai ales s-o facem prin fapte: „Dacă păziți poruncile Mele, rămâneți întru iubirea Mea, după cum și Eu am păzit poruncile Tatălui Meu și rămân întru iubirea Lui” (Ioan 15, 10). Și ne unește prin multe exemple, la care trebuie să iei aminte! Hristos este Capul, noi trupul, și este oare cu puțință să existe vreo ruptură între cap și trup? **Hristos este temelie, noi suntem zidirea, El este Vița, iar noi mlădițele. Mântuitorul este Mirele, iar noi mireasa, El este păstorul, iar noi oițele. Acela**

este calea, iar noi cei ce călătorim pe cale. De asemenea, noi suntem templul, El este Cel Care Se sălășluiește în templu. Hristos este Cel întâi-născut, iar noi suntem frații Lui, El este moștenitorul, noi cei care moștenim împreună cu El. Hristos este viața, noi cei care viețuim. Hristos este Învierea, noi cei înviați. Acesta este lumina, noi cei luminați. Cel care se îndepărtează puțin, înaintând, se va îndepărta și mai mult. De pildă, trupul se pierde dacă tăietura săbiei se adâncește într-un anumit loc. Și clădirea se strică dacă are cel mai mic gol, și mlădița devine nefolositoare dacă este ruptă din rădăcină, chiar și puțin. Astfel, acest lucru mic nu este mic, ci înseamnă aproape totul. Când facem o mică greșeală sau arătăm chiar și puțină trândăvie, să nu rămânem nepăsători la faptul că greșeala este mică, căci ea degrabă se va face mare dacă nu luăm seama. În chip asemănător, un veșmânt, dacă începe să se rupă și noi ne arătăm nepăsători față de acesta, el se sfâșie cu desăvârșire. De asemenea, dacă nu luăm seama la un etaj din care au căzut puține cărămizi, aceasta duce la dărâmarea întregii case.

### **Hristos a dezarmat începătoriile și stăpâniile viclene**

**40.** Diavolul a fost întrebat: de unde ai primit rana cea nevindecată? Din pricina cui nu mai ai nicio putere? De către cine ai fost stăpânit? De cine ai fost

legat atunci când ai plecat? Și el nu va răspunde nimic altceva decât: de Trupul lui Hristos, care a fost răstignit. **Prin Acest Trup al lui Hristos au fost zdrobite puterile lui, capul lui, prin Acesta au fost rușinate începătoriile și stăpâniile viclene.** Pentru că Sfânta Scriptură spune: „Dezbrăcând de putere începătoriile și stăpâniile, le-a dat de ocară în văzul tuturor, biruind asupra lor prin Cruce” (Coloseni 2, 15). **A fost întrebată și moartea: de ce a fost zdrobit boldul tău? De cine a fost risipită biruința ta asupra oamenilor?** De cine au fost alungate puterile tale și ai ajuns de râsul copiilor și al femeilor, tu, care erai înfricoșătoare și pentru tirani, și pentru drepti, înainte de aceasta? Și-ți va spune că pricina este acest Trup al lui Hristos. Și așa cum se întâmplă cu cei care primesc mâncare și nu pot s-o păstreze în pânțele ca s-o digere și din pricina aceasta varsă și tot ce au mâncat înainte, la fel se întâmplă și cu moartea. **După ce a primit Trupul lui Hristos, pe care n-a putut să-L mistuie, le-a scos și pe cele pe care le avea înlăuntrul ei.** Pentru că moartea a avut dureri de pânțele și s-a chinuit câtă vreme L-a purtat pe Hristos, până când L-a scos prin vărsătură. De aceea și Sfântul Apostol Pavel spune: „Pe Care Dumnezeu L-a înviat, dezlegând durerile morții, întrucât nu era cu putință ca El să fie ținut de ea” (Fapte 2, 24). Pentru că nicio femeie care naște copil nu a simțit atâta durere cât a simțit moartea, care a avut Trupul Stăpânului, pe care scoțându-L, s-a rănit. Și ceea ce s-a întâmplat cu idolul din Babilon care, după ce a primit mâncarea, a crăpat în două, același lucru s-a întâmplat

și cu moartea. Pentru că Hristos nu a ieșit din nou din gura morții, ci după ce a sfâșiat la mijloc și a tăiat pântecele balaurului, a țâșnit din cele mai dedesubt cu multă strălucire și lumină, și nu doar până la cer, ci până la însuși Tronul împărătesc din ceruri, pentru că acolo S-a înălțat cu Trupul. Și din Trupul Său ne-a dat și nouă să mâncăm, ca să ne împărtășim cu el, iar aceasta este lucrarea iubirii Lui nețărmurite.

### **Cei care se silesc răpesc Împărăția cerurilor**

**41. „Cei care se silesc, răpesc Împărăția cerurilor”, ne spune Sfânta Scriptură. Este nevoie de silință și răpire, pentru că Împărăția nu se găsește în chip simplu în fața noastră, nici nu este pregătită. Cel care răpește se găsește neconținut în stare de trezvie, de priveghere, pândește și are grijă ca la momentul potrivit să ducă la îndeplinire răpirea. Nu vedeți că, în războaie, cel care vrea să răpească priveghează toată noaptea? Că întreaga noapte rămâne înarmat? Așadar, dacă cei care răpesc cele pământești priveghează și stau înarmați și noaptea, ce vom face noi, care vrem să răpim cele duhovnicești, pentru care este nevoie de mai mare grijă decât pentru cele pământești, noi, care dormim și sforăim chiar și ziua, în timp ce suntem mereu neînarmați și goi? Pentru că cel care este plin de păcate se află neînarmat și gol, după cum cel care lucrează dreptatea este mereu înarmat. Nu ne întărim pe noi înșine cu milostenia,**

nu ne împodobim cu luminile aprinse, nu ne păzim cu armele duhovnicești, nu învățăm, din nefericire, calea care duce la ceruri, nu ne găsim în stare de trezvie, nu priveghem, și din pricina aceasta nu reușim să răpim nimic! „Cei care se silesc, răpesc Împărăția lui Dumnezeu!”. Deci dacă cineva ar vrea să primească Împărăția cerurilor, nu s-ar da pe sine mai înainte la mii de morți? Nu și-ar lua măsuri de apărare? Nu ar studia arta războiului? N-ar face toate acestea ca să-și îndeplinească acest scop, și așa ar năvăli la atac? Noi însă nu lucrăm așa, ci vrem să răpim în timp ce dormim și de aceea plecăm cu mâinile goale. Nu te uiți la cei care răpesc, cum fug, cum aleargă, cum pătrund peste tot? Este nevoie de alergătură, căci în același timp diavolul te urmărește și-i îndeamnă și pe cei care sunt lângă tine să te împiedice. **Dar dacă ești puternic, dacă ești vigilant, pe unul îl lovești cu piciorul, altuia îi dai brânci și pe toți îi pui pe fugă ca pe păsări.** Deci dacă ai scăpat de aici, dacă ai lăsat în urmă piața și gălăgia multă, adică viața aceasta, vei ajunge la cele care sunt mai presus de acestea și care înseamnă viața veșnică, așa cum în pustie nu există zgomot, nici cineva care să împiedice. **Ai răpit? Mai este nevoie de puțină putere după răpire, încât să nu se micșoreze ceea ce ai primit.** Dacă alergăm, dacă nu privim nimic din toate câte sunt în fața ochilor noștri, dacă nu ne îngrijim de nimic altceva decât cum să evităm pe cei care ne împiedică, am putea cu siguranță să păstrăm lucrurile pe care le-am răpit. **Ai răpit înțelepciune? Nu te opri, fugi, stai departe de diavol! Dacă vede**



**că nu poate să te prindă, diavolul nici nu te va mai urmări.** La fel și noi, când nu-i vedem pe cei care au răpit ceva (au dispărut), ca să ducem lucrurile până la capăt într-un anume fel, nici noi înșine nu alergăm în urma lor, dar nici altora nu le poruncim să-i prindă, ci-i lăsăm să plece. **La fel și tu, aleargă degrabă de la început. Când te găsești departe de diavol, acesta nici nu va reuși să te urmărească mai departe și te vei găsi și în siguranță, primind bunătățile negrăite ale Domnului nostru Iisus Hristos.**

### **Hristos ne-a înconjurat cu arme mai puternice decât oricare foc**

**42.** Dumnezeu a grăit către șarpe: „Pentru că ai făcut aceasta, blestemat să fii între toate animalele și între toate fiarele câmpului; pe pântecul tău să te târăști și țărână să mănânci în toate zilele vieții tale!” (Facere 3, 14). Dacă Dumnezeu l-a pedepsit în acest fel pe șarpele cel văzut, cu ce pedeapsă îl va pedepsi pe diavolul cel înțeleghător? Dacă l-a pedepsit cu astfel de osândă pe instrumentul lui, este limpede că pe viclanul diavol îl așteaptă o pedeapsă mult mai mare. Pentru că așa cum părintele iubitor, găsindu-l pe ucigașul fiului său, nu pedepsește doar ucigașul, ci sfărâ-mă în bucăți însăși sabia, **la fel și Hristos, după ce l-a găsit pe diavolul care l-a ucis pe om, nu l-a pedepsit doar pe diavol, ci a rupt în bucăți și sabia diavolului.** Astfel, iubirii mei, să ne aruncăm în lupte, deoarece **Hristos ne-a înconjurat cu arme mai strălucitoare**

**decât orice aur, mai tari decât orice diamant, mai fierbinți și mai puternice decât oricare foc, mai ușoare decât oricare aer.** Pentru că firea acestor arme nu îngreunează deloc genunchii, ci întărește mădularele și le face să se înalțe spre culmi, și dacă vrei să arunci cu armele acestea spre cer, nu există nicio piedică. Firea acestor arme este nouă, deoarece și chipul luptei este nou. **Pentru că în timp ce sunt om, sunt nevoit să mă lupt cu demonii, și în timp ce port trup, mă lupt cu puterile netrupești.** De aceea, Dumnezeu nu a făcut platoșa mea din fier, ci din dreptate. De aceea nici scutul meu nu l-a făcut din aramă, ci din credință. Am sabie foarte ascuțită, cuvintele Sfântului Duh. Diavolul aruncă săgeți împotriva mea, eu am sabie. Diavolul este arcașul, eu sunt cel înarmat cu sabie. Învață și din aceasta gândirea diavolului: arcașul nu îndrăznește să se apropie, ci își aruncă săgețile de departe. Dar oare numai arme ne-a pregătit Hristos? Nu, ci ne-a pregătit și masă mai puternică decât orice armă, ca să te războiești fără să obosești, ca să-l biruiești pe diavol, primind darurile Lui cele bogate. Pentru că diavolul, dacă te vede întorcându-te la Cina împăratească, așa cum un om vede un leu scoțând foc din gura lui, la fel fuge mai repede decât orice vânt. **Și dacă îi arăți diavolului limba înroșită de Sângele cel sfânt, nu va putea să stea. Dacă-i arăți gura ta înroșită, ca o fiară fricoasă va alerга înapoi și va dispărea de pe fața pământului.**

## Harul lui Hristos nu se micșorează cu nimic

**43.** Dacă scoți o picătură din ocean, micșorezi oceanul cu o picătură, chiar dacă micșorarea aceasta este lipsită de importanță. Despre acel Izvor, însă, nu putem să spunem același lucru. Pentru că oricât ar scoate cineva, el rămâne la fel, fără nici cea mai mică împuținare. De aceea, trebuie să trecem la un alt exemplu, pentru că acesta este neputincios și nu poate să reprezinte ceea ce căutăm, sau mai bine zis, exemplul de mai-nainte ne conduce către sensul de acum. **Să zicem că există un izvor de foc și că din izvorul acela se aprind zece mii, sau douăzeci, sau treizeci de mii de candelă. Oare focul acesta nu continuă să aibă aceeași tărie chiar și după ce dăruiește atât de mult din puterea lui? Presupun că exemplul este limpede pentru fiecare. Dacă în trupurile care se supun împărțirii și împuținării prin scădere s-a găsit cineva care, și când dăruiește celorlalți din al său, nu se vatămă deloc, cu atât mai mult se întâmplă aceasta cu acea putere a harului, netrupească și nevătămată.**

## Lăcomia i-a făcut pe iubiții ei ucigători de părinți

A.

**44.** Așadar, după ce am găsit-o pe ibovnică, și mă refer la lăcomie, vino să-ți arăt că aceasta te urăște și îți întoarce spatele și câte săbii ridică împotriva

ta și câte șanțuri sapă, câte curse îți întinde, câte prăpăstii îți pregătește, încât măcar așa să-ți stingi iubirea pentru ea. Deci, de unde este cu puțință să cunoaștem acestea? **De pe cale, din războaie, de pe mare, din tribunale.** Pentru că și largul mării l-a umplut de sânge, și săbiile judecătorilor le-a mânjit cu sânge prin multele nelegiuiri. I-a înarmat pe cei care pândesc noaptea pe drumuri și pe cei care se luptă ziua, **i-a convins pe oameni să nu mai țină seama de firea lor, i-a făcut ucigași de părinți și de mame și toate relele le-a adus lăcomia în viață.** Ea nu i-a adus pe cei care o iubesc într-o stare mai bună decât a celor care scot metalele din pământ. Pentru că așa cum aceia se ostenesc fără să se bucure de nimic, închiși și întemnițați în întuneric, la fel și cei afundați în peșterile iubirii de arginți, fără ca nimeni să-i silească, își atrag singuri asupra lor pedeapsa, legându-se pe ei înșiși cu cingători nedezlegate. Și totuși condamnații, atunci când se înnoptează, sunt izbăviți de cazne, în timp ce aceștia sapă și ziua, și noaptea după aceste metale înșelătoare (aurul). Și în timp ce primii au o anumită măsură pentru acea lucrare trudnică, aceștia nu cunosc nicio măsură, ci cu cât sapă mai mult, cu atât doresc chinuirea. Dacă osândiții o fac fără voia lor, lacomii o împlinesc de bună-voie. Și dacă-mi vorbești de boala lor înfricoșătoare, nici să se izbăvească nu pot, pentru că nu urăsc patima cea rea. **Deci ca și porcul în bălegar, aceștia se simt mulțumiți, tăvălindu-se în putoarea iubirii de argint, suferind mai rău decât acei osândiți.** Într-adevăr, despre faptul că se găsesc

într-o stare mai rea, ascultă toate câte se întâmplă cu osândiții, și atunci vei cunoaște și câte se întâmplă cu iubitorii de argint.

## B.

Se spune că acel pământ purtător de aur are crăpături și cotloane în acele peșteri întunecate. De aceea, răufăcătorul care a fost osândit să se chinuiască neconținut a primit torță și târnăcop și astfel intră în peșteri și poartă cu el un vas cu untdelemn, ca să alimenteze torța, pentru că înlăuntru este întuneric și în timpul zilei, așa cum am spus mai înainte. După aceea, când a sosit vremea, este chemat la o mâncare plină de scârbă. Și pentru că osânditul nu știe că a venit vremea, paznicul lovește de sus în pereții peșterii, făcând zgomot puternic, și astfel le anunță, cu bubuituri și cu glas puternic celor care lucrează jos, sfârșitul zilei. Oare v-ați înfiorat la auzirea acestor lucruri? Să vedem însă dacă nu cumva iubitorii de argint nu pătimesc mai rău decât aceștia, pentru că ei au un păzitor mai aspru, iubirea de argint, care este atât de aspru, încât odată cu trupul, leagă și sufletul. Și acest întuneric este mai înfricoșător decât cel din peșteri. Pentru că nu este un întuneric perceput de simțuri, ci când acesta se naște înlăuntru lor, oriunde s-ar duce, îl poartă cu ei. Căci în acest fel s-a stins ochiul sufletului. De aceea și Hristos îi pedepsește pe toți aceștia, zicând: „Iar de va fi ochiul tău rău, tot trupul tău va fi întunecat. Deci, dacă lumina care e în tine este întuneric, dar întunericul cu cât mai mult!”

(Matei 6, 23). Osândiții au cel puțin torțe ca să-i lumineze, în timp ce aceștia sunt lipsiți chiar și de această luminiță. De aceea, și în timpul zilei cad în nenumărate hăuri. Și osândiții, când vine noaptea, se odihnesc, de vreme ce au eșuat la țărmlul comun al tuturor nefericiților, **în timp ce lăcomia, prin mālul ei, le-a închis iubitorilor de arginți și acest țărml.** Noaptea, când nimeni nu-i deranjează, se îngrijesc cu trudă de atâtea lucruri, încât se devorează pe ei înșiși fără să fie împiedicați de nimeni. Și dacă chinurile vieții de aici sunt în acest fel, pe cele ale vieții viitoare cine ar putea să le descrie? **Și am în vedere cuptoarele ne-suferite, râurile de foc, scrâșnirea dinților, legăturile cele nedelegate, viermele cel otrăvitor, întunericul cel nesfârșit, relele care nu au niciodată sfârșit!** Deci, să ne înfricoșăm, iubitorilor, să ne cutremurăm de izvorul atâtor rele și pedepse, de mânia cea nesățioasă, de pierderea mântuirii noastre!

### **Limbile invidioase sunt mai rele decât gurile însângerate**

**45.** Din nefericire, sunt unii care bat câmpii într-o asemenea măsură încât îi blestemă nu doar pe vrăjmașii lor, ci și pe copiii vrăjmașilor lor și, dacă ar fi cu puțință, le-ar mânca și trupurile, dacă nu le-au mâncat cumva. Să nu-mi spui că nu ți-ai înfipt dinții în trupul celui care ți-a produs tristețe! Ai făcut ceva mult mai rău decât ai fi putut, cerând să cadă asupra lui mânia din cer, dorind să fie dat pedepsei veșnice,

și să piară împreună cu toată familia lui. **Deci acest lucru nu este mai rău decât toate mușcăturile? Nu este mai dureros decât toate săgețile? Hristos nu te-a învățat aceste lucruri!** Nu ți-a poruncit să-ți umpli gura de sânge în acest fel. Limbile acestea sunt mai rele decât gurile însângerate de trupuri omenești. Cum îl vei saluta pe fratele tău? Cum te vei apropia să aduci jertfă? Cum vei gusta din sângele împărătesc, având atâta otravă în sufletul tău, când te rogi și spui: zdrobește-l, spulberă-i casa, pierde-i toate, Doamne? Și rugându-te să-l găsească orice fel de nenorocire, nu te deosebești cu nimic de un ucigaș sau de o fiară care mănâncă trupul! Deci să oprim această boală și această nebbie și să le arătăm celor care ne-au întristat iubirea care ne-a fost poruncită, ca să ne asemănăm Părintelui nostru Cel din ceruri.

### **Dumnezeu L-a dat pe Fiul Său Unul-Născut la moarte, pentru mântuirea noastră**

**46.** „Cine va grăi puterile Domnului și cine va face auzite toate laudele Lui?” (Psalmul 105, 2). Cine nu se va minuna, cine nu se va înfiora pentru grija Lui negrăită, dându-și seama că pentru robii Săi nemulțumitori L-a dat pe Fiul Său Unul-Născut la moarte, și aceasta ca blestem, ca rușine, o moarte care se potrivește celor care au îndrăznit să se răzvrătească, moarte care se aplică osândiților. **Pentru că a fost răstignit pe lemnul Crucii și a fost scuipat și pălmuit și lovit**

în cap și a fost batjocorit, a fost îngropat și mormântul Lui a fost pecetluit. Și pe toate acestea le-a răbdât pentru tine și pentru grija față de tine, ca să piardă stăpânirea păcatului, ca să strice turnul de apărare al diavolului, ca să taie tăria morții, ca să ne deschidă nouă porțile cerului și ale Raiului, ca să piardă blestemul, ca să dezlege osândirea de mai înainte, ca să înveți răbdarea, ca să te deprinzi cu umilința, ca să nu te strâmtoreze nimic din viața de aici, nici moartea, nici atacul, nici batjocura, nici înjurăturile, nici biciuirile, nici urzelile vrăjmașilor, nici osândirile, nici loviturile, nici vorbirea de rău, nimic din toate care sunt asemănătoare acestora. Pentru că și Domnul a trecut prin toate și S-a făcut asemenea ție în toate și le-a biruit pe toate cu putere, ca să te învețe și să te deprindă să nu te temi de nimic din acestea. Și nici cu acestea nu S-a mulțumit, ci când Domnul S-a înălțat la ceruri, ne-a dăruit harul negrăit al Sfântului Duh și i-a trimis pe Apostoli ca să slujească acestui scop. Și a făcut acestea cu toate că a văzut că acești propovăduitori ai vieții au pățimit nenumărate rele, au fost biciuiți, înjurați, înecați, chinuiți de foame și de sete, au viețuit zilnic în moarte, **le-au răbdat pe toate pentru tine și pentru grija față de tine. Pentru tine, omule, Domnul a pregătit Împărăția cerurilor, pentru tine bunurile negrăite, sfârșitul acela în ceruri, felurile lăcașuri, fericirea care nu poate fi tâlcuită niciodată prin cuvinte (cele pe care ochiul nu le-a văzut și urechea nu le-a auzit și la mintea omului nu s-au suit, pe acestea le-a pregătit Dumnezeu pentru cei care-L**



**iubesc pe El).** Deci, având atâtea exemple despre pronia Lui în Noul Testament, în Vechiul Testament, în viața de aici, în viața viitoare, cele care se vor întâmpla, cele care au fost, cele care se fac în fiecare zi, cele vechi, cele trecătoare, cele de la sfârșit, cele veșnice, cele legate de trup, cele legate de suflet și privind de pretutindeni mulțimea de dovezi care grăiesc despre pronia Lui, **spune-mi, de ce încă te mai îndoiești?**

### **Așadar, mergeți în focul care a fost pregătit diavolului**

**47.** Tu, însă, și după toate acestea, te porți sălbatic față de cel sărac. Și cu siguranță, deși este vinovat pentru nenumărate rele, sărăcia și foamea sunt capabile să înmoaie acel suflet care nu este înroșit în foc peste măsură. Deci tu continui să fii sălbatic și urmezi mâniei leilor. Și deși leii nu ar mânca niciodată trupuri moarte, tu însă, cu toate că-l vezi pe sărac că este necăjit cu atâtea rele, **calci asupra lui în timp ce este căzut, sfâșii trupul lui prin ocări, aduni suferință peste suferință și pe cel care a ajuns la țarm îl faci să se lovească de stâncă și-i pricinuiești un naufragiu mai înfricoșător decât al celor care se găsesc pe mare. Și cum îi vei spune lui Dumnezeu: miluiește-mă? Și cum ceri iertarea păcatelor, când îl înjuri pe acel sărman care n-a păcătuit deloc, și ceri pedeapsă pentru foamete și pentru o nevoie atât de mare și înțreci în sălbăticie toate fiarele? Pentru că acestea, deoarece sunt silite de pânțele, mănâncă hrana cu care**

sunt obișnuite, în timp ce tu, fără să te miște, nici să te silească nimeni, îl mănânci pe fratele tău, mușcându-l și sfâșiindu-l pe acesta, și nu cu dinții, **ci cu cuvinte mai înfricoșătoare decât mușcăturile. Deci, cum să primești Sfânta Împărtășanie după ce ți-ai înroșit limba cu sânge omenesc? Cum împarți pace cu limba care este plină de război? Și cum te vei desfăta de hrana materială, când aduni atât de multă otravă? Nu îndrepti sărăcia, dar de ce o întărești? Nu ușurezi pe cel care se găsește într-o stare nenorocită, de ce îl și umilești? Nu împutășezi strâmtorarea, de ce o înmulțești? Nu dăruiești bani, de ce adresezi și cuvinte de ocară? N-ai auzit cât vor fi pedepsiți cei care nu-i hrănesc pe săraci? La ce pedepse vor fi osândiți? „Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolilor și îngerilor lui!” (Matei 25, 41). Dacă însă așa vor fi osândiți cei care nu-i hrănesc pe săraci, ce pedeapsă vor primi cei care, pe lângă faptul că nu-i hrănesc, îi și înjură? Cât de mare va fi pedeapsa pe care o vor suferi, cât de cumplită gheena!**

## **Postirea face sufletul mai puternic**

**48.** Fericitul Apostol Pavel spune: „Cu cât omul cel dinafară se pierde, cu atât cel dinlăuntrul nostru se înnoiește”. **Pentru că postirea este hrana sufletului** și așa cum hrana trupească crește trupul, la fel și postirea face sufletul mai vânjos, îi face aripile mai ușoare, îl poartă deasupra acestei lumi, îi dă prilejul să-și închipuie lucrurile cerești, după ce-l așează pe acesta

mai presus de plăcerile și desfătărilor vieții pământești. **Și așa cum corăbiile mai puțin încărcate străbat largul mării mai repede, iar cele încărcate mult se mișcă greu și se scufundă**, la fel și postirea, după ce face mintea mult mai ușoară, o pregătește să străbată cu ușurință largul vieții de aici, ca să ne întoarcem către ceruri, să ne arătăm mișcați de cele cerești și să nu dăm nicio importanță celor trecătoare, ci să le disprețuim ca fiind mai lipsite de preț decât umbra și visurile. Beția și lăcomia pântecelui însă, deoarece așează greutate asupra minții și îngroașă trupul, robesc și sufletul, de vreme ce-l asediază din toate părțile și nu îngăduie mecanismului gândirii să fie mai puternic. Îl pregătesc pe om să se îndrepte către prăpastii și să lucreze toate cele care sunt potrivnice propriei mântuirii. Profetul Amos grăiește despre aceștia: „Vai de voi, cei fără de grijă din Sion (...). Voi fugiți de ziua cea de nenorocire și vă hărăziți o odihnă plină de primejdii. Iată că ei stau tolăniți pe paturi de fildeș și stau întinși în așternuturile lor și mănâncă miei din turmă și viței crescuți în staul. Se arată dibaci în cântece de liră și întocmai ca David se întrec în instrumente muzicale. Beau din cupe vin și din pârga untdelemnului își fac miresme pentru uns și nu le pasă de prăbușirea casei lui Iosif!” (Amos 6, 1; 3-6). Ați văzut cât de mult a osândit profetul luxul? Și aceasta, când a vorbit despre iudei, care erau nesimțitori, nemulțumitori și mâncau în fiecare zi peste măsură.

## Harul fecioriei este mare

**49.** Cinci fecioare fără de minte au venit și au bătut la ușa Mirelui, strigând cu putere: „deschide-ne!” Și dinlăuntru a răspuns glasul Mirelui: „Plecați de aici, nu vă cunosc pe voi!” Gândește-te că după atâtea osteneli au fost alungate exact atunci când și-au înfrânat necumpătarea, când s-au luptat împreună cu puterile cerești, când au disprețuit lucrurile din lume, când au răbdut arșița cea mare, când au trecut dincolo de nisipurile fierbinți, când au zburat de la pământ la cer, când n-au stricat pecetea trupului, când a luat sfârșit întrecerea cu îngerii, când și-au călcat în picioare nevoile trupești, când au uitat de firea lor, **când au biruit pe cele netrupești prin trupul lor, când și-au însușit marea și nebiruita avuție a fecioriei.** Un astfel de lucru este fecioria, pe care nimeni dintre cei vechi n-a putut să-l țină. De aceea și harul fecioriei este mare, pentru că este lucru însemnat să-și stăpânească cineva trupul. Am descris în cuvinte frumusețea fecioriei, ca să afli limpede măreția acestei virtuți care poartă război în fiecare zi și care nu poate niciodată să fie liniștită. Acest război este mai greu decât războiul cu barbarii, pentru că războiul cu aceștia mai are și întreruperi, când se încheie alianțe; și uneori se ciocnesc, alteori nu, existând posibilitatea de a-ți reface puterile și câștigând timp de odihnă. **În situația acestui război de păstrare a fecioriei, însă, nu există întreruperi, pentru că cel care poartă războiul este diavolul, care știe să găsească prilej de atac și care nici**

nu așteaptă replierea, ci stă întotdeauna pe poziția lui, căutând s-o găsească pe fecioară lipsită de apărare, ca să-i dea lovitura de moarte. Și fecioara nu poate vreodată să oprească acest război, ci poartă cu ea tulburarea și pe cel care o războiește. **Războinicul diavol n-o lasă să se odihnească nici seara, nici noaptea, nici dimineța, nici la amiază, ci o războiește neconținut, punându-i înaintea plăcerea, amintindu-i de căsătorie, astfel încât să alunge departe de la ea virtutea și să pună în locul ei răutatea, să o îndepărteze de înțelepciunea venită din feciorie și să semene înlăuntrul ei desfrânarea.** În fiecare moment, flacăra cuptorului plăcerii se întetește, arzând în ascuns. Deci gândește-te cât de mare este osteneala izbânzii! Așadar, după toate acestea, cele cinci fecioare fără de minte au auzit cuvintele: „Plecați de la Mine, nu vă cunosc pe voi!” Ia seama însă cât de mare lucru este fecioria, când are ca soră milostenia, n-o biruiește niciun rău, ci stă deasupra tuturor. De aceea n-au intrat cele cinci fecioare neînțelepte, **pentru că n-au avut împreună cu fecioria și milostenia.**

### **Omul se deosebește de animalele necuvântătoare prin cuvânt**

**50.** Când intri în Biserica din Antiohia, privești noblețea cetății. Intrii și îi vezi pe săraci șezând acolo, de la miezul nopții până în zori, vezi praznice sfinte care se fac ziua și noaptea și oameni care nu se tem nici ziua, nici noaptea de tirania somnului, nici de

nevoile sărăciei. Este cetatea cea mare, cetatea-mamă a întregii lumi. Câți episcopi, câți dascăli nu au venit aici și, după ce au învățat poporul, au plecat pregătindu-se să sădească și în alt loc Legea? **Când pomeniști de vrednicii și averi de bani, lauzi frunzele copacului, și nu rodul acestuia. Spun acestea nu ca să lingușesc iubirea voastră, ci ca să propovăduiesc virtutea voastră.** Sunt fericit datorită vouă. Fericiți să fiți și voi datorită vouă înșivă! „Fericit este cel ce vorbește în urechile oamenilor care ascultă” (Înțelepciunea lui Isus Sirah 25, 9). La fel am fost și eu fericit. „Fericiți cei care flămânzesc și însetoșează de dreptate!” (Matei 5, 5). Ai văzut cum ați devenit fericiți datorită vouă înșivă? Fericit este omul care dorește cuvintele duhovnicești, căci acestea ne deosebesc de animalele necuvântătoare. Adică nu este vorba despre analogia cu trupul, nici faptul că ne hrănim și bem, nici că viețuim, căci pe toate acestea le au și animalele necuvântătoare. Deci prin ce se deosebește omul de dobitoace? **Prin puterea cuvântului și de aceea omul este și făptură cugetătoare. Pentru că așa cum se hrănesc trupurile, la fel se hrănește și sufletul. Deci trupul se hrănește cu pâine, în timp ce sufletul cu cuvânt.** Așadar, dacă ai vedea un om mâncând pietre, ai putea să spui că este om? La fel, dacă sufletul nu s-ar hrăni și cu cuvântul, ci cu nechibzuința, ai spune: „Acesta și-a pierdut și statutul de om!”. **Pentru că hrana arată noblețea omului.** Deoarece adunarea s-a întregit și avem iarăși marea plină de valuri liniștite și largul mării brăzdat de adieri ușoare, **să tragem corabia**

în față, deschizând, în loc de pânze, limba, chemând, în locul zefirului, harul Sfântului Duh, în loc de braț și cârmă, folosind drept cârmaci Crucea. Pentru că marea are ape sărate, în timp ce aici există apa cea vie. Acolo există animalele necuvântătoare, în timp ce aici există sufletele raționale. **Acolo, cei care plutesc aruncă ancora din mare pe pământ, în timp ce aici, cei care plutesc aruncă ancora de pe pământ în cer.** Acolo există corăbii, în timp ce aici cuvintele duhovnicești. Acolo pânzele, în timp ce aici limba. Acolo suflarea Zefirului, aici suflarea Sfântului Duh. Acolo cârmuitor este omul, în timp ce aici **Cârmaciul este Hristos.** Pentru aceasta și corabia, chiar dacă se zgâlțâie, însă nu se scufundă. Desigur că vasul putea să plutească și pe mare liniștită, dar nu a îngăduit Cârmuitorul-Hristos, ca să vezi și răbdarea celor care plutesc și să te încredințezi bine și de înțelepciunea Cârmaciului.

### **Întotdeauna au existat femei bune și femei rele**

**51.** Eu, Ioan, mă pun chezășie pentru mântuirea ta, primejduindu-mi mântuirea, chiar dacă ai femeie. Femeia îți este folositoare dacă îți este de ajutor. Ce se întâmplă însă când ea nu este folositoare? Fă-o să-ți fie de ajutor! Nu cumva nu au existat și femei bune, și femei rele, ca să nu ai îndreptățire? Femeia lui Iov nu a fost nesăbuită? Sarra, femeia lui Avraam însă, a fost

bună. Îți voi arăta o femeie rea și vicleană. Femeia lui Iov, deși a fost vicleană și rea, sfătuindu-l să-L blesteme pe Dumnezeu, nu l-a vătămat pe bărbatul ei. Ce a făcut însă femeia? A zdruncinat turnul? A aruncat jos diamantul? A biruit stânca? L-a rănit pe soldat? A găurit corabia? A smuls copacul? Nimic din toate acestea! Ci femeia l-a lovit, iar turnul a devenit mai neclintit. Femeia a ridicat valurile, dar corabia nu s-a scufundat, ci a plutit cu vânt prielnic. Rodul lui a fost cules și copacul nu s-a zgâlțâit, i-au picat frunzele, dar rădăcina lui a rămas nezdrcinată. Vă spun toate acestea ca să nu aducă cineva ca pretext răutatea femeii lui. Femeia ta este rea? Îndreapt-o! Dar, zice, Eva m-a scos din Rai! Dar tot ea te-a și înălțat la ceruri (Maica Domnului). Aceeași fire femeiască, dar cu purtare diferită. Deci n-a fost rea femeia lui Iov? Susana însă a fost bună (Istoria Susanei). Egipteanca a fost desfrânată (Facere 39, 7), Sarra însă a fost plină de cuviință. Ai văzut-o pe egipteancă? Uită-te și la Sarra! Pentru că și printre bărbați, unii sunt fără de minte, în timp ce alții sunt înțelepți. Iosif a fost bun, în timp ce bătrânii au fost desfrânați<sup>2</sup>. Vezi pretutindeni răutatea și virtutea, fără ca femeile să fie judecate prin firea lor, ci categorisite după purtarea cugetării lor. Nu-mi pune înainte pretexte.

---

<sup>2</sup>Se referă la bătrânii din istoria Susanei.



## Un mic fragment din scrisoarea a XI-a către Olimpiada

**52.** Astfel este firea durerii, pe cei care o rabdă cu blândețe și bărbăție îi arată mai presus de necazuri, mai înalți decât săgetările diavolului, deprinzându-i să disprețuiască cursele. **Durerea este un mijloc de educație morală, care are un rezultat bun atunci când omul o rabdă cu blândețe și bărbăție.** De altfel și copacii, cât se găsesc în părțile umbroase, devin mai fragili și mai lipsiți de rodire, **în timp ce aceia care au legătură cu starea schimbătoare a văzduhului și primesc atacurile vântului și fierbințeala razelor de soare,** devin mai puternici, dobândesc frunziș bogat și se umplu de roade. De obicei, la fel se întâmplă și cu marea. Cei care se urcă pentru prima oară în corabie, chiar dacă se întâmplă să fie foarte viteji, din cauza lipsei de experiență, se tulbură, se înfricoșează și sunt cuprinși de amețeli întunecate, **în timp ce aceia care au străbătut multe mări și au răbdut multe furtuni, stânci și pietre și recifuri, sălașele fiarelor și atacurile piraților, care au înfruntat neconținut uraganul, stau pe corabie mai curajoși decât cei care merg pe pământ și se arată fără frică** nu numai când sunt lângă carenă, ci și când sunt aninați de pereții corăbiei, sus la proră și la pupă. Și cei care înainte de această experiență erau cuprinși dintr-o singură privire de tremur și frică, după o deprindere îndelungată cu furtunile, trag și odgoanele, înalță și pânzele, trag și la vâsle și aleargă cu ușurință prin toată corabia. **Oh, ce lucru**

**însemnat este virtutea și disprețuirea lucrurilor lumesti!** Prin curse, cel virtuos câștigă, prin cei care-l pândesc, se încununează, prin cei care îi fac rău, strălucește și mai mult! Aceștia care încearcă să-i atragă, prin încercări îi arată mai puternici pe cei care lucrează virtutea, mai înalți, nebiruiți, necuprinși, fără să aibă nevoie de arme și sulite, nici de ziduri și tranșee și turnuri și bani și tabere de luptă, **ci doar de cuget statornic și de suflet neînduplecat, care mustără orice cursă omenească.**

### **De ce te lauzi, tu, care ești pământ și pulbere?**

**53.** „De ce te lauzi, tu, care ești pământ și pulbere?” Nu-mi vorbi despre frumusețea chipului, nici despre grumazul întins, nici despre veșminte și animale și de cei care te însoțesc, ci gândește-te unde se încheie toate acestea, și numai după aceea să-mi grăiești. Și dacă tu vorbești despre cele materiale și stricăcioase, îți voi vorbi și eu despre lucrurile amintite în Scriptură, care sunt mult mai strălucitoare decât acelea. Deci așa cum nu ne minunăm de cele materiale și schimbătoare, văzând că, în fond, toate sunt tină, la fel nu ne minunăm nici de cele omenești. Pentru că și acestea sunt tină, chiar mai înainte să se risipească și să devină pulbere. **Arată-mi pe cel mândru, cu capul pe sus, când are febră și este gata de moarte, și atunci voi discuta cu tine și îți voi spune ce s-a întâmplat cu acele multe podoabe, unde s-au dus acei**

**lingușitori mulți, unde sunt îngrijirile slugilor, mulțimea banilor și a averilor, ce vânt a suflat și le-a risipit pe toate! Îmi vei spune însă că și pe năsalie întins are cu el semnele bogăției și ale opulenței, este acoperit cu stofe ȕpătoare la vedere, îl însoțesc bogați și săraci, mulțimile rostesc cuvinte de cinste. Oricum însă, și acestea sunt vrednice de mult răs! Și este dovedit faptul că laudele se risipesc și pier precum florile. Pentru că atunci când trecem pragul porților cetății și ne întoarcem, după ce am lăsat trupul lui viermilor, te voi întreba din nou, unde s-au dus toate acele mulțimi? Ce s-a întâmplat cu strigătele și cu tulburarea? Unde sunt lumânările, unde este mulțimea femeilor? Oare nu sunt toate vis? Ce s-a întâmplat cu glasurile? Unde sunt acele guri multe care strigau și se străduiau să-i dea curaj, spunându-i că nu există nicio moarte?**

### **Hristos suferă de foame**

**54. Spune-mi, deci, ce diferență este între pros-  
tia celui care a construit un platan de aur și a celor ce  
fac vase din argint și olițe de noapte din alabastru? Și  
ce fac femeile (mă rușinez, dar sunt nevoit s-o spun)  
care își lucrează olițe de argint? În timp ce Hristos  
suferă de foame, tu trăiești în astfel de desfătări? Mai  
mult, faci astfel de lucruri prostești? Ce pedeapsă nu  
vor suferi aceștia? Chiar te întrebi de ce există tâlhari,  
de ce există criminali, de ce există ucigași, de ce există  
atâtea rele, de vreme ce diavolul te târăște încoace și  
încolo? Căci a avea cineva farfurii de argint nu este**

lucrarea sufletului evlavios, ci o consecință a bogăției. **A face însă și olițe, și vase necurate de argint, oare aceasta mai este dovada opulenței?** N-aș putea să spun că este dovada bogăției, ci a prostiei. Însă nici aceasta nu o voi spune, ci că este urmarea nebuniei și chiar ceva mai rău decât nebunia. Știu că mulți mă batjocoresc pentru aceasta, dar nu-mi pare rău, numai să reușesc ceva mai mult. Într-adevăr, bogăția îi face pe oameni proști și nebuni. Dacă averea lor era atât de mare, ar fi dorit ca și pământul să fie din aur, și zidurile, probabil și cerul, și văzduhul să fie de aur. Cât de mare este nebunia! Cât de înfricoșătoare este fărădelegea! Cât de mare este smuceala! **Unul care a fost creat după chipul lui Dumnezeu moare de frig, și tu faci olițe de argint? Câtă trufie! Ce ar fi făcut mai mult acesta, dacă era nebun? Cinstești în acest mod fecalele când le păstrezi în oliță de argint?** Știu bine că ascultând acestea te rușinezi, dar trebuie să-ți fie rușine de cele pe care le faci, ca și bărbații care sunt supuși unor astfel de neputințe, pentru că aceasta este desfrânare și împietrire și neomenie și sălbăticie și fărădelege. Ce Scylă, ce Himeră, ce balaur, ce demon, ce diavol ar face acestea? Care ar fi folosul lui Hristos? Și care ar fi câștigul credinței, când cineva îi tolerează pe idolatri, sau mai bine zis nu pe idolatri, ci pe demoni?

## **Ceea ce este catârul pentru car, aceea este sufletul pentru trup**

**55.** De ce toți merg pe calea cea largă, de ce toți sunt absorbiți de lucrurile de aici și nu se gândesc deloc la lucrurile viitoare? Desigur că aleargă neîncetat după desfătărilor trupești, în timp ce lasă sufletele lor să se topească de foame. Și cu toate că în fiecare zi primesc nenumărate răni, niciodată nu înțeleg relele în care se găsesc. De asemenea, pentru pătimirile trupului, sunt vizitați de cei care-i vindecă și îi cheamă ei înșiși la casa lor, îi plătesc cât pot de mult, arată mare răbdare și rabdă lecuirea plină de osteneală, ca să-și cumpere sănătatea trupului. În ceea ce privește sufletul, însă, deși acesta se găsește într-o stare rea, îl neglijează cu desăvârșire și nu se îngrijesc să dobândească mult-dorita lui sănătate. Și fac aceasta cu toate că știu bine că trupul este muritor și stricăcios, asemenea florilor de primăvară, că se veștejește și se usucă și se dă stricăciunii precum acelea, în timp ce sufletul a fost cinstit cu nemurire și a primit îndrumarea trupului. **Pentru că așa cum este catârul pentru car și cârmaciul pentru corabie și muzica pentru instrument, aceasta a rânduit Creatorul să fie sufletul pentru acest vas de pământ, care este trupul.** Pentru că sufletul ține frâul, mișcă cârma, lovește corzile, iar când face bine acest lucru, alcătuiește cântarea bineplăcută a virtuții, în timp ce atunci când pierde sunetele sau crește puterea lor mai mult decât se cuvine, distruge și arta, și armonia. Prin urmare, mulți oameni neglijează

sufletul și nu-l socotesc vrednic de puțină îngrijire, ci își cheltuiește tot timpul vieții cu grijile trupești. **Și unii urmează viața marinarilor, se luptă cu valurile și cu vânturile între viață și moarte, punându-și nădejtile mântuirii în câteva scânduri.** Alții preferă sudoarea lucrării pământului, înjugând boi la plug și arând pământul, uneori semănând și secerând, alteori plantând și culegând, și toată vremea înaintează într-un astfel de chin. Alții se ocupă cu negoțul și de aceea călătoresc pe pământ și pe mare și preferă țara străină, părăsindu-și locul și rudeniile și prietenii și femeile cu copiii lor, plecând în pământ străin pentru puțin câștig.

### **Slava, se zice, înseamnă să fie admirat cineva de către toți**

**56.** Cinstea înseamnă, se zice, a se bucura cineva de slavă din partea celor mari. Într-un cuvânt, să iubești mai mult slava care vine de la oameni decât slava care izvorăște de la Dumnezeu. Dacă iubind slava oamenilor, disprețuiești slava care izvorăște de la Dumnezeu, nu vei putea să vezi cât de urâtă este aceasta, nici cât este de vrednică de răs. **Pentru că așa cum cei care au căzut în plasele unei femei urâte, viclene și rele, atâta timp cât se întâmplă s-o iubească pe aceasta, nu pot să vadă urâtenia ei, pentru că patima le-a întunecat judecata, la fel și aici, câtă vreme suntem stăpâniți de patimă, nu putem să sesizăm ce fel de rău este. Deci cum am putea, zice, să ne**

izbăvim de aceasta? Gândește-te la cei care au cheltuit bani nenumărați și n-au primit niciun folos din aceasta. Cugetă la cei care au murit, de câtă slavă s-au bucurat și în niciun loc slava nu a fost permanentă, ci a pierit, s-a stricat! Gândește-te că este un simplu nume și că nu are nicio valoare reală. **Pentru că spune-mi, ce este slava? Dă-i o definiție! Să fie admirat cineva de către toți, zici. Pe drept sau pe nedrept?** Pentru că dacă este pe nedrept, n-ar putea să fie admirație, ci bârfă, osândire și lingușeală, dacă este pe drept, aceasta nu este cu puțință. **Căci poporul nu are judecăți drepte, ci îi admiră pe cei care îi slujesc poftele lui.** Și dacă doriți, luați aminte la cei care dăruiesc lucrurile lor desfrânatelor, hipodromurilor și dansatorilor. Prin urmare, ce-aș putea să vă sfătuiesc să faceți în continuare? Să luați aminte la Dumnezeu, să vă mulțumiți cu laudele din partea lui Dumnezeu, să săvârșiți toate câte plac lui Dumnezeu, să le împliniți pe cele bune și să nu rămâneți cu gura căscată în fața vreunuia dintre lucrurile omenesti. Pentru că aceasta pierde și postirea, și rugăciunea, și milostenia și nimicește toate bunurile. **Tocmai aceasta să nu pățim, să evităm această patimă și doar spre un singur lucru să ne ațintim privirile: spre lauda venită din partea lui Dumnezeu.**

## Soția trebuie aleasă după purtarea ei, nu după avere

**57.** De ce trebuie să vorbesc despre pace și înțelegere? Pentru că însăși patima dobândirii de bani ne-a vătămat de multe ori prin faptul că am luat o femeie mai bogată. Pentru că atunci când cineva își cheltuiește toată averea, ca să dobândească o zestre bogată și după aceea se întâmplă moartea prematură a soției lui, atunci este silit de rudeniile ei să întoarcă toată zestrea. Adică așa cum cei care pătimesc naufragiul pe mare își salvează doar trupul lor, la fel și soțul, după multe certuri și lupte și injurii și judecăți, iese având liber doar trupul lui. **Și așa cum negustorii lacomi care umplu corabia cu greutate peste măsură și o încarcă mai mult decât rezistă, scufundă vasul și pierd toate,** la fel și aceștia care au făcut nenumărate căsătorii, deoarece au crezut de multe ori, nefericiții, că vor dobândi prin soție o mai mare avere, au pierdut și ceea ce aveau. **Și așa cum acolo, în mare, când cade deodată un val năprasnic și scufundă vasul, la fel și aici, când vine brusc moartea timpurie, îl lipsește pe soț, odată cu soția, și de celelalte bunuri ale lui.** Deci având în mintea noastră toate acestea, să nu ne gândim la bani, ci la chipurile cele bune de viațuire, la modestie și înțelepciune. Pentru că o femeie înțeleaptă, nobilă și măsurată în felul de a fi, chiar dacă este săracă, va putea să folosească sărăcia mai bine decât bogăția. Așa cum din nou, o femeie destrăbălată și desfrânată și certăreață, chiar dacă ar



găsi nenumărate comori în casă, **după ce le risipește mai repede decât vântul**, îl înconjoară pe bărbatul ei cu sărăcia și cu nenumărate suferințe. Să nu căutăm bogăția, ci pe femeia care va administra bine bunurile ei.

### **Să te rușinezi doar când păcătuiești, iar nu când te căiești**

**58.** Ai săvârșit fărădelegea? Ai fost rob de desfrânată? Ai mers la teatru? Ți-ai adus aminte din nou de sfatul meu și te-ai rușinat? Vino aici în biserică! Te-ai întristat? Roagă-L pe Dumnezeu! Până aici ai reușit îndreptarea ta! Vai de mine, zici tu! Am auzit sfatul tău și nu l-am păzit, cum să intru în biserică? Cum să aud din nou cuvântul tău? Dar tocmai pentru aceasta vino, pentru că nu l-ai ținut, ca să-l asculți din nou și să-l ții. **Dacă medicul îți pune medicamentul pe rană și nu te vindeci, nu ți-l pune din nou a doua zi?** Să luăm ca exemplu un tăietor de lemne care vrea să taie un stejar. El ia securea ca să-l taie din rădăcină. Și dacă-i dă o lovitură și pomul nu cade, nu-i mai dă și altă lovitură? A doua, a treia, a patra, a cincea, nu-i dă și a zecea lovitură? **La fel fă și tu, căci stejarul închipuie desfrânata, este pomul neroditor care odrăslește ghinde pentru hrana porcilor necuvântători.** El a prins de mult timp rădăcini în mintea ta, prin îmbrăcămintea copacului ți-a stăpânit mintea. Și cum să cadă într-o singură zi desfrânarea, care este înrădăcinată în pământ de atâta vreme? Nu este lucru de

mirare că ai auzit lucrul acesta de două ori, de trei, de zece, de nenumărate ori; tu taie numai lucrul cel rău și tare, obiceiul cel rău. Iudeii mâncau mană și căutau cărnurile pe care le mâncau în Egipt. „Ne era bine în Egipt” (Numeri 11, 18), ziceau ei. Atât este de rușinoasă și de rea obișnuința! Pentru că chiar dacă reușești în zece zile, în douăzeci, în treizeci, nu te iubesc, nu sunt mulțumit, nu te îmbrățișez mai mult. Doar să nu renunți, ci să te rușinezi și să te osândești pe tine. **Să nu-ți fie rușine să intri din nou în biserică, să te rușinezi doar când păcătuiești, nu când te căiești.** Ia seama ce ți-a făcut diavolul! Două sunt lucrurile de care trebuie să ții seama: de păcat și de căință. Păcatul este rana, căința este medicamentul. Adică, așa cum există acestea pentru trup, la fel există și pentru suflet păcat și căință, **dar păcatul are trebuință de rușine, iar pocăința de îndrăzneală.**

### **Nu primim deloc iertare dacă dăm vina pe altcineva**

**59.** Să nu te temi de diavol, deși este duh fără trup, deși întâmpini greutăți din partea lui. Căci nu este nimeni mai neputincios decât cel care este sub legături, chiar dacă diavolul nu are ipostas truesc, așa cum nu este nimeni mai tare decât cel care are îndrăzneală, chiar dacă poartă trup muritor (Fericitul Pavel). Toate acestea le-am spus acum nu ca să-l izbăvesc pe diavol de osândă, ci ca să vă eliberez pe voi de trândăvie. **Deoarece diavolul dorește mult să aruncăm**

asupra lui vina pentru propriile păcate, încât hrănindu-ne cu această nădejde și săvârșind tot felul de răutăți, să mărim noi înșine greutatea pedepsei. Căci nu suntem iertați deloc prin aruncarea vinei asupra diavolului pentru propriile noastre păcate, așa cum nu a fost iertată nici Eva. Noi, însă, vă rog să nu facem aceasta, ci să luăm aminte la adâncul păcatelor și la rănilor noastre, pentru că așa vom putea să punem deasupra și medicamentele pentru vindecarea noastră, căci acela care nu-și ia în seamă boala nu se va îngriji deloc de vindecarea lui. Avem multe păcate, știu! Toți suntem sub pedeapsă, dar n-am fost excluși de la iertare, nici nu ne găsim în afara pocăinței, pentru că încă suntem pe scaunul de judecată, pregătiți pentru luptele pocăinței. Ești bătrân, ai ajuns în ceasul cel din urmă al vieții, dar să nu crezi că din pricina bătrâneții ai pierdut prilejul pocăinței, nici să deznădăduiești pentru mântuirea ta, ci amintește-ți de tâlharul care a fost iertat pe cruce! Într-adevăr, ce clipă este mai scurtă decât aceea în care te încununezi? Pentru tâlhar a fost de ajuns o clipă ca să se mântuiască. Ești tânăr? Nu te împăca cu gândul că ești la vârsta tinereții, nici că mai ai destulă vreme de trăit. „Că ziua Domnului vine așa, ca un fur noaptea” (I Tesaloniceni 5, 2). De aceea Domnul nici nu ne-a înștiințat despre ziua morții noastre, ca să arătăm zel și grijă. Nu vezi în fiecare zi tineri care mor? De aceea, scriitorul sfânt ne îndeamnă cu înțelepciune: „Nu întârzia a te întoarce la Domnul și nu amâna din zi în zi. Că fără de veste va izbucni mânia Domnului și

în vremea răzbunării vei fi dat pieirii” (Înțelepciunea lui Isus Sirah 5, 8). Deci bătrânul să ia seama la îndemn, iar tânărul la această povăţuire.

## **Dumnezeu are felurite medicamente pentru mântuirea noastră**

**60.** Întocmai fac şi judecătorii: ei nu doar pedepsesc, ci îi şi încununează pe cei care locuiesc în cetăţi, nici nu le dau doar daruri, ci de multe ori îi şi pedepsesc. De aceea au drept simbol sabia, căci au pregătite şi prăpăstii, şi roată, şi ţăruşi, şi călăi, şi alte nenumărate feluri de pedepsire. **Şi ceea ce este călăul pentru judecători, este foametea pentru Dumnezeu, căci ea, ca un alt călău, ne înţelepţeşte şi ne îndepărtează de răutate.** Acelaşi lucru putem vedea că se întâmplă şi la agricultori. Pentru că ei nu se îngrijesc doar de rădăcina viţei, nici doar de împrejmuirea ei, ci încă şi scurtează şi taie multe din ramuri. De aceea nu folosesc doar hârleţul, ci şi foarfecă potrivită pentru tăiat. Şi nu-i osândim pe aceştia, ci atunci îi admirăm mai mult, când îi privim că taie şi aruncă multe cordiţe nefolositoare, încât prin îndepărtarea celor prisositoare să asigure salvarea celorlalte. Deci aşa cum nu este absurd să-i acceptăm pe tată, pe medic, pe judecător şi pe agricultor - pe părinte, când îl îndepărtează pe fiul său de acasă, pe medic, când chinuieşte bolnavul, pe judecător, când pedepseşte, pe agricultor, când taie viţa, tot astfel nu putem să-L judecăm **pe Dumnezeu, să-L osândim şi să ne pornim împotriva Lui cu**

osândiri nenumărate dacă voiește câteodată, când suntem cu capul greu din pricina băuturii, să ne facă să ne revenim din multa beție. Cât de mare este prostia să-i îndreptăm pe aceștia care sunt robi împreună cu noi, iar pe Dumnezeu să nu-L îndreptăm. Acestea le spun din grija pentru cei care osândesc, ca să nu-și însângereze picioarele lor, lovind cu ele în cuie, să nu primească lovituri în cap, aruncând cu pietre spre cer.

### **Niciun om n-ar putea să spună că este curat, măcar o zi**

**61.** Oare fericitul Pavel a îndrăznit să spună că este curat, el care, înconjurând pământul și marea, ca și cum ar fi avut aripi, a condus la Hristos nenumărate neamuri, el care s-a făcut părtaș la taine negrăite, care a fost răpit până la al treilea cer? Nicidecum! Ci a tăgăduit cu desăvârșire. S-a numit pe sine născut înainte de vreme și ultimul dintre Apostoli, și nu a considerat că este vrednic de acest nume. „**Nu sunt vrednic să mă numesc apostol**” (I Corinteni 15, 9), spune el. Deci ce este acest delir? Ce este această trufie, ce este această nebunie? Om fiind, te numești pe tine curat și ești convins că ești fără de păcat? Câtă prostie arată aceste lucruri! A te numi pe tine lipsit de păcat este **ca și cum ai zice că largul mării este lipsit de valuri. Adică așa cum largul mării nu scapă de valuri, la fel nici noi de păcate.** Sau nu știi cine suntem atunci când ne bucurăm, când ne întristăm, când suntem bogați,

când suntem săraci, când ne înjură, când ne laudă, când ne prigonesc, când ne războiesc, când ne bucurăm de odihnă, când răbdăm de foame, când ne săturăm? Când patimi nenumărate, împrejurări fără de număr, boli fără sfârșit ale trupului, lucruri nefirești ne înconjoară sufletul, **îndrăznești să spui, găsindu-te la strâmtoare, cu atâta tulburare în apele tale, că ești curat?** Și cine-ar putea fi mai necurat decât cel care se comportă așa? Pentru că, spune-mi, ar putea să spună cineva că este curat, măcar o singură zi? Căci chiar dacă nu desfrânează, nu săvârșește adulter și nu păcătuiește prin aceste lucruri oprite, ar putea să se laude că **n-a căzut în păcatul slavei deșarte, că nu s-a trufit, că nu a privit cu ochi desfrânați, că nu a dorit din lucrurile aproapelui, că nu a grăit minciuni, că n-a uneltit, că nu i-a blestemat pe vrăjmașii săi, că nu l-a invidiat pe prietenul lui?** Dacă cel care iubește doar pe acela care-l iubește și el va primi prin aceasta mai puțină iertare decât vameșul, de ce iertare va fi vrednic cel care îl invidiază chiar și pe prietenul său? **În timp ce te cufunzi în atât de multe rele, îndrăznești să te numești pe tine curat?** \*

### **Mucenicia celor șapte frați Macabei și a mamei lor**

**62.** Pentru ca să nu credeți că aceste cuvinte sunt mari și goale, ci ca să cunoașteți bine că femeile sunt mai viteze decât bărbații, vă aduc exemplul aceleia care a fost femeie după fire, dar prin puterea

credinței a atins cerurile. Și este vorba despre mama Macabeilor (II Macabei 7, 1-42), care a purtat paisprezece cununi. Și adu ca exemplu orice soldat dorești, pe cel mai viteaz, pe cel mai strașnic în lupte, pe cel mai mărinimos, și vei vedea că în comparație cu el, femeia aceasta este atât de înaltă, pe cât sunt de departe cerurile de pământ. Căci până și soldatul cel mai viteaz se teme în război de o lovitură, și doar moartea este mai scurtă și mai ușoară decât aceasta, **în timp ce femeia a stat ca un munte și a fost străpunsă pentru fiecare copil, suferind înlăuntrul sufletului ei dureri mai înfricoșătoare decât loviturile acelea pe care le-au primit ei în coaste.** Pentru că era femeie și văduvă și ajunsese la adânci bătrâneți și le cunoașteți pe acestea toți cei care ați devenit părinți și ați născut copii (șapte copii), că sunt mai rele decât orice instrument de tortură. Și nicio săgeată ascuțită nu provoacă răni însoțite de atâta suferință, cât fiecare dintre acestea care au pătruns sufletul ei. Deci gândește-te ce cumplit a fost să-i vadă pe copiii ei, unul câte unul, cu trupul făcut bucăți prin foc și sabie, prelungind chinurile mamei. Cum privea, cum auzea, cum răbda mirosul trupurilor arse, primind nenumărate morți pentru fiecare copil! Dar ea stătea ca o piatră neclintită, fără să fie mișcată de valuri, ci risipind ca fierul și ca diamantul valurile înspumate. Mai bine mărturisesc că nu pot să numesc cum se cuvine tăria acestei femei. Deci spune-mi, pe aceasta o voi numi femeie sau bărbat în toate, sau nu cumva mai presus decât toți acești bărbați?

## Duhul Sfânt a dat putere și veșmintelor și umbrei apostolilor

**63.** Dar să vorbesc despre Duhul Sfânt. El a dat apostolilor inelul, spunând: luați-l și dați-l la toți. Se împarte inelul? Se împarte, dar nu se desparte. Se împarte, dar nu se sfârșește. Află despre dărnicia Sfântului Duh. Și fericitul Petru, și fericitul Pavel au primit Duhul Sfânt. **Duhul Sfânt a străbătut lumea, i-a izbăvit pe păcătoși de păcate, i-a vindecat pe șchiopi, i-a îmbrăcat pe cei goi, i-a înviat pe cei morți, i-a curățit pe leproși, a închis gura diavolului, pe demoni i-a pierdut, a grăit împreună cu Dumnezeu, a sădit Biserica, a dărâmat templele, a răsturnat altarele idolatriilor, a risipit răutatea, a sădit virtutea, pe oameni i-a făcut îngeri.** Arvuna a umplut întreaga lume. Și când spun întreagă, mă refer la cât pământ luminează soarele: marea, insulele, munții, văile și dealurile. Fericitul Pavel a colindat întreaga lume ca un înaripat, având ca armă gura, el, făcătorul de corturi, cel care croia cu cosorul și cosea pieile. Și acest meșteșug nu s-a arătat piedică virtuții, ci făcătorul de corturi, Pavel, s-a arătat mai puternic decât demonii, cel fără de glas, mai filosof decât filosofii. De unde? A primit arvuna, a păstrat inelul și l-a purtat. Toți au văzut că Împăratul a arvunit firea noastră. Demonul a văzut și a fugit, L-a privit pe logodnic, s-a cutremurat și a dat înapoi, a privit veșmintele și a dat bir cu fugiții. **Oh, puterea Duhului Sfânt! Acesta a dat putere nu doar sufletului și trupului, ci și**



veșmintelor, și nu doar veșmintelor, ci și umbrei apostolilor. Fericitul Petru cutreiera pretutindeni și umbra lui alunga bolile, îndepărta demonii și învia morții. Fericitul Pavel cutreiera lumea ca să smulgă spinii necredinței, să sădească semințele evlaviei, având, ca cel mai bun agricultor, plugul învățaturii.

## Izbânzile fericitului Apostol Pavel

**64.** La câți n-a mers înaripatul Apostol Pavel? La traci, la sciți, la inzi, la mauri, la cei din Sardinia, la goți, **la fiarele sălbatice, și pe toate le-a schimbat.** Cu ce? Cu arvuna Duhului Sfânt! Cum a rezistat? Prin harul Sfântului Duh! Cel ce a dat arvuna Duhului a fost simplu cetățean, gol și desculț. De aceea și zice: „Și pentru acestea, cine e destoinic?” (II Corinteni 2, 16). „Nu că de la noi înșine suntem destoinici, să cugetăm ceva ca de la noi înșine, ci destoinicia noastră este de la Dumnezeu” (II Corinteni 3, 5). Vezi ce a făcut Duhul Sfânt? A găsit pământul plin de demoni și l-a făcut cer. Nu vă plecați mintea la cele trecătoare, ci aduceți-le în minte pe acestea. Atunci era tânguire, peste tot erau altare, în tot locul fum, arderi de tot, adultere, ritualuri, jertfe, demoni înnebuniți, acropole ale diavolului, desfrânare nemaiîntâlnită, și fericitul Pavel era unul. Cum nu a fost înghițit, cum nu a fost spulberat? Cum și-a deschis gura lui? A intrat în Tebaida și a luat robi. **A intrat în curțile împăra-tești și l-a făcut pe împărat ucenic al său.** A intrat în tribunal, și judecătorul i-a zis: „Cu puțin de nu mă

**îndupleci să mă fac și eu creștin!" (Fapte 26, 28) și judecătorul a devenit ucenic. A intrat în închisoare și l-a luat cu el pe temnicer. A mers în insula barbarilor și a făcut o viperă învățător. S-a dus în cetatea Romei și l-a răpit pe senator. S-a dus la râuri, în locuri pustii, în toate părțile lumii. Nici pământul, nici marea n-au fost lipsite de izbânzile lui. Pentru că a dat inelul de logodnă și, după ce a dat arvuna, spune: „Pe acestea ți le dau acum, pe altele ți le făgăduiesc!” De aceea, proorocul David îi zice logodnicei: **„Stătu-t-a împă-râteasa de-a dreapta Ta, îmbrăcată în haină aurită”** (Psalmul 44, 11). Nu se referă la veșmânt, ci la virtute. De aceea Scriptura, în alt loc spune: „Cum ai intrat aici fără haină de nuntă?” (Matei 22, 12). Prin urmare nu se referă la veșmânt, ci la desfrânare și la fapta rea și nerușinată.**

## Hristos vă va boteza cu Duh Sfânt și cu foc

**65.** După aceea, Dumnezeu îi grăiește firii ome-nești: „Nu te-am sădit în Rai?” Ea îi răspunde: „Da!” „Și cum ai căzut de acolo?” „A venit diavolul și m-a scos din Rai!” „Ai fost sădită în Rai și ai fost scoasă de acolo, iată că acum te sădesc înlăuntrul Meu, Eu sunt pământul care te țin.” „Cum?” „Diavolul nu îndrăz-nește să se apropie de Mine! Nici în cer nu te urc, căci aici ești mai presus decât cerul. Te păstrez înlăuntrul Meu, Eu, Domnul cerului. Păstorul te păzește și lupul nu vine. Sau mai bine este să-l las pe diavol să se apropie?” Și Domnul ține firea noastră, diavolul se apropie

și este biruit. „Te-am sădit înlăuntrul Meu!” De aceea zice: „Eu sunt vița, voi sunteți mlădițele” (Ioan 15, 5). Și a sădit firea omenească înlăuntrul Lui. Și ce mai zice? „Doamne, eu sunt păcătoasă și necurată!” „Nu purta tu de grijă, Eu sunt doctor. Cunoscut foarte bine vasul Meu, știu cum s-a stricat. Înainte de aceasta era din tină și s-a stricat. Îl plăsmuiesc iarăși de la început prin baia nașterii din nou și îl predau focului”. Deci ia seama, a luat tină din pământ și l-a făcut pe om, l-a plăsmuit. Diavolul a venit și l-a stricat. **Dumnezeu a venit și l-a luat din nou, l-a plăsmuit iarăși, l-a băgat în baia Botezului, dar n-a lăsat să fie trupul lui de tină, ci l-a făcut învârtoșat. A dat tina focului Sfântului Duh. „Acesta vă va boteza cu Duh Sfânt și cu foc” (Matei 3, 11). În apă, ca să fie plăsmuită din nou, în foc, ca să se învârtoșeze. De aceea, proorocul David, profetind de mai înainte, a spus: „Ca pe vasul olarului le vei zdrobi!” (Psalmul 2, 9). Nu a zis: „Ca pe vasele învârtoșate pe care le are fiecare, pentru că vasele acestea sunt cele pe care olarul le construiește la roată. Deci vasele olarului sunt de lut, în timp ce ale noastre sunt învârtoșate.** Prevestind arderea lor din nou prin Botez, spune: „Ca pe vasele olarului le vei zdrobi”. Le plăsmuiește din nou, zice, și le bagă în foc. Eu mă cufund în Botez, și trupul meu este plăsmuit din nou, ars din nou în focul Duhului Sfânt și devine învârtoșat.

## Vremea când Sfântul Ioan Gură de Aur a plecat în exil

**66.** Privesc multe valuri și furtuna înfricoșătoare și corăbiile de lemn pregătite. Și eu stau ca un cârmaci în furtuna cea mare, la cele două prove ale corăbiei, adică Vechiul și Noul Testament, și cu vâslele îndeapătez involburarea. Nu cu vâslele de lemn, ci cu Sfânta Cruce a Domnului preschimb furtuna în vreme senină. Domnul poruncește și robul se încununează, de aceea Domnul nu-l predă diavolului. Și un lucru nu știu oamenii, că din cel necurat se vedește vasul cel mai curat. **Frații mei, vă vorbesc despre trei lucruri, despre credință, ispită și înțelepciune. Dacă ziceți că dați dovadă de credință, urmați fericitului Avraam, care a îmbătrânit cu vârsta și a arătat roade coapte. Și dacă ziceți că răbdați ispita, urmați fericitului Iov. Cunoașteți chipul viețuirii lui, ați auzit de răbdarea lui și sfârșitul lui nu v-a scăpat. Și dacă ziceți că arătați înțelepciune, urmați fericitului Iosif, care a fost vândut în Egipt și ea l-a salvat când se topea de foame. Pentru că ispita i-a venit de la o desfrânată egipteană, robită de iubire, care a stat lângă el și i-a zis: „Culcă-te cu mine!” Pentru că egipteanca voia să-l golească de înțelepciunea lui în Egipt. Și iată aici din nou egipteanul!<sup>3</sup> Însă nici desfrânata nu l-a doborât pe sfânt, nici egipteanul pe aceasta, ci s-a arătat**

---

<sup>3</sup> Se referă la Teofil, episcopul Alexandriei.

împreună înțelepciunea libertății, noblețea copiilor și desfrânarea păgânei. **Frații mei, hoțul nu vine unde găsește paie și iarbă și lemne, ci unde se află aur, argint sau mărgăritare. La fel și diavolul, nu intră acolo unde se găsesc cei care duc o viață monahală.**

**Spune-ți tu întâi păcatele tale,  
ca să te izbăvești**

**67.** Omule, nu cumva poți să-mi spui chipul în care ai fost creat? La fel, nu cumva poți să-mi spui și despre felul în care se șterg păcatele? **Pentru că dacă focul ce cade năprasnic asupra ierburilor le mistuie, cu mult mai mult voința lui Dumnezeu mistuie păcatele noastre, le smulge din rădăcină și-l face pe cel care a păcătuțit asemenea cu cel care n-a păcătuțit. Să nu-mi ceri modul, să nu cercetezi peste măsură ceea ce se întâmplă, ci să crezi în minune. Spui că am făcut multe și mari păcate. Dar cine este fără de păcat? Eu însă am făcut, spui tu, păcate mai înfricoșătoare și mai mari decât toți oamenii. Îți este de ajuns pentru jertfă acest lucru. „Fă tu însuți socoteala cea dintâi, ca să te dezvinovățești” (Isaia 43, 26). Recunoaște că ai păcătuțit și acest lucru va fi pentru tine începutul îndreptării. Arată durere, mahnire, varsă lacrimi. Oare desfrânata a vărsat altceva? Nimic în afară de lacrimi și pocăință. A luat drept călăuză pocăința și a venit la izvor (la Hristos).**

## **Cel care se înfrânează doar de la mâncăruri, hulește foarte mult postul**

**68.** Am spus aceste lucruri nu ca să disprețuim pocăința, ci dimpotrivă, ca s-o cinstim, pentru că cinstea postului nu este înfrânarea de la mâncăruri, ci îndepărtarea de păcate. De aceea, cel care limitează postirea doar la înfrânarea de la bucate, acela este cel care aduce mai cu seamă ocară în special postirii. Postești? Arată acest lucru prin fapte! Ce fel de fapte, zici? **Dacă-l vezi pe cel sărac, să-l miluiești! Dacă îl vezi pe vrăjmașul tău, să te împaci cu el! Dacă îl vezi pe prietenul tău că propășește, să nu-l invidiezi! Dacă vezi femeie frumoasă în calea ta, să treci mai departe și să nu iei seama la ea!** Adică să nu postești doar cu gura, ci și cu ochii, și cu auzul, cu picioarele și cu mâinile și cu toate măduarele trupului tău. Mâinile să postească și să rămână curate de răpire și de lăcomie. Picioarele să postească îndepărtându-se de drumurile care duc la priverile desfrânate. Ochii să postească neațintind niciodată privirea asupra chipurilor frumoase, să nu rămână uimiți în fața frumuseții străine. Pentru că hrana ochilor este privirea. Deci dacă lucrurile pe care le privesc sunt pline de păcat și fărădelege, atunci postirea se pierde și toată mântuirea sufletului este răsturnată. Dacă însă ochii privesc cele care sunt după lege și lipsite de primejdie, atunci privirea aceasta împodobește postirea. Pentru că ar fi lucrul cel mai lipsit de sens ca, sub pretextul postirii, să ne înfrânăm de la mâncăruri și de la mâncarea

îngăduită, în timp ce cu ochii să nu ne îndepărtăm de mâncarea oprită. Nu mănânci carne? Nu trebuie să mănânci nici desfrânarea cu ochii! Să postească și auzul tău! Postirea acesta este să nu primești vorbe rele și diavolești, pentru că s-a spus: „Să nu iei aminte la zvon deșert!” (Ieșire 23, 1). Să postească și gura de cuvinte pline de rușine, pline de ocară. **Pentru că ce folos avem că ne abținem să mâncăm pește și pui, dar îi mâncăm și îi mușcăm pe frații noștri?** Cel care înjură este ca și cum ar mânca trupul și carnea fratelui, ca și cum ar mușca din trupul aproapelui. De aceea, fericitul Apostol Pavel ne înfricoșă, spunându-ne următoarele: „Iar dacă vă mușcați unul pe altul și vă mâncați, vedeți să nu vă nimiciți voi între voi!” (Galateni 5, 15).

## Ce este lăcomia?

**69.** Ia seama bine, omul neîndreptat care iubește lăcomia și vrea tot mai mult îți este exemplu. Încep astfel cu cei care sunt mai prejos decât tine. Cel care curăță mizerii este nemulțumit și suferă pentru că nu scapă de această meserie nenorocită și vrednică de osândă. Dar dacă îl scapi de aceasta și îi aranjezi să câștige din destul hrana zilnică, iarăși va fi nemulțumit, pentru că nu are mai mult decât cele necesare. Și dacă îi dai mai mult, va voi din nou să le îndoiască pe acestea și se va arăta tulburat pentru acest lucru nu mai puțin decât înainte. Și dacă-i dai îndoit, și dacă-i dai întreit, iarăși se va întrista pentru că nu

se remarcă în politică. Și dacă-i dai și aceasta, se va socoti pe sine nefericit pentru că nu este printre primii dintre cetățeni. Dar și dacă dobândește această cinste, se va tângui pentru că nu este la conducere. Când devine conducător, va fi iarăși nemulțumit pentru că nu stăpânește o nație întreagă. Când stăpânește și nația întreagă, iarăși nu simte bucurie, pentru că nu domnește peste mai multe popoare. Când stăpânește peste multe popoare, nu se va socoti împlinit, pentru că nu le stăpânește pe toate. Când devine comandant de oști, se va întrista că nu este împărat. Și dacă devine împărat, nu este mulțumit pentru că nu este singur. Dacă este singur, se va întrista că nu împărățește peste barbari. Și dacă stăpânește peste barbari, nu este mulțumit că nu stăpânește peste tot universul. Și dacă domnește peste tot universul, de ce să nu domnească și peste alt univers? **Și astfel, gândul înaintează spre nemărginit și nu-l lasă niciodată să cugete și să judece corect. Ai văzut că și dacă îl faci pe omul cel mai neînsemnat și mai sărac împărat, nu pierzi tristețea, dacă mai înainte nu pierzi lăcomia?**

### **Pomenirea sfinților ne scapă de duhurile viclene și necurate**

**70.** Corăbierii iubesc înainte de toate partea aceea a largului mării care este presărată cu insule și limanuri dese. Pentru că largul mării, fără limanuri, chiar dacă are liniște, provoacă mare cutremur celor care călătoresc. Acolo însă, unde există țărături și



stânci și insule răspândite în tot locul, călătoresc cu multă siguranță. **Căci și dacă văd marea sălbăticiindu-se puțin, având în față refugiul, pot să găsească degrabă și lesne izbăvire de primejdiile posibile.** De aceea, nu numai când vin lângă țărm, ci și când se găsesc departe, simt o mare mângâiere la vederea lui. Pentru că nu întărește sufletele lor mai puțin vârful muntelui ce se vede de departe, fumul ce urcă și turmele oilor care pasc la poalele muntelui. **Când ajung însă la intrarea de pe țărm, se umplu de toată bucuria.** Pentru că atunci aruncă și vâslele și își spală cu apă dulce și trupurile lor, care sunt acoperite cu apă sărată și, după ce ies la țărm și rămân puțină vreme la uscat cu trupurile goale, alungă toată nemulțumirea din călătoria pe mare. Și așa cum corăbierii iubesc mai mult decât toate această parte a mării pentru locurile de odihnă dese și neschimbătoare, la fel și eu iubesc foarte mult acest anotimp, primăvara, nu pentru că am scăpat de iarna grea, nici pentru că ne bucurăm de timpul cald în care zefirul suflă ușor, **ci pentru că ne întâmpină neconținut țărmurile duhovnicești, adică praznicele Sfinților Mucenici.** Pentru că țărmurile nu-i întăresc atât de mult pe corăbieri, cât pe credincioși sărbătorile acestor sfinți. Deoarece pe corăbieri îi salvează țărmurile de atacul valurilor mării și de îndelungata marinărie, pe credincioșii însă care frecventează praznicele martirilor, pomenirea acestor sfinți îi izbăvește de obicei de duhurile viclene și necurate, de gândurile rele și de marea tulburare care se iscă în sufletul lor. Și chiar dacă vine cineva având vreo

supărare din pricina problemelor sociale sau familiale, aceasta pleacă după ce este alungată, iar el devine mai vesel și mai ușor nu pentru că a lăsat vâslele, nici pentru că a părăsit cârma, ci pentru că a îndepărtat încărcătura nesuferită și felurită a tristeții lumești, primind în sufletul lui multă desfătare.

### **Moartea trupurilor noastre nu este pierdere, ci reînnoire.**

**71.** Cel care a încheiat viața putrezește și se strică, se face praf și pulbere. Și ce importanță are aceasta, iubitule? Tocmai de aceea trebuie să se bucure cineva. **Pentru că și atunci când cineva urmează să construiască o casă ce s-a stricat și s-a învechit, mai întâi îi scoate afară pe cei care locuiesc într-însa și după aceea dăruiește casa și o construiește mai strălucitoare.** Și pe cei pe care îi scoate afară nu-i întristează ceea ce s-a întâmplat, ci mai mult îi bucură. Pentru că nu iau aminte la stricarea zidurilor, ci își închipuie clădirea viitoare, pe care nu o văd. La fel și Dumnezeu, pentru că vrea să construiască, strică trupul nostru, iar sufletul nostru care locuiește înlăuntru îl scoate afară cel dintâi, ca și în cazul casei, ca să-l plăsmuiască mai strălucitor și să-l așeze înlăuntru cu slavă și mai mare. Deci să nu luăm aminte la dăruimătură, ci la strălucirea viitoare. Și iarăși, dacă cineva are o statuie strică de vreme și de rugină și în cea mai mare parte spartă, după ce o face bucăți, o pune într-un cuptor și topind-o, o arată astfel mai strălucitoare. **Deci așa**

**cum topirea în cuptor nu este pierdere, ci înnoirea acelei statui, la fel și moartea trupurilor noastre nu este o catastrofă, ci o înnoire.** Prin urmare, când vezi că trupurile noastre se fac țărână și putrezesc ca în cuptor, să nu te oprești prin aceasta la ceea ce vezi, ci așteaptă reînnoirea. Și să nu te oprești nici la măsura acestui exemplu, ci caută cu gândul tău la cele dinainte. Pentru că făcătorul de statui, când plăsmuiește trupul de aramă, nu îți dă aur și statuie nemuritoare, ci o construiește tot din aramă. Dumnezeu însă nu face la fel, ci în timp ce pune înlăuntru lut și trup muritor, îți întoarce statuie de aur și nemuritoare. **Pământul primește trupul stricăcios și muritor, iar Dumnezeu ți-l întoarce nestricăcios și nemuritor.**

### **Cine este omul lipsit de răutate?**

**72.** Pe cine osândim cu toții? Este limpede că-l osândim pe cel care ocărăște. Și dacă este mai prejos decât noi, vom spune că este nebun, dacă este de aceeași cinste, că este prost, dacă este mai presus, nici așa nu-l vom accepta. Pentru că, spune-mi, pe cine acceptăm? Pe cel care face tulburare, pe cel care este plin de confuzie, pe cel care devine ca o fiară, pe cel care se poartă după firea comună, **sau pe cel care este liniștit, pașnic și plin de toată înfrânarea?** Acesta nu se aseamănă cu îngerul, iar celălalt nici măcar cu omul. Pentru că unul nu poate nici relele lui să le țină în frâu, în timp ce altul și pe cele străine le ține. Unul nu poate nici măcar pe sine să se sufere,

în timp ce altul îl rabdă și pe celălalt. Unul se găsește în naufragiu, în timp ce altul plutește în siguranță, și corabia lui se îndreaptă spre țință cu vânt prielnic. Pentru că nu a lăsat vântul mâniei ce a suflat în pânze să răstoarne corabia cugetului, ci după ce a suflat o briză ușoară și mulțumitoare, lucrarea lipsei răutății conduce corabia cu multă liniște la țărnul evlaviei. Și așa cum în corabia care se scufundă, corăbierii nu le mai cunosc pe cele pe care le aruncă, fie că acestea sunt ale lor, fie că sunt ale străinilor de la care le-au primit spre păstrare, ci le aruncă pe toate care se găsesc, fără excepție, și prețioase, și lipsite de valoare, iar atunci când trece vremea rea, se gândesc la acelea pe care le-au aruncat și lăcrimează și nu simt liniște din pricina pagubei celor pe care le-au aruncat, la fel și aici, când mânia suflă și naște confuzie și tulburare, nu știi să scoată din gură, cu rânduială, cele care se cuvin, iar numai când mânia încetează, atunci se gândesc la ce cuvinte au scos din gură și se umplu de părere de rău.

### **Puterea preoției este mai mare decât puterea împărătească**

**73.** Împăratul a fost ales să se îngrijească de lucrurile lumești, în timp ce instituția preoției se găsește în ceruri. „Orice vei lega pe pământ va fi legat și în ceruri” (Matei 16, 19). Împăratul are responsabilitatea pentru lucrurile de aici, eu pentru cele din ceruri, și când spun eu, mă gândesc la preot. **Deci nu**

**înfiera preoția când vezi un preot netrebnic. Pentru că nu trebuie să osândim instituția, ci pe cel care se folosește în chip rău de bine. Pentru că și Iuda s-a făcut trădător, însă aceasta nu înseamnă că trebuie să osândim apostolia, ci cugetul aceluia. Osânda nu apasă asupra preoția, ci asupra cugetului celui rău. Deci nici tu să nu defaimi preoția, ci pe preot, care se folosește rău de acest lucru bun. Iar atunci când cineva vorbește cu tine și spune: „L-ai văzut pe acel creștin?”, tu spune-i: „Eu nu vorbesc cu tine despre persoană, ci despre lucruri”. Căci atâția medici au devenit călăi și au dat otravă în loc de medicamente! Însă nu osândesc meșteșugul medicinei, ci pe cel care îl folosește în chip rău. Câți marinari nu au scufundat corăbii? Însă nu le-a scufundat marinăria, ci gândirea cea rea a acelora. Și dacă există vreun creștin rău, nu osândi învățătura și preoția, ci pe cel care folosește în chip rău acest lucru bun. Împăratul are responsabilitatea trupurilor, în timp ce preotul pe cea a sufletelor. Împăratul dăruiește plata datoriei în bani, în timp ce preotul plata păcatelor. Împăratul silește, preotul roagă pe oameni. Acela constrânge, acesta sfătuiește. Împăratul are arme văzute, preotul, arme duhovnicești. Împăratul se războiește cu barbarii, preotul se luptă cu demonii. Puterea preoției este mai înaltă. De aceea, împăratul își pune capul sub mâinile preotului, iar în Vechiul Testament preoții îi ungeau pe împărați.**

## Mic fragment din scrisoarea a XII-a a Sfântului Ioan Gură de Aur către Olimpiada

**74.** Lucru vrednic de admirație este că tu îi în-tărești și îi antrenezi pe cei care se găsesc în jurul tău, fără să mergi în piață, nici să cobori în mijlocul cetății, ci așezată într-un mic foișor și în pridvor. Și în timp ce marea se învoldurează atât de mult, în timp ce tala-zurile se înalță într-o asemenea măsură, când de pre-tutindenți apar recife și stânci și pietre și fiare, și peste toate stăpânește noapte adâncă, **tu ești liniștită pre-cum miezul zilei, iar vântul prielnic pare că și-a în-tins pânzele răbdării și tu plutești cu multă ușurință, nu numai fără să te zgâlțâi din pricina acestui val înfricoșător, dar și fără să te uzi. Și este lucru foarte iscusit, pentru că astfel este cârma virtuții.** Cu sigu-ranță că negustorii și cârmacii, corăbierii și cei de pe mare, când văd desimea norilor sau atacul vânturilor sălbatice sau curentul valurilor ce clocotesc cu spumă multă, țin corăbiile înlăuntru. Însă dacă se întâmplă să fie undeva în larg, folosesc orice mijloc să tragă corabia la țărm, spre o insulă sau spre un liman. Tu însă, Olimpiada, în timp ce vânturile și atâtea valuri sălbatice se ciocnesc de pretutindenți între ele, **în timp ce fundul mării a fost răscolit de violența furtunii și unii s-au cufundat, alții plutesc morți pe ape, alții se agață de scânduri goi, alergând în mijlocul mării rău-tăților și plutind în furtuna potolită, tu bine numești toate acestea povești. Pentru că și cârmacii, chiar dacă au mii de experiențe în știința lor, nu au însă**

meșteșugul să răzbată, să stea împotriva oricărei furtuni. De aceea, de multe ori evită lupta cu valurile. Tu însă ai știință mai înaltă decât orice furtună, ai puterea filosofiei sufletului, care este mai puternică decât mii de tabere, mai tare decât armele și mai sigură decât turnurile și zidurile.

### **Mic fragment din scrisoarea a VII-a către Olimpiada**

**75.** Olimpiada, vreau să-ți închid din nou rana golului tău sufletesc și să risipesc gândurile care aduc acest nor. Care este acest gând care-ți tulbură cugetul? **Faptul că furtuna ce a cuprins Biserica este sălbatică și întunecată și le-a făcut pe toate ca o noapte fără de lună și se înalță în fiecare zi, pricinuind naufragii amare și înmulțind ticăloșia lumii?** Acest lucru îl știu și eu și nimeni nu ridică nicio împotrivire. Și, dacă dorești, îți voi descrie o imagine a celor care se întâmplă în Biserică, încât să-ți arăt mai clar tragedia (Omiliile Sfântului Ioan Gură de Aur sunt pline de astfel de descrieri frapante). Privesc marea care se dezlănțuie de pretutindeni, care se stârnește din abisul cel de jos, pe marinarii ale căror cadavre plutesc pe ape, pe altele care sunt scufundate. Văd lemnul vaselor măcinat, pânzele sfâșiate, catargele frânte, vâslele căzute din mâinile marinarilor, pe căpitani stând în locul cârmacilor, deasupra dărâmaturilor, cu mâinile așezate pe genunchi, plângând din pricina necazului, tânguindu-se, suspinând. **Și nu se vede nici cerul,**

nici țărml, ci pretutindeni este întuneric adânc, întunecime fără lună, care nu-ți îngăduie să-i vezi nici pe cei de aproape. Se aude doar bubuitul puternic al valurilor și apele sălbatice care se ridică de pretutindeni împotriva corăbierilor. Până când vom căuta lucruri cu neputință de făptuit?<sup>4</sup> Orice imagine aș căuta a lucrurilor de aici, cuvântul pleacă biruit de cele rele. Dar deși le cunosc bine pe toate acestea, nu deznădăjduiesc, Olimpiada, pentru nădejdea cea bună, gândindu-mă la Cărmaciul acestui univers, Care nu biruiește furtuna cu meșteșugul marinăresc, ci risipește tulburarea doar printr-o căutătură a ochilor Săi.

### Mic fragment din scrisoarea a XIII-a către Olimpiada

76. Tu însă, fiind chinuită atât de mult de golul sufletesc, îți pui asupra-ți pedeapsă, de vreme ce ești confuză, tulburată și cuprinsă de tristețe exagerată? Acestea trebuia să le facă cei care urmau să-și recunoască relele lor în viitor. Aceia ar trebui acum să se tânguiască cu dreptate, să plângă, să se ascundă, să-și acopere fețele, să intre în pământ, să nu privească nici acest soare, ci închiși undeva în întuneric, să-și plângă faptele lor cumplite pe care le-au pricinuit atâtor biserici! Tu însă, Olimpiada, trebuie să te

---

<sup>4</sup> Vorbește despre cunoașterea de mai înainte a faptelor.



bucuri și să te veselești, pentru că ai atins culmea virtuților. Pentru că știi foarte bine, cu limpezime, că nimic nu se aseamănă cu răbdarea, ci că aceasta este, înainte de toate, împărăteasa virtuților, temelia izbânzilor, liman neînviforat, pace în războaie, liniște în furtuni, siguranță în curse, puterea care-l arată pe cel ce o are mai tare și decât diamantul. Aceasta virtute a răbdării n-ar putea s-o treacă cu vederea nici armele în mișcare, nici taberele desfășurate, nici mașinile de asediu, nici arcurile, nici sulițele aruncate, nici însăși tabăra demonilor, nici cetele întunecate ale puterilor potrivnice, nici însuși diavolul pregătit cu toată armata și viclenia lui. Deci de ce te temi? Din ce pricină suferi, de vreme ce ai învățat să disprețuiești viața însăși, dacă vremea o cere? Deci dorești să te vezi izbăvită de relele care te țin? Se va întâmpla și aceasta, și încă repede, cu ajutorul lui Dumnezeu! Deci să te bucuri și să te veselești, să te desfeți cu izbânzile tale duhovnicești și niciodată să nu deznădăjduiești!

## **Omul a fost creat după chipul lui Dumnezeu**

**77.** Desigur că și câinele primește multă îngrijire, însă omul, sau mai bine zis Hristos, din pricina câinelui și a tuturor lucrurilor pe care le-am amintit, este lăsat în foamea cea mai cumplită. Ce este mai rău decât această confuzie? Ce este mai înfricoșător decât această fărădelege? Câte râuri de foc ar fi necesare pentru un astfel de suflet? Omul care a fost creat

**după chipul lui Dumnezeu este lăsat în mizerie din pricina acestei neomenii**, în timp ce privirile catârilor ce o cară pe femeie parcă strălucesc de atâta aur, ca și lemnele și pieile ce țin acoperișul trăsurii. Și dacă trebuie să construiești tron sau scări, toate sunt făcute din aur și argint, în timp ce mädularul lui Hristos, pentru care a venit din cer și pentru care Și-a vărsat sângele, **nu se bucură nici de hrana trebuitoare din pricina lăcomiei tale!** Desigur că și paturile sunt acoperite peste tot cu argint, în timp ce trupurile sfinților au fost lipsite și de veșmintele cele mai de folos, iar Hristos prețuiește pentru tine mai puțin și decât slujitorii, și decât catării, și decât patul, și decât scaunul, și decât scările. Pentru că eu chiar pe cele mai prețioase dintre acele lucruri le trec cu vederea, lăsându-vă pe voi să le găsiți.

### **Bogăția voastră să se risipească în pânțelele săracilor**

**78. Sărăcia este loc de care nu te poți atinge, liman neînviforat, siguranță veșnică**, desfătare izbăvită de primejdii, plăcere adevărată, viață netulburată, petrecere fără valuri, tihnă nebiruită, maica filosofiei, frâul neroziei, micșorarea pedepsei, rădăcina smereniei. Din ce pricină, spune-mi, eviți sărăcia și urmărești iubirea de arginți, care este vrăjmaș ucigător de oameni și mai înfricoșător decât orice fiară? Pentru că astfel este iubirea de arginți, astfel este nebunia după bani! De ce iei locuitor împreună cu tine un vrăjmaș

permanent? De ce sălbăticești fiara pe care trebuia s-o îmblânzești? Și cum ar putea, ziceți, să devină blândă? Dacă primiți cuvintele mele. Deci cum oprești fiara ca să fie fiară? Eu cu siguranță pot s-o îmblânzesc, dacă voi doriți! Pentru că atât de mare este puterea cuvintelor. Deci cum poate fi izbăvită de sălbăticia ei? Să învățăm mai întâi cum devine fiara înfricoșătoare. Deci cum devine așa? **După cum leii, leoparzii, urșii, când sunt ținuti în frâu și închiși în întuneric, se aprind în mânia lor și își înmulțesc furia, la fel și bogăția, când este închisă și băgată în pământ, urlă mai tare decât leul și se întărește întotdeauna.** Dacă scoți însă bogăția din întuneric și o risipești în **pântecele săracilor**, fiara devine atunci oaie, uneltitorul devine ocrotitor, **stânca devine țărnișă, naufragiul devine plutire liniștită.** Căci și la corăbii poți să vezi aceasta! Când încărcătura este peste măsură de grea, scufundă vasul, însă când este potrivită, corabia călătorește cu vânt prielnic. Aceasta se întâmplă și în casele noastre. Când aduni bani mai mulți decât nevoile tale, apare o mică suflare de vânt și împrejurarea venită de la lucrurile neașteptate scufundă corabia cu totul. Dacă însă aduni doar cât îți cere nevoia, atunci când izbucnește furtuna, străbați cu ușurință valurile. Deci să nu dorești mai mult, ca să nu le pierzi pe toate. Nici să aduni peste nevoile tale, ca să nu le pierzi și pe cele necesare. Nici să depășești granițele consfințite, ca să nu fii lipsit de toate bunurile tale. Ci să le tai pe cele prisositoare, ca să te îmbogățești cu cele necesare.

## **Bogația este un trădător înfricoșător, care îi războiește pe cei care o iubesc**

**79.** Pretutindeni sunt măști nenumărate. Mulți sunt cei îmbrăcați în piei de oaie, în tot locul nenumărați lupi ascunși și cineva ar putea **să viețuiască mult mai în siguranță printre vrăjmași decât printre cei care par că sunt prieteni.** Cei care ieri purtau de grijă, care linguseau, care sărutau mâinile, acum s-au arătat deodată vrăjmași. După ce și-au aruncat măștile, au devenit mai cumpliți decât toți osânditorii și pe aceștia față de care se arătau mai înainte plini de recunoștință, îi osândesc și îi ocărăsc. Deci care să fie pricina pentru toate acestea? **Iubirea lor pentru bani, nebunia după iubirea de arginți, boală nevindecată, cup-tor care nu se stinge niciodată, tiranie care s-a întins pretutindeni în lume.** Pentru aceasta și noi, pe cele pe care le-am spus mai înainte nu vom înceta să le spunem și acum, cu toate că mulți le-au osândit înainte și ne-au spus acestea: „nu încetezi să-ți înarmezi limba ta împotriva bogaților? Nu încetezi să te războiești mereu cu aceștia?” Oare eu îi războiesc? Oare eu mă înarmez împotriva lor? Nu am spus mereu că bogația este un evadat, de vreme ce merge de la unul la altul? Și fie că doar merge și nu-l ucide, fie că pleacă, pentru a nu-l ucide mai mult. Acum însă și pustiurile le lasă în ocrotirea ei și săbiei îi dă, și în prăpastie îi conduce, **pentru că este trădător înfricoșător și îi războiește îndeobște pe cei care o iubesc.** Bogația este un fugar nemulțumit, un ucigaș de oameni nemilos, o fiară

neîmblânzită, o prăpastie abruptă din toate părțile, un recif plin de valuri neconținute, ca largul mării lovit de vânturi nenumărate, un tiran care poruncește în chip înfricoșător, un stăpânitor mai înfricoșător decât barbarii, **vrăjmaș neîmpăcat, potrivnic neînduplecat, care niciodată nu-și stăpânește dușmânia față de cei care îl dețin, aceasta este bogăția.**

### **Până în acest moment flămânzim și însetăm**

**80.** Fericitul Apostol Pavel, care a străbătut toată lumea, care și-a călcat în picioare nevoile firii, care a alungat pe demoni, care cu veșmintele sale îi vindeca pe cei bolnavi, care cu glasul și cu umbra sa îl înfricoșa pe diavol, pe care credincioșii îl cinsteau ca pe un înger, care era cinstit chiar și de fiare, de care s-a înfricoșat largul mării și nu l-a înghițit, ținându-l o zi și o noapte, cetățeanul Raiului, cel care a fost răpit până la al treilea cer, care a luat parte la cele negrăite împreună cu Dumnezeu, care s-a trudit mai mult decât toți apostolii, vasul ales, prietenul Mirelui Bisericii, Apostolul neamurilor, cel care a alergat pe pământ și pe mare și a primit pretutindeni răsplata bărbăției sale, **care a luptat neîncetat cu foamea și cu setea, care s-a luptat cu goliciunea și cu frigul, spune: „Până în ceasul de acum flămânzim și însetăm și suntem goi” (I Corinteni 4, 11).** Acesta a fost mort pentru lume, el, care a socotit că lumea este moartă, **cetățeanul cerurilor, înflăcăratul iubitor de Hristos,**

**mai fierbinte decât focul, mai puternic decât fierul, mai dur decât diamantul.**

Așadar, acestuia să-i fim următori, lui să ne asemănăm și, disprețuind cele trecătoare, să le dăruim pe toate cele care par bune lui Dumnezeu, ca să dobândim și bunurile viitoare.

## **Milostenia dăruiește Împărăția cerurilor**

**81.** De aceea este numită milostenia și sămânță, deoarece lucrul acesta nu înseamnă cheltuială, ci adunare. Tu, însă, când trebuie să semeni, nu te gândești că golești hambarele de semințe, ci privești la secerișul viitor al roadelor, la momentul acela de care nu ești sigur că va veni neapărat. Pentru că în mod real și boala plantelor, și în special a cerealelor, și grindina, și urșii, și schimbările de vreme, și multe altele împiedică nădejdea noastră viitoare. Însă când urmează să semeni în cer, acolo unde nu mai este nicio schimbare a climei și unde a dispărut pricina oricărei tristeți și curse, eziți și îți este teamă! Și ce iertare vei afla când, însămânțând pământul, nădăjduiești, și faci aceasta cu bucurie, **în timp ce, atunci când urmează să semeni în mâna lui Dumnezeu, eziți și te arăți nepăsător?** Pentru că dacă pământul îți întoarce toate câte ai semănat, cu mult mai mult mâna lui Dumnezeu îți va întoarce cu prisosință cele pe care le vei dăruia. Deci cunoscând acestea, să nu luăm aminte la cheltuială când facem milostenie, ci la câștig și la nădejtile

viitoare și la câștigul vieții prezente. Pentru că milostenia nu ne dăruiește doar Împărăția cerurilor, ci și siguranța și bogăția în viața de acum. Cine spune aceasta? Însuși Domnul, Care le dăruiește. Căci spune că cel care a dat bunurile sale săracilor va primi de o sută de ori mai mult în viața aceasta și va moșteni viața veșnică. Vezi că răsplătirile, și în această viață, și în cealaltă, sunt foarte bogate? Deci să nu ezităm și să nu amânăm, ci în fiecare zi să aducem rodul milosteniei, ca lucrurile de aici să ne vină de bunăvoie și să dobândim viața viitoare, de care fie ca toți să avem parte, cu harul și cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos.

### **Prigoanele neîncetate n-au afundat Biserica**

**82.** După ce Hristos a îngăduit ca Biserica Lui să fie trimisă în lume ca o corabie pe valuri, nu a oprit furtuna, **ci a smuls-o din furtună**, nu a liniștit marea, **ci a întărit corabia**. Și în timp ce popoarele se ridicau de pretutindeni ca valurile sălbătice și în timp ce duhurile viclene o loveau ca vânturile înfricoșătoare, iar de pretutindeni se ridica vijelia, **în Biserică s-a arătat mare liniște**. Și lucrul cel mai minunat este nu numai că vijelia n-a sfărâmat corabia, **ci că însăși corabia a stins vijelia**. Pentru că prigoanele neîncetate nu numai că nu au afundat Biserica, ci au și răspândit-o peste tot. Cum și în ce mod și de către cine? Din hotărârea aceea care grăiește: „**Porțile iadului nu o vor birui!**”.

Câte n-au făcut idolatrii ca să șteargă cuvântul acesta, ca să anuleze hotărârea, și nu au putut să o desființeze! Pentru că hotărârea era a lui Dumnezeu. Și așa cum un turn construit din pietre necioplite și legat cu grijă cu bucăți de fier, deși lovit de pretutindenii de dușmani, nici zidirea nu poate fi stricată, nici legătura desfăcută, ci dușmanii pleacă fără să veteme deloc turnul și fără să-i pricinuiască vreun rău, arătând doar că puterea lor este fără niciun folos, întocmai și cuvântul acesta, ca un turn înalt, înconjurat cu siguranță în mijlocul lumii, lovit de idolatrii în tot locul, s-a arătat puternic, făcând nefolositoare puterea vrăjmașilor, care în felul acesta au și murit. Deci ce nu au urzit împotriva acestei hotărâri? **Armatele s-au pregătit, armele s-au mișcat, împărații s-au înarmat, popoarele s-au răsculat, cetățile s-au revoltat, judecătorii s-au mâniat, născocind orice fel de pedeapsă. Nici un chip de pedeapsă nu a fost trecut cu vederea. Focul și fierul și dinții fiarelor, prăpăstiile și sugrumările și hăuriile și lemnul și crucea și cuptorul și toate chinurile câte s-au arătat până atunci au fost puse în lucrare. Mulțimea amenințărilor a fost de nedescris.**

### **La săvârșirea Tainei Dumnezeiești, îngerii înconjoară Sfântul Jertfelnic**

**83.** Când este chemat Duhul Sfânt și se săvârșește Jertfa cea Înfricoșătoare și preotul vine în comuniune strânsă cu Stăpânul tuturor, unde să-l rânduim pe un astfel de preot, spune-mi? Și câtă curățenie



și evlavie să-i cerem? Gândește-te cum trebuie să fie mâinile care săvârșesc aceste Taine, cum trebuie să fie limba preotului care rostește aceste cuvinte! Sufletul care a fost învrednicit de atâta har nu trebuie să fie mai curat și mai sfânt decât oricare altul? Atunci și îngerii stau de față împreună cu preotul, și toată ceața puterilor cerești strigă și umple locul Jertfelnicului, spre cinstirea Celui jertfit. Eu însă am auzit pe cineva povestind ceea ce i-a spus un bătrân care avea deseori descoperiri că, odată s-a învrednicit să vadă o astfel de priveliște: în timpul săvârșirii Sfintelor Taine, a văzut deodată, pe cât i-a stat în putință, **mulțime de îngeri cu veșminte strălucitoare, care înconjurau Jertfelnicul și își plecau fețele în jos, așa cum vedem că stau soldații în prezența împăratului.** Și eu cred că s-a întâmplat aceasta. Și un altul, care nu a fost înștiințat de al doilea, ci s-a învrednicit el însuși să vadă și să audă, mi-a povestit că cei care pleacă din lumea aceasta, **dacă se împărtășesc cu Preacuratele Taine și își dau duhul cu conștiință curată, sunt însoțiți și purtați de aici de către îngeri, datorită împărtășirii lor cu harul dumnezeiesc.**

**Nu deznădăjdui, vino în Biserică și  
arată pocăință!**

**84.** Ați văzut duminica trecută războiul și biruința, războiul diavolului și biruința lui Hristos? Ați văzut cum pocăința a fost lăudată și cum diavolul nu a suferit lovitura, ci s-a temut și s-a înfiorat? Ce te

temi, diavole, când se preamărește pocăința? De ce te îndurerezi, de ce te înfiori? „Da”, zice, „cu dreptate sufăr și mă chinui, **pentru că această pocăință mi-a răpit lucruri mari.**” **Și care sunt acestea? Desfrânata, vameșul, tâlharul, hulitorul.** Într-adevăr, pocăința i-a răpit diavolului multe lucruri, i-a distrus însăși acropola, primind prin aceasta lovitura cea de pe urmă. Te vei încredința de acest lucru, iubitele, din cele pe care le-a arătat mai înainte experiența. Așadar, din ce pricină nu ne bucurăm de o astfel de omilie și nu venim regulat la biserică, urmărind cu bucurie pocăința? Dacă ești încă păcătos, vino în biserică să-ți mărturisești păcatele tale. Și dacă ești drept, vino ca să nu-ți pierzi dreptatea, pentru că biserica este liman pentru amândoi, și pentru drept, și pentru păcătos. **Ești păcătos? Nu deznădăjdui, ci vino în biserică și arată pocăință! Ai păcătuț? Spune-i lui Dumnezeu: „Am păcătuț!”. Ce osteneală este? De cât timp ai nevoie? De câtă durere? Ce fel de strâmtorare ai, ca să spui: am păcătuț? Oare dacă nu spui că ești păcătos, nu-l vei avea acuzator pe diavol? Apucă și răpește vrednicia diavolului, pentru că slujirea aceluia este să te osândească. Prin urmare, de ce n-o iei înaintea diavolului, încât să-ți spui tu păcatul și să-l ștergi, de vreme ce știi că ai un astfel de acuzator ce nu poate să tacă? Ai păcătuț? Vino în biserică și spune-i lui Dumnezeu: am păcătuț! Nimic altceva nu cere de la tine, decât acest lucru. Pentru că Sfânta Scriptură spune: „fă tu însuți socoteala, ca să te dezvinovățești” (Isaia 43, 26). Spune păcatul, ca să te izbăvești de păcat.**

## Biserica este baie duhovnicească

85. În Biserică vedem că se vorbește foarte mult despre aceste lucruri. De aceea, pe bună dreptate ar putea să numească cineva biserica **tribunal, spital, școală a credinței, dascăl al sufletului, școală a căilor ce duc la ceruri**. Că puterea Bisericii este mai îngăduitoare decât toate, se vedește din cele ce urmează. Conducătorul politic, dacă prinde un bărbat adulter, îl pedepsește pe loc. Care este însă folosul? Abordarea aceasta nu are puterea să piardă greșeala. **Adică, în timp ce rana este la cap, nu te îngrijești să vindec durerea, ci să tai capul**. Eu, preotul, însă, nu lucrez așa, ci vindec durerea. Și desigur că-l țin departe pe cel bolnav de Sfintele Taine și de biserici, dar când îl vindec și îl scap de greșeli și îl fac mai bun prin pocăință, îl redau brațelor ei. Și zice: cum este cu puțință să alungi adulterul? Este cu puțință, foarte cu puțință, dacă cineva se supune acestor legi. Pentru că Biserica este baie duhovnicească sfântă, care nu curăță murdăria trupească, ci tot felul de necurății ale sufletului, prin multe chipuri de pocăință. Pentru că tu, dacă-l lași nepedepsit, îl vei face mai rău. Dacă îl pedepsești, îl lași nevindecăt, în timp ce eu, nici nu-l las nepedepsit, nici nu-l pedepsesc ca tine, **ci îi dau pedeapsa care îmi stă în putere și îndrept răul făcut**.

## Timpul acestei vieți este o mare cu naufragii

**86.** Astfel lucrează și cei care plutesc pe marea aceasta întinsă și largă. Și chiar dacă corabia lor plutește cu vânt prielnic și chiar dacă se bucură de toată siguranța, dacă văd însă de departe pe alții că se scufundă, nu se îngrijesc pentru siguranța lor, arătându-se nepăsători față de suferința acelor, ci după ce opresc corabia și aruncă ancorele și coboară pânzele, aruncă frânghii și bărci de salvare, încât cel care este în primejdie să nu fie înecat de valuri, ci să se agațe de una din acestea și să scape de naufragiu. Deci omule, urmează și tu corăbierilor! **Căci și tu plutești pe marea cea întinsă și largă, adică pe întinderea acestei vieți, mare care are fiare și pirați, stânci și recife, care este tulburată de multe valuri și răutăți! Și mulți sunt cei care naufragiază adesea în această mare!** Deci când vezi pe vreunul dintre cei ce plutesc că, din pricina unei oarecare întâmplări diavolești, și-a pierdut bogăția mântuirii lui, că se zdruncină și este în primejdie să se înece, oprește corabia ta și chiar dacă drumul tău este altul, îngrijește-te de mântuirea aceuia, lăsându-le deoparte pe ale tale. Pentru că cel care este în primejdie să se scufunde nu suferă amânare, nici întârziere. Deci, oprește-te în acel moment, răpește-l degrabă din naufragiu, folosește-te de orice mijloc ca să-l tragi din adâncul pierzării! Și dacă te preocupă nenumărate lucruri, să nu socotești nimic mai necesar decât mântuirea bolnavului. Pentru că dacă vrei

să amâni chiar și pentru puțin, îl vei scăpa din pricina sălbăticiiei timpului rău. De aceea, în suferințele de acest fel, este nevoie de iuțime din partea noastră și de foarte mare grijă. Ascultă cum se grăbește fericitul Apostol Pavel, și pe mulți alții îi mișcă, văzând un om care este în primejdie să se scufunde: „Voi, dimpotrivă, mai bine să-l iertați și să-l mângâiați, ca să nu fie copleșit de prea multă întristare unul ca acesta. De aceea vă îndemn să întăriți în el dragostea” (II Corinteni 2, 7-8).

### **Citirea Dumnezeieștilor Scripturi este adierea Duhului**

**87.** Desfătăta este livada, plăcut este grădinarul, dar lucru mult mai desfătat este citirea Dumnezeieștilor Scripturi. Pentru că acolo sunt flori care se veștejesc, **în timp ce aici sensuri care întotdeauna au putere deplină.** Acolo este zefirul ce suflă, **în timp ce aici este adierea Sfântului Duh.** Acolo ghimpii care înțeapă, **aici pronia lui Dumnezeu care oferă siguranță.** Acolo greierii cântă, **în timp ce aici profeții dulce glăsuiesc.** Acolo, mulțumirea ce vine din priveliște, **aici folosul care vine din lectură.** Grădina se află într-un singur loc, în timp ce Dumnezeieștile Scripturi se găsesc în toate părțile lumii. Grădina odrăsește după anotimpuri, în timp ce Dumnezeieștile Scripturi, și iarna, și vara au frunze bogate și sunt pline de roade. Deci să luăm aminte la citirea Dumnezeieștilor Scripturi, pentru că dacă iei

seama la Scriptură, mâhnirea pleacă departe de tine, ți se sădește în suflet mulțumirea, piere de la tine răutatea, se înrădăcinează virtutea, nu ești tulburat de lucrurile pe care le pățimesc cei chinuiți de furtună. **Marea se învoldurează, tu însă plutești cu liniște pentru că ai drept cârmaci citirea Dumnezeuieștilor Scripturi, și ispita împrejurărilor nu strică această cârmă.** Și că nu spun minciuni o adevăresc înseși lucrurile. Cu puține zile înainte Biserica a fost asediată, a venit armata, iar din ochii soldaților scăpăra foc, dar măslinul nu s-a veștejit. Săbiile au fost scoase, dar nimeni nu a fost rănit. Curtea împărătească era în agonie, Biserica în siguranță, cu toate că războiul a fost mutat aici. Pentru că aici l-a căutat pe Eutropie, care s-a refugiat în biserică, iar noi am fost de față fără să ne înfricoșăm de mânia lor. Oare de ce? Aveam zălog sigur cuvintele: „**Tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui**” (Matei 16, 18).

### **Piatra ascuțită a strâmtorărilor arată sufletul folositor**

**88.** Să nu cercetăm aceasta, pentru că dacă dorim să cercetăm cine viețuiește mai mult în chip mulțumitor, cel care se ostenește și se chinuiește, sau cel care duce o viață luxoasă, ne vom încredința că cel care se ostenește. Căci dacă de la început, trupul celui care duce o viață plină de dezmierdări este slab și molău, după aceea, simțurile trupurilor lui nu sunt

curate, nici sănătoase, ci sleite și molatece. Și pentru că acestea nu sunt sănătoase, nici plăcerea nu pare sănătoasă. Care cal este folositor? Cel care își duce viața în dezmierdări, sau cel care muncește? Ce corabie este folositoare? Cea care plutește, sau cea care trândăvește în port? Care apă este folositoare? Cea care curge, sau cea care stă? Care unelte de fier sunt folositoare? Cele care se găsesc în mișcare, sau cele care nu fac niciun fel de lucrare? Nu sunt cele dintâi mai strălucitoare, asemănându-se cu argintul, în timp ce celelalte se umplu de rugină și se arată peste tot ne folositoare, pierzându-și o parte din firea lor? Ceva asemănător se întâmplă și cu sufletul ce rămâne trândav. **Asupra lui se întinde un fel de rugină care-i pierde și strălucirea, și celelalte însușiri. Și în ce chip ar putea cineva să curățească această rugină? Prin piatra ascuțită a necazurilor. Ele arată sufletul folositor și potrivit pentru toate. Pentru că, spune-mi, cum ar putea să taie patimile, când tăișul ei s-a îngroșat și se îndoaie precum plumbul? Cum îl va răni pe diavol? Cui nu-i e scârbă de omul care-și mărește neîncetat trupul lui gras și se târăște precum foca?**

**Fericitul Pavel ne spune:  
„Duhul să nu-L stingeți!”**

**89.** Fericitul Apostol Pavel ne spune: „Duhul să nu-L stingeți!”, adică harisma Duhului, pentru că așa obișnuia el să numească harisma Duhului Sfânt. Viața întinată stinge Duhul. Pentru că așa cum cineva

stinge lumina candelii când toarnă peste ea apă și pământ sau face același lucru lipsind-o de untdelemn, la fel se întâmplă și cu harisma Sfântului Duh. Pentru că dacă te risipești în lucruri și griji pământești care pier, ai stins Duhul. Și chiar dacă nu faci nimic de acest fel, vine din altă parte ispita, care atacă cu putere ca vântul. Iar dacă flacăra nu este puternică și candela nu are untdelemn din destul sau dacă nu închizi poarta, vântul le distruge pe toate. Care este însă intrarea? **Ceea ce pentru candelă este poarta prin care intră vântul, aceea sunt pentru noi ochiul și urechea. Nu lăsa ca vântul puternic al vicleniei să pătrundă prin acestea, pentru că altminteri candela se va stinge. Astupă-le, deci, pe acestea cu frica lui Dumnezeu.** Ușa este gura, închide-o, ferec-o, pentru ca să dea și lumineze, să respingă și atacul din afară. De pildă, te-a înjurat cineva, te-a vorbit de rău? **Tu închide gura, pentru că dacă o deschizi, ai întetit vântul.** Nu vezi casele ce au două uși față în față? Dacă vântul suflă puternic și tu închizi prima dintre uși, el nu are nicio putere, căci se pierde cea mai mare parte a puterii lui. **La fel și acum, există două uși, gura ta și gura celui care te înjură și te jignește.** Dacă închizi gura ta și nu lași vântul potrivit, ai stins toată puterea cea neînfrântă a vântului. Deci să nu stingem harisma aceasta! De multe ori, însă, este posibil ca și fără amenințarea vreunei ispite flacăra să se stingă, atunci când untdelemnul se sfârșește. Și când nu faci milostenie, Duhul se stinge. Căci din mila lui Dumnezeu a venit Duhul la tine. Și după aceea, dacă vede că nu există în tine



acest rod, Duhul nu rămâne în sufletul nemilostiv. Când însă Duhul se stinge, veți cunoaște că în cealaltă vreme sunteți ca într-o noapte fără lună. Deci să nu stingem această lumină! Orice faptă vicleană, și vorbirea de rău, și înjurătura, și orice altceva spui, stinge lumina.

### **Bogăția folosește doar să aprindă cuptorul în ziua aceea a Judecății viitoare**

**90.** Bogăția este o adevărată buruiană, care nu are niciun rod, urâtă la vedere și scârboasă la folosință, umplându-i de mâhnire pe cei care o ating. Și nu doar ea însăși nu are rod, ci le împiedică și pe celelalte să lăstărească. Astfel este bogăția! Nu numai că nu aduce rod veșnic, ci și pe cei care vor s-o poarte îi ține și îi împiedică. Mâncarea cămilelor necuvântătoare sunt buruienile care înseamnă hrană bună pentru foc. **Un astfel de lucru este și bogăția, nu folosește la nimic decât numai la aprins cuptorul în ziua aceea a Judecății viitoare.** Desigur, asemenea este și cămila ce mănâncă buruienile. Pentru că cei care o cunosc spun că nu există printre dobitoace vreun animal care să nutrească o atât de mare mânie, să fie atât de încăpățânat, să păstreze atât de mult amintirea răului, precum cămila. Astfel este bogăția, ea hrănește patimile necugetate ale sufletului, în timp ce pe cele raționale le împunge și le rănește, așa cum se întâmplă cu buruienile. Această plantă este cam aspră și tăioasă și lăstărește de la sine. Să vedem însă și unde lăstărește,

ca s-o smulgem din rădăcină. Ea apare în părțile pietroase, printre stânci și în locurile uscate, unde nu este umezeală. Deci când cineva este tăios și pietros, adică nemilostiv, lăstărește din această buruiiană. Dar când copiii agricultorilor vor să taie buruienile, nu o fac cu tăișul fierului. Dar cum? **Aprind focul și astfel pierd toată răutatea pământului.** Adică nu este de ajuns s-o tai de deasupra, căci rădăcina ei este adânc înfiptă în pământ, nici s-o scoți din rădăcină, pentru că o parte din răutate rămâne în pământ, ca atunci când o boală atacă trupul și rămân multe sechele, ci toată acea umezeală a buruienilor de sus, tot veninul este tras din pânțelele pământului de focul ce arde, datorită fierbințelii lui. Așa cum ventuza, așezată pe trup, absoarbe orice răutate, **la fel și focul absoarbe orice vătămătură a buruienilor și lasă pământul curat.** De ce le-am spus pe acestea? Pentru că trebuie să curățim în tot locul iubirea de bogăție. Există și la noi focul ce trage această boală din suflet, mă refer la focul Duhului Sfânt. Dacă lăsăm acest foc liber, vom putea să uscăm nu numai buruienile, ci și umezeala lor. Pentru că dacă buruienile sunt înrădăcinate adânc, toate se fac în zadar.

### **Acest Sânge prețuiește cât lumea întreagă**

**91.** Sfintele Taine ale Bisericii și Sfântul Jertfelnic ne stârnesc teamă. Din Paradis izvorăște fluviul care lasă să curgă râurile văzute. Din această

Sfântă Masă țâșnește izvorul ce revarsă apele duhovnicești. În apropierea acestei fântâni duhovnicești au fost sădite nu sălcii neroditoare, ci copaci care ajung până la cer, care au întotdeauna rod neveștejit și copt. Cel care are arșiță, să meargă la acest izvor și să se răcorească! Pentru că Izvorul acesta alungă fierbințeala și pe toate cele care ard le răcorește, pe cele care sunt arse nu de soare, ci de săgețile înroșite. Căci își are începutul și rădăcina de sus, din acea parte din care izvorăște. Pâraiele acestui izvor sunt multe și pe ele ni le-a lăsat Mângâietorul. Și Fiul lui Dumnezeu Se face Mijlocitor fără să țină târnăcopul și fără să pregătească drumul, ci gătind dispoziția noastră lăuntrică. **Acest Izvor este izvorul luminii, care scoate la iveală razele adevărului.** Împreună cu Izvorul acesta se află și Puterile cele de sus, care privesc la frumusețea apelor și la strălucirile cele neapropiate, deoarece acelea văd mai bine puterea lucrurilor ce se găsesc în fața lor. **Căci precum aurul când se topește, dacă l-ar pune cineva pe mână sau pe limbă, desigur dacă acest lucru ar fi cu puțință, ele ar deveni îndată aurii, la fel și Sfintele Taine, când acoperă sufletul, îl preschimbă cu mult mai mult.** Pentru că râul clocotește mai puternic decât focul, dar nu arde, ci botează numai ceea ce va primi. Acest Sânge a fost pururi pe altare și pe jertfele dreptilor. El reprezintă valoarea lumii, cu el Hristos a izbăvit Biserica și cu el a împodobit-o în întregime. Pentru că așa cum omul care își cumpără robi dă aur în schimb, iar dacă dorește să-i împodobească, o face tot cu aur, **la fel și Hristos ne-a cumpărat**

**și ne-a înfrumusețat prin Sângele Său. Toți câți se fac părtași acestui Sânge stau împreună cu Îngerii, cu Arhanghelii și cu Puterile cele de sus, poartă veșmântul împărătesc al lui Hristos și țin armele duhovnicești. Dar nu am spus încă lucrul cel mai de seamă: au aceleași veșminte ca și Împăratul Hristos.**

### **Semințele au căzut între spini**

**92.** Pierderea cugetului este îndoită, venită pe de o parte din bogăție, pe de altă parte din lux, din griji. Pentru că fiecare din aceste patimi este capabilă să scufunde corabia. Însă când amândouă, bogăția și luxul, lucrează împreună, gândește-te cât de mare va fi naufragiul! Și nu trebuie să te miri dacă viața în desfătări este numită spini. **„Alte semințe au căzut între spini, dar spinii au crescut și le-au înăbușit” (Matei 13, 7).** Tu nu simți aceasta, deoarece te îmbată patima. Cei sănătoși însă știu că luxul vatămă sufletul mai mult decât grija și pricinuieste dureri mai grele trupului și sufletului. Pentru că omul nu este vătămat atât de mult de grijă, cât de îndestulare. Un astfel de om este chinuit de nesomn, de dureri de cap, de tâmpie și de dureri sufletești, și gândește-te că acestea sunt mai rele decât mulțimea de spini. **Și așa cum spinii pe care-i apucă cineva rănesc mâinile care îi țin, la fel și luxul distruge și picioarele, și mâinile, și capul, și ochii și, în general, toate măduarele trupului,** fiind uscat și neroditor precum spinul și rănind cu mult mai mult, mai ales părțile principale

ale trupului. El aduce bătrânețe mai înainte de vreme și istovește simțurile, întunecă și pierde ascuțimea gândului, istovește trupul, face mai mare hârdăul mizeriei, adună rele din belșug, mărește povara și face greutatea insuportabilă. **De aceea căderile sunt multe și neconținute, iar naufragiile dese.** Spune-mi însă, te rog, de ce îți încarci trupul cu grăsime? **Oare te păstrăm ca să te jertfim? Oare vei fi supliment la o masă?** Bine faci că hrănești păsările ca să se îngrașe, deși nici acolo nu faci bine. Pentru că atunci când se îngrașă peste măsură, sunt nepotrivite pentru o dietă sănătoasă. Atât de mare rău este îmbuibarea, încât și asupra animalelor lucrează în chip pierzător. Pentru că hrănind peste măsură păsările, le arătăm nefolositoare și pentru ele însele, și pentru noi. Oamenii care se hrănesc cu acestea devin puhavi și bolnăvicioși și se înconjoară cu grea sarcină. **Pentru că nimic nu este atât de vătămător și primejdios pentru trup ca mâncarea.** Nimic nu contribuie într-atât la degradarea, la pieirea și la stricăciunea acestuia, cât neînfrânarea.

### **Măinile celor care miluiesc sunt liman liniștit pentru cei săraci**

**93.** Tu alergi la masa pregătită și ești nerăbdător, în timp ce săracul stă și așteaptă până seara și rabdă și dorește să-și asigure hrana zilei. Și văzând că ziua se încheie și că nu a adunat încă banii necesari pentru hrana zilnică, suferă, se mânie și se silește să facă lucruri peste puterea lui. De aceea, la lăsarea

serii, săracii ne atacă cu tărie, jură strâmb, îi înjură pe alții, se tânguie, se rușinează, își întind mâinile și sunt siliți să facă alte lucruri nenumărate, pline de rușine. Pentru că se tem ca nu cumva, după ce toți pleacă la casele lor, să ajungă să rățăcească prin cetate ca în pustiu. Și precum cei care au căzut în naufragiu în timpul zilei, când prind o barcă, sunt siliți să ajungă la țarm înainte de căderea serii, ca să nu-i prindă din întâmplare noaptea și să pătimească un naufragiu mai înfricoșător, fiind departe de liman, **la fel și săracii, deoarece se tem de foame ca de naufragiu**, sunt cuprinși de nerăbdare să adune înainte de căderea serii banii de care au nevoie pentru hrană, încât să nu se întâmple ca după ce toți pleacă la casele lor, să rămână în afara țarmului. **Căci mâinile celor care miluiesc sunt liman liniștit pentru cei săraci.**

### **Nădejdea noastră în Dumnezeu este ancoră sigură**

**94.** Așadar, după ce ne-am întărit pe noi înșine cu nădejdea în Dumnezeu, **ca și cu o ancoră sigură și nebiruită**, să rămânem astfel și să suferim toate cu ușurință, privind nu la osteneala virtuții, ci gândindu-ne la răsplata pentru osteneală. Pentru că și negustorul, după ce pleacă de la țarm și ajunge în mijlocul mării, **nu se gândește doar la pirați, naufragii, fiarele mării, la furtună, la desele schimbări ale vremii și la eșecuri**, ci și la câștigul pe care îl va dobândi după aceea, când va scăpa de toate acestea. Și hrănindu-se

cu nădejdea, primește toate încercările, ca să câștige mai mulți bani și să revină mai bogat în țară. Nici agricultorul nu se gândește doar la ostenele lucrării pământului, la inundații și la nerodirea pământului, la boala grânelor și la paguba lăcustelor, **ci se gândește și la cules și le rabdă pe toate cu tărie fără să simtă ostenele, pentru că așteaptă recolta.** Și deși nădejdea recoltei este nesigură, nu leapădă însă ostenele, ci hrănindu-se cu cele mai bune nădejdi, depune orice jertfă, pentru că așteaptă ca ostenele lui să fie răsplătite. La fel și soldatul, se înarmează și merge la război și nu se gândește doar la răni și la ucideri și la atacurile vrăjmașilor și la alte nenorociri, **ci și la victorie și la triumf, și așa poartă lupta.** Deși există nesiguranța și primejdia de a fi biruit, după ce alungă astfel de gânduri și se întărește cu cele mai bune nădejdi, lasă orice lenevire și după ce ia toate armele, năvălește spre tabăra dușmanului. Prin urmare, iubitorilor, dacă negustorul și soldatul și agricultorul, a căror nădejde este foarte mică, iar eșecurile și piedicile mai multe, așa cum ați auzit, mari și felurite, dacă aceștia nu deznădăjduiesc și nu ocolesc ostenele, ce iertare vom avea noi, cei nepăsători față de virtute, care nu primim de bună voie ostenele, în timp ce avem o nădejde atât de sigură, atâtea bunuri pentru noi și o răsplată așa de mare pentru toate câte le vom face?

## **Când Dumnezeu este împreună cu oamenii, ei nu trebuie să se teamă de nimic**

**95.** Dumnezeu a venit lângă noi când S-a arătat pe pământ, S-a însoțit cu oamenii și a arătat mare grijă pentru noi. Căci n-a venit lângă noi Îngerul, nici Arhanghelul, ci Însuși Domnul! După ce S-a pogorât din ceruri, Și-a asumat toată îndreptarea noastră, vorbind cu desfrânatele, mâncând cu vameșii, intrând în casele păcătoșilor, dând îndrăzneală tâlharilor, trăgându-i lângă El pe magi, făcându-le și îndreptându-le pe toate, și însuși firea omului unind-o cu Sine. Deci pe toate acestea le vestește proorocul de mai înainte, referindu-se în același timp și la Naștere, și la acel câștig negrăit și nemăsurat al durerilor Nașterii. **Căci atunci când Dumnezeu este împreună cu oamenii, ei nu trebuie să se teamă, nici să se cutremure de ceva, ci să aibă curaj întru toate, lucru care s-a și întâmplat. Când s-au risipit toate cele vechi și nemișcate, s-a desființat hotărârea împotriva neamului omenesc, puterile păcatului au paralizat, stăpânirea diavolului s-a risipit, Raiul cel nepătruns s-a deschis pentru prima dată unui tâlhar și ucigaș de oameni, absidele cerești s-au lărgit, omul s-a amestecat cu îngerii, firea noastră s-a înălțat la Tronurile cerești, făcând neputincioasă legătura iadului, moartea a rămas un simplu nume lipsit de conținut, cetele mucenicilor și femeilor au făcut să se piardă puterile iadului. Deci pe toate acestea proorocul descoperindu-le doar printr-un simplu cuvânt, a săltat și a jucat de bucurie, proorocindu-ni-L pe Emanoil.**



## **Sufletul celui care merge adesea la Biserică este minunat și plin de strălucire**

**96.** Așadar, iubite, să nu arăți nepăsare pentru viața ta de pe pământ, pentru că fie de te supără vreo tristețe, fie grijile lumești, fie patimile iraționale, aici, în Biserică, toate sunt puse pe fugă, se risipesc, se sting. Dimpotrivă, la adunările din piață, la teatre și în alte locuri din afara Bisericii, strângem multe griji, tristeți și slăbiciuni sufletești, cu care ne întoarcem la casele noastre. Dacă mergi neconținut la Biserică, lepezi de bună seamă relele pe care le-ai primit în afara ei. Dacă însă te îndepărtezi de Biserică și pleci, vei pierde oricum și bunurile pe care le-ai dobândit din Dumnezeieștile Scripturi, pentru că prin adunările și convorbirile din afara Bisericii, dispare puțin câte puțin bogăția ta duhovnicească. Și că acesta este adevărul, plecând de aici, ia seama la cei care au lipsit astăzi din Biserică și vei afla câtă diferență este între dorința ta și tristețea acelor. **Nici mireasa ce rămâne în iatacul de nuntă nu este atât de frumoasă și de fericită pe cât de minunat și slăvit este sufletul ce merge adesea la Biserică și împarte miruri duhovnicești.** Pentru că cel care vine cu râvnă și credință în Biserică, pleacă de aici după ce primește nenumărate comori. Numai să-și deschidă gura, și imediat îi umple de bună-mireasmă și bogăție duhovnicească pe cei care-l însoțesc. Dacă iarăși cade în mii de rele, pe toate le rabdă cu ușurință, de vreme ce a primit aici în Biserică, din Dumnezeieștile Scripturi, puterea de a

răbda și a filosofa<sup>5</sup>. **Și precum este cel care stă mereu pe stâncă și își râde de valuri**, la fel este și cel care participă neconținut la adunări și se adapă din cuvintele dumnezeiești, ca și cum s-ar afla pe sine deasupra pietrei judecății corecte a lucrurilor și nu va fi stăpânit de nimic omenesc, pentru că s-a așezat pe sine deasupra atacului lucrurilor din lume. Căci după ce a rodit mare folos și îmbunătățire sufletească, nu numai din sfat, ci și din rugăciune, și din binecuvântarea părintească, și din adunarea Bisericii, și din iubirea fraților, și din altele nenumărate, pleacă astfel ducând în casa lui nemărginite bunătăți. Deci luați aminte de câtă binecuvântare vă bucurați voi astăzi și câtă pagubă vor suferi cei care nu au venit! Pentru că voi veți pleca din Biserică după ce veți fi primit plata martirilor, în timp ce aceia, pe lângă faptul că au fost lipsiți de acest mare câștig, vor suferi și altă pagubă, **adunând multele gunoaie ale griilor pentru preocupările lor nefolositoare.**

## **Pofta a fost dată spre nașterea de copii și zămislirea vieții**

**97.** Așadar, după voi ar trebui să ne stricăm ochii, pentru că prin ochi se coboară în suflet pofta.

---

<sup>5</sup> Pentru Sfântul Ioan Gură de Aur, filosofia este viață și nevoință duhovnicească sau viața după Dumnezeu, pe care o consideră ca singura viață filosofică.

Însă nici ochiul, niciun alt mădular nu este cauza, **ci doar voia noastră stricată**. Dacă nu suporti aceasta, de ce nu-ți tai limba, ca să te ferești de blasfemie, mâinile, ca să scapi de răpire, picioarele, ca să nu meargă spre rău și întregul tău trup, ca să zic așa? Pentru că de multe ori și auzul, ascultând muzică, arată sufletul molău, și nările, după ce au primit mirosul dulce, au ignorat sufletul, și l-au stăpânit cu nebunia băuturii. **Deci pe toate să le tăiem, și urechile, și mâinile, și picioarele, și nasurile?** Căci toate acestea sunt lucrurile fărădelegii viitoare și ale nebuliei drăcești. Nu, ci noi trebuia să îndreptăm doar năvala nestăpânită a sufletului, dar demonul viclean, care veșnic se bucură de ucideri, i-a înșelat și i-a convins pe oameni să distrugă organul (castrarea), ca și cum a greșit Ziditorul. Deci cum zici tu că atunci când se îngrașă trupul, pofta se aprinde? Iată din nou păcatul sufletului, pentru că a ne îngrășa nu ține de trup, ci de suflet. Pentru că dacă voia să înmoaie trupul, sufletul avea toată puterea pentru aceasta. Tu te asemeni cu cel care-l vede pe un altul că aprinde focul, că așează deasupra lemne și aprinde casa și osândește focul a cărui vâltoare se întetește din pricina mulțimii lemnelor, lăsându-l la o parte pe cel care a aprins flacăra. **Crima aceasta nu este însă a focului, ci a celui care a aprins focul.** Pentru că focul a fost dat ca să slujească spre hrănire, luminare și spre alte slujiri de acest fel, și nu ca să aprindă case. **La fel și pofta a fost dată spre naștere de copii și zămislire a vieții, nu spre adulter și desfrânare și preadesfrânare.** Pentru ca să devii tată, și nu adulter, pentru ca

să te unești cu femeia și nu s-o strici în fărădelegi, ca să lași urmași, și nu ca să-i umpli de rușine pe urmașii celuilalt. Pentru că a săvârși adulter nu este urmarea poftei trupești, ci a desfrânării, care este potrivnică firii. Pentru că pofta caută doar unirea, iar nu o astfel de împreunare.

### **Biserica este casa părintească, un trup și un duh**

**98.** De aceea vi le spun și vă rog cu stăruință, căci a crea cineva schismă în Biserică nu este un rău mai mic decât a cădea în erezie. Spune, te rog, dacă cineva slujește împlinind poruncile unui mare împărat și nu adoră un alt împărat, dar a primit veșmântul de porfiră al împăratului și l-a întins la pământ și l-a prefăcut cu sabia în multe bucăți, oare va fi pedepsit mai puțin decât cei care s-au legat să slujească unui alt împărat? Ce-ar fi dacă odată cu aceasta, cu sfâșierea mantiei, l-ar prinde de gât pe însuși împăratul, l-ar ucide și i-ar sfâșia fiecare mădular al trupului? Ce osândă ar fi vrednică de faptele lui? Dacă cel care este slugă, făcând acestea împăratului pământesc, va fi pedepsit cu cea mai mare pedeapsă, spune-mi, acela care Îl taie și Îl împarte pe Hristos, făcând schismă în Biserică, de ce chinuri nu este vrednic? Oare cu cele cu care este amenințat? Nu cred, ci cu alt chin mult mai înfricoșător! Să spuneți aceasta voi, femeilor care vă găsiți aici, căci aveți acest obicei, să povestiți celor care lipsesc această pildă și să îi înfricoșați! Dacă unii

cred că ne chinuiesc și se răzbună pe noi cu aceasta, să știe bine că se ostenesc fără niciun rost, pentru că dacă vrei să te răzbuni pe noi, eu, Ioan, îți arăt chipul în care ai putea să te răzbuni fără să te păgubești. Mai mult, nu este posibil să te răzbuni fără să vetemi, dar cu vătămarea cea mai mică! **Lovește-mă, scuipe-mă în public când mă întâlnești, rănește-mă! Te înfiori la auzul acestor lucruri? Dacă te înfiori când îți spun să mă lovești pe mine, Ioan, nu te înfiori când Îl rupi în bucăți pe Domnul tău, când sfâșii măduarele Domnului fără să te înfricoșezi? Biserica este casa părintească, un trup și un duh. Deci vrei să te războiești cu mine? Oprește-te doar la mine. De ce te războiești cu Hristos în locul meu? Mai mult, de ce lovești în rănilor Lui? Desigur că în nicio împrejurare nu este bună răzbunarea, dar a aduce injurii altuia în locul celui care te nedreptățește este lucrul cel mai rău. De noi ai fost nedreptățit. De ce-L întristezi pe Hristos, Care nu te-a nedreptățit? Aceasta este doada celei mai mari nebunii!**

### **Pocăința deschide cerul și ne conduce în Rai**

**99.** Pocăința, înspăimântătoare și înfricoșătoare pentru păcătos, este medicamentul greșelilor și pierderea fărădelegilor. Pocăința este ștergerea lacrimilor, îndrăzneala către Dumnezeu. **Pocăința este armă împotriva diavolului, sabia ce îi taie capul, este nădejdea mântuirii, pieirea deznădejdiei. Pocăința**

**deschide cerul și ne duce în Rai.** Pocăința îl biruiește pe diavol - desigur că și de aceea vorbesc neconținut despre ea - așa cum a ne pune nădejdea în noi înșine ne duce la cădere. Ești păcătos? Să nu-ți pierzi nădejdea! Nu încetez să vă ofer aceste medicamente, știind ce armă puternică împotriva diavolului este pocăința, ce lucru minunat înseamnă a nu fi stăpâniți de dez-nădejde. Dacă ai păcate, să nu-ți pierzi nădejdea, nu încetez să vă spun fără oprire aceste lucruri. **Și dacă păcătuiești în fiecare zi, în fiecare zi să te căiești!** Și ceea ce facem caselor vechi când devin ruine, adică curățim zidurile și le construim din nou, și nu încetăm grija noastră continuă pentru acestea, la fel să facem și cu noi înșine. **Dacă astăzi ai fost învechit de păcat, înnoiește-te prin pocăință!** Și oare este cu putință, zice, să se căiască cineva și să se mântuiască? Desigur că este cu putință. Toată viața mea mi-am petrecut-o în păcate și mă mântuiesc dacă mă pocăiesc? Da, cu siguranță! De unde se vedește acest lucru? Din iubirea de oameni a Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Adică nu cumva vrei să-mi păstrez curajul numai prin pocăință? Oare căința ta poate să curățească atât de multe păcate? Dacă pocăința ar fi singură, atunci ai avea dreptate să te temi, însă pentru că pocăința este unită cu iubirea de oameni a lui Dumnezeu, trebuie să ai curaj! Pentru că nu există măsură în iubirea lui Dumnezeu, nici nu poate fi tâlcuită în cuvinte bunăta-tea lui Dumnezeu. Adică răutatea ta are măsură, medicamentul, însă, nu are măsură. Răutatea ta, oricâtă ar fi, este răutate omenească, în timp ce iubirea de

oameni a lui Dumnezeu este negrăită. Deci ai curaj, căci ea întrece răutatea ta. Gândește-te la o scânteie ce a căzut în largul mării. Oare poate să rămână acolo sau să se facă văzută? Precum este scânteia față de largul mării, tot astfel este răutatea ta față de iubirea de oameni a lui Dumnezeu, sau mai bine zis nici atât, ci cu mult mai mult. Pentru că largul mării, chiar dacă este uriaș, are hotar, în timp ce iubirea de oameni a lui Dumnezeu este nemărginită.

### **Învățătorule, izbăvește-ne, că pierim!**

**100.** După ce, oarecând, tiranul necredincios a jertfit demonilor și a răspândit fum și putoare și a întinat toate cu picăturile necredinței, a înaintat cu toată puterea spre Biserică și, ținând securea însângerată, a căutat Jertfelnicul fără de sânge (Sfânta Masă), ca să aducă jertfa fărădelegii. Dar turbarea tiranului nu a scăpat de atenția mucenicului Roman. Mucenicul a alergat îndată și, oprindu-l pe tiran la porțile Bisericii, a împiedicat vădita pornire a necredinței. Și așa cum un cârmaci experimentat și prevăzător, văzând marea pornindu-se cu năvală împotriva provei, nu rabdă să stea cu mâinile în sân, ci cu picioarele lui sprintene aleargă prin toată corabia, înalță pupa folosindu-se de cârmă și oprește vasul ce se luptă cu valurile, asemenea și fericitul Roman, având înălțată partea ce este în primejdie, străpunge furtuna și, punându-și în practică meșteșugul cu pricepere, brăzdează largul mării. În timp ce marea idolatră mugește blesteme,

năvălește cu turbare împotriva corăbiei Bisericii și aruncă spuma sângiuirilor asupra Jertfelnicului celui fără de sânge (Sfânta Masă), singur fericitul Roman se așează împotriva mării turbate și, privind corabia Bisericii aflată în cea mai mare primejdie, **Îl trezește pe Domnul, Care Se află în corabie, Îl trezește în timp ce doarme, cufundat în somnul îndelungii Lui răbdări.** Fericitul Roman privește largul mării răscolită de vânturile potrivnice și rostește cuvintele pe care le-au rostit și ucenicii când se aflau în primejdie: „Învățătorule, izbăvește-ne, că pierim!” (Luca 8, 24). **Pirații înconjoară corabia, lupii atacă turma, tâlharii sapă în iatacul Tău de nuntă, șuiere desfrânate lovesc de pretutindeni pe Mireasa Ta (Biserica), șarpele cel de demult distruge încet Raiul, piatra, care este temelie Bisericii, se zdruncină! De aceea, Doamne, aruncă din cer ancora Evangheliei și sprijină piatra zdruncinată: „Învățătorule, izbăvește-ne, că pierim!” (Luca 8, 24).**

### **Lucruri nenumărate ne trag spre virtuți**

**101.** Tu nu îngădui să-ți întreci în pupila ochiului nici cel mai mic fir de praf, însă te arăți cu desăvârșire nepăsător față de sufletul tău care poartă povara atâtor mari rele? Deci, spune-mi, când vom putea să curățim această putrejună la care adăugăm în fiecare zi tot mai multă mizerie? **Spune-mi, când vom tăia spinii, când vom semăna semințele cele bune?** Nu-ți dai seama că a venit vremea secerișului? Noi, însă,



nici măcar n-am arat ogoarele! Deci, dacă va veni Lucrătorul și ne va osândi pentru aceasta, ce răspuns îi vom da? Ce îi vom spune? Că nu ne-a dat nimeni sămânța? Însă semințele acestea ni se oferă din belșug în fiecare zi. **Oare îi vom spune că nu a tăiat nimeni spinii? Însă secera este în fiecare zi ascuțită.** Oare îi vom spune că ne atrag grijile lumești? Dar de ce nu te-ai răstignit față de lucrurile din lume? Pentru că dacă este considerat slujitor viclean cel care a spus că i s-a dat un singur talant pe care nu l-a înmulțit, **spune-mi, ce va auzi cel care a pierdut și ceea ce i-a fost incredințat?** Dacă acel rob a fost dus acolo unde este scrâșnirea dinților, **ce vom pătimi noi, care în fiecare moment suntem trași spre virtute de nenumărate lucruri, însă le refuzăm pe toate și șovăim de frică?** Pentru că, într-adevăr, ce lucru nu este capabil să te îndemne spre virtute? Nu vezi josnicia vieții, nesiguranța ei, truda lucrurilor omenești, sudoarea? Oare este posibil ca virtutea s-o dobândim prin osteneală, iar răutatea fără osteneală? Așadar, dacă și într-o situație, și în alta se cere trudă, de ce nu preferi virtutea, care oferă atât de mult câștig? Mai ales că sunt anumite situații în care virtutea nu cere deloc osteneală! **Într-adevăr, spune-mi ce osteneală i se cere cuiva ca să nu osândească, să nu mintă, să nu se jure, să nu se mânie împotriva aproapelui său? Dimpotrivă, a le săvârși cineva pe toate acestea este lucru plin de osteneală care cere multe griji.** Prin urmare, ce îndreptățire și ce iertare vom avea în momentul în care nici pe acestea nu putem să le săvârșim? Așadar, după ce le ținem bine pe toate în mintea noastră, să evităm

răutatea și să preferăm virtutea, încât să dobândim și bunurile de aici, și bunurile viitoare.

### **Răbdarea se câștigă atunci când învățăturile prind rădăcini în inimile noastre**

**102.** „Deci zicea Iisus către iudeii care crezuseră în El: Dacă veți rămâne în cuvântul Meu, sunteți cu adevărat ucenici ai Mei; Și veți cunoaște adevărul, iar adevărul vă va face liberi” (Ioan 8, 31-32). Avem nevoie de multă răbdare, iubii mei, și **răbdarea se câștigă atunci când învățăturile au prins rădăcini în inimile noastre.** Pentru că așa cum un stejar, care și-a înfipt adânc rădăcinile lui în pământ și se păstrează prin acestea cu tărie, nu poate fi smuls de niciun vânt, oricât de puternic ar sufla, la fel și sufletul dăruit cu frica de Dumnezeu, nu va putea fi smuls de nimeni de lângă Dumnezeu. **Pentru că pironirea în Dumnezeu este mai puternică decât înrădăcinarea.** Spre aceasta ne îndeamnă și proorocul David, când spune: „Străpunge cu frica Ta trupul meu, că de judecățile Tale m-am temut” (Psalmul 118, 120). Așa trebuie să te fixezi și să te legi și tu, ca să fii prins ca și cuiul ce pătrunde adânc. Pentru că așa cum cei care sunt cu totul devotați, cu greu vor fi robiți, la fel și potrivnicii lor, cu ușurință vor fi robiți și îndepărtați degrabă. Tocmai aceasta au pățimit și iudeii atunci. Pentru că după ce auziseră de Hristos și crezuseră în El, ei s-au îndepărtat din nou.

## Fragment din omilia ținută în cinstea Mucenicului Varlaam

**103.** Pentru că dacă febra are puterea să îndoie mădulele bolnavul, și fără voia lui, și să i le distrugă, câtă bărbăție nu a avut atunci mucenicul Varlaam, ținând în mâna sa **cărbunii aprinși și nelăsându-se biruit?** Dar nu a făcut-o, ca să afli foarte limpede că harul lui Dumnezeu a fost cel care s-a aflat împreună cu atletul și l-a întărit, împlinind neputința firii. Nici mâna nu a suferit cele pe care trebuia să le sufere în mod normal, ci ca și cum s-ar fi făcut de diamant, așa a rămas de neschimbată. Cine, văzând-o atunci, ar fi putut să nu o admire? Cine ar fi putut să nu se înfioare? Îngerii s-au plecat de sus, au privit Arhanghelii, spectacolul era înfricoșător, covârșind cu adevărat firea omenească. Adică cine nu ar fi dorit să-l vadă pe om nechinându-se și nepătîmind cele ale oamenilor, făcându-se el însuși jertfelnic și jertfă și preot? **De aceea și fumul s-a înălțat îndoit, unul de la tămâia ce ardea, altul de la trupul ce se topea, iar fumul acesta era mai plăcut, mireasma lui mai puternică decât a celui alt.** Și s-a întâmplat același lucru ca și cu rugul. Adică așa cum rugul acela ardea și nu se mistuia, la fel și aici, mâna ardea, dar sufletul nu se mistuia. Trupul s-a topit, dar credința nu s-a împutinat. Trupul s-a arătat istovit, dar nu l-a sleit lenevirea. **Și cărbunii aprinși, după ce au străpuns mijlocul palmei, au căzut jos, însă bărbăția sufletului ucenicului nu a căzut.** Mâna a ars și a căzut, pentru că era

trup, și nu diamant, sufletul însă a cerut din nou altă mână, încât și prin aceea să-și arate răbdarea lui. Și precum soldatul viteaz ce a năvălit asupra vrăjmașilor și sfărtecând șirul potrivnicilor, și-a frânt sabia din pricina deselor lovituri venite una după alta, după care se întoarce și cere iarăși altă sabie, pentru că nu s-a săturat încă să-i ucidă pe vrăjmași, **la fel și sufletul fericitului Varlaam, după ce și-a pierdut mâna, sfâșiată de cetele de demoni, a cerut din nou altă mână, ca și prin aceea să-și arate râvna.**

### **Cu cât mai ușoare sunt poruncile, cu atât mai mare este pedeapsa**

**104.** „Adevărat zic vouă, întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut” (Matei 25, 40). Hristos nu spune aceste cuvinte doar pentru ucenicii Săi, nici doar pentru cei care au preferat viața monahală, ci pentru fiecare om credincios. Pentru că acesta, chiar dacă este rob și unul dintre cerșetorii din piață, dar crede în Dumnezeu, este îndreptățit să se bucure de toată bunăvoința noastră. Și dacă îl trecem cu vederea pe acest om care este gol sau flămând, vom auzi aceste cuvinte. Și pe bună dreptate, căci ce greutate sau ce povară a cerut de la noi? Ce a cerut din cele care nu sunt foarte ușoare și lesnicioase? **Pentru că Hristos nu a zis: „Bolnav am fost și nu M-ați înviat”, ci: „Nu M-ați cercetat”. Nu a zis: „În temniță am fost și nu M-ați scos afară”, ci: „Nu ați venit să Mă vedeți” (Matei 25, 43). Prin**

urmare, cu cât mai ușoare sunt poruncile, cu atât mai mare este pedeapsa pentru cei care le încalcă. Pentru că spune: ce lucru este mai ușor decât să mergi și să intri în închisoare? Când îi vezi pe unii legați, pe alții plini de mizerie, pe alții cu părul mare și îmbrăcați cu zdrențe, pe alții murind de foame și alergând la picioarele tale precum câinii, pe alții cu coastele rănite, pe alții legați, purtați chiar atunci prin piață, pe alții care cerșesc toată ziua fără să adune hrana de care au nevoie și cerând de la stăpâni să le împlinească noaptea cea trebuință aspră și rea, **chiar dacă ești de pia-tră, vei deveni neapărat mai iubitor de oameni, chiar dacă îți duci viața în plăceri și desfrânare, în tot cazul vei deveni mai filosof, cercetând lucrurile ome-nești prin suferințele străinilor.** Pentru că de bună seamă îți vei face o părere despre acea zi înfricoșătoare și despre felurile chinurilor. Cugetând și gândind la acestea, vei alunga neapărat și mânia, și plăcerea, și iubirea pentru lucrurile lumești și **îți vei arăta sufletul mai pașnic decât orice țarm lipsit de griji** și vei filosofa despre acel tribunal al morții, cugetând că dacă la oameni se arată o grijă atât de mare și există atâta ordine și frică și amenințări, mult mai mult se va întâmpla aceasta la Dumnezeu, „căci nu este stăpânire decât de la Dumnezeu” (Romani 13, 1). Așadar, dacă Dumnezeu a dat cârmuitorilor atâta putere, ca să împlinească toate acestea, cu mult mai mult le va împlini Însuși Dumnezeu.

## Milosteniile care au ajuns înaintea lui Dumnezeu

**105.** Moartea ne răpește din desfătare și ne conduce la răspunsurile pentru care trebuie să dăm seama și la chinurile veșnice. Deci, ca să nu se întâmple aceasta, să lucrăm în chip deplin milostenia. Pentru că aceasta este împărăteasa virtuților, care stă cu tărie acolo, scăpându-ne de iad și de pedeapsă, și nimeni nu se va împotrivi celui care intră în ceruri împreună cu milostenia. **Într-adevăr, aripile ei sunt ușoare și nespus de mari, îndrăzneala lor depășește în-suși Tronul Împărătesc, ținând înlăuntrul lor pe cei prinși de bunăvoia lor. Pentru că spune Scriptura: „Rugăciunile tale și milosteniile tale s-au suit, spre pomenire, înaintea lui Dumnezeu” (Fapte 10, 4).** Așadar, de ce să nu ne înălțăm și noi pe culmile acelea, după ce ne-am izbăvit de această lăcomie plictisitoare și de acea desfătare și mărinimie nefolositoare? Să le facem folositoare pe cele de prisos, luând acea multă bogăție și dând-o în mâna Judecătorului, Care va putea s-o păzească în siguranță și Care va deveni foarte îngăduitor și milostiv în ziua aceea a Judecății. **Și dacă am făcut mii de păcate, ne va da iertare și răspuns bun, pe care fie să-l primim cu toți, cu harul și cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos.**

## Să ne curățim păcatele cu rugăciuni și milostenie

**106.** Îi laud și îi încuviințez foarte mult pe cei ce se socotesc pe ei înșiși necurați după împreunarea cu femeile desfrânate, însă faptul că nu urmează chipul potrivit de a se curăți îl judec și îl osândesc. Pentru că dacă necurăția trupească o îndepărtezi cu ușurință prin spălarea cu apă, acum însă, când ți-ai întinat sufletul și l-ai făcut necurat, caută un astfel de curățitor care ar putea să îndepărteze întinăciunea lui. Și care este baia acestui păcat al desfrânării? **Izvoare de lacrimi fierbinți, suspine care urcă din străfundurile inimii, evlavie neconținută, rugăciuni îndelungate, milostenii, și mai ales milostenii mărinimoase,** osândirea acestor fapte și nesăvârșirea acelor lucruri. În acest mod se izbăvește firea de păcat, astfel se curățește întinarea sufletului. Prin urmare, dacă nu facem asemenea lucruri, chiar dacă am trece prin toate apele râurilor, n-am putea să îndepărtăm nici cea mai mică parte a acestui păcat. Deci lucrul cel mai bun este să nu cunoască nimeni acest păcat murdar. Dacă a căzut însă vreodată, să ia aceste medicamente, după ce mai întâi făgăduiește că nu va mai cădea în aceleași păcate. Pentru că dacă, păcătuiind, le osândim pe acestea care deja s-au întâmplat, iar apoi le încercăm din nou, nu ne vor fi de folos în niciun chip medicamentele curățitoare. **Pentru că cel care se spală și se murdărește din nou în aceeași mocirlă se aseamănă celui care dă-rămă din nou ceea ce a construit, celui care zidește din**

nou ca să dărmăm, și nu câștigă nimic mai mult decât numai aceea că face lucrurile de prisos și se chinuiește. Așadar și noi, ca să nu cheltuim zadarnic și fără sens viața noastră, să ne curățim păcatele de mai înainte și să petrecem cealaltă vreme a vieții noastre cu înțelepciune și simplitate și în tot felul de fapte bune, avându-L astfel și pe Dumnezeu binevoitor față de noi, ca să dobândim Împărăția cerurilor, cu harul și cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos.

### **Dacă nu existau săraci, am fi pierdut mijlocul cel mai important al mântuirii noastre prin milostenie**

**107.** Într-adevăr, milostenia este un mare bun și darul lui Dumnezeu, care ne asemuiește pe cât este cu putință cu El, atunci când o punem în practică. Aceasta arată în final că ești om. Deci cineva, vorbind despre trăsăturile omului, a adăugat: „Este mare lucru omul, dar mult mai important este omul milostiv”. Milostenia este o faptă mai însemnată decât a învia morții. Pentru că este un lucru mai important să dai de mâncare lui Hristos Celui flămând decât să înviezi morții în numele Lui. În prima situație, tu faci o binefacere lui Hristos, în a doua situație, Hristos îți face ție. În cazul acesta, atunci când săvârșești minuni, tu îi ești dator lui Dumnezeu, în timp ce în cazul milosteniei, Dumnezeu îți este dator. Milostenia adevărată este aceea pe care o faci cu râvnă, cu mărinimie, când nu



crezi că dai, ci că primești, când o faci ca să ți se facă binefaceri, ca să câștigi, ca să nu pierzi. **Într-adevăr, dacă nu existau săraci, am fi pierdut mijlocul cel mai important al mântuirii noastre, pentru că n-am fi avut cui să dăm bani.** Astfel săracul, care se socotește pe sine mai netrebnic decât toți, este mai folositor decât toți. Dacă cineva crede că nu are nevoie de ceilalți, nu-i rămâne decât să moară. Nu vezi că toți au nevoie de ceilalți? Soldatul de meșteșugar, meșteșugarul de negustor, negustorul de agricultor, robul de cel liber, stăpânul casei de slujitor, săracul de bogat, bogatul de sărac, cel care nu poate să lucreze de cel milostiv, milostivul de cel căruia îi face milostenie. Pentru că cel ce miluiește împlinește o mare trebuință, cea mai mare dintre toate. Tu ai primit poruncă să faci milostenie cu cel flămând și nu-i dai nici măcar prețul cuvenit pentru grâul tău! **Hristos S-a lipsit de slava Lui, și tu nu te înduri nici de o bucată de pâine. Câinele tău este îmbuibat, în timp ce Hristos Se topește de foame.** Slujitorul tău crapă din pricina mâncării, în timp ce Domnul lui și al tău nu are nici hrana necesară. Este aceasta purtare iubitoare?

## **Nimic nu hrănește iubirea ca milostenia**

**108.** Astfel este milostenia! Lângă fântâna aceasta nu lăstăresc brazi și plop, nici chiparoși, ci alte plante mai mari, mult mai frumoase decât primele, precum iubirea de Dumnezeu, lauda oamenilor, slava care se cuvine lui Dumnezeu, bunăvoința din

partea tuturor, pierderea păcatelor, îndrăzneală mare, disprețuirea banilor, **milostenia cu care se hrănește planta iubirii. Pentru că nimic nu hrănește iubirea precum o face milostenia.** Milostenia face ca ramurile să se înalțe, acest izvor al milosteniei este mai înalt decât cel al Raiului. Când cade în apa milosteniei, moartea dispare ca o scânteie în râu. La fel și acolo unde picură, milostenia oferă mari daruri. **Acest izvor al milosteniei usucă râul de foc ca pe o scânteie, izvorul acesta înăbușă ca nimeni altul viermele care nu moare (Marcu 9, 44).** Cel care o are pe aceasta nu **scrâșnește din dinți.** Dacă un strop din apele izvorului milosteniei pică pe legături, el le desface, și dacă pică în cuptor, pe toate le stinge. Deci umple partea izvorului cu ramuri agățătoare, sădește toți copacii roditori în mâinile săracilor. orice fel de pom roditor vrei. **Fiecare parte din acest pământ este rodnică, deși suprafața mâinii este mică, și cu toate acestea copacul sădit în acest loc ajunge până la cer și stă neclintit.**

### **Bogaților, nu vă mai săturați să mâncați și să-i răniți pe săraci!**

**109.** Iarăși te ridici împotriva bogaților? Îmi vor spune. Da, căci voi iarăși vă ridicați împotriva săracilor! Iarăși te arăți potrivnic celor care răpesc? Din nou sunt împotriva celor care-i fură pe săraci. **Voi, bogații, nu vă săturați să mâncați și să-i răniți pe săraci, la fel nici eu nu mă satur să vă mustru!** Vei fi mereu alipit de aceștia? Neconținut vei fi legat de

sărac? Depărtează-te de turma mea, pleacă departe de cireada mea, nu mi-o mai pierde. Dar dacă îmi strici turma, mă judeci că te osândesc? Dacă eram păstorul oilor, nu m-ai fi osândit că nu alung lupul ce atacă turma? **Sunt păstorul oilor cuvântătoare. Nu te alung cu pietre, ci cu cuvinte, sau mai bine zis nu te alung, ci te poftesc: fă-te oiță și vino în turma mea!** De ce distrugi turma, tu care ești dator s-o înmulțești? Nu te alung pe tine, ci alung lupul. Dacă nu ești lup, nu te alung! Dacă ai devenit însă lup, să te osândești pe tine însuși! Nu sunt împotriva bogaților, ci pentru cei bogați. Pentru că aceste lucruri pe care le spun le grăiesc spre binele tău, chiar dacă tu nu simți așa. Cum le grăiești spre binele meu? Pentru că te izbăvesc de păcat, te eliberez de răpire, mă fac prieten cu toți, iubit de toți. Mereu te întreb: ai răpit? Ai arătat că ești la-com? Vino și te voi schimba, voi preface dușmănia în prietenie, primejdia în siguranță, pe acestea ți le dau aici, dar și acolo îți voi da Împărăția cerurilor, ca să nu te găsești în chinurile nesfârșite, ci să te desfătezi de bunătățile „**pe care ochiul nu le-a văzut și urechea nu le-a auzit, și la inima omului nu s-au suit, (...) pe care Dumnezeu le-a gătit celor ce-L iubesc pe El**” (I Corinteni 2, 9). Acestea sunt lucrările omului care te prigonește sau ale celui care te sfătuiește? Ale omului care te urăște sau ale celui care te iubește? Desigur că tu mă urăști, dar eu te iubesc, căci am poruncă de la Domnul meu: „**iubiți pe vrăjmașii voștri**” (Matei 4, 44). Nu încetez să te tămăduiesc. Pe când era răstignit, Domnul nostru grăia: „**Părintele Meu, iartă-le**

lor, că nu știu ce fac" (Luca 23, 34). Nu cumva te alung? Patima ta o alung. Oare pe tine te prigonesc? Răutatea ta o prigonesc! Și nu mă socotești binefăcătorul tău? Nu mă consideri episcopul tău? Nu mă socotești ocrotitorul tuturor? Cine altul ți-ar grăi despre acestea? Conducătorul? Nu ți-ar spune nimic din toate acestea, decât numai despre ucideri și osândiri. Nu cumva ți-ar spune femeia ta? Aceasta îți vorbește despre podoabe și obiecte din aur. Oare copilul tău? Acesta îți vorbește despre moștenire, testament, împărțirea averii.

### Să fugim de ospetele pline de viclenie

**110.** Ce-ar putea să spună cineva despre durerile picioarelor, despre osânza care înconjoară trupul din toate părțile, despre celelalte boli ce se nasc din această scârbă deplină? **Pentru că nimic nu este atât de rușinos decât femeia care mănâncă mult.** De aceea, la femeile cele mai sărace vom vedea mai multă frumusețe a chipului, pentru că cele prisositoare se mistuie și nu se adaugă la trupul ei, precum noroiul prisositor, fără rost și zadarnic. Pentru că lucrarea zilnică, ostenele, chinurile, mâncarea măsurată și hrana simplă dăruiesc acestora multă frumusețe și bună-dispoziție. Pe cei care se dedau plăcerilor să nu-i privești doar în ceasul desfătării, ci să-i vezi când au încheiat. Atunci ia aminte la ei și vei vedea că trupurile acestora se aseamănă mai mult cu trupurile fiarelor și ale animalelor necuvântătoare decât cu trupurile

oamenilor. Pentru că vei vedea că au capul greu, că se întind ca și cum ar fi legați, că au nevoie de pat, de saltea și de multă liniște, că sunt tulburați ca și cum se găesc în furtună mare și au nevoie de alții ca să-i salveze, că doresc starea aceea în care se găseau înainte să se umfle, acum, când sunt gata să crape. **Căci precum femeile însărcinate în luna a noua, la fel sunt și ei, cu burțile grele, și când merg, și când privesc, și când vorbesc, și când fac toate.** Dacă dorm puțin, au vise necuviincioase și pline de nenumărate închipuiri. Ce ar putea să spună cineva despre nebunia lor, adică de pofta trupească? Pentru că și aceasta are rănilor ei, și precum armăsarii ce turbează de pofta trupească, la fel și aceștia sunt stăpâniți de turbarea beției și atacă pe oricine și saltă cu mai multă dobitocie și nebunie decât caii. Și săvârșesc multe alte fapte de rușine, pe care nu ne este îngăduit nici să le grăim. Prin urmare nu știu nimic, nici cele ce suferă, nici cele pe care le săvârșesc. Dar cel care nu se lasă pradă îmbuibării pântecelui nu este așa. **El se poartă ca cel ce șade la țarm și privește naufragiile altora, care se bucură de curată și neconținută desfătare, ducând viața care se potrivește omului liber.** Deci înțelegând acestea, să fugim de petrecerile și dezmiertările viclene și să preferăm hrana simplă și măsurată, încât având bună dispoziție sufletească și trupească, să cultivăm orice virtute.

## Biserica este locul învățaturii și al rugăciunii

**111.** La teatru, când mimul îi face pe ceilalți să râdă și când o imită pe femeia care desfrânează, atât de mulți spectatori îl urmăresc în multă liniște și dau multă atenție celor văzute, fără ca cineva să poruncească cuiva să tacă. Și nu auzi nici zgomot, nici strigăt, nici cea mai mică șoaptă, în timp ce, atunci când Dumnezeu vorbește din ceruri despre lucruri atât de înfricoșătoare, noi stăm cu mai multă nerușinare și decât câinii, și nu-L cinstim pe Dumnezeu nici cât cinstim desfrânatele la teatru. **V-ați înfiorat auzind acestea? Când le săvârșiți, să vă înfiorați mult mai mult!** Acestea le-a spus și fericitul Apostol Pavel acelor care îi treceau cu vederea pe săraci și mâncau de unii singuri: „Oare nu aveți case ca să mâncați și să beți, sau disprețuiți Biserica lui Dumnezeu și-i rușinați pe cei care n-au mâncăruri?” **Aceasta să-mi îngăduiți să spun și eu despre cei care fac zgomot și vorbesc în biserică: oare nu aveți case ca să flecăriți?** Sau disprețuiți Biserica lui Dumnezeu și îi pierdeți și pe cei care vor să se înțeleptească și să se liniștească? Este lucru plăcut și iubit de voi să vorbiți cu cunoscuții voștri? Nu sunt împotriva, dar să faceți aceasta în casele voastre, în piață, la băi, **pentru că Biserica nu este loc de vorbire**, ci loc de învățătură. Acum însă Biserica nu se deosebește cu nimic de piață. Dacă n-ar fi prea îndrăzneț să o spun, probabil că nu se deosebește cu nimic nici de teatru. Astfel, femeile care se adună în

Biserică se înfrumusețează cu mai multă nerușinare decât femeile care desfrânează acolo. Cu siguranță că pentru aceasta sunt atrași aici și mulți dintre desfrânați. Și dacă cineva vrea să încerce să piardă o femeie, cred că niciun loc nu i se pare mai potrivit decât Biserica. Și dacă cineva are nevoie să plătească sau să cumpere ceva, consideră Biserica un loc mai bun decât piața. Pentru că aici se vorbește despre acestea mai mult decât în ateliere. Și dacă vrei să auzi ceva dintre lucrurile politice sau din ceea ce se întâmplă în case sau în tabere, nu te duce la tribunale, nici la medic, pentru că aici, în Biserică, sunt cei care le cunosc pe toate și știu cum se întâmplă acestea mai bine decât toți, mult mai mult decât lucrurile Bisericii. Poate v-am făcut să simțiți multă rușine, eu însă nu cred. Deoarece stăruiti în acestea, de unde să înțeleg că v-ați rușinat de cele spuse? Prin urmare, la nevoie ne vom întoarce din nou la aceste lucruri.

### **Pe această piatră voi zidi biserica Mea**

**112.** Ce este cu graiurile acestea care au o putere atât de mare: „**Pe această piatră voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui**” (Matei 16, 18)? Acestea sunt zidul, acestea sunt împrejmuirea, siguranța, limanul și refugiul. Tu însă ia aminte, te rog, la trăinicia zidului. Pentru că n-a zis că nu o vor birui doar amenințările oamenilor, ci nici chiar cursele diavolului. Pentru că spune: „Porțile iadului nu o

vor birui!". Nu a zis că nu o vor ataca, ci că nu o vor birui. Cu siguranță o vor ataca, dar nu va cădea. Prin urmare, ce înseamnă de fapt cuvintele: „Porțile iadului”? Pentru că este posibil să nu înțelegi cuvântul, să învățăm ce înseamnă poarta cetății și atunci vom cunoaște și ce înseamnă poarta iadului. Poarta cetății este intrarea ce duce în cetate și, prin urmare, poarta iadului este primejdia ce duce în iad. Deci cuvintele pe care le spune înseamnă aceasta: deși ne lovesc și ne atacă astfel de primejdii, ca să ne ducă în iad, **Biserica rămâne nezdruincată**. Desigur că Domnul ar fi putut să nu îngăduie ca Biserica să fie încercată de strămtorări. Deci din ce pricină le-a îngăduit? Pentru că a împiedica ispitele este mult mai rău decât a le lăsa să vină și a nu îngădui ca Biserica să pătimească vreun rău din pricina atacului lor. De aceea a lăsat să vină împotriva Bisericii toate ispitele, pentru ca Biserica să se arate mai statornică, de vreme ce „Suferința aduce răbdare, și răbdarea încercare, și încercarea nădejde” (Romani 5, 3-4). Și pentru ca să arate mai multă importanță puterii Lui, răpește Biserica din porțile morții. **De aceea a lăsat să vină furtuna și nu a îngăduit să se cufunde corabia**. La fel și pe căpitanul unei corăbii, nu-l admirăm când salvează corabia ce plutește cu vânt prielnic, nici când vântul suflă la prova, ci atunci când marea fiind tulburată, valurile sălbatice și izbucnește furtuna, el scoate corabia din furtună împotrivindu-se cu meșteșugul lui năvalei vânturilor.



## **Dacă te lipsești de rugăciune, ești precum peștele scos din apă**

**113.** Dacă cineva spune că rugăciunile sunt nervii sufletului, socotesc că spune adevărul. Pentru că așa cum trupul se păstrează prin nervi și aleargă și stă și trăiește și se păstrează în chip armonios, iar dacă cineva îi taie nervii aceștia, distruge întreaga armonie a trupului, la fel și sufletele dobândesc constituție armonică prin sfintele rugăciuni, și aleargă cu ușurință pe calea evlaviei. **Dacă te lipsești pe tine însuți de rugăciune, vei face ca și cum ai scoate peștele din apă, pentru că ceea ce este apa pentru pește, la fel este rugăciunea pentru tine.** Prin rugăciune poți, precum acela prin apă, să zbori și să depășești cerurile, și să vii aproape de Dumnezeu. Prin urmare, toate acestea pe care vi le-am spus sunt capabile să arate puterea sfintei rugăciuni. Probabil însă că ea reiese mai bine din cuvintele lui Hristos. „Hristos le-a spus ucenicilor Săi și o pildă, ca să-i învețe cum trebuie să se roage întotdeauna și să nu-și piardă nădejdea: Într-o cetate era un judecător care de Dumnezeu nu se temea și de oameni nu se rușina. Și era, în cetatea aceea, o văduvă care venea la el, zicând: Fă-mi dreptate față de potrivnicul meu. Și un timp n-a voit, dar după aceea a zis întru sine: Deși de Dumnezeu nu mă tem și de om nu mă rușinez, totuși, fiindcă văduva aceasta îmi face supărare, îi voi face dreptate, ca să nu vină mereu să mă supere. Și a zis Domnul: Auziți ce spune judecătorul cel nedrept? Dar Dumnezeu, oare, nu va face dreptate

aleșilor Săi, care strigă către El ziua și noaptea și pentru care El rabdă îndelung?”

Deci, va asigura că Dumnezeu va face repede îndreptățire robilor Săi, și îi va pedepsi pe cei care-i nedreptățesc.

### **Când veți face toate, să ziceți: suntem slugi netrebnice**

**114.** Dreptul este dator să se teamă de mândrie mai mult decât păcătosul. Acest lucru l-am spus și ieri, dar îl spun și astăzi pentru cei care au lipsit. Pentru că păcătosul are în mod silit conștiința păcatului, în timp ce dreptul se laudă cu izbânzile lui. Ca și în cazul corăbiilor, cei care au corabia goală nu se tem de atacul piraiților, pentru că aceia nu vin să jefuiască corabia care nu are nimic de preț, câtă vreme cei ce au corabia plină cu încărcătură se tem de piraiți. **Pentru că piratul se duce acolo unde este aur, argint și pietre prețioase. La fel și diavolul, nu-l amenință cu ușurință pe păcătos, ci pe drept, în care se află multă bogăție.** Pentru că de multe ori trufia vine din dușmănia diavolului, de aceea este neapărată nevoie să fim cu luare-aminte. Cu cât ești mai mare, cu atât să te smerești mai mult pe tine. **Când te înalți pe culmi, ai nevoie să te asiguri că nu cazi. De aceea și Domnul nostru ne zice: „când veți face toate cele poruncite vouă, să ziceți: suntem slugi netrebnice” (Luca 17, 10).** De ce te trufești, de vreme ce ești om înrudit cu pământul, de aceeași ființă cu pulberea, și după fire,

și după cuget, și după dorința lucrurilor? Astăzi ești bogat, mâine sărac, astăzi ești sănătos, mâine bolnav, astăzi vesel, mâine întristat, astăzi întru slavă, mâine întru necinste, astăzi tânăr, mâine bătrân. Nu cumva rămâne ceva statornic din cele omenești? **Nu urmezi calea apelor, a râurilor?** Adică de-abia apare, că te și părăsește mai repede decât umbra. Așadar, de ce te trufești, omule, tu care ești fum, deșertăciune? Pentru că omul este asemenea deșertăciunii. **Zilele omului sunt ca floarea câmpului, iarba se usucă și floarea ei cade.**

### **Cine ești tu, omule, ca să te împotrivești lui Dumnezeu?**

**115.** De ce nu te încredințezi cuvintelor Sfântului Apostol Pavel, care zice: „**Dar, omule, tu cine ești care răspunzi împotriva lui Dumnezeu? Oare făptura va zice Celui ce a făcut-o: de ce m-ai făcut așa?**” (Romani 9, 20). Vezi câtă ascultare cere? Câtă tăcere? De aceea ne și amintește de firea noastră și se mânie pe tină și pe cărămidar, deși are aceeași fire cu a cărămidarului și a tinei. Dacă acolo unde este însăși firea (cărămidarul și tina), ascultarea (tinei) este atât de mare, iar diferența și în fire, și în cunoaștere, și în toate celelalte este nemărginită, ce iertare va primi omul cel atât de josnic și de nerușinat, care iscodește cu de-amănuntul toate câte se cuvin lui Dumnezeu, Creatorului său? Omule, gândește-te cine ești, pentru că aceasta arată cuvintele: „Tu cine ești, omule?” Nu

**ești tină? Nu ești pulbere și cenușă? Nu ești praf? Nu ești fum? Nu ești iarbă? Nu ești floarea ierbii?** Pentru că toate aceste imagini ni le arată neconținut proorociei, străduindu-se să înfățișeze felul neînsemnat al firii omenești. Iar Dumnezeu, pe Care Tu Îl iscodești amănunțit, este **Nestricăcios, Neschimbător, Veșnic, Atotputernic, fără de început, fără de sfârșit, Necuprins, Ființă Care depășește mintea, înfrânge cugetul, Negrăit, de neînțeles** nu numai pentru mine și pentru tine, ci și pentru prooroci și apostoli, încă și pentru puterile cerești neprihănite, nevăzute, fără de trup, care locuiesc veșnic în ceruri. Deci, când îi vezi pe heruvimi zburând în jurul aceluia tron înalt și nevăzut, ascunzându-și fețele cu aripile lor deschise, acoperindu-și picioarele și trupul și chipurile lor, și scoțând acel glas plin de uimire (Sfânt! Sfânt! Sfânt!), să nu crezi că au aripi și picioare, pentru că puterile acestea sunt nevăzute, ci prin aceste imagini să-L înțelegi pe Cel neajuns, pe Cel necuprins, pe Cel Ce șade pe tron. Pentru că, într-adevăr, și pentru puterile acestea, El este necuprins și neajuns, cu toate că este accesibil. Desigur că nici nu era ceea ce li se părea acestora. Pentru că Dumnezeu nu șade, nici tronul Lui nu este înconjurat, nici nu este cuprins de vreun loc și dacă serafimii nu au putut să-L vadă pe Dumnezeu în timp ce El ședea pe tron, iar ei Îl înconjurau (toate lucrurile acestea arată pogorământ, și nu stăpânire), ci-și acopereau cu aripile deschise fețele lor, deoarece nu sufereau strălucirea ce se revărsa de acolo, ci doar cântau și preamăreau, înălțându-și cu multă

frică glasul acela tainic al sfințeniei, nu vei merge să faci o groapă adâncă și să te ascunzi, tu care vrei cu atât de mare nerușinare să-L cercetezi pe Cel negrăit și necuprins de puterile cerești, iscodind pronia lui Dumnezeu?

### **Diavolul viclean pizmuiește faptele noastre bune**

**116.** Mă rog iubirii voastre să ia seama la cuvintele mele, pentru că astfel câștigul vostru va fi în-doit. Și pe cei care lipsesc de la adunare să-i faceți mai zeloși, ducându-le cele spuse, și sufletul vostru să-l faceți mai filosof. Pentru că așa cum firea pământului, când nu este îngrijită, scoate plante sălbatice, în timp ce atunci când se bucură neconținut de îngrijirea mâinilor agricultorului, produce rod folositor, la fel și sufletul omului nepăsător naște spinii păcatelor, în timp ce sufletul care se bucură de îngrijire produce rodul bogat al virtuții. De aceea și înțeleptul ne sfătuiește, zicând: „**Omul lipsit de minte se aseamănă cu ogorul, și cel sărac cu duhul cu vița de vie. Dacă-l lași necultivat, va deveni neroditor și se va umple de buruieni**” (Pilde 24, 30). Deci ca să nu se întâmple acest lucru acum, folosim neîncetat secera cuvântului. Și dacă lăstărește ceva rău, îl tăiem întotdeauna, însă dacă iese ceva roditor și copt, îl hrănim și îl adăpăm și îi oferim neîncetat îngrijirea noastră și îl aducem la o mai mare rodire. Pentru că avem nevoie de îndoită îngrijire, sau mai bine zis întreită. O dată, ca să scăpăm

de răutate, apoi ca să dobândim virtutea și în final, ca să păstrăm ceea ce am dobândit, fiind nevoie și aici de foarte multă osteneală. **Pentru că și demonul necurat pizmuiește faptele noastre bune și se pornește să atace mai mult pe cei care au dobândit virtutea.** Și așa cum pirații și cei care scufundă vasele trec cu vederea corăbiile ce transportă nisip, în timp ce pe cele care au înlăuntrul lor încărcătură scumpă și bogăție le atacă și le găuresc în partea de jos, le izbesc în partea de sus și le lovesc în partea de mijloc, la fel îi vânează, îi pizmuiește și îi războiește și **duhul cel rău pe cei care au dobândit într-o mare măsură virtutea.**

### **Așa cum îl căutăm pe cel pierdut, la fel să-L căutăm și pe Dumnezeu**

**117. Așa cum îl căutăm pe cel pierdut, la fel să-L căutăm și pe Dumnezeu!** Nu stăm neconținut cu mintea acolo? Nu-i întrebăm pe toți? Nu mergem și în alte părți? Nu făgăduim bani? De exemplu, să presupunem că am pierdut un copil. Ce nu facem? **Ce pământ, ce mare nu străbatem?** Și pentru noi nu mai contează nimic, nici banii, nici casele, nici toate celelalte lucruri ale noastre, ci numai găsirea copilului nostru! Și dacă îl găsim, îl ținem, îl strângem în brațele noastre și nu-l părăsim. Și când căutăm ceva, facem totul ca să aflăm ceea ce căutăm. Nu cu atât mai mult trebuie să facem aceasta când este vorba despre Dumnezeu? Sau mai bine zis, nu doar atât, ci cu mult mai mult. Dar pentru că suntem neputincioși, să-L

căutăm pe Dumnezeu cel puțin așa cum căutăm banii sau pe copilul nostru. Nu pleci în țări străine de dragul lui? Oare nu ai plecat niciodată în ținut străin pentru bani? Nu le cercetezi pe toate cu atenție? Nu ai mai mult curaj când le găsești? „Căutați și veți afla”, ne spune Sfânta Scriptură. Într-adevăr, căutarea necesită mare strădanie, dar mai ales căutarea lui Dumnezeu. Pentru că piedicile sunt multe, nenumărate sunt obstacolele ce întunecă această căutare, multe cele care împiedică simțirea noastră. Adică nu este așa precum soarele, care este vădit, care se găsește în fața tuturor și pe care nu este nevoie să îl căutăm.

## **Virtutea trebuie să fie legată de smerenie**

**118.** Vă rog să urmărim patriarhului Avraam și să ne îngrijim să păstrăm faptele noastre nerobite, pentru ca virtutea să nu devină prilej de mândrie, iar smerenia o pricină ca să ne arătăm nepăsători față de virtute, ci să ținem întotdeauna măsura și să așezăm ca temelie și fundament al reușitelor noastre smerenia, încât să păstrăm în siguranță faptele virtuții noastre. **Pentru că virtutea adevărată este întotdeauna legată de smerenie.** Fiindcă cel care așează la temelie piatră, cu siguranță va putea zidi clădirea la orice înălțime dorește. **Aceasta este garanția cea mai mare, zidul cel nestricat, turnul nebiruit.** Temelia ține întreaga zidire, fără s-o lase să cadă în fața puterii vânturilor, în fața izbirii ploii și a vremii, ci o arată mai înaltă decât orice cursă și cu neputință de cucerit, ca și cum ar

fi construită din stânci. Ea atrage spre noi răsplătirile prin darul Iubitorului de oameni Dumnezeu, de la Care patriarhul Avraam a primit atât de multe făgăduințe.

## Dumnezeu l-a făcut pe om cu voie liberă

**119.** „Pus-a lângă tine foc și apă; oriunde vei vrea, vei tinde mâna ta.” (Înțelepciunea lui Isus Sirah 15, 16). „De veți vrea și Mă veți asculta, bunătățile pământului veți mânca. Iar de nu veți vrea, nici Mă veți asculta, atunci sabia vă va mânca” (Isaia 1, 19). Dar poate că va zice careva: „vreau!” Și cine este atât de nesăbuit ca să nu vrea? Dar după părerea mea, nu este de ajuns voința. Este suficientă doar atunci când vrei pentru că trebuie să vrei și dacă faptele tale te arată ca pe unul care vrea. Acum însă nu vrei cu tărie. Și dacă doriți, vom adevveri aceasta prin alte lucruri. Deci spune-mi, cel care vrea să se căsătorească cu o femeie, este de ajuns să vrea acest lucru? Deloc! Ci **caută și pețitor, și pe prietenii săi vrednici care se interesează zi și noapte de problema lui și adună și bani.** De asemenea, negustorul nu șade în casa lui mulțumindu-se cu voința că vrea să câștige, ci plătește și corabie, adună și marinari și oameni, împrumută și bani, cutreieră ținutul și cercetează prețurile mărfurilor. Deci cum nu este ciudat faptul că pentru cele pământești arătăm atât interes, în timp ce, atunci când este vorba să câștigăm cerul, ne mulțumim doar cu dorința de a voi? Mai mult, nici în aceasta nu arătăm râvna de care este



nevoie. Adică cel care dorește după cuviință, trece și la faptele care îl conduc acolo unde dorește. De aceea, când foamea te silește să mănânci, nu aștepti ca bucatele să vină la tine, ci faci tot ceea ce îți stă în putere ca să le aduni. Și în sete, și în friguri, și în toate celelalte, ești la fel de lucrător și de pregătit pentru îngrijirea trupului. Deci fă aceasta și pentru Împărăția cerurilor, de bună seamă vei izbândi! **Pentru că de aceea te-a creat Dumnezeu cu voie liberă, ca să nu-L osândești pe El că, chipurile, te-a silit.** Tu însă, te superi pentru acestea cu care te-a cinstit și pe care ți le-a dat.

### **Păcatul îl face pe om fără rușine**

**120.** Mânia este câine nerușinat, deci să învețe să asculte de lege. Dacă într-o turmă există un câine atât de sălbatic, încât nu ascultă de păstor când îi poruncește și nu recunoaște glasul lui, toate s-au stricat și s-au distrus. El se hrănește împreună cu oile, dar dacă mănâncă oile, se face nefolositor și este ucis. Dacă a învățat să asculte de tine, hrănește-l, căci este folositor atunci când latră împotriva lupilor, a hoților, a tâlharilor, și nu împotriva turmelor, nici împotriva alor tăi. Dacă nu ascultă, pe toate le pierde. Dacă învață să disprețuiască, pe toate le strică. **Prin urmare, blândețea ce se află în tine să nu fie pierdută de mânie, ci păstrată și înmulțită.** Mânia va fi păzită și așezată la loc foarte sigur dacă pierde gândurile întinate și viclene, dacă îl alungă pe diavol din toate părțile. Doar

astfel se păstrează blândețea, când nu gândim niciun rău față de aproapele. În acest fel devenim cuviincioși, când nu ne obișnuim să fim nerușinați. Nimic nu-l face pe om atât de lipsit de rușine cât conștiința vicleană și desfrânată. De ce sunt desfrânatele nerușinate? De ce sunt fecioarele rușinoase? **Desfrânatele nu sunt așa din pricina păcatului? Fecioarele nu se poartă așa datorită înțelepciunii lor? Pentru că nimic nu-l face pe om atât de lipsit de rușine ca păcatul!**

**„Domnul a spus să-i iubim pe vrăjmașii  
noștri și să ne rugăm pentru ei”**

**121.** „Ați auzit că s-a zis: să iubești pe aproapele tău și să urăști pe vrăjmașul tău. Iar Eu vă zic vouă: iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc și rugați-vă pentru cei ce vă vatămă și vă prigonesc, ca să fiți fiii Tatălui vostru Celui din ceruri, că El face să răsară soarele peste cei răi și peste cei buni și trimite ploaie peste cei dreپți și peste cei nedreپți” (Matei 5, 43-45). Vezi cum a pus la urmă încununarea virtuților? De aceea ne învață nu numai să primim pămăuirile, ci să întoarcem și obrazul drept (Matei 5, 39). Nu numai să dăm haina odată cu cămașa, ci să-l și însoțim două mile pe cel care ne roagă să-l însoțim o milă. Și altceva mai mult decât acestea! Pentru că Domnul n-a zis: „să nu urăști!”, ci: „să iubești!”. N-a spus: „nu nedreپtați!”, ci: „fă bine!”. Și dacă cercetează cineva cu atenție, va afla și în acestea cu mult mai mult. **Pentru că**

n-a zis doar să iubim, ci și să ne rugăm. Ai văzut câte scări a urcat Domnul și cum ne-a așezat pe însăși culmea virtuții? Ia aminte acum la cele de mai sus. Prima treaptă: să nu pui niciodată început nedreptății. A doua treaptă, după început: să nu întorci cu aceeași măsură. A treia treaptă: să nu te tulburi de ceea ce ai pățimit, ci să rămâi liniștit. A patra treaptă: să vii în întâmpinarea celui care te-a nedreptățit. A cincea treaptă: să te oferi mai mult decât vrea cel care te-a nedreptățit. A șasea treaptă: să nu-l urăști pe cel care te-a vătămat. A șaptea treaptă: să îl iubești pe acesta. A opta treaptă: să îi faci bine și chiar mai mult. A noua treaptă: să te rogi totodată lui Dumnezeu pentru el. Vezi înălțimea duhovnicească? De aceea are și răsplătă strălucitoare. Deoarece porunca a fost foarte mare, deoarece se cerea suflet viteaz și multă râvnă, de aceea se adaugă și plata după măsură, mai mult decât pentru toate cele dinainte. Toate acestea se referă la ceea ce este mai înfricoșător decât toate, să devenim asemenea cu Dumnezeu, pe cât le stă în putere oamenilor. „Ca să fiți”, zice, „asemenea Tatălui vostru Cel din ceruri”.

### **Fragment din scrisoarea a VIII-a către Olimpiada**

**122.** Dacă bogatul acela care a disprețuit doar un om, pe săracul Lazăr, suferă o astfel de pedeapsă, și celui care a smintit un singur om i-ar fi mai de folos să-și atârne de gât o piatră de moară și să se înece în

mare (Matei 18, 6), atunci cei care smintesc o lume întreagă și tulbură atâtea biserici, care au umplut toate prin tulburarea și zgomotele lor și au întrecut învârtoșarea și neomenia tâlharilor și a barbarilor, care atât l-au slujit pe conducătorul lor, diavolul, și pe demoni, tovarășii lor, încât această învățătură plină de respect, plină de sfințenia și vrednicia Celui Care a dat-o, au făcut-o de batjocura iudeilor și a idolatrilor; care au pierdut mii de suflete și au pricinuit mii de naufragii peste tot în lume, care au aprins un foc atât de mare, care au sfâșiat Trupul lui Hristos și au risipit pretutindeni măduarele Lui, pentru că zice: **„Voi sunteți trupul lui Hristos și măduare în parte”** (I Corinteni 12, 27) - sau mai bine zis, de ce mă lupt să arăt nebulnia lor, de vreme ce nu poate fi tâlcuită prin cuvânt? Deci câtă pedeapsă, crezi, Olimpiada, că vor răbda atunci acei pierzători și vărsători de sânge? Într-adevăr, dacă aceia care nu L-au hrănit pe Hristos Cel flămând sunt osândiți împreună cu diavolul în focul cel nestins, gândește-te câtă pedeapsă vor suferi cei care au lăsat să moară de foame cetele monahilor și ale fecioarelor, care i-au lăsat goi pe cei îmbrăcați, care nu numai că nu i-au adunat pe cei străini, ci i-au și vânat, care nu numai că nu i-au vizitat pe cei bolnavi, ci și mai mult i-au chinuit, care nu numai că nu i-au cercetat pe cei întemnițați, ci s-au și îngrijit să-i ducă în temniță, liberi fiind? Prin urmare, atunci îi vei vedea pe toți aceștia chinându-se, arzând în foc, legați, scrâșnind din dinți, în dureri, tânguindu-se zadarnic și căindu-se fără folos și câștig, precum acel

**bogat.** Și aceștia te vor vedea din nou încununată cu acea moștenire fericită, dându-ți împreună cu îngerii, împărășind împreună cu Hristos, și vor striga și se vor tângui, căindu-se foarte pentru relele pe care ți le-au pricinuit, îți vor adresa rugăminți, amintindu-ți de mila și de iubirea de oameni, dar nu le va fi lor de niciun folos.

### **Fragment din cuvântarea închinată mucenicului Roman**

123. Mucenicul Roman, sfătuindu-i pe cei ce căzuseră din credință și își trădaseră mântuirea lor, le-a înălțat mâinile, le-a sprijinit genunchii paralizați, i-a adus înapoi pe cei ce fugiseră, a alungat teama, a îndepărtat spaima, a adus curajul, din fricoși, i-a făcut răvnitori, din cerbi și căprioare, i-a făcut lei ce insuflau putere multă, a adunat din nou armata lui Hristos și a așezat rușinea de atunci asupra capetelor vrăjmașilor. Deci văzând diavolul că se întâmplă o astfel de schimbare, că cei care ieri și mai înainte se temeau și tremurau în fața lui îl batjocoresc acum și lucrează cu îndrăzneală, că se aruncă în primejdii și dau năvală fără teamă spre chinuri, pricepând atunci cine este pricina, lăsându-i pe toți, a alergat cu toată puterea împotriva lui Roman, pornindu-și toată forța și nebunia lui împotriva aceluia cap fericit. Și ce face diavolul? Luați seama la răutatea lui! Nu l-a îndrumat pe mucenicul Roman la chinuri, nu i-a tăiat capul lui, pentru că vremea de mai înainte îl învățase pe diavol că toate

acestea sunt lucruri pierdute. **Cărbuni aprinși, spune diavolul, am pus sub picioarele lor, și aceștia alergau ca pe roate, am aprins focuri, și aceștia s-au aruncat în foc ca în izvoarele apelor răcoroase. Am sfâșiat coastele lor și le-am crestat tăieturi adânci și am făcut să curgă râuri de sânge, însă aceștia, ca și cum ar fi fost înveșmântați peste tot cu aur, așa se arătau plini de respect, i-am aruncat în prăpăstii și i-am înecat în largul mării, și se purtau nu ca și cum ar fi coborât în adânc, ci ca și cum s-ar fi urcat la ceruri, săltând de bucurie și veselie la fel ca cei care jucau într-un sfânt alai și se plimbau printr-o livadă înverzită. Înfruntau pedepsele nu ca pe niște pedepse, ci primindu-le ca pe florile de primăvară, încununându-se cu acestea și cu multa lor veselie.**

## **Întoarcerea Sfântului Ioan Gură de Aur din exil**

**124.** Dacă aș fi fost de față, aș fi împărțit cu voi biruința, dar pentru că am fost în exil, podiumul vostru s-a arătat gol. Dar și aceasta este spre lauda mea și din nou împart cu voi biruința, pentru că v-am crescut în așa fel, încât să vă arătați noblețea chiar și atunci când tatăl vostru lipsește. Pentru că așa cum **atleții viteji își arată tăria chiar și când lipsește antrenorul lor, la fel și noblețea credinței voastre și-a vădit frumusețea ei și atunci când a lipsit învățătorul. Și oare mai este nevoie de cuvinte? Pietrele strigă, zidurile își înalță glasul. Mergi în curțile împărătești și vei**

auzi îndată despre „credincioșii Constantinopolului”. Mergi pe mare, în pustie, în munți, în case și peste tot este scrisă lauda voastră. Prin ce ați biruit? Nu prin bani, ci prin credință! O, popor care-și iubește învățătorul! O, popor care-l iubește pe părintele său! Fericită este cetatea aceasta, nu pentru capiteluri și pentru coloanele de aur, ci pentru virtutea voastră. Atât de multe s-au arătat cursele, dar rugăciunile voastre au biruit! Și acest lucru s-a făcut în chip foarte firesc, pentru că rugăciunile erau neîncetate și izvoarele de lacrimi se scurgeau neconținut. Aceia au avut săgeți, voi însă ați avut lacrimi. Aceia mânia, voi blândește. Aceia au făcut ceea ce au voit, voi v-ați rugat. Și unde se află acum cei care au strigat împotriva? Oare am pus mâna pe arme? Oare am întins arcurile? Oare am aruncat săgeți? **Ne-am rugat, și aceia au fugit, ca o pânză de păianjen s-au risipit, iar voi ca niște stânci nu v-ați clintit.** Mă bucur pentru voi. Desigur, am știut și înainte câtă bogăție am, dar am admirat-o și acum. Am fost departe, și cetatea s-a răsculat. Pentru un om, tot largul mării s-a făcut cetate. Femei, bărbați, copii, femei cu prunci în brațe și-au primejduit viața în largul mării, au disprețuit valurile. **Robul nu s-a temut de stăpân, femeia nu s-a clătinat din pricina firii ei neputincioase, Biserica a devenit piață, aflându-se în tot locul, și toate acestea s-au făcut pentru mine.**

## Cei care au primit har și dreptate din belșug

**125. Cine a înarmat moartea împotriva lumii?**  
**Faptul că un singur om a mâncat din pom.** Deci dacă moartea a primit o atât de mare putere dintr-o singură greșeală, cum se întâmplă că unii au primit atâta har și dreptate, mai mare decât acel păcat, și atunci cum ar fi posibil să fie responsabili pentru moarte? De aceea, n-am spus aici har, ci plinătate de har, pentru că n-am primit doar atât har cât aveam nevoie pentru ștergerea păcatului, ci cu mult mai mult. Pentru că într-adevăr, ne-am izbăvit de chin și ne-am îndepărtat de orice răutate, am fost născuți din nou de Dumnezeu și am înviat după ce a fost îngropat omul nostru cel vechi, ne-am i zăbăvit, ne-am îndreptat, am fost înfiați și ne-am sfințit, **am devenit frați și împreună moștenitori cu Fiul Unul-Născut al lui Dumnezeu.** Ne-am făcut Trup al Său și ne-am unit cu El și aparținem Acestui Trup. Și așa cum trupul este unit cu capul, la fel și noi ne-am unit cu El. Deci pe toate acestea, Sfântul Apostol Pavel le-a numit „plinătatea harului”, arătându-ne că n-am primit doar leacul trebuincios rănii, ci și sănătatea, și frumusețea, și cinstea, și vrednicile care întrec cu mult firea noastră. Și fiecare dintre acestea putea să distrugă de un singură moartea, însă când s-au arătat toate împreună spre ajutor, nici urma, nici umbra morții nu mai putea să se facă văzută, de vreme ce a dispărut în întregime. Deci așa cum cineva bagă în închisoare pe unul care îi



datorează zece oboli și-l bagă în temniță nu numai pe acesta, ci și pe femeie, și pe copii, și pe slujitori, din pricina lui, dar vine un altul și îi plătește nu numai zece oboli, ci-i dăruiește mii de talanți de aur și îl duce pe cel eliberat în curțile împărătești și pe tronul puterii celei mai de sus și îl face părtaș cinstirii și strălucirii celei înalte, unul ca acesta nu va fi cinstit doar pentru cei zece oboli, cât era datoria, ci pentru toate câte a dăruit. Același lucru s-a întâmplat și cu noi. Pentru că Hristos a plătit mult mai mult decât datoram și darul Lui pentru greșeala noastră este atât de nemărginit, pe cât este largul mării față de o picătură de apă. Așadar omule, să nu te îndoiești când vezi o atât de mare bogăție a bunătăților, nici să cercetezi cum a dispărut acea scânteie a morții și a păcatului, de vreme ce s-a revărsat năvalnic asupra ta o așa mulțime de harisme. Pentru că aceasta a arătat-o și Sfântul Apostol Pavel, zicând: „Cei care au primit prisos de har și de dreptate vor împărați plini de viață”.

### **Cuvântul este mai ascuțit decât orice sabie cu două tăișuri**

**126.** Vă rog să arătați răbdare pentru lungimea cuvântului! Pentru că, într-adevăr, este lipsit de logică faptul că în timp ce zi de zi sunteți răniți în piețe, în case, de către prieteni, de rudenii, de vrăjmași, de vecini, de slujitori, de femeia, de copiii și de gândurile voastre, nici măcar o zi întreagă pe săptămână să nu vă îngrijiți de vindecarea acelor răni, știind că modul

acesta de vindecare este lipsit de cheltuială și neduros. **În acest moment nu țin în mână cuțitul ascuțit al medicului, ci, în loc de cuțit, folosesc cuvântul care este mai ascuțit decât orice sabie și taie din rădăcina putreziciunea întregului păcat, fără însă să provoace durere celui care este tăiat.** Nu am în mâna mea foc, ci o învățătură mai năprasnică decât focul, care nu aduce arsuri, ci care oprește întinderea răutății și care oferă, în loc de durere, multă mulțumire celui care scapă de răutate. Aici nu este nevoie de timp, nu este nevoie de osteneli, nici de bani. Este de ajuns doar să dorim și toate cele ce țin de virtute le și dobândim. Și dacă înțelegem porunca lui Dumnezeu, Care poruncește și legiuiește, vom primi destulă învățătură și îndemn. Pentru că nu vorbim de la noi înșine, ci vă îndrumăm pe toți către Legiuitorul. Deci urmați, ascultați legile cele dumnezeiești.

### **Dacă cineva viețuiește neconținut în fărădelege, va suferi nenumărate boli**

**127.** Cu ce ar putea asemui cineva pânțele bogatilor? Vă rog să nu vă arătați nemulțumiți de cuvintele mele, ci muștrați-mă dacă nu privesc bine lucrurile! Așadar, cu ce le-ar putea compara cineva? Pentru că toate câte le-am spus nu sunt suficiente ca să arate netrebnicia lor, mi-a venit în minte și o altă asemănare referitoare la pânțele celor bogați. Care? Așa cum în canale, atunci când apar multe grâmezi de bălegar, ierburi, paie, pietre și pământ, mizeria astupă

canalele și nu poate să se scurgă, **la fel se întâmplă și cu stomacurile lor.** Deoarece pânțele lor sunt destupate în partea de jos, cele mai multe dintre aceste lichide scârboase ies în afară. Nu se întâmplă la fel însă și cu cei săraci, ci așa cum izvoarele ce scot ape limpezi, curgătoare, adapă grădini și ogoare cultivate, la fel și stomacurile săracilor sunt lipsite de astfel de lucruri prisositoare. Pânțele bogaților, și mai cu seamă ale celor care mănâncă bine, nu sunt precum cele ale săracilor, ci pline cu sucuri, flegme, fiere, sânge stătut, lichide putrezite și altele asemănătoare. **De aceea, dacă cineva trăiește neîncetat în necumpătare, nu va rezista mult și va primi nenumărate boli.** Așadar, cu plăcere i-aș întreba: de ce există mâncăruri? Ca să ne hrănească sau să ne distrugă? Ca să ne pierdem sănătatea sau să o păstrăm? Ca să ne pierdem puterile sau ca să le întărim? **Este evident că mâncarea o primim ca să ne hrănim, ca să ne păstrăm sănătatea și puterea.** Prin urmare, de ce le folosiți anapoda și aduceți astfel în trupul vostru boli și neputințe? Săracul însă nu le folosește așa, ci în schimbul mâncării simple, primește sănătatea, robustețea și puterea. Deci să nu plângi, ci să te bucuri de sărăcie, care este maica sănătății! Și dacă vrei să fii bogat, disprețuiește bogăția! **Pentru că bogăția nu constă în a avea bani, ci în a nu avea nevoie de bani!** Dacă reușim aceasta, și în această viață vom fi mai înstăriți decât toți bogații, și în viața cealaltă vom dobândi bunătățile veșnice, pe care fie să le câștigăm toți, cu harul și cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos!

## Nu există niciun păcat care să nu se șteargă prin pocăință

**128.** Iubiților, nimeni să nu deznădăjduiască de mântuirea lui! Răutatea nu este firească, am amintit de voia slobodă și de libertate. Ești vameș? Poți să devii evanghelist! Ești hulitor? Poți să devii apostolul neamurilor! Ești mag? Poți să te închini Domnului! **Nu există niciun păcat care să nu fie șters prin pocăință.** De aceea și Domnul a ales cele mai frumoase roade ale vicleniei, ca să nu poată cineva, la sfârșit, să scape de osândă. Să nu-mi spui: m-am pierdut, ce să mai fac? Să nu-mi spui: am păcătuit, ce voi face? Ai Doctor mai presus decât boala, ai Vindecător Care biruiește firea bolii, ai Medic Care vindecă cu privirea, ai Doctor Care te îndreaptă cu voința lui, Care poate și vrea să te vindece. **El te-a creat pe când nu existai, iar acum, când ai devenit rău, va putea cu mult mai mult să te îndrepte!** N-ai auzit că prima dată a luat tină din pământ și l-a făcut pe om? **Cum a făcut din pământ trup? Cum a făcut nervii? Cum a făcut oasele? Cum a făcut pielea? Cum a făcut venele? Cum a făcut nasul? Cum a făcut ochii? Cum a făcut sprâncenele? Cum a făcut genele? Cum le-a făcut pe toate celelalte?** Întâia materie a fost pământul, prima substanță, și iscusința Ziditorului a intervenit și a făcut felurimea creației.

**Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într-însa**

**129.** „Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într-însa”. O numesc aici zi, gândindu-mă nu la mersul soarelui, ci la izbânzile care s-au dobândit întru ea. Precum atunci când spun „zi vicleană”, nu mă refer la mersul soarelui, ci la relele care se întâmplă în această zi, la fel o numesc și „zi bună”, după lucrurile minunate care au avut loc în timpul ei. Și spunând așa, mă refer la următoarele: la izbânzile lui Dumnezeu care s-au dobândit întru ea, pe care le-a făcut Mântuitorul, pentru că doar acea Mână putea să facă cele ce s-au întâmplat. Adică, cu ce s-ar putea asemana ziua aceasta în care a avut loc împăcarea lui Dumnezeu cu omul, în care s-a încheiat războiul îndelungat, în care **pământul s-a făcut cer**, în care **oamenii nevrrednici ai pământului s-au arătat vrednici de Împărăția cerurilor**, în care cea mai frumoasă parte a firii noastre a fost așezată mai presus de ceruri, în care **Raiul s-a deschis și noi am dobândit din nou vechea patrie**, în care **blestemul s-a pierdut, păcatul s-a risipit**, cei care au fost pedepsiți de Lege au dobândit mântuirea lor fără ajutorul Legii, în care tot pământul și marea L-a cunoscut pe Domnul ei și în care s-au întâmplat alte lucruri nenumărate pe care nu le putem înfățișa acum prin cuvânt.

## Omul viclean își adună durere și osândă

**130.** Deoarece fiarele de acest fel - cele îmbrăcate pe dinafară în piei de oaie, iar pe dinăuntru lupi - sunt greu de descoperit, proorocul David recurge la rugăciune și cere ajutorul lui Dumnezeu, ca să scape de cursa lor. Pentru că de multe ori diavolul este cel care se strecoară în ele și le așează astfel. Multe sunt cursele pe care le primim de pretutindeni, pentru că și omul rău face aceasta, și demonul sălbatic ne războiește, și ispita nesuferită ne supără. De aceea am și fost învățați să spunem când ne rugăm: „Și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel rău” (Matei 6, 13). Luptele sunt felurite și taberele gata de atac. Tocmai de aceea trebuie să fim pregătiți pentru toate. Pentru că așa cum cel care urmează să se arunce în largul mării, în volbura apelor, în atacul vânturilor sălbatice, în adunarea de nori, în pietrele și stâncile de sub apă, în avântul fiarelor și în tabăra ispitelor, în foame, în sete, în mare și în golful fără ocrotire, în cearta marinarilor și în lipsa proviziilor, **este dator să le prevadă și să le înfrunte pe toate**, la fel și omul care a venit în nestatornicia acestei vieți ar fi bine să fie pregătit și pentru patimile trupești, și pentru bolile sufletești, și pentru cursele oamenilor, și pentru revoltele vrăjmașilor, și pentru otrăvurile viclene ale prietenilor, și pentru sărăcie, și pentru chinuri, și pentru ispite, și pentru atacurile demonilor, și pentru mânia diavolului, **desigur dacă vrea să intre în cetatea împărătească**

și să ajungă la limanul plin de bunătăți. Deci aici îl numește om rău, însă când vorbește despre diavol, îl numește viclean. Dar de ce? Pentru că diavolul a devenit tatăl răutății, de aceea este numit prin excelență viclean. Și s-a socotit că este de ajuns să fie folosită doar însușirea în locul numelui, din pricina vicleniei exagerate care nu este din fire, ci a fost dobândită după aceea. Însă dacă vrei să afli de unde a provenit numele acestei viclenii, încă și de aici vei trage mari foloase. **Așadar a fost numită viclenie deoarece adaugă durere și osândă celui care o are.** De aceea, ca să arate acestea, înțeleptul spune: „Dacă tu ești înțelept, ești înțelept pentru tine, și dacă ești batjocoritor, singur vei purta ponosul” (Pilde 9, 12).

## Dumnezeirea nu are nevoie de nimic

**131.** Astfel, ia aminte că toate poruncile Lui contribuie la odihna și mântuirea și fericirea noastră, pentru că și atunci când zice: „Fericiți cei milostivi...! Fericiți cei curați cu inima...! Fericiți cei blânzi...! Fericiți cei săraci cu duhul...! Fericiți făcătorii de pace...!”, Hristos nu câștigă nimic din acestea în mod absolut, ci le poruncește ca să ne îndemne și să ne înfrumusețeze pe noi. Și când spune: „am fost flămând”, nu o spune pentru că are El Însuși nevoie de iubirea ta de oameni, ci ca să te îmbărbăteze spre iubirea de oameni. Pentru că putea și fără tine să-l hrănească pe sărac, dar a poruncit acestea ca să-ți dăruiască mai mare comoară. Așa cum soarele, care este zidire, nu are

nevoie de ochii noștri și nu pierde nimic din lumina lui dacă cineva nu-l privește, ci câștigați suntem noi, care ne bucurăm de lumina lui, tot astfel se întâmplă și cu Dumnezeu. Ca să pricepi și în alt chip ceea ce îți spun, spune-mi, cât de mare socotești că este deosebirea dintre Dumnezeu și oameni? **Oare cât deosebirea dintre oameni și țânțari sau mult mai mare? Este evident că este mult mai mare și mai necuprinsă. Deci dacă noi, cei cuprinși de slavă deșartă, nu avem nevoie nici să fim preamăriți, nici să fim slujiți de țânțari, cu mult mai mult dumnezeirea nu are nevoie de nimic, ci este nepătimașă.** Cu cât noi săvârșim mai multe binefaceri, cu atât mai mult Se desfată El de mântuirea noastră, cu atât mai multă bucurie simte pentru noi. De aceea, și atunci când săvârșește multe minuni, lăsându-le pe ale Sale, caută binele tău. Pentru că zice: „Dacă un frate are o femeie necredincioasă, și ea voiește să viețuiască cu el, să nu o lase” (I Corinteni 7, 12). „Oricine va lăsa pe femeia sa, în afară de pricină de desfrânare, o face să săvârșească adulter, și cine va lua pe cea lăsată săvârșește adulter” (Matei 5, 32). **Dacă femeia ta este desfrânată, zice, nu te silesc să locuiești împreună cu ea. Dacă însă este necredincioasă, nu te împiedic să locuiești împreună cu ea.** Din nou, în alt loc spune că dacă te-a întristat cineva, îți poruncesc să lași jertfa ta pentru Mine și să alergi la cel care te-a întristat. Pentru că Scriptura zice: „Dacă îți vei aduce darul tău la altar și acolo îți vei aduce aminte că fratele tău are ceva împotriva ta, lasă darul tău acolo, înaintea altarului, și mergi mai întâi



și împacă-te cu fratele tău și apoi, venind, adu darul tău" (Matei 5, 23-24).

### **Hristos ne-a pregătit să avem cugetare dreaptă**

**132.** Din nefericire, în tot locul găsești trufie peste măsură, în tot locul slavă deșartă, niciunde cele necesare, ci peste tot cele prisositoare. Și mă tem ca nu cumva, sub constrângerea acestei nebunii, neamul femeiesc să primească chip de fiară, pentru că a devenit lucru firesc ca femeile să dorească să aibă și firele de păr din aur. Deci dacă femeile îndrăznesc și lucruri mai ciudate decât acestea, cred cu mult mai mult că ele vor dori ca, topindu-și tot aurul, să ajungă să-și ungă de jur împrejur și buzele, și genele. Dacă însă nu credeți și socotiți că le spun în glumă, vă voi povesti ceea ce am auzit și există și acum. **Împăratul perșilor are barba de aur, unul dintre lucrurile cele mai înfricoșătoare legate de această pornire, și așa cum este beteala, la fel și firele de păr ale aceluia sunt împodobite cu foi subțiri de aur, iar el stă întocmai ca un monstru. Slavă Ție, Hristoase! Câte bunătăți ne-ai dăruit din belșug! Cum ne-ai pregătit să avem cugetare dreaptă, de câtă prostie și de câtă nesăbuintă ne-ai izbăvit! Iată că vă spun dinainte, nu doar vă sfătuiesc, ci dispun și poruncesc: cel care vrea să audă și cel care nu vrea să audă, dacă stăruiți să faceți acestea, nu voi mai răbda, nu voi mai accepta, nu vă**

voi mai lăsa să treceți pragul bisericii! **Pentru că, într-adevăr, la ce-mi trebuie o mulțime de bolnavi?**

### **Proorocul David spunea: „Când voi ajunge să văd fața lui Dumnezeu?”**

**133.** Sfântul Apostol Pavel suspina pentru întârzierea plecării lui din viața de aici, iar proorocul David se jeluia pentru același lucru. De aceea zicea: „Când voi ajunge să văd fața lui Dumnezeu?” Și dacă ar fi fost un om simplu, neînsemnat și umil, care trăiește în sărăcie, chiar și atunci ar fi fost lucru însemnat să disprețuiască viața de aici, ceea ce nu este cazul lui. Căci el era împărat, se bucura de o viață preadesfătată și era părtaș la o slavă atât de mare, căci a avut nenumărate victorii și a biruit în multe războaie și a fost strălucitor și preaslăvit pretutindeni, însă iată că pe toate acestea le disprețuiește, și bogăția, și slava, și toată viața luxoasă, îndreptându-și toată atenția spre cele viitoare. **Aceasta este trăsătura unei cugetări sufletești înalte, este dovada unui suflet de filosof care arde după dragostea cerească.** Deci lui David să-i urmăm și noi și să nu ne minunăm de cele de aici, ca să le admirăm pe cele viitoare! Și mai mult, să ne minunăm de cele viitoare, ca să nu le admirăm pe cele trecătoare. Pentru că dacă viețuim neconținut cu gândul la cele viitoare și ne gândim la Împărăția cerurilor, la nemurire, la viața veșnică, la însoțirea cu îngerii, la comuniunea cu Hristos, la acea slavă nemuritoare, la viața izbăvită de orice durere, și dacă cugetăm că și

lacrimile, și durerile, și ocările, și moartea, și tristețile, și durerea, și bătrânețile, și bolile, și neputințele, și sărăcia, și ocara, și văduvia, și păcatul, și disprețul, și pedeapsa, și iadul, și orice alt lucru al acestei vieți sunt tristețe și scârbă, că toate acestea pier, atunci punem în locul acestora **pacea, blândețea, îngăduința, iubirea, bucuria, slava, cinstea, strălucirea și toate celelalte, câte nici cuvântul nu ar putea să le descrie, și nimic din bunurile acestei vieți nu ar putea să ne atragă, ci am putea spune împreună cu Profetul David: „Când voi ajunge să văd fața lui Dumnezeu?”**

### **Fragmente din cuvântul închinat Sfântului Lucian al Antiohiei**

**134.** Precum cei care se botează sunt cufundați în apă, la fel și mucenicii sunt udați cu însuși sângele lor, lucru care s-a întâmplat și cu mucenicul Lucian. Dar înainte de ucidere, trebuie să vorbesc despre violența diavolului. Atunci când diavolul a înțeles că mucenicul Lucian disprețuiește orice fel de pedeapsă și chin și că nu a putut să biruiască filosofia Sfântului<sup>6</sup>, nici aprinzând cuptorul, nici săpând prăpastie, nici pregătind roata de tortură, nici înălțându-l pe lemn, nici aruncându-l în hăuri, nici oferindu-l dinților

---

<sup>6</sup> Pentru Sfântul Ioan Gură de Aur, filosofia înseamnă viață duhovnicească și viața în nevoință după Dumnezeu, pe care o consideră drept singura viață filosofică.

fiarelor, a născocit un alt chip mai înfricoșător. Diavolul se învârtea încolo și încoace, căutând să găsească pedeapsa care să fie în același timp și mai aspră, și mai îndelungată. Deoarece pedepsele care sunt insuportabile oferă foarte repede izbăvirea prin moarte, în timp ce pedepsele care durează mult nu sunt atât de dureroase, diavolul s-a îngrijit să afle o pedeapsă care să le cuprindă în același timp pe amândouă, și suferința îndelungată, și durerea peste măsură, de nesuportat, încât prin duritatea și prin prelungirea timpului să doboare cugetul lui neînduplecat. Și ce face? **Îl predă pe Sfântul Lucian înfometării.** Tu, însă, auzind de înfometare, să nu treci repede peste cuvânt, **pentru că această moarte este mai înfricoșătoare decât toate** și martori sunt cei care au încercat-o. Fie ca noi să nu o încercăm, pentru că am fost învățați să ne rugăm bine, adică să nu fim lăsați în ispită (Matei 6, 13). **Foamea șade în măruntaie precum un călău și sfășie toate mădularele, mâncând de pretutindeni trupul, mai tare decât orice foc și fiară, oferind o durere îndelungată și nedescrisă.** Și ca să afli ce lucru înfricoșător este foamea, să știi că de multe ori mamele au mâncat și pe copiii lor, nesuferind puterea tiranică a acestui rău. Și această suferință dramatizând-o proorocul, spunea: **„Măinile femeilor milostive au fierț pe copiii lor”** (Plângerile lui Ieremia 4, 10). Mamele i-au mâncat pe aceia pe care i-au născut, pântecetele care i-a zămislit s-a făcut mormânt și foamea a biruit firea.

## Să aveți gândurile voastre îndreptate spre cele de sus

**135.** Să cercetăm lucrurile cu mare atenție! De multe ori și femeia se face cursă celor care nu sunt cu luare aminte, de multe ori și copiii, și prietenii, și vecinii. Și din ce pricină există atât de multe curse? ar întreba cineva. Ele există ca să nu ne îndreptăm spre cele de jos, ci să le căutăm pe cele de sus. **Pentru că și păsările, câtă vreme străbat înălțimea văzduhului, nu sunt lesne prinse de vânători,** la fel și tu, câtă vreme te îndrepți în chip duhovnicesc spre cele de sus, nu vei fi prins lesne nici în curse, nici în vreo altă capcană. Diavolul este vânătorul care prinde păsările, punându-le curse cu clei. Deci aleargă mai sus decât cursele diavolului! Cel care se va înălța pe culmi nu se va minuna de nimic din lucrurile lumești. **Ci așa precum atunci când ne înălțăm pe culmea munților, și zidurile, și cetatea ni se par mici, și oamenii care merg pe pământ ni se par ca furnicile,** la fel când urci pe culmea gândirii filosofiei creștinești, nimic din cele pământești nu ar putea să-ți pricinuiască uimire, ci toate ți se vor părea mici, și bogăția, și slava, și puterea, și cinstea, și orice lucru asemănător acestora, când le privești pe cele cerești. Și astfel te arăți precum fericitul Apostol Pavel, căruia chiar și lucrurile cele mai strălucitoare ale acestei vieți i se păreau mici foarte și mai nefolositoare decât morții. De aceea a și strigat, zicând: „Lumea este răstignită pentru mine” (Galateni 6, 14). De aceea ne și sfătuiește, grăind: „Spre cele de

sus să aveți îndreptate cugetările voastre!” Ce înțelegi prin „cele de sus”? Spune-mi! Nu cumva locul unde este soarele și luna? Nu! Oare locul unde se află Îngerii și Arhanghelii și Heruvimii și Serafimii? Nu! zice. Dar unde este acel loc, fericite Pavele? **„Acolo unde este Hristos, așezat de-a dreapta Tatălui”.**

### **Rațiunea a fost dată oamenilor ca să evite păcatele**

**136.** Așa cum păsării nu-i folosesc deloc aripile când este prinsă de cursă, ci și le mișcă în zadar ca să scape, la fel nici ție nu-ți este de niciun folos rațiunea, dacă ești stăpânit în întregime de pofta vicleană, ci oricât te-ai strădui să te eliberezi, ai fost deja prins rob. **De aceea au aripi păsările, ca să scape de curse. De aceea le-a fost dată rațiunea oamenilor, ca să evite păcatele.** Deci ce iertare vom primi și ce răspuns vom da, când suntem mult mai nemintoși chiar decât animalele necuvântătoare? Pentru că atunci când pasărea este prinsă o dată în cursă și scapă, iar căprioara, căzând în capcană, reușește să scape din aceasta, cu greu vor mai fi prinse prin aceleași mijloace, pentru că pe fiecare din ele experiența o învață să se păzească. Noi însă, deși am căzut de multe ori în aceleași păcate, picăm din nou în ele, și nu urmăm nici atenția, nici prevederea animalelor necuvântătoare, noi, care am fost cinstiți cu rațiune. Așadar, de câte ori nu am pățit nenumărate rele pentru că am privit femeia cu pornire vicleană? Când am ajuns acasă, chinuiți timp

de multe zile de pofta aceasta, nu ne-am înțeleptit, ci de-abia ne-am vindecat rana de dinainte, și iarăși ne întoarcem și suntem stăpâniți de aceleași lucruri. Mare cursă este frumusețea femeii pe care o privim cu gânduri viclene, pentru că nu trebuie să osândim lucrurile, ci pe noi înșine și trândăvia noastră. Nici să nu spunem: să nu mai fie femei! ci să grăim: **să nu existe adultere!** Nici să grăim: să nu mai existe frumusețe! ci să zicem: **să nu mai existe desfrânare!** Nici să spunem: să nu mai fie pânțele, ci: **să nu mai existe îmbuibare!** Pentru că **nu pânțele este vinovat de îmbuibare, ci însăși trândăvia noastră.** Să nu zicem că toate relele provin din mâncare și băutură, pentru că nu provin din acestea, ci din **trândăvia și lăcomia noastră.** Diavolul nu a mâncat, nici n-a băut, însă a căzut în păcat. **Sfântul Apostol Pavel a mâncat și a băut, însă s-a înălțat la ceruri.**

### **Dumnezeu este adevăratul vindecător al sufletelor și al trupurilor**

**137.** Într-adevăr, medicul nu este vrednic de admirație atunci când îl duce pe bolnav în grădini și în livezi, nici când îl poartă la băi și la scăldători, nici când îi pune înaintea masă bogată, ci este vrednic de cinste atunci când îi poruncește să rămână flămând, să sufere de foame și să se chinuiască de sete, când îl țintuiește la pat și, într-un anume fel, îi preschimbă casa în temniță și când îl lipsește și de această lumină văzută, acoperindu-i toate ferestrele dormitorului

cu diferite draperii, și când îi face intervenție chirurgicală, și când îi arde rănilor, și când îi oferă medicamente amare. Spune-mi, cum de nu este lucru nebunesc ca pe medicul ce provoacă atâtea rele să-l numim vindecător, iar pe Dumnezeu, dacă vreodată pricinuieste unele ca acestea, precum exilul sau moartea, să-L hulim și să tăgăduim purtarea Sa de grijă față de univers? Căci El Singur este Tămăduitorul torul adevărat al sufletelor și al trupurilor noastre.

## Cei trei tineri în cuptorul de foc

### A.

**138.** Iubiții mei, așa cum din tihnă a venit durerea, la fel trebuie să te aștepti ca și din suferință să vină odihna. Pentru că așa cum nu este întotdeauna iarnă, nici întotdeauna vară, nici permanent valuri, nici mereu senin, nici în toată vremea noapte, nici în tot timpul zi, la fel nu este întotdeauna suferință, ci și odihnă, dacă în timpul suferințelor mulțumim neconținut lui Dumnezeu. Cei trei tineri: Sedrah, Misah și Abednego, slujitorii Dumnezeului Celui Preaînalt, au fost aruncați în cuptorul cel de foc, însă nici atunci n-au uitat de datoria rugăciunii, nici n-au fost înspăimântați de foc, ci au înălțat acele rugăciuni sfinte cu mai multă râvnă decât cei care stau în camera lor. De aceea focul li s-a făcut zid, flacăra s-a făcut veșmânt și cuptorul izvor și în timp ce focul i-a primit legați, i-a trimis înapoi dezlegați. Focul a primit trupuri stricacioase și le-a scos afară ca și cum ar fi fost



**nemuritoare.** Și cu toate că focul a cunoscut firea lor, a arătat însă respect față de evlavia lor. Tiranul, împăratul Nabucodonosor, le-a legat picioarele, iar picioarele legate au legat la rândul lor lucrarea focului. O, minune nemaiîntâlnită! Focul i-a dezlegat pe cei care erau legați și tot el a fost legat de către cei legați. Pentru că evlavia acestor tineri a preschimbat firea lucrurilor, sau mai bine zis nu a preschimbat firea, ci s-a întâmplat ceea ce este cu mult mai uimitor, adică în timp ce firea focului a rămas neschimbată, s-a oprit lucrarea lui. **Pentru că n-au stins focul, ci aprins fiind, l-au făcut să nu ardă.** Și cel mai minunat și mai uimitor este că aceasta nu s-a observat doar la trupurile sfinților, ci și la veșmintele și încălțărilor celor trei tineri. Și așa cum s-a întâmplat cu Apostolii, ca veșmintele fericitului Pavel să alunge bolile și demonii (Fapte 19, 12) și umbra fericitului Petru să alunge moartea (Fapte 5, 16), la fel și aici, încălțărilor celor trei tineri au stins puterea focului.

## B.

**139.** Iubiților, nu știu cum să vă spun, pentru că minunea celor tineri este mai presus de orice povestire! Pentru că focul a ars și n-a ars. Pentru că venind în atingere cu trupurile sfinților, n-a ars, iar când a trebuit să risipească legăturile acelora, atunci a ars. **Prin urmare, legăturile le-a ars, dar gleznele tinerilor nu le-a atins.** Ai văzut cât de aproape a fost focul, care nici nu s-a lăsat înșelat de mica distanță, nici n-a îndrăznit să înainteze dincolo de legături? Tiranul, împăratul

Nabucodonosor, i-a legat, în timp ce focul i-a dezlegat, ca să afli și despre asprimea barbarului, și despre ascultarea stihilor firii (focul) față de Dumnezeu. De ce i-a legat barbarul de vreme ce urma să-i arunce în foc? Pentru ca să fie mai mare impresia minunii, pentru ca ea să pară mai uimitoare, pentru ca să nu crezi că cele văzute se datorează înșelăciunii ochilor. Pentru că dacă nu era focul acela, legăturile nu ar fi putut fi înghițite, și lucrul cel mai de seamă, **focul nu i-ar fi răpit pe soldații ce ședeau în afara cuptorului (Daniel 3, 22)**. Acum, focul și-a arătat puterea asupra celor de afară și ascultarea față de cei trei tineri care erau înăuntrul cuptorului. Tu, însă, ia seama în toate părțile, căci diavolul, prin aceleași mijloace cu care-i războiește pe robii lui Dumnezeu, își pierde și propria lui putere, și nu din voința sa, ci aceasta este din nou lucrarea lui Dumnezeu Celui Înțelept și Priceput, Care folosește armele și meșteșugurile diavolului împotriva capului lui. Deci aceasta s-a întâmplat și aici. Pentru că diavolul a insuflat atunci barbarului tiran să nu taie capul celor trei tineri, nici să-i arunce la fiare, nici să-i pedepsească în alt chip, ci să-i arunce în foc, ca să nu se salveze nici măcar trupurile acelor sfinți, de vreme ce trupurile lor ar fi dispărut când ar fi ars, iar cenușa acestora s-ar fi amestecat cu cenușa lemnelor. Însă Dumnezeu S-a folosit de acest mijloc ca să distrugă necredința.

## Despre faptul că fecioria este vrednică de admirație și de multe cununi

**140.** Desigur că uneltirile diavolului nu se mișcă la fel față de amândouă stările oamenilor, ale celor căsătoriți și ale celor care au ales fecioria. Cred că pe cei căsătoriți nu-i necăjește deoarece știe că refugiul se găsește aproape de ei. Căci dacă se întâmplă ca cineva să simtă vreun atac trupesc mai puternic, există puțința să se refugieze degrabă la țarm. De altfel, nici Sfântul Apostol Pavel nu-i lasă să plutească în larg, ci-i sfătuiește și îi îndeamnă să se întoarcă iarăși la relația căsătoriei lor când sunt obosiți. Fecioara, însă, este nevoită totdeauna să se lase biciuită de valurile mării și să plutească în larg fără de țarm, iar dacă se întâmplă să se ridice vremea rea, cea mai înfricoșătoare, corabia ei nici atunci nu are puțința să ancoreze și să se odihnească. Deci așa cum pirații mării, acolo unde există cetate sau port sau țarm, nu se aruncă asupra celor care călătoresc, pentru că aceasta ar fi o primejdie zadarnică, însă dacă întâlnesc corabia în mijlocul mării, au îndrăzneală, pentru că lipsesc cei care pot sări în ajutor, și se agită și pun la cale tot ceea ce se poate și nu se îndepărtează înainte de a scufunda corabia și pe cei ce călătoresc, la fel și acest pirat înfricoșător, diavolul, aduce împotriva fecioarei vreme rea, cumplită și vânt înfricoșător și furtuni nesuferite și pe toate le tulbură și le dă cu susul în jos, ca să scufunde corabia cu forța și cu năvala lui. Pentru că diavolul a auzit că fecioara nu are legături trupești și deci este

silită să lupte neîncetat, să se războiască mereu cu duhurile vicleniei, până când poate într-adevăr să plutească spre țărmul liniștit. Pentru că fericitul Apostol Pavel, asemenea unui viteaz comandant, după ce a lăsat-o pe fecioară în afara zidurilor, n-a îngăduit să i se deschidă acesteia porțile, chiar dacă vrăjmașul se lupta împotriva ei cu o sălbăticie înfricoșătoare, chiar dacă dușmanul se arăta și mai înfricoșător din pricina acestei întâmplări, și aceasta pentru ca potrivnicul să nu aibă nicio posibilitate de a încheia armistițiu. Nu numai diavolul, ci și această aprindere a dorinței îi necăjește mult mai mult pe cei necăsătoriți, și desigur că acest lucru este limpede pentru fiecare.

## Cele ce ochiul n-a văzut și urechea n-a auzit

### A.

**141.** Așadar acolo, în Împărăția cerurilor, este odihna, locul de unde a plecat durerea, întristarea și suspinul, unde nu există osteneli, nici neliniște, nici teamă care să înfricoșeze și să zdruncine sufletul, ci doar frica de Dumnezeu, care este plină de desfătare. **Acolo toate sunt pace, bucurie, desfătare, plăcere, bunătațe, blândete, iubire.** Acolo nu există invidie, nici deochi, nici boală, nici moarte trupească, nici moartea sufletului, nu există întuneric, nici noapte. Acolo toate sunt zi, toate sunt lumină, toate sunt tihnă. Acolo nu există oboseală, nici îmbuibare, **ci întotdeauna vom dori cele bune.** Vreți să vă zugrăvesc și o imagine

despre starea de acolo? Nu este cu putință, însă pe cât îmi stă în puteri, mă voi strădui să v-o ofer. Să privim la cer atunci când niciun nor nu-l împiedică să-și descopere cununa lui. Apoi să privim la frumusețea pe care o admirăm atât de mult și să cugetăm că un asemenea tărâm vom avea și acolo, de bună seamă, însă nu ca acesta, ci cu mult mai frumos, pe cât se deosebește acoperișul de aur de cel de pământ. După aceea îi vom privi pe îngerii, pe arhangheli, mulțimile nenumărate ale puterilor netrupești, vom privi palatele lui Dumnezeu, tronul părintesc! Deci așa cum v-am spus, cuvântul nu poate să le descrie pe toate! Desigur că este nevoie de experiență și de cunoaștere prin experiență. Spuneți-mi, cum credeți că a fost Adam în Rai? **Acest fel de viață în Împărăția cerurilor este cu atât mai bun față de cel al vieții lui Adam pe pământ, pe cât este de departe cerul de pământ.**

## B.

**142.** Să descriem însă și o altă imagine a Împărăției cerurilor. Dacă s-ar întâmpla ca cel care stăpânește acum să domnească peste întreaga lume și să nu fie necăjit nici de războaie, nici de griji, ci doar să fie cinstit, să viețuiască în desfătări și să aibă multe venituri, iar aurul să curgă de pretutindeni și să fie admirat de toți, ce dispoziție ar avea dacă ar vedea că au încetat războaiele care se dădeau în toate părțile pământului? **Ceva asemănător s-ar întâmpla și atunci.** Dar nu m-am apropiat încă de acea imagine, de aceea trebuie să căutăm alta. Te rog mult,

gândește-te că pruncul de împărat, care este încă în pânțece, nu simte nimic. Dacă s-ar întâmpla, însă, ca atunci când iese din pânțece să urce pe tronul împărătesc și să primească toate demnitățile, nu pe rând și încetul cu încetul, ci pe toate împreună și deodată, la fel este și starea aceea. **Sau gândește-te la un întemnițat, care după ce a pățimit acolo nenumărate rele, este pus direct pe tronul împărătesc.** Însă nici așa nu m-am apropiat întocmai de imaginea de acolo. Pentru că aici pe pământ, oricâte bunătăți ar dobândi cineva, chiar dacă este vorba despre împărăție, simte dorință puternică în prima, în a doua zi, dar cu trecerea vremii, desigur că simte mai departe mulțumire, însă nu atât de mare, pentru că oricare ar fi ea, desfătarea se încheie mereu prin obișnuință. Acolo, însă, nu numai că nu se împruținează, ci se și înmulțește, căci gândește-te ce lucru mare este atunci când sufletul se mută acolo, ce minunat este să nu aștepte ca bunătățile să se sfârșească, nici să se preschimbe, ci să se înmulțească. **Acolo viața nu se sfârșește, ci este izbăvită de orice primejdie, de orice tristețe și grijă, fiind plină de bucurie și de nenumărate bunătăți.**

## C.

**143.** Însă nici în acest fel nu m-am apropiat de imagine. Așadar, dacă mergând în tabără, unde vedem întinse corturile din pânză ale soldaților, sulite, coifurile și scuturile strălucitoare, rămânem uimiți de spectacol și dacă se întâmplă să-l vedem în mijloc pe împăratul mergând sau călărindu-și armăsarul,

purtând arme aurite, socotim că le avem pe toate, **cum crezi că te vei simți când vei vedea corturile veșnice ale Sfinților, așezate în ceruri?** (pentru că Sfânta Scriptură spune: „Vă vor primi în corturile cele veșnice” – Luca 16, 9), când vei vedea pe fiecare dintre sfinți strălucind mai mult decât razele soarelui, nu cu luciri de aramă și fier, ci de acea slavă a cărei strălucire nu poate s-o vadă ochiul omenesc? Și desigur că acestea se referă la oameni! Ce-ar putea însă să spună cineva despre miile de Îngeri, Arhangheli, Heruvimi, Serafimi, Tronuri, Domnii, Începătorii, Stăpâniri, Puteri, a căror frumusețe **este fără asemănare și depășește orice închipuire?** Dar când voi înceta să urmăresc lucrurile cu neputință de făptuit? Pentru că așa cum spune Sfântul Apostol Pavel, **cele ce ochiul n-a văzut și urechea n-a auzit, și la inima omului nu s-au suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El (I Corinteni 2, 9).** Așadar, nimeni nu este mai netrebnic decât cei care nu dobândesc aceasta, nici mai fericit decât cei care o dobândesc. Fie ca și noi să fim dintre cei fericiți, ca să dobândim și bunătățile cele veșnice, cu voia Domnului nostru Iisus Hristos.

## **Avraame, Avraame, nu coborî mâna ta asupra lui Isaac**

### **A.**

**144.** Într-adevăr, când patriarhul Avraam a primit porunca să-l aducă jertfă pe fiul său, Isaac, gândește-te câte gânduri s-au răzvrătit înlăuntrul lui, dar

pe toate le-a supus. Și toate gândurile s-au înfricoșat de el mai mult decât păzitorii de împărat și pe toate doar cu privirea le-a liniștit și niciun gând n-a îndrăznit să prindă grai, ci toate s-au supus și au ascultat de el ca și cum ar fi fost împăratul, deși erau foarte tăioase și nemiloase. Pentru că nu sunt atât de înfricoșătoare ascuțișurile sulitelor înălțate de mulțimea de soldați, pe **cât erau atunci acele gânduri înfricoșătoare**. Nu era mai înfricoșătoare decât sulitele legătura firii dintre tată și fiu? De aceea și putea să sfâșie sufletul lui Avraam mai mult decât orice vârf de lance ascuțit. Pentru că lancea n-ar fi putut să devină niciodată atât de ascuțită **ca acele gânduri înfricoșătoare, din ce în ce tot mai tăioase, care se înălțau înlăuntrul măruntaielor și sfâșiau cugetul dreptului**. Pentru că în cazul sulitei este nevoie de timp, de hotărâre, de lovitură de moarte, de durere, și numai atunci urmează sfârșitul, însă pentru Avraam nu era nevoie de niciuna dintre acestea. Atât de rapide și de înfricoșătoare erau rănilor! Dar deși atunci s-au înarmat împotriva lui atâtea gânduri înfricoșătoare, ele au fost ținute în mare liniște și stăteau toate în ordine, mai mult împodobindu-l decât înfricoșându-l pe acesta. Deci ia seama la Avraam care ridică cuțitul și pune-l alături de toți împărații, auguștii, cezarii și toți câți vei voi, și nu vei mai avea nimic măreț de spus despre aceia, nici nu vei putea să arăți o astfel de figură atât de înaltă și de vrednică de Împărăția cerurilor. Și atunci dreptul Avraam a primit răsplata, împotrivindu-se celei mai puternice tiranii. Pentru că nimic nu este mai tiranic decât firea, decât



iubirea dintre tată și fiu, și chiar dacă te referi la nenumărați ucigători de tirani, nu ne vei arăta unul la fel. Deoarece atunci răsplata a fost a îngerului, și nu a omului.

## B.

**145.** Așadar, ia aminte! Firea a căzut sub armele ei împreună cu întreaga armată, iar Avraam ședea cu mâna înălțată, ținând nu cununa, ci cuțitul - ca să-l junghie pe fiul său - mai strălucitor decât orice cunună, și mulțimea îngerilor înălța strigăte de bucurie, în timp ce Dumnezeu îl propovăduia din ceruri. Deoarece viețuirea lui se găsea în ceruri, de acolo primea și propovăduirea. Ce este mai strălucitor decât aceasta? Sau mai bine zis, ce-ar putea să se asemuiască acestei răsplăți? Pentru că dacă în vechime, atunci când biruia un atlet, cel care vestea victoria olimpică nu era crainicul ce se afla jos, ci însuși împăratul care se găsea în tribună, după ce învingătorul se urca acolo, oare nu i se părea înălțarea aceasta mai strălucitoare decât cununile, adunând privirile tuturor spectatorilor? Dar când împăratul nu este om, ci **Însuși Dumnezeu, și îl proclamă pe Avraam nu în teatrul acesta, ci în teatrul întregii lumi, în fața mulțimii Îngerilor, a Arhanghelilor strigând din înălțime cu glas strălucitor, unde l-am așeza, spune-mi, pe acest sfânt? Și dacă vrei, să ascultăm glasul însuși. Deci care este acest glas? „Să nu-ți ridici mâna asupra copilului, nici să-i faci vreun rău, căci acum cunosc că te temi de Dumnezeu și pentru Mine n-ai cruțat nici pe singurul**

tău fiu” (Facere 22, 12). Această răsplată este mai strălucitoare decât nenumăratele perle împărătești și decât neasemuitele cununi. Pentru că la cel care poartă acea cunună, de multe ori venind moartea, o distruge, dar și înainte de moarte există curse nenumărate prin care poate s-o piardă, în timp ce această diademă nimeni nu ar putea s-o ia de la cel care o poartă, nici după moarte, nici dintre rudenii, nici dintre străini. Și ia aminte, te rog, și la piatra cea mai cinstită a acestei diademe. Pentru că deși piatra este cinstită, este totuși supusă sfârșitului. Ce înseamnă însă „**pentru Mine**”? Adică nu este de admirat aceea că nu i-a fost milă să-l junghie pe fiul său, ci că aceasta a făcut-o de dragul lui Dumnezeu. **Ah, fericită dreaptă, care s-a învrednicit să țină un astfel de cuțit!** Ah, minunat cuțit, care a fost folosit la o astfel de trebuință, care a slujit o astfel de lucrare, care a dat o astfel de pildă! Cum s-a umplut și nu s-a umplut de sânge! Într-adevăr, nu știu ce să spun, atât de înfricoșătoare a fost taina!

### C.

**146.** Barbarii n-au fost atât de înfricoșători în cetatea Ierusalimului, când s-au pornit de multe ori cu război împotriva ei, **precum gândurile acestea care l-au încolțit pe Avraam din toate părțile. Dar pe toate le-a biruit!** Vrei să-l vezi și pe preot? Nu este de parte de tine exemplul. Pentru că atunci când îl vezi pe Avraam ținând focul și cuțitul, stând în fața jertfelnicului, de ce te îndoiești de preoția lui? Dacă însă vrei să vezi și jertfa, privește că ea este îndoită. Adică

aduce copilul, pe Isaac, dar aduce și oaia, **sau mai bine zis, înainte de acestea și-a adus jertfă ființa lui.** Și desigur că prin sângele oii a sfințit dreapta lui, în timp ce prin junghierea copilului și-a jertfit sufletul lui. Și astfel a fost hirotonit preot, prin sângele unuia-născut fiului său și prin jertfa mielului. Pentru că și preoții se sfințeau prin sângele jertfelor pe care le aduceau lui Dumnezeu. Vrei să-l ascuți și pe prooroc? „Avraam, părintele vostru, a fost bucuros ca să vadă ziua Mea; și a văzut, și s-a bucurat” (Ioan 8, 56). La fel și tu, fă-te împărat și preot și prooroc prin baia pocăinței! Fă-te împărat, aruncând jos toate faptele viclene și pierzând păcatele! Din nou, arată-te preot, oferindu-te pe tine lui Dumnezeu, jertfindu-ți trupul și junghiindu-l! Pentru că scris este: „Dacă am murit împreună cu El, vom și învia împreună cu El” (II Timotei 2, 11). De asemenea, fă-te prooroc, descoperind cele viitoare și arătându-te insuflat de Dumnezeu, pecetluindu-te pe tine însuși! Pentru că așa cum soldaților li se pune pecete, la fel și credincioșilor, Duhul cel Sfânt. Și dacă dezertezi, te faci vădit tuturor. Iudeii aveau pecetea tăierii împrejur, **în timp ce noi avem arvuna Sfântului Duh.** Deci cunoscând acestea și gândindu-ne bine la vrednicia noastră, să deprindem viața de mare preț a harului lui Dumnezeu, ca să dobândim și Împărăția cea viitoare, pe care fie ca toți să o primim, cu harul și cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos.

## Pocăința ninivitenilor a silit iubirea de oameni a lui Dumnezeu să mintă

### A.

**147.** Veniți astăzi să tragem în larg corabia pocăinței ninivitenilor. Căci pentru aceeași mulțime de oameni sunt necesare cuvinte diferite, dar medicamentele pocăinței socotesc că sunt folositoare tuturor. **Deoarece nimeni nu este lipsit de păcat, este vădit că nu există vreun om care să nu aibă nevoie de pocăință.** Celor care au nevoie de pocăință le este de neapărată trebuință pilda ninivitenilor care s-au izbăvit, căci exemplul lor îi duce și pe ei la aceeași tămăduire. Deci să-i privim pe ninivitenii care au viețuit în păcat și s-au făcut vestiți pentru credința lor. Să-i privim pe ninivitenii care se asemanau fiarelor **și au luat locul îngerilor.** Să-i vedem pe aceștia, care prin faptele lor duceau la distrugere cetatea, dar care prin chipul pocăinței lor **au reconstruit cetatea.** Să-i vedem pe vrăjmașii lui Dumnezeu, care s-au făcut prietenii lui Dumnezeu, și pe cei care Îl aveau acuzator pe Stăpânul, dar care după aceea **L-au avut apărător.** Să-i privim pe osândiții niniviteni, care după hotărârea Judecătorului de a lupta împotriva lor, anulează sentința aceea ca în răstimp de trei zile, cetatea Ninive să fie distrusă. **Să-L vedem pe Dumnezeu tăgăduindu-Și hotărârea din iubire de oameni.**

## B.

**148.** După ce împăratul cetății Ninive și-a scos însemnele stăpânirii, a luat locul preoților. A stat grăind și filosofând, învățându-i pe niniviteni<sup>7</sup>: „Sunt vădite, prietenii mei”, spune regele, „relele care ne înconjoară! După ce am supus toată lumea, suntem dați pieirii ca niște vicleni din poruncă dumnezeiască, și în timp ce stăpânim peste toți oamenii, am fost osândiți la moarte ca cei mai nesăbuiți dintre toți, în chipul cel mai neîntâlnit. Și pentru că am fost găsiți mai netrebnici decât toți, toată viața noastră va deveni mit și poveste, pentru că slava de mai înainte nu șterge răutățile noastre. După ce am biruit în multe războaie, ninivitenilor, să ne luptăm acum mai cu vitejie pentru mântuirea noastră! Pentru că în vremurile vechi am făcut tot ceea ce ne-a stat în putere ca să devenim stăpânii altora, acum însă răsplata noastră va fi să nu pierim împreună cu femeile și copiii noștri. Pentru a înfrunta un război nemaiîntâlnit, să ne luptăm într-un chip negrăit, să aruncăm din arcurile noastre cântări către cer, să aruncăm, în loc de sulițe, psalmodii, în loc de praștii, să slobozim lui Dumnezeu rugăciuni. Să potolim mânia lui Dumnezeu cu lacrimi neîncetate, să sfărâmăm oștirea faptelor viclene, să ne stăpânim pornirile răutății, să ne războim cu armele virtuții. **Săgeata nu pătrunde platoșa dreptății, coiful**

---

<sup>7</sup> Cuvântul împăratului este cuvântul Sfântului Ioan Gură de Aur.

credinței nu poate fi ars de trăsnet. Dumnezeu nu rabdă să strivească coiful nădejzii, mânia cerească nu sfâșie veșmântul înțelepciunii. Amenințarea pieirii nu poate să sfărâme zidul mărturisirii, când vede căință serioasă, hotărârea distrugerii se risipește degrabă precum fumul. Frații mei, dacă ne luptăm cu astfel de arme, așa cum am dobândit pământul, la fel vom deveni și stăpânii cerului. Prindeți curaj, ninivitenilor, arătați-vă bărbați, căci împreună cu noi Se luptă Împăratul iubitor de oameni! El îi aruncă fără milă pe vrăjmașii Lui, însă când mânia Sa se schimbă, devine binefăcătorul dușmanilor Lui.”

### C.

**149.** Ninivitenii au strigat din străfundurile inimii lor către Dumnezeu<sup>8</sup>: „Împărate, Doamne al vieții și al morții, noi suntem vrednici de hotărârea cu care ne-ai amenințat și de orice osândire, pentru că Te-am trecut cu vederea pe Tine, Dumnezeul Cel adevărat, și am dus o viață desfrânată! Tu, însă, arătând lărgimea milostivirii Tale, încetează bătaia împotriva noastră! Bunătatea Ta să biruiască dreptatea Ta, nerecunoștința noastră să fie iertată prin iubirea Ta de oameni! Dacă ai fi împlinit îndată osânda, pedepsele Tale ar fi fost duse degrabă la îndeplinire și ne-ai fi ucis, căci am fost străini și desfrânați. Acum însă, când

---

<sup>8</sup> Cuvintele ninivitenilor sunt cuvintele Sfântului Ioan Gură de Aur.

din pricina bunătății Tale ne-ai dat răgaz, **dacă ne-ai ucide în timp ce ne pocăim, n-ai omori pe cei străini, ci pe ai Tăi.** Când ne-am arătat necredincioși, ne-ai păzit, iar acum, când am devenit credincioși, ne omori? Când eram vicleni, ne-ai salvat, și ne omori acum, când facem fapte bune? Câtă vreme cetatea s-a închinat idolilor, ai mărit-o și ai făcut-o împărăteasă, iar acum, când a devenit a Ta, o distrugi? Fără să Te cunoaștem, cu Tine am stăpânit lumea, și acum, când ne închinăm Ție, ne vom pierde și propria viață? Milostivește-te, Împărate, pentru numele Tău, și nu stărui să-i osândești pe niniviteni, nu-i face pe oameni să fugă de evlavie, arătând-o nefolositoare! **Nu închide oamenilor ușa pocăinței, judecându-ne pe noi cu dreptate!** Dacă, având legiuitori și dascăli, am fi ajuns la multă răutate, de bună seamă se cădea să ne ucizi, să nu ne dai iertare chiar dacă Te rugam, să ne pedepsești cu pedeapsă mai aspră decât cea cu care ne-ai amenințat. Dacă însă fără să fim învățați, fără să fim instruiți, ne ducem viața în desfrânare și necredință, **să nu osândești neștiința noastră, Împărate, cu atât de mare pierzare!** Doar un prooroc ne-ai trimis acum, pe Iona, și nici pe acesta ca să ne învețe, ci ca să ne aducă vești rele - că în trei zile cetatea Ninive va fi distrusă - și după ce am crezut, **toți împreună Te cinstim, slujindu-Ți Ție.** Ne-ai dat puțin răgaz și în acesta am arătat mare schimbare. Deși ni s-a vestit pieirea, nu am pierdut încrederea noastră în iubirea Ta de oameni. În timp ce proorocul Iona ne-a vestit pieirea, noi ne-am pus nădejtile noastre în mila Ta.

Nu lepăda, Bunule, nădejdea noastră! Nu opri limbile care voiesc să laude bunătatea Ta! Nu-i ucide pe bărbații ce râvnesc să propovăduiască îndurarea Ta! Nu ne împiedica să devenim pentru toți ai noștri dascăli ai evlaviei. Fie-ți milă de dobitoacele care mugesc de foame! **Îndură-te de copiii fără de păcat care se sufocă de plâns! Îndură-te de pruncii nevinovați care mor de foame! Nu-i pierde pe cei nevinovați împreună cu cei vinovați! Milostivește-te de mamele care din pricina mâniei Tale nu-i alăptează pe copiii lor mult iubiți. Toți oamenii rabdă aceleași răutăți ca și noi! Dacă nu ne primești pe noi, care ne pocăim, vei pierde nădejdlile întregii lumi!**

## Împăratul Constantin, cel lipsit de răutate

**150.** Se spune că fericitul împărat Constantin, când a fost lovit odinioară cu pietre în față și mulți dintre curtenii săi îl îndemneau să-i pedepsească pe ocărători, spunându-i că tot chipul i-a fost rănit prin aruncarea cu pietre, **după ce și-a pipăit fața cu mâna și după ce a surâs în liniște, a grăit: „Nu văd nicio rană pe fruntea mea, ci capul și toată fața îmi sunt sănătoase!”** Atunci aceia s-au îndepărtat rușinându-se de sfatul lor. Și cuvintele acestea ale împăratului și le amintesc toți cu respect până astăzi și de atâta vreme nu s-a veștejit însemnătatea lor și nu s-a șters amintirea acestei filosofii. Cu cât este ea mai strălucitoare decât multe trofee! Și Constantin a zidit multe cetăți și a biruit mulți barbari, dar nimic din toate acestea nu



le păstrăm în minte. Cuvintele acestea ale lui, însă, îl fac vestit până astăzi și cei care vor veni după noi și cei care vor veni după aceștia le vor auzi cu toții. Și nu doar acest lucru este vrednic de admirație, adică faptul că le vor auzi, ci și că prin laude și prin faima cea bună, și aceștia care le spun, și aceia care le vor auzi sunt asemenea. Și dacă, pentru acele cuvinte, împăratul s-a bucurat de atâta slavă înaintea oamenilor, de câte cununi nu se va bucura el din partea lui Dumnezeu, Iubitorul de oameni?

### **Dumnezeul și Creatorul nostru a așezat firii noastre hotare**

**151.** Nimic nu este mai scârbos decât femeia care se dedă la desfătări, nimic nu este mai rușinos decât femeia care se lasă pe sine pradă beției! Ea își pierde strălucirea și frumusețea chipului, își **tulbură liniștea și blândețea ochilor, ca și cum un nor ar acoperi razele de soare.** Acest lucru înseamnă robie și lipsă de libertate și este dovada oricărei josnicii. Cât de respingătoare este femeia care duhnește a vin prefăcut și drojdie, duhnește a cărnuri putrezite, care are amețeață și nu poate să se scoale, care este roșie la față mai mult decât trebuie, care este tot timpul mahmură și cu ochii ei tulburi! Nu este la fel însă cea care se ține departe de desfătările materiale, care este modestă, plină de înțelepciune și frumusețe. Pentru că starea sufletului dă multă frumusețe trupului. Deci să nu crezi că frumusețea vine din trăsăturile trupești.

Ia seama la o fată frumoasă și guralivă, care spune cuvinte murdare, care bea și iubește luxul, n-a ajuns ea mai urâtă decât oricare femeie schimonosită la chip? Dacă este însă rușinoasă și iubește tăcerea, dacă a învățat să roșească de rușine, dacă vorbele ei sunt măsurate și își petrece vremea cu postirile, atunci și frumusețea ei este îndoită, înfățișarea ei mai plăcută, plină de înțelepciune și cuviință. Deci să cunoaștem bine însăși alcătuirea noastră, încât să n-o încărcăm peste măsură, fără să vrem, cu nevoi prisositoare. De exemplu, dacă viața în desfrâu nu ar fi avut osteneli, nici neputințe și boli, atunci ea ar fi fost cu puțință de răbdat, **în timp ce acum Dumnezeu ți-a pus hotare firii, ca să nu le depășești, chiar și atunci când vrei.** Iubite, nu cauți plăcerea? Pe aceasta o vei găsi în propria cumpătare. Nu poțezi sănătatea? O vei găsi în stăpânirea de sine. Nu vrei lipsă de griji? Și pe aceasta o vei găsi în stăpânirea de sine. Nu vrei putere trupească, libertate, bună-dispoziție, liniște sufletească și lumină duhovnicească, trezvie spirituală? **Toate aceste bunuri se găsesc în stăpânirea de sine, câtă vreme în viața desfrânată se găsesc cele potrivnice: lenea, neputința trupească, boala, lipsa libertății, cheltuiala.**

### **Legătura gheenei este foc nestins**

**152.** Când va fi întuneric și scrâșnirea dinților și legăturile nedelegate și chinurile nesfârșite și foc nestins și durere și strâmtorare și limbă care se

va chinui precum limba bogatului și vom plânge cu suspine, dar nimeni nu va auzi, și vom suspina și ne vom tângui de dureri, dar nimeni nu ne va lua în seamă, ci vom căuta pretutindeni nădejde și ajutor, și de niciunde nu ne va veni mângâierea, unde să-i rânduim pe cei care se găsesc în acestea? **Ce este mai cumplit decât soarta acelor suflete? Ce lucru este mai netrebnic?** Deci dacă intrând într-o temniță, îi aflăm pe unii într-o stare deznădăjduită, pe alții legați cu lanțuri de fier și pe alții închiși în beciurile întunecate și ne înfiorăm, simțim frică și facem tot ceea ce ne stă în putere ca să nu ne găsim și noi într-o astfel de stare și durere, când vom fi legați și duși în aceste chinuri, cum vom fi, ce vom face? **Pentru că legătura gheenei nu este de fier, ci este din foc care nu se stinge niciodată.** Și nu vor fi acolo semenii noștri care să ne însoțească și cu care să grăim prietenește, ci îngeri înfricoșători și nemiloși, care se vor mânia pe noi pentru toate ocările pe care le-am pricinuit Stăpânului. Căci nimeni să nu nădăjduiască să se bucure de ceva bun, dacă el însuși nu a săvârșit fapte bune și dacă nu are mii de înaintași drepecți. Pentru că este scris: „Toți trebuie să ne înfățișăm înaintea scaunului de judecată al lui Hristos, ca să ia fiecare după cele ce a făcut prin trup, ori bine, ori rău” (II Corinteni 5, 10). Așadar să ascultăm, vă rog, și să devenim înțelepți! Dacă ai în-lăuntrul tău focul poftelor viclene, **amintește-ți de focul aceluia iad, și atunci focul acesta se va stinge și va pieri.** Dacă vrei să scoți din gura ta ceva din cele ce nu sunt îngăduite, **amintește-ți de scrâșnirea dinților, și**

frica îți va fi opreliște. Dacă vrei să răpești, ascultă-L pe Judecătorul Care spune: „ **Legați-l de mâini și de picioare, luați-l și aruncați-l în întunericul cel mai dinafară,**” și atunci vei alunga această poftă a ta. Dacă ești împietrit și nemilostiv, amintește-ți de acele cinci fecioare care, pentru că au avut candelile stinse din pricina lipsei untdelemnului,  **au fost îndepărtate de Mire, și vei deveni repede iubitor de oameni.**

### **Despre cei care sunt stăpâniți de iubirea de arginți**

**153.** Cei bogați nu se opresc din această poftă nesăbuită chiar dacă dobândesc întreaga lume. Iar cei săraci se grăbesc să-i ajungă pe aceia și o turbare nevindecată, o mânie nestăvilită și o neputință neîndreptată stăpânește sufletele tuturor. Iar această iubire de arginți biruiește orice altă iubire și o alungă și o scoate din suflet. Și nici vorbă de prietenie, nici de rudenie. Dar de ce vorbesc despre prietenie și despre rudenie? Unul ca acesta iubește bogăția mai mult decât pe femeie și pe copii. Toate sunt aruncate și călcate în picioare, pentru că această doamnă, bogăția, lipsită de omenie și de rușine, domnește peste sufletele tuturor celor pe care-i stăpânește. Deoarece, ca o stăpână neomenoasă și ca un tiran împietrit și ca un barbar chinuitor și ca o desfrânată de rând și cheltuitoare, îi umple de rușine și îi chinuiește și îi osândește la ne-numărate primejdii și pedepse pe cei care au ales s-o slujească. Și în timp ce este înfricoșătoare și lipsită de

milă, sălbatică și împietrită, cu chip de barbar, mai bine zis de fiară, **deși este mai sălbatică decât lupul și leul, le pare că este nobilă și îmbietoare, mai dulce decât mierea celor care se lasă robiți de ea.** Și în fiecare zi ridică împotriva lor săbii și arme și sapă prăpăstii și îi conduce în hăuri și în ruine și urzește nenumărate curse de pedepsire a lor și pare că-i face pe aceștia vrednici de invidiat, atât pe cei peste care stăpânește, cât și pe cei care doresc să fie stăpâniți. **Și precum porcul, care se întinează în băltoace și se mulțumește și se bucură de mizerie, și precum cărăbușii care se amestecă neconținut în gunoi, la fel și cei ce au fost stăpâniți de iubirea de argint, sunt mai nefericiți decât dobitoacele.** Pentru că această scârbă este mai mare și mai murdară decât bălegarul. Pentru că în timp ce își duc viața în această patimă, socotesc că primesc din aceasta multă plăcere. Aceasta nu se datorează firii lucrului, ci mării nerozii a sufletului bolnav. Aceasta este mai rea decât lipsa de rațiune a acelor dobitoace. Căci așa cum pricina murdăriei lor nu sunt gunoiul și mocirla, ci lipsa de rațiune a animalelor care au căzut în acestea, la fel să gândești și despre acești oameni.

### **Bogații care mănâncă pâină crapă fac corabia să se scufunde**

**154.** Dacă doriți, să cercetăm mai întâi mesele bogaților și ale săracilor și să-i întrebăm pe cei ce prânzesc, care sunt cei care se bucură de plăcere curată și

adevărată? Bogații, care-și petrec ziua întinși în pat și înnoadă cinele de seară cu prânzurile de la amiază și mănâncă până la îmbuibare și își întăresc simțurile, iar prin prisosul mâncării fac corabia să se scufunde și să se umple de apă și își îneacă sufletul în naufragiul trupului și născocesc legături pentru picioare, mâini și limbă și își încing tot trupul cu legăturile beției și desfrânării, mai rele decât legăturile lanțurilor de fier, și nu au somn liniștitor și curat, nici nu sunt scăpați de visurile înfricoșătoare, fiind mai nefericiți decât nebunii, și aduc în sufletul lor demonul nerușinat și se fac de batjocura slujitorilor lor, mai ales prin tragedia și pretextul lacrimilor, pentru că nu pot să audă și să spună ceva, ci năvalnic se îndreaptă de la mese în pat? Sau săracii, care iau aminte și priveghează la nevoile pe măsură și rânduiesc măsura lucrurilor și plutesc liniștiți în viața lor și precum este condimentul cel mai bun la mâncăruri și băuturi, așa au și ei foamea și setea? Pentru că nimic nu aduce atâta plăcere și sănătate cât a se atinge cineva de masă când îi este foame și sete, cunoscând cât îi este necesar doar ca să se sature și să nu depășească limitele, nici să aducă în trupul lui mai mult decât poate să poarte.

### **Într-adevăr, există ceva și mai rău decât chinurile noastre**

**155.** Dar ca să nu par că-i obosesc pe cei care mă ascultă, enumerând pe fiecare dintre cei care au suferit nenorociri de acest fel, mergi te rog la

supraveghetorul azilului de străini și roagă-l să te îndrume spre locurile în care se găsesc cei ținuiți la pat, ca să privești rădăcina fiecărei patimi **și să vezi în primul rând manifestările bolilor și pricina oricărui fel de tristețe**. Apoi mută-te în temniță și află toate câte se întâmplă acolo, apoi mergi către ferestrele băilor, unde sunt mulți oameni dezbrăcați ținuiți la pat, folosind în locul veșmintelor și al caselor bălegar și buruieni, **asupriți mereu de frig, de boală și foamete**, rugându-i pe trecători doar cu privirea și cu tremurul trupului și cu **zgomotul clănțănirii dinților, neputând să scoată niciun sunet, nici mâinile să-și întindă**, deoarece **au fost distruși nespus de mult de atâtea suferințe**. Să nu te oprești însă doar la aceștia, ci mergi și către așezământul săracilor, care este afară din cetate, și atunci te vei încredința deplin **că tristețea care crezi că te chinuiește acum este țărnm liniștită**. Într-adevăr, ce-am putea spune despre acei bărbați care pier puțin câte puțin de boala numită elefantiazis, de femeile pe care le mănâncă cancerul? Pentru că amândouă bolile acestea sunt îndelungate și de netălmăduit.

### **Păcatul este mai înfricoșător decât orice demon**

**156.** Spune-mi, nu te rușinezi și nu roșești când judecătorul îl pedepsește pe fiul tău și îl face mai înțelept, ajungând ca fiul tău să fie îndreptat de lume, deși de la începutul nașterii a viețuit împreună cu tine atâta timp? Nu te ascunzi și nu pieri de pe fața

pământului? Și spune-mi, îndrăznești, în general, să te numești încă tată, de vreme ce l-ai trădat în acest fel pe fiul tău și nu i-ai oferit ajutorul necesar și l-ai lăsat să fie stricat de orice răutate? Și spune-mi, dacă-l vezi pe vreun ocnaș lovindu-l pe fiul tău, nu te mâhnești și nu te mâinii, nu te arăți nemulțumit și nu năvălești mai sălbatic decât fiara asupra ocnașului care l-a lovit? Dar văzându-l în fiecare zi **pe diavol că-l lovește, pe demoni că-l conduc la păcate, stai și nu te mâinii, nici nu-l scapi pe copilul tău de fiara cea mai înfricoșătoare?** De asemenea, dacă fiul tău este stăpânit de demon, alergi la toți sfinții și îi necăjești și pe cei care se găsesc pe culmile munților, ca să-l scapi de nebulia aceasta, însă văzând că păcatul îl necăjește neconținut, care este mai înfricoșător decât orice demon, nu faci nimic?

### **Fericitul Apostol Pavel spune: vreau ca toți oamenii să fie ca și mine**

**157.** Într-adevăr, spune-mi, ce este mai greu decât să meargă cineva pe funie întinsă ca și cum s-ar găsi pe teren neted **și pășind pe funie, să își pună și să își scoată încălțările ca și cum ar sta în pat?** Imaginea nu ni se pare înfricoșătoare și nu ne temem și ne înfiorăm doar când o privim? Spune-mi, din nou, ce este mai înfricoșător decât să pună cineva o prăjină de lemn pe fruntea lui și după aceea să urce pe aceasta un copil și să facă multe giumbușlucuri, desfătându-i astfel pe spectatori? De asemenea, ce este



mai primejdios decât să se joace cineva cu săbiile și să sară peste acestea? Și ce este mai dureros, spune-mi, decât să străbată cineva fundul mării? Și cineva ar putea să ne vorbească despre multe alte arte, dar dacă dorim să știm, cea mai ușoară dintre toate este virtutea și înălțarea la ceruri. Pentru că aici trebuie doar să vrei, și toate celelalte vin de la sine într-un chip firesc. Într-adevăr, nu poate spune cineva: „Nu pot!”, deoarece aceasta înseamnă osândirea Ziditorului. **Pentru că dacă ne-ar fi plăsmuit neputincioși și după aceea ne-ar fi poruncit să le împlinim pe cele cu neputință, aceasta ar fi o acuză împotriva Lui.** Prin urmare, zici: Cum nu pot mulți dintre oameni să le împlinească? Deoarece nu vor! Și de ce nu vor? Din pricina lenevirii lor. Căci dacă voiesc, neapărat ar putea. De aceea și Sfântul Apostol Pavel spune: **„Eu voiesc ca toți oamenii să fie cum sunt eu însumi”** (I Corinteni 7, 7), deoarece știa că toți pot să fie ca și el. Pentru că n-ar fi spus aceasta dacă din punctul de vedere al firii era cu neputință. Vrei să devii virtuos? Pune doar începutul. Unul care vrea să devină căpitan de corabie nu spune doar „vreau” și se mulțumește cu aceasta, ci se apucă cu râvnă de treabă. Altul vrea să devină negustor și nu spune doar „vreau”, ci se dedă lucrării. Iarăși, un altul vrea să călătorească și nu spune doar „vreau”, ci și încearcă lucrarea aceasta. Prin urmare, în orice împrejurare, nu este de ajuns doar să vrei, ci trebuie să adaugi și lucrarea. Voința trebuie să fie însoțită de fapte, trebuie să și împlinească lucrul, trebuie ca omul să se și ostenească.

## Binefacerea lui Dumnezeu față de vrăjmași se arată prin fapte

**158.** Nu vezi cât de mult este hulit Dumnezeu în fiecare zi? Cât este de ocărât de către necredincioși și de către credincioși, și prin cuvinte, și prin fapte? Dar ce s-a întâmplat? Nu cumva s-a stins pentru aceasta soarele? A pierit luna? Cerul a aruncat potop de ploaie? Pământul s-a cutremurat, marea a secat? Au pierit izvoarele apelor? S-a răsculat văzduhul? Deloc, ci toate sunt cu desăvârșire contrare. Soarele răsare, ploaia cade pe pământ, aduce roade, **dăruiește în fiecare an bucate celor care blestemă, celor nesăbuiți, celor întinați, prigonitorilor, nu numai o zi, nici două, nici trei, ci întreaga viață.** Lui Dumnezeu urmează-I și tu, arată-te zelos față de El, cât îți îngăduie puterile omenești. Nu poți să faci soarele să răsară? **Nu grăi cuvinte rele!** Nu poți să dai ploaie? **Nu ocări!** Nu poți să-i hrănești pe alții? **Nu te purta ca un om beat!** Aceste daruri sunt destule pentru tine. **Binefacerea lui Dumnezeu față de vrăjmași se arată prin fapte.** Tu săvârșește prin cuvinte binefacerea, roagă-te pentru vrăjmași. Așa te vei asemana Tatălui tău Cel din ceruri. De nenumărate ori am vorbit despre lucrurile acestea și nu vom înceta să vorbim. Doar să se întâmple ceva mai mult! Noi nu ne-am moleșit, nici nu am obosit, noi nu deznădăjduim să vorbim. Doar voi să nu vă arătați necăjiți ascultându-le. Se pare că cineva este stânjenit când nu împlinește cele ce se spun. Pentru că cel care le lucrează neîncetat

vrea să le asculte fără să se necăjească, ci să se laude. Căci supărarea nu vine din nimic altceva decât din faptul că nu împlinim cele spuse. Din pricina aceasta ajunge vorbitorul sâcâitor. Spune-mi, dacă cineva face milostenie și altcineva vorbește despre milostenie, cel dintâi nu numai că nu este deranjat să asculte, **ci se și bucură când aude că se vorbește și se propovăduiește lucrarea lui.**

### Suntem mireasmă bine-mirositoare

**159.** Așadar, a se îngriji cineva atât de mult de lucruri de nimic și a unelti și a trăda mântuirea și a disprețui gheena și a-L huli pe Dumnezeu și a-L disprețui pe Hristos Care flămânzește, cum nu este aceasta dovada celei mai rele nebunii? Ce-ar putea spune cineva despre luxul aromelor indiene, al parfumurilor arabe și persane, uscate și lichide, al miresemelor, care toate necesită mare cheltuială și sunt fără folos? **Femeie, a ce parfum miroase trupul tău, cel plin de necurăție? De ce consumi arome pentru mireasma trupului, și te faci asemenea celui care aruncă mir în noroi sau umezește oala de noapte cu balsam?** Există, dacă vrei, parfum, există arome cu care ai putea să-ți ungi sufletul, venite nu din Arabia, nici din Etiopia, nici din Persia, ci din cer, care se vând nu pe aur, **ci pe voința cea bună și pe credința sinceră.** Acest parfum cumpără-l, a cărui mireasmă ar putea să umple lumea. Cu acest parfum s-au înmiresmat apostolii, căci spune Scriptura: „Pentru că suntem lui

**Dumnezeu bună mireasmă a lui Hristos între cei ce se mântuiesc și între cei ce pier. Unora, adică, mireasmă a morții spre moarte, iar altora mireasmă a vieții spre viață” (II Corinteni 2, 15-16).** Ce înseamnă, prin urmare, aceasta? **Se spune că și porcul se sufocă de bună mireasmă.** Nu numai trupul apostolilor, ci și veșmintele lor erau îmbibate de parfum duhovnicesc. Atât de frumos miroseau veșmintele Sfântului Apostol Pavel, încât alungau demonii. Această bună mireasmă nu este oare mai desfătăță și mai folositoare decât orice frunză aromată, decât orice smirnă și parfum? Pentru că dacă a alungat demonii, ce altceva nu ar putea să facă? Acest parfum să-l aflăm, și pe acesta îl răspândește bucuria duhovnicească prin milostenie. Și așa cum cei de aici, care sunt plini de miresme, atrag atenția tuturor, iar către cel care este plin de parfum, fie că se găsește în baie, fie în biserică, fie în alt loc cu mulți oameni, toți se întorc și se agață de dânsul, **la fel și în lumea cealaltă, când intră sufletele ce răspândesc mireasmă duhovnicească, toți se dau la o parte, făcându-le loc să treacă.** Și acolo demonii și toate relele nu îndrăznesc să se apropie, nici nu-l suferă, deoarece se înăbușă.

**Candela, când primește lumină, poate să aprindă zeci de mii de alte candel**

**160.** Ascultă-L pe Hristos Care spune ucenicilor Săi: “Drept aceea, mergând învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și

al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă, și iată Eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârșitul veacului. Amin!" (Matei 28, 19-20). Acestea nu au fost spuse doar pentru ei, ci și pentru noi. Faptul că n-au fost făgăduite doar acelorora se face vădit din ceea ce a spus: „până la sfârșitul veacului”. Deci le-a făgăduit și celor ce merg pe urmele ucenicilor. Așadar, ce spune către învățători? Fiecare dintre voi, dacă voiește, poate să devină învățător, dacă nu altceva, cel puțin propriul învățător! Deci mai întâi învață-te pe tine! Dacă tu înveți toate câte ți s-au poruncit să le ții, în acest fel vei avea mulți ucenici. **Pentru că așa cum candela, când a fost aprinsă, poate să aprindă alte zeci de mii de candelă, iar dacă se stinge, nu va putea nici ea însăși să dea lumină, nici să aprindă alte candelă,** la fel și în situația vieții curate, dacă lumina care este înlăuntrul nostru este strălucitoare, vom face mii de ucenici și învățători, arătându-ne drept pildă. Pentru că n-ar putea folosi atât ascultătorilor cuvintele mele, cât viața mea! Deci să presupunem că există un bărbat iubit de Dumnezeu, care strălucește prin virtutea lui, și are femeie. Pentru că este cu putință să fie plăcut lui Dumnezeu și având femeie, copii, slujitori și prieteni. Acesta, spune-mi, nu ar putea să fie de folos tuturor mai mult decât mine? Pentru că pe mine mă vor asculta o dată sau de două ori pe lună sau niciodată. Și cei care vor auzi, probabil că vor ține învățătura până în pragul Bisericii și degrabă o vor uita, în timp ce privind mereu viața aceluia, se vor bucura de mari câștiguri. **Pentru că atunci când este**

ocărât și nu răspunde ocării, oare nu a batjocorit și nu a scrijelit el adânc rușinea în sufletul ocărătorului datorită blândeții lui? Și dacă acela nu mărturisește degrabă folosul, din pricina mâniei sau din timiditate sau din rușine, totuși o simte degrabă.

### Sufletul nostru nu este din fire nici bun, nici rău

**161.** „Nu vă lăsați înșelați. Tovărășiile rele strică obiceiurile bune” (I Corinteni 15, 33). Așadar, grăiurile bune ne sunt de folos și chiar cele înfricoșătoare ne înțeleptesc. Pentru că sufletul este precum lumânarea, adică dacă porți discuții reci, l-ai împietrit și l-ai făcut indiferent. Dacă porți însă discuții fierbinți, l-ai înmuiat și l-ai plăsmuit așa cum ai voit și i-ai pecetluit chip împărătesc. Deci să ne închidem urechile la discuțiile fără folos, căci paguba nu este mică și de aici vin toate relele. Mai întâi să gândim, după aceea să vorbim și apoi să lucrăm. De multe ori, oamenii înțelepți au fost conduși la fapte rușinoase de cuvinte urâte. **Pentru că sufletul nostru nu este din fire nici bun, nici rău, ci devine rău sau bun din voința noastră.** Deci așa cum pânza, când suflă vântul, îndreaptă corabia în direcția voită, sau mai bine zis, așa cum cârma conduce corabia, dacă vânturile sunt prielnice, la fel și cugetul, dacă este condus de cuvintele bune, prielnice, va pluti fără primejdie. Dacă însă este invers, de multe ori cugetul se va și scufunda. **Ceea ce sunt pentru corăbii vânturile, aceea sunt pentru suflete cuvintele.**

**Porți sufletul oriunde vrei și-l preschimbi.** De aceea, un scriitor sfânt, povățuindu-ne, spune: „Tot cuvântul tău să fie despre legea Celui Preaînalt” (Înțelepciunea lui Isus Sirah 9, 15). De aceea vă rog, luând copiii de la doică, să nu-i obișnuim cu poveștile spuse de bătrâne, **ci de la vârsta cea crudă să-i învățăm că există Judecată, să le insuflăm în cuget că există pedeapsă.** Dacă această frică prinde rădăcini în copii, aduce mari foloase. Pentru că sufletul care a învățat de la vârsta cea crudă să se tulbure de această așteptare, nu va lepăda lesne această frică, ci ca un animal ascultător de hamuri, având pus deasupra lui gândul gheenei și mergând cu rânduială, va grăi și va spune lucruri folositoare, având astfel cugetul statornic și puternic să rabde orice și **nici tineretele, nici bogățiile, nici moartea părinților, nici nimic altceva nu va putea să-l vete.** Cu aceste cuvinte să-i întărim și să ne întărim și noi înșine, și pe femeile noastre, și pe robii noștri, și pe copii, și pe prieteni și, **dacă este cu putință, chiar și pe vrăjmașii noștri.**

### Niciun rău nu este asemenea trufiei

**162.** Oricâte fapte bune am face, răutatea nu le lasă să dăinuiască și să nu se strice. Ele sunt ca o rădăcină pe care răutatea nu o lasă nezdruincată, iar acest lucru se face vădit din pilda fariseului care a făcut atâtea fapte bune, dar ele nu i-au folosit la nimic, **pentru că nu a tăiat rădăcina trufiei și a pierdut toate.** Din mândrie se naște privirea de sus a săracilor, dorința

pentru bani, iubirea de stăpânire, dorul de slavă. Cel trufaș nu rabdă să-l jignească nici cei puternici, nici cei slabi. Și cel care nu rabdă să fie jignit, nici pătimirile nu le rabdă. **Ia aminte că mândria este începutul păcatului!** Ca început al păcatului, mândria înseamnă să nu-L cunoști pe Domnul. Și este foarte adevărat, pentru că cel care-L cunoaște pe Domnul așa cum se cuvine, cel care știe că este Fiul lui Dumnezeu, a ajuns la o asemenea măsură a smereniei, încât nu se mai trufește. Cel care nu cunoaște aceste lucruri, acela se mândrește. Și mândria te duce la trufie. Spune-mi, te rog, toți aceștia care războiesc Biserica, de unde pretind că-L cunosc pe Dumnezeu? Nu din trufie? Iată în ce prăpastie i-a împins trufia, pentru aceea că nu-L cunosc pe Domnul. **Așadar, dacă Domnul stă împotriva celor mândri și dă har celor smeriți, niciun rău nu este la fel de mare ca mândria. Ea îl face pe om demon, trufaș, hulitor, sperjur, doritor de ucidere și moarte.** Cel mândru viețuiește întotdeauna în tristețe, mereu se mânie, pururi se neliniștește. Nu există nimic care să poată împlini patima lui. Și chiar dacă l-ar vedea pe împărat plecându-se și închinându-se înaintea lui, nu s-ar sătura, ci mai mult s-ar aprinde. Așa cum iubitorii de argint, oricât ar primi, tot ar avea nevoie de multe, la fel și trufașii, de oricâtă cinstire s-ar bucura, doresc și mai mult.



## **Tu dormi în pat, în timp ce săracul doarme în paie**

**163.** Vrei să-ți arăt și un altfel de pat? La patul lui Iacov mă refer. Acesta avea pământul drept pat și piatra drept pernă a capului său. De aceea a și văzut piatra duhovnicească și scara aceea pe care se urcau și coborau îngerii (Facere, cap. 28). Asemenea paturi să nascocim și noi, ca să avem un astfel de vis. Dacă stăm însă întinși în paturi de argint, nu numai că nu ne vom bucura de nicio plăcere, ci vom suferi și de tristețe. Pentru că dacă te gândești că în frigul cumplit, la miezul nopții, în timp ce tu dormi în pat, **săracul stă în paie, în fața porților băilor publice și învelit în paie, tremură, este înghețat de frig și lihnit de foame, chiar dacă ești de piatră mai mult decât toți, știi bine că te vei osândi pe tine, pentru că trăiești în lux mai mare decât ai nevoie, în timp ce pe cel sărac nu-l lași să se bucure nici de cele necesare.** „Niciun soldat duhovnicesc, și un astfel de soldat nu doarme în pat de fildeș, ci pe pământul gol, nu se unge cu uleiuri, pentru că această grijă se potrivește curtezanelor și desfrânatelor, actorilor și celor nepăsători, **în timp ce tu trebuie să răspândești nu parfumuri, ci virtute.**

## Avraam a crezut în Dumnezeu și credința i-a fost socotită mare virtute

**164.** De aceea, avem nevoie de mare trezvie, pentru că și noi plutim pe marea întinsă și largă, care este plină de multe fiare și stânci și ne pricinuieste multe valuri, ridicând, pe vreme rea, suflare foarte puternică. Deci dacă vrem să călătorim în tihnă și fără primejdii, trebuie să ne întindem pânzele, **adică dispoziția noastră, și aceasta ne este de ajuns.** Pentru că și Avraam, când a tins spre dorul de Dumnezeu și și-a arătat întreaga dispoziție, de ce altceva a mai avut nevoie? De nimic, **ci credința în Dumnezeu i-a fost socotită ca mare virtute (Facere 15, 6).** Credința este urmarea adevăratei doriri. L-a oferit pe fiul său și, deși nu l-a înjunghiat, a fost răsplătit ca și cum l-ar fi înjunghiat și în timp ce lucrarea nu s-a făptuit, i s-a dat plată. Prin urmare, pânzele noastre să fie curate și noi, iar nu nefolositoare, „căci ce se învechește și îmbătrânește, aproape este de pieire” (Evrei 8, 13). Pânzele să nu fie găurite, ca să păstreze lucrarea Duhului Sfânt, pentru că este scris: „Omul trupesc, care nu este născut din nou, nu primește cele pe care le învață Duhul Sfânt”. **Într-adevăr, așa cum plasele de păianjen nu rezistă la suflarea vântului, la fel nici sufletul lumesc, nici omul trupesc nu va putea să primească vreodată harul Duhului Sfânt.**

## Domnul grăiește: „Nu vă cunosc pe voi!”

**165. „Nu vă cunosc”, spune Domnul.** Atunci cum îi pedepsești pe cei pe care nu-i cunoști? „Nu vă cunosc” am spus-o cu alt înțeles, adică vă lepăd, nu vă primesc. Deci, să nu se întâmple să auzim și noi acest glas înfricoșat și cutremurător! Dacă pe cei care au alungat demoni și au profețit, Dumnezeu i-a lepădat pentru că nu au avut viață potrivită cu cuvintele lor, cu cât mai mult pe noi? Și cum, zici tu, este cu putință să-i lepede pe cei care au profețit și au făcut minuni și au scos demoni? **Pentru că după aceea, ei s-au schimbat și au devenit vicleni.** De aceea nu le-a folosit deloc virtutea de mai înainte. Deoarece nu trebuie ca doar începutul să fie strălucitor, ci și sfârșitul. Pentru că, spune-mi, te rog, retorul nu se îngrijește să facă sfârșitul omiliei mai strălucitor, **încât să plece în aplauze?** Și slujitorul cetății, când ajunge la sfârșitul slujirii lui, nu-și arată **purtarea mai strălucitoare?** Atletul, dacă nu are finalul strălucitor și nu biruiește până la sfârșit, chiar dacă nu-i biruiește pe toți, ci este biruit de cel din urmă, **nu-i sunt nefolositoare toate biruințele de mai înainte?** Cărmaciul, dacă după ce a străbătut tot largul mării, sfărâcă corabia lângă țărm, **nu a pierdut toată osteneala trecută?** Nu la fel și medicul? Dacă îl izbăvește pe bolnav de boală și în momentul în care urmează să-l scape cu desăvârșire, atunci îl omoară, **nu a stricat totul?** La fel se întâmplă și cu virtutea! Cei care nu au adăugat începutului un final potrivit cu virtutea, s-au pierdut, s-au distrus. La fel sunt și

cei care s-au arătat la începutul plecării strălucitori și mândri, însă mai pe urmă s-au abătut și s-au pierdut. De aceea au fost lipsiți și de premiu și nu au fost recunoscuți nici de Domnul.

### **Cel îndelung-răbdător nu este rănit de săgeți**

**166.** În acest fel este mintea când se înaripează, când scapă de grijile lumești, nimic nu o poate opri, urcă mai sus decât toate, **chiar și decât săgețile înroșite ale diavolului.** Diavolul nu este atât de dibaci încât să poată ajunge pe culmi și ce face atunci? Desigur că-și aruncă săgețile, pentru că este lipsit de rușine, însă dă greș, iar săgeata se întoarce către diavol, în gol, și nu numai în gol, ci și cade în capul lui. **Pentru că săgeata trimisă de el trebuie neapărat să lovească ceva.** Deci așa cum săgeata aruncată de oameni fie îl lovește pe cel împotriva căruia este aruncată, fie pasărea, fie zidul, fie veșmântul, fie lemnul, fie străbate văzduhul, la fel și arma diavolului trebuie oricum să lovească pe cineva, iar dacă nu reușește să-l atingă pe cel împotriva căruia a fost îndreptată, **atunci neapărat îl lovește pe diavolul care a slobozit-o.** Și este cu puțință să ne încredințăm de aceasta din multe, căci atunci când nu suntem loviți, neapărat acela primește lovitura. Să vă tâlcuiesc în continuare ceea ce vreau să spun. Diavolul a lucrat în chip viclean împotriva lui Iov și nu l-a lovit, ci a fost lovit el însuși. În același fel a lucrat împotriva Sfântului Apostol Pavel și nu l-a rănit, ci s-a lovit

pe sine. Și în tot locul putem să vedem că se întâmplă aceasta, dacă suntem cu luare-aminte. **Săgeată a diavolului este și pofta cea rea. Săgeata lui este mai cu seamă mânia, focul, flacăra care răpește, care strică și arde. Deci s-o stingem prin îndelungă-răbdare, prin așteptare. Pentru că așa cum fierul înroșit, când este cufundat în apă, își pierde tăria, la fel și mânia ce cade asupra celui îndelung-răbdător nu-l vatămă, ci mai mult îl folosește și îl arată mult mai sigur pe el, pentru că nimic nu se compară cu îndelunga-răbdare. Cel îndelung-răbdător, niciodată nu se simte jignit, căci așa cum lucrurile de diamant nu se zgârie, la fel nici sufletele îndelung-răbdătoare nu se vatămă, pentru că sunt mai presus decât săgețile. Cel îndelung-răbdător se află la o înălțime atât de mare, încât nu este atins de săgeată. Astfel, când el se arată sălbatic, tu să zâmbești, și să n-o faci ca să-l scoți din sărite, ci să zâmbești în sufletul tău pentru el. Pentru că și atunci când copiii ne lovesc din mânie, noi zâmbim ca și cum ne-am apăra. Deci, spune-mi, dacă cineva te vede mâniindu-te împotriva copilului, nu ar râde de tine? La fel se întâmplă și cu cei care se mânie. Cei care se mânie se împruținează sufletește și pentru că sunt mici la suflet, sunt și nesăbuiți: „Cel ce se mânie degrabă își dă pe față nebunia” (Pilde 14, 29).**

## Nu se numește înșelător cel care folosește înșelăciunea cu intenții bune

**167.** Cineva a fost lovit odată de o febră mare, care creștea neconținut. Bolnavul acesta însă a refuzat medicamentele ce puteau să-i stingă fierbințeala, și a dorit, dimpotrivă, să bea vin. Deci i-a rugat cu stăruință pe cei care intrau în dormitorul lui să-i îngăduie să-și satisfacă această dorință pierzătoare. Și dacă cineva i-ar fi făcut acest hatâr, nu numai că febra s-ar fi întetit, ci nefericitul ar fi făcut și apoplexie. Și în momentul acesta în care știința se găsea în impas și era nefolositoare, a venit în ajutor puterea deosebită a înșelăciunii, așa cum vei auzi imediat. Deci medicul a luat un vas de lut pe care abia îl scosese din cuptor, l-a scufundat în întregime în vin și după aceea l-a scos gol și l-a umplut cu apă. Apoi a poruncit ca ferestrele din dormitorul bolnavului să fie acoperite cu perdele, ca înșelăciunea să nu fie trădată de lumină și i-a dat, chipurile, să bea vin din ulciorul cu apă. Bolnavul, înainte să-l ia în mâinile sale, a fost atras degrabă de miros și nu a așteptat să ia seama bine ce i-au dat. S-a lăsat convins de miros, a fost înșelat de întuneric și, cum era silit de pofta lui puternică, a înghițit lichidul, având temperatura ridicată, și a scăpat de primejdia neîntârziată. Ai văzut ce câștig a venit din înșelăciune? Vicleniile medicilor sunt nenumărate. **Înșelător trebuie să se numească doar acela care folosește înșelăciunea ca să nedreptățească, și nu cel care o folosește cu intenții bune.**

**Săptămâna are o sută șaizeci și opt de ore,  
și tu nu dispui de nicio oră ca să mergi  
la Biserică?**

**168.** Vai, vai! În timp ce Masa Tainică este pregătită, în timp ce Mielul lui Dumnezeu Se jertfește pentru tine și preotul luptă pentru tine, în timp ce focul duhovnicesc se înalță din Masa Preasfântă, în timp ce Heruvimii stau împrejur, în timp ce Serafimii zboară, în timp ce făpturile cu șase aripi își acoperă fețele și toate Puterile netrupești împreună cu preotul mijlocesc pentru tine, în timp ce focul duhovnicesc se pogoară și Sângele din preacurata coastă se varsă în Potir spre curățirea ta, nu te temi, nici nu roșești de rușine, arătându-te mincinos și în acest ceas înfricoșător? **Dacă săptămâna are o sută șaizeci și opt de ore, Dumnezeu a rânduit pentru Sine doar o singură oră, și tu și pe aceasta o cheltuiești în lucruri lumești, în râsete și în discuții deșarte?** Cu ce îndrăzneală te apropii de Sfintele Taine? Cu ce conștiință întinată? Oare dacă țineai bălegar în mâinile tale, ai fi îndrăznit să atingi poala veșmintelor împăratului pământesc? Cu niciun chip! Să nu privești că este pâine, nici să crezi că este vin. **Pentru că nu sunt scoase din trup precum celelalte mâncăruri, gura ta să stea departe de astfel de cuvinte și să nu gândești acestea!** Și așa cum lumânarea care vine în atingere cu focul își păstrează forma, nici lungindu-se, nici lățindu-se, la fel să crezi și aici că tot așa Tainele se amestecă cu ființa

trupului. De aceea, venind să vă împărtășiți, să nu credeți că omul vă împărtășește cu Trupul cel dumnezeiesc, ci **înșiși Serafimii va cuminecă cu cleștele de foc pe care l-a văzut Isaia (Isaia, cap. 6).** Ca și cum buzele noastre s-ar atinge de Coasta cea dumnezeiască și preacurată, așa să ne împărtășim cu Sângele mântuitor! De aceea, fraților, să nu lipsim din biserici, iar când ne găsim aici, să nu ne dăm la bârfe, ci să stăm plini de frică și cutremur, având ochii noștri îndreptați în jos și sufletul nostru înălțat spre cele de sus, să suspinăm în tăcere și să ne tânguim înlăuntrul inimii. Sau nu-i vedeți pe cei care în fața împăratului pământesc, celui văzut, stricăcios și trecător, stau nemișcați, fără să vorbească, fără să se miște, fără să-și întoarcă înapoi și încolo privirea lor? Ia și tu pildă și te rog să stai în fața lui Dumnezeu așa ca și cum ai intra și ai sta în fața împăratului pământesc. Și nu așa, ci cu și mai multă frică trebuie să stai în fața Împăratului ceresc.

### **Hristos a pironit pe Cruce zăpăsitul păcatelor noastre**

**169.** Am mărturisit puterea lui Hristos, ne-am lepădat de puterea tiranică a diavolului! Deci aceasta s-a făcut prin zăpăsit, prin înțelegere, prin contractul înțelegerii. Fraților, luați aminte să nu ne găsim din nou sub puterea acelui scris. Hristos a venit o dată, ne-a găsit cu zăpăsitul datoriilor protopărinților, pe care l-a semnat Adam. Protopărintele Adam a fost



începătorul datoriei, iar noi am mărit și mai mult datoria prin păcatele noastre. Acolo stăpânea blestemul și păcatul și moartea și osândirea Legii. Și pe toate acestea le-a desființat și le-a iertat Hristos. Sfântul Apostol Pavel tună cu glas înalt, zicând: „Ștergând zăpăsul ce era asupra noastră, care ne era potrivnic cu rânduielile lui, și l-a luat din mijloc, pironindu-l pe Cruce” (Coloseni 2, 14). Nu a zis că l-a șters, nu a zis că l-a scrijelit, ci că l-a pironit pe Cruce, astfel încât nici urmă să nu mai rămână din zăpăsul datoriei. De aceea, nu l-a șters, ci l-a rupt, pentru că piroanele Crucii l-au sfâșiat și l-au distrus, ca să fie un zăpăsul nefolositor. Și Hristos nu a făcut aceasta în vreun colț sau în vreun vârf de munte, ci l-a desființat pe acesta în mijlocul lumii și în văzul tuturor, ca să-l privească Îngerii, să-l privească Arhanghelii, să-l vadă Puterile cerești, să-l vadă și demonii vicleni, și diavolul însuși, care ne-a arătat vinovați de datoriile noastre către cămătări. Zăpăsul datoriei se rupe, ca ei să nu se mai ridice în continuare împotriva noastră.

## Putem să îmblânzim patimile noastre

**170.** „Și s-au stins în deșertăciune zilele lor și anii lor degrabă” (Psalmul 77, 37). Cine dintre voi, ascultându-mă, s-a îndepărtat de teatre, cine a părăsit lăcomia? Cine a devenit mai râvnitor pentru miostenie? Aș vrea să aflu, nu din slavă deșartă, ci ca să devin mai zelos, văzând că rodul ostanelor mele devine strălucitor. Acum, însă, cum să-mi încep

lucrarea văzând că se pornesc atâtea ploi ale învățaturii, iar semințele noastre rămân la fel și că lăstarele nu se înalță deloc? Prin urmare, vremea secerișului a venit, timpul celui care ține lopata. Mă tem însă ca nu cumva totul să fie pleavă. Mă tem ca nu cumva toți să fim aruncați în cuptor. Vara a trecut, a venit iarna, iar noi stăm, tineri și bătrâni, stăpâniți de patimile noastre. Să nu-mi spui că nu desfrânezi, pentru că ce folos ai dacă nu desfrânezi, dar ești iubitor de arginți? Rândunica, chiar dacă nu are prins în cursă tot corpul, ci doar piciorul, se pierde și aripile nu-i sunt deloc de folos, de vreme ce piciorul este prins. La fel și tu, nu ai fost prins de desfrânare, dar ești ținut de iubirea de arginți. Însă oricum ești prins, căci ceea ce contează nu este în ce chip ai fost prins, ci că ai fost prins. Să nu-mi spună tânărul: „Nu sunt iubitor de bani!”, în timp ce el desfrânează. Și care este folosul? Pentru că nu este cu putință să se arate toate patimile la aceeași vârstă, căci ele au fost lăsate pe rând, și aceasta tot din pricina iubirii de oameni a lui Dumnezeu, încât să nu devină nebiruite, să nu atace toate împreună și astfel să se arate mai înfricoșătoare lupta noastră împotriva lor. Nu-i vedeți pe vizitii câtă atenție și nevoie și trudă depun, și cu mâncarea animalelor, și cu toate celelalte, încât să nu se întâmple să fie aruncați și târați de trăsuri? Ia seama cât de însemnat lucru este priceperea, pentru că un bărbat curajos, de multe ori, nu ar putea niciun cal să-l înhame, în timp ce un tânăr, primind doi cai, îi conduce de multe ori lesne cu ajutorul meșteșugului și îi mână în direcția care trebuie.

**Și la indieni, se spune că fiara cea mai mare și mai înfricoșătoare, elefantul, ascultă cu mult zel și de un copil de cincisprezece ani. Din ce pricină v-am spus toate acestea? Pentru că dacă prin strădanie domolim elefanți și cai sălbatici, cu mult mai mult putem să împlânzim patimile ce se găsesc înlăuntrul nostru!**

## **Lucrurile lumești sunt spini**

**171. Și așa cum spinii, de oriunde ar fi apucați, îl înțepă pe cel care îi apucă, la fel și lucrurile lumești îl întristează pe cel care este absorbit de acestea și se îngrijește cu stăruință de ele. Dar lucrurile duhovnicești nu sunt în acest fel, ci se aseamănă cu mărgăritarul care, pe orice parte l-ai întoarce, îți desfată ochii. De exemplu: cineva face milostenie și nu se hrănește doar cu nădejdea bunurilor viitoare, ci simte mulțumire și prin lucrurile de aici, având mereu curaj și săvârșindu-le pe toate cu multă îndrăzneală. El a biruit pofta vicleană și, înainte de Împărăția cerurilor, a primit rodul deja de aici, lăudându-se și minunându-se înainte de toate în cugetul lui. În timp ce, dimpotrivă, păcatul este lucrul cel mai rău, mai nesuferit și mai greu decât orice plumb. Adică, cel care simte păcatul nu va putea nici cu puțin să-și înalțe privirea lui, chiar dacă este foarte nesimțitor. Deoarece, ca și în cazul rănilor și al loviturilor ce scot puroi, dacă cineva nu oprește mai înainte puroiul ce se scurge și zgândărește rana, oricâte medicamente ar așeza deasupra, toate sunt în zadar, pentru că rana răutății nu s-a**

închis, la fel și noi, dacă nu oprim mâna lăcomiei și nu împiedicăm această mulțime a relelor, chiar dacă dăm milostenie, pe toate le facem în zadar. Pentru că ceea ce s-a vindecat prin milostenie s-a distrus și s-a pierdut după ce a venit lăcomia. Și s-a făcut mai rău decât înainte. **Deci să încetăm răpirea, și numai după aceea să miluim!**

### **Nu ești pedepsit doar ca om, ci și ca fiu al lui Dumnezeu**

**172.** Dacă unul din împărații lumești te-ar lua din sărăcia și din zdrențele tale și te-ar face în chip nesperat fiul lui, nici nu te-ai mai gândi la coliba ta și la sărăcia din ea. Cu toate acestea, deosebirea nu este mare, pentru că acum ai fost chemat la ceva și mai măreț. Și Cel Care te cheamă este Stăpânul Îngerilor, iar bunurile oferite depășesc orice gând și orice cugutare. Pentru că Domnul nu te mută dintr-o parte a pământului în alta, precum împăratul, ci de pe pământ la cer, de la firea muritoare la cea nemuritoare și la slava cea negrăită, **care doar atunci poate să pară frumoasă, când dobândim desfătarea ei.** Deci în timp ce urmează să te găsești în astfel de bunătați, îmi vorbești despre bani și ții cu putere la închipuirile lumii și nu crezi că toate pe care le vedem **sunt mai lipsite de preț decât zdrențele cerșetorului?** Spune-mi, cum te vei face vrednic de o astfel de cinste și ce răspuns vei putea să dai sau ce pedeapsă nu vei suferi când, după atâtea daruri, alergi la vechea vărsătură?

**Pentru că nu ești pedepsit doar ca om, ci și ca fiu al lui Dumnezeu, care a păcătuț, iar măsura cinstei se face pricină de mai mare pedeapsă. Pentru că nici noi nu-i pedepsim pe robii ce greșesc la fel ca pe fiii noștri, mai ales când fac aceeași greșeală și mai cu seamă când se întâmplă să primească mari binefaceri de la noi. Adică dacă Adam, căruia i-a dat Raiul, a suferit după aceea atâtea lucruri înfricoșătoare, căzând din atâta cinste din pricina unei neascultări, noi, care am câștigat cerul și am devenit împreună-moștenitori cu Unul-Născut Fiul lui Dumnezeu, **ce iertare vom dobândi, de vreme ce alergăm la șarpe după arătarea porumbelului?** Nu vom mai auzi acele lucruri spuse înainte: „Pământ ești și în pământ te vei întoarce”, sau „Lucrează pământul” (Facere 4, 12), ci vom auzi despre lucruri mult mai grele decât acestea: despre întunericul cel mai din afară, despre legături nedezlegate, viermele cel neadormit, scrâșnirea dinților, și aceasta pe bună dreptate. **Pentru că cel care nu a devenit mai bun nici după o binefacere atât de mare va răbda după dreptate pedeapsa cea de pe urmă și cea mai grea.****

### **Viața de aici este largul necuprins al mării, cu multe furtuni**

**173.** Vă rog să ne îngrijim de toate acestea, ca să ne îndreptăm și să pierdem patimile care apar la orice vârstă, să le preschimbăm în cele contrare lor.

Însă dacă în orice perioadă a vieții noastre ne abatem de la ostenele virtuții și pătimim în toată vremea naufragii, **atunci când vom ajunge la țarm fără încărcăturile duhovnicești, vom suferi urmările cele mai grele.** Pentru că viața de aici este largul întins al mărilor, și așa cum știm, în mare există întinderi diferite de ape, fiecare cu capriciile ei. Astfel, Marea Egee este primejdioasă din pricina vânturilor, portul tirinic din pricina strâmătorii locului, Harivdis, care se găsește în părțile Libiei, prin mlaștinile ei, Propontida, care este în afara Pontului Euxin, prin năvala și involburarea ei, și alte ape, fiecare cu trăsăturile ei. Asemenea este și propria noastră viață. Și primul larg al mării am putea să-l considerăm vârsta copilăriei, care arată multă nebunie din pricina lipsei de judecată, a nehotărârii și a nestatorniciei. După această vârstă vine largul apei tânărului adolescent, pe care plutesc vânturi puternice, ca și cele din Marea Egee, pentru că și pofta noastră crește. Deci când vânturile suflă mai cu putere, cârmaciul corăbiei este mai istovit și nu este nimeni să-l ajute, **iar el cugetă cât de mare se arată răutatea acelei vremi.** După aceasta urmează altă perioadă a vârstei, cea bărbătească, în care se ivește lipsa banilor. Atunci vine femeia și nunta și dobândirea copiilor, atunci apare iubirea de arginți și invidia. Prin urmare, de vreme ce în fiecare perioadă de vârstă trecem prin naufragii, **cum să ne mulțumim cu viața de aici? Cum vom scăpa de Judecata viitoare? Prin toate loviturile acestea, am făcut vasul sufletului mai neputincios, bărcile lui de salvare sunt sfărâmate, iar noi ne vom**

înfățișa la țarm aducând multe scânduri în locul încercăturii duhovnicești și îi vom provoca diavolului râsete, iar nouă înșine tânguiri și vom atrage asupra noastră pedepse nesuferite. Deci pentru ca să nu se întâmple toate acestea, după ce ne vom fi silit din toate părțile și după ce vom fi stat împotriva tuturor patimilor, să alungăm pofta bogăției, ca să le dobândim pe cele viitoare.

### Deșertăciunea femeilor

**174.** Gândește-te câte pânțece înfometate au trecut prin această grădină, câte trupuri goale cu această înfățișare satanică! Gândește-te cât este mai de folos să hrănești sufletele înfometate decât să găurești partea de jos a urechilor tale și să agăți hrana miilor de săraci (cerceii) în zadar și fără rost. Oare bogăția este o laudă? Oare a purta lucruri țesute cu aur este o pricină de mărire? Chiar dacă cerceii pe care îi porți ar veni din osteneală cinstită, iarăși ar fi foarte mare osânda pe care o ai. Când vine însă din nedreptate, gândește-te că ea este cu mult mai mare. Deci iubești laudele și slava? Atunci scoate-ți acest veșmânt de răs, și toți te vor admira. Pentru că, spune-mi, cum vei putea să săruți și să ții picioarele lui Hristos, fiind astfel împodobită? Acela își întoarce fața de la un astfel de veșmânt. De aceea a primit să Se nască în casa tâmplarului, sau nici în acea casă, ci în colibă și în iesle. Tu însă te împopoțonezi pe toate părțile, urmând femeilor de la teatru, și porți

din prisos aceste veșminte vrednice de răs, de parcă ai merge la paradă. Tocmai de aceea pricinuiești pieirea multora, când se închide biserica, în case, la mese, poți fi auzită povestind cele mai multe lucruri de acest fel. Pentru că în loc să povestești cum profetul, apostolul și evanghelistul au spus o învățătură sau alta, tu vorbești despre luxul veșmintelor, despre mărimea pietrelor prețioase și despre toată rușinea celor care le poartă pe acestea.

## Biserica este mai înaltă decât cerul

**175.** Să nu te îndepărtezi de Biserică, pentru că nimic nu este mai puternic decât Biserica! Nădejdea ta este Biserica, mântuirea ta este Biserica, scăparea ta este Biserica. Ea este mai înaltă decât cerurile, mai întinsă decât pământul. Biserica niciodată nu îmbătrânește, ci rămâne întotdeauna tânără. De aceea și Sfânta Scriptură, ca să arate temeinicia și statornicia ei, o numește Munte. Ca să arate nestricăciunea ei, o numește Fecioară, ca să vădească bogăția ei, o numește Împărăteasă, ca să arate rudenia ei cu Dumnezeu, o numește Fiică, ca să mărturisească marea ei rodnicie, o numește Cea Stearpă, care naște șapte copii, ca să înfățișeze noblețea ei, folosește mii de nume. Pentru că și Domnul ei are multe nume, este numit: Părinte, Cale, Viață, Lumină, Stâncă, Izbăvire, Temelie, Ușă, Cel fără de păcat, Comoară, Domn și Dumnezeu, Fiul Cel Unu-Născut, Chipul lui Dumnezeu. Nu era de ajuns un nume ca să înfățișeze totul? Deloc! Căci de



aceea există nenumărate nume, ca să învățăm ceva despre Dumnezeu, chiar și puțin. Astfel, și Biserica are multe nume.

### Câteva dintre multele nume ale lui Hristos

**176. De ce Hristos a fost numit Cale?** Pentru ca să afli că prin Acesta ne înălțăm la Tatăl. **De ce a fost numit Piatră?** Ca să afli folosul și statornicia credinței. **De ce a fost numit Temelie?** Ca să vezi că Acesta le ține pe toate. **De ce a fost numit Rădăcină?** Ca să cunoști că întru Acesta înflorim. **De ce Hristos a fost numit Păstor?** Deoarece El ne păstorește. **De ce a fost numit Oaie?** Pentru că de dragul nostru S-a jertfit și a devenit jertfă de ispășire. **De ce Hristos a fost numit Viață?** Deoarece ne-a înviat, câtă vreme noi eram morți. **De ce a fost numit Lumină?** Deoarece ne-a izbăvit de întuneric. **De ce Hristos a fost numit Braț?** Pentru că este deoființă cu Tatăl. **De ce Hristos a fost numit Cuvânt?** Pentru că S-a născut din Tatăl. Căci așa cum cuvântul meu se naște din sufletul meu, la fel și Fiul S-a născut din Tatăl. **De ce a fost numit Veșmânt?** Deoarece când m-am îmbrăcat, m-am înveșmântat cu El. **De ce a fost numit Masă?** Deoarece Îl mănânc, împărtășindu-mă cu Sfintele Taine. **De ce a fost numit Casă?** Pentru că am devenit biserica Lui. **De ce a fost numit Mire?** Deoarece m-a făcut mireasă a Lui. **De ce a fost numit Neprihănit?** Pentru că m-a luat fecioară. **De ce a fost numit Domnul?** Deoarece sunt roaba Lui.

## Despre vremea postirii

**177.** Primăvara este plăcută corăbierilor, ca și agricultorilor, dar nici primilor, nici celor din urmă nu le este atât de plăcută primăvara, cât le este de plăcut timpul postirii, **primăvara duhovnicească a sufletelor, liniștea adevărată a gândurilor** celor care vor să filosofeze. Agricultorilor le este plăcută primăvara pentru că atunci privesc pământul încununat cu flori, iar lăstarii plantelor se întind în toate părțile ca un veșmânt plin de felurite culori. Corăbierilor le este plăcută primăvara pentru că întinsul mării oferă siguranță corăbiilor care plutesc, pentru că valurile se îmblânzesc, delfinii se joacă în multă liniște și de multe ori se apropie chiar de marginile corăbiilor. Nouă însă ne este plăcută primăvara postirii, pentru că de obicei ea ne îmblânzește nu valurile apelor, **ci valurile poftelor necugetate** și ne încununează nu cu cunună de flori, ci cu haruri duhovnicești, pentru că spune Scriptura: „**Cununa harurilor a purtat capul tău**” (Pilde 1, 9). De obicei, venirea rândunicii nu alungă atât de lesne iarna pe cât **îndepărtează de cugetul nostru iarna patimilor această perioadă a postirii**. Nu mai există războiul sufletului împotriva trupului, roaba nu se mai răzvrățește împotriva stăpânei, ci această luptă s-a oprit deplin.

## Privindu-L pe Hristos lihnit de foame, nu-L ajuți?

**178.** Așadar, spune-mi, de ce-i ocolești pe oameni prin piață? De ce te îndepărtezi de cei pe care-i întâlnești și îl alungi pe om, în timp ce și tu ești om? Ce îngâmfare, ce nesăbuintă! **Nu cumva ai devenit lup sau leu, încât, intrând în cetate, să-i pui pe toți pe fugă?** Sau mai bine zis, lupul nu-l alungă niciodată pe lup, nici leul pe leu, ci viețuiesc împreună, respectând unirea lor firească, în timp ce tu, odată cu firea, ai și multe alte porunci despre împăcare, smerenie și frățietate. Așadar, de ce te faci mai sălbatic decât fiarele și îi disprețuiești pe cei raționali, oare pentru că ești dobitoc? Domnul tău l-a înălțat pe om la ceruri, în timp ce tu nu-l suporti nici măcar în piață? Dar ce vorbesc de cer? L-a așezat pe Tronul împărătesc, și tu îl alungi din cetate? Spune-mi, te rog, la ce-ți folosește frâul de aur care-ți împodobește calul? Și ce îndreptățire sau ce iertare vei primi când pe animalul care nu simte mărinimia darului îl împodobești mai mult decât este necesar ( pentru că pentru animal, și aurul, și plumbul sunt totuna) **în timp ce pe Hristos, văzându-L lihnit de foame, nu-L ajuți să se bucure nici de hrana necesară?** Pentru că pui frâu de aur animalului și porți veșminte și încălțări și cingătoare aurite și îți adaugi ție atâtea răutăți, împlinindu-ți pofta nesățioasă. Și o hrănești pe cea mai cumplită dintre fiare, mă refer la iubirea de arginți, și îi dezbraci pe orfani și le asuprești pe văduve și te porți față de toți ca un

**dușman**, ostenindu-te în zadar și apucând pe o cale ce nu are deloc sfârșit bun.

### **„Mortul doarme, dar va învia”**

**179.** Să nu cauți la fața mortului întins jos, pentru că ațâți flacăra patimii, ci du-te cu gândul la cel din ceruri. Copilul tău nu este acesta care zace întins mort, **ci copilul tău a zburat și a alergat pe culmile nemărginite**. Deci când vezi ochii copilului tău plecați, și gura închisă, și trupul nemișcat, să nu te gândești că această gură nu va mai vorbi niciodată, că acest ochi nu va mai privi, că aceste picioare nu vor mai merge, că toate au fost date pieirii. Să nu spui acestea, ci cele contrare acestora, că: „gura aceasta va rosti mai bine cuvintele, că ochii vor vedea mai mult, că picioarele se vor înălța pe nori, că acest trup stricăcios va fi îmbrăcat în nemurire și **îl voi primi pe fiul meu mai strălucitor**”. Iarăși, dacă te întristează acestea pe care le vezi - pe copilul tău mort - atunci spune către mort: „**Veșmânt este acesta, și l-a scos ca să-l primească mult mai de preț, casă este aceasta, și s-a stricat ca să devină mai strălucitoare**”. Deci așa cum noi, atunci când urmează să dăruim casele, nu-i mai lăsăm să rămână înăuntru pe cei care locuiesc în ele, ca să scape de praf și de zgomot, ci când le-am construit casă sigură, îi ducem înăuntru în siguranță, la fel lucrează și Dumnezeu, căci dăruimând cortul putred al acestuia, l-a primit mai întâi lângă El, în casa părintească, astfel încât dăruimând-o și zidind-o din nou, să i-o dea apoi

mai strălucitoare. Așadar să nu spui că: „S-a pierdut și nu mai este!”, pentru că acestea sunt cuvintele necredinciosului. Deci să grăiești: „Doarme și va învia, a plecat și va veni odată cu Împărăția lui Dumnezeu”. Cine spune acestea? Credinciosul care Îl are înlăuntrul lui pe Hristos. Căci Sfânta Scriptură zice: **„Pentru că de credem că Iisus a murit și a înviat, tot așa credem că Dumnezeu, pe cei adormiți întru Iisus, îi va aduce împreună cu El” (I Tesaloniceni 4, 14).** Deci dacă îl cauți pe fiul tău, caută-l acolo unde se află Împăratul, unde se găsește tabăra îngerilor, nu în mormânt, nici în pământ, pentru ca nu cumva tu să rămâi atras de pământ, în timp ce fiul tău s-a înălțat pe culmi.

### Cel care a jurat, deja a murit

**180.** L-ați ascultat astăzi pe proorocul Zaharia care ne-a vorbit despre jurăminte astfel: „Și iarăși am ridicat ochii și am privit și iată o seceră care se înălța în zbor. Și a grăit către mine, zicând: „Ce vezi tu?” Și am zis: „Văd o seceră care zboară, lungă de douăzeci de coți și lată de zece”. Și el mi-a tâlcuit: „Acesta este blestemul care se răspândește peste fața a tot pământul, căci orice fur va fi nimicit de aici și orice om care jură strâmb va fi pierdut”. „I-am dat drumul”, zice Domnul Savaot, „și se va duce în casa furului și în casa celui care jură strâmb pe numele Meu și va rămâne în ea și va nimici lemnele și pietrele ei” (Zaharia 5, 1-4). Ce înseamnă aceasta și de ce seamănă cu secera pedeapsa care urmează să vină asupra celor care jură, și mai ales strâmb? Pentru ca să

află iminența și greutatea pedepsei. Căci este posibil ca cineva să evite sabia care zboară, însă de secera ce cade ca o funie asupra gâtului, nimeni nu va putea să scape. **Deci când ea mai are și aripi, ce nădejde de scăpare există?** Din ce pricină distruge pietrele și lemnele celui care jură? Pentru ca pătimirea aceasta să li se facă celorlalți spre înțelepțire. Căci cel care jură strâmb, atunci când moare, va fi îngropat cu sila în pământ. Casa lui, după ce piere și se face pulbere, îi va sfătui pe toți trecătorii și pe cei care o vor privi să nu îndrăznească să facă la fel, ca să nu pătimească și ei acestea. Ea va fi un acuzator permanent al păcatului celui mort. Nu înțeapă tăișul săbiei atât cât o face firea jurământului, nu ucide într-atât sabia, cât rana jurământului. **Cel care a jurat strâmb, deși pare că trăiește, a murit deja, pentru că a primit hrană dătătoare de moarte.** Și precum cel care și-a pus în jurul gâtului funia ca să se spânzure, a murit înainte să iasă din cetate și să ajungă la prăpastie, iar cel care a ieșit de pe ușile judecății a murit mai înainte să-l vadă pe călău apropiindu-se, **la fel și cel care a jurat strâmb.** La acestea să cugetăm și să nu-i silim pe frații noștri să jure strâmb. Ce faci, omule? Te juri pe Sfânta Masă, acolo unde Se așează Hristos Cel jertfit? Îl osândești pe fratele tău în mijlocul Bisericii, și mai ales la moarte veșnică? Cumva Biserica a fost făcută ca să jurăm strâmb? Nu cumva Sfânta Masă este lăsată ca să jurăm? **Sfânta Masă este așezată ca să ne dezlegăm păcatele, și nu să le legăm!**

## Patimile ne sfâșie sufletul

**181.** Pomenirea oamenilor virtuoși și istoria vieții lor fără de păcat, citirea Sfințelor Scripturi, a Legii pe care a dat-o Dumnezeu, înseamnă oglindă duhovnicească. Dacă vrei să arunci doar o privire asupra chipurilor acelor sfinți, îți vei da seama de urâciu-ne caracterului tău. Deci să nu păstreze nimeni chipul fiarei! **Pentru că, spune-mi, cum este cu putință ca omul, atâta timp cât este fiară, atâta timp cât este rob, să poată trece prin porțile cerului și să intre în casa Stăpânului său?** Dar de ce vorbesc despre fiară? Omul acesta este mai rău decât fiara! Pentru că fiarele, deși sunt din fire sălbatice, de multe ori sunt îmblânzite dacă omul le învață cele bune. Ce vei răspunde tu, însă, care ai preschimbat firea lor sălbatică în blândețe, iar blândețea ta firească într-o ferocitate nefirească? **Tu, care îl îmblânzești pe leu și îl faci supus, faci lumea ta sufletească mai sălbatică decât a leului?** Căci la fiară sunt două piedici: nu are rațiune și este de nestăpânit. Tu însă, prin prisosința rațiunii pe care ți-a dat-o Dumnezeu, biruiesti chiar și firea! Deci dacă biruiesti chiar și firea fiarelor, cum se întâmplă că atunci când este vorba despre tine, devii trădător nu numai al firii tale, **ci și al frumuseții tale sufletești?** Dacă te-am îndemnat să-l înțelepțești pe un alt om, socotesc că nu ți-am dat o sarcină cu neputință de îndeplinit. Acum însă te îndemn să îmblânzești propria ta fiară, pe cea pe care o ai sub stăpânirea ta. Pentru că, în timp ce lupți să înalți fiarele sălbatice la propria ta fire, mai

înalță decât a lor, te îndepărtezi de Tronul Împărăției și te apropii de sălbăticia fiarelor? Deci să crezi, te rog, că lumea ta sufletească este o fiară! De aceea, îngrijește-te de tine atâta cât se îngrijesc alții de leu, îmblânzește și înnobilează sufletul tău! Căci cugetul tău are dinți și gheare înfricoșătoare, și dacă nu-l îmblânzești, le va pierde pe toate. Pentru că nici leul, nici vipera nu au puterea să-ți sfâșie măduarele precum o au patimile tale, **care luptă neîncetat cu unghii de fier**. Acestea nu vatămă doar trupul, ci distrug și sănătatea sufletului, înghit, sfâșie, risipesc toată puterea lui și îl arată, în general, nefolositor. De vreme ce îi vine greu cuiva chiar și să respire când există paraziți în organismul lui, pentru că îi hrănește pe aceștia și el se pierde în zadar, cum am putea noi să odrăslim ceva bun dacă avem înlăuntrul nostru o viperă atât de mare, **mă refer la patimi**, care distrug tot sufletul? Care este medicamentul ce are puterea să omoare viermii și șerpilor pe care îi avem înlăuntrul nostru? **Este Sfântul Sânge al lui Hristos, dacă îl primim cu vrednicie**.

### **Albina se trudește și se chinuiește**

**182.** Să înveți de la albină iubirea de muncă și de frumos. Deoarece albina nu se ostenește și nu se chinuiește în fiecare zi atât pentru sine, cât pentru noi, acest lucru se potrivește și creștinului, care nu trebuie să se îngrijească doar pentru sine, ci și pentru alții. Deci așa cum albina zboară prin toate livezile ca să pregătească altora masă, la fel fă și tu, omule, și de



aduni bani, cheltuiește-i pentru alții, de ai harisma cuvântului, n-o îngropa în pământ, ci arat-o în mijlocul celor care au nevoie, de ai altă calitate, fă-te folositor prin aceasta celor care au nevoie de ostenele tale. Nu vezi că de aceea este albina mai cinstită și mai iubită decât celelalte viețuitoare, nu pentru că se ostenește, ci pentru că trudește pentru alții? Și păianjenul se trudește și se chinuiește, întinzându-și pânzele sale fine în toate colțurile, pânze care sunt mai iscusite decât lucrarea oricărei femei, însă viețuitoarea aceasta nu este prețuită, deoarece lucrarea ei nu ne folosește la nimic. Asemenea sunt și cei care se trudesesc și se chinuiesc doar pentru ei înșiși.

### **Minunate sunt lucrurile Tale, Doamne, toate cu înțelepciune le-ai făcut**

**183.** Vrei să-ți arăt și la păsări lucruri tot atât de frumoase ca și la florile pământului? Ia seama la păun, al cărui colorit întrece orice vopsea, și la struți, al căror puf are culoarea porfirei. Gândește-te la frumusețea cerului, care deși a trecut atâta vreme, nu a pierdut nimic, ci este strălucitor și lucios ca și cum ar fi fost astăzi zidit. Privește la puterea pământului, al cărui pântec nu s-a arătat neputincios ca să zămislească atâta vreme. Ia aminte încă și la izvoarele ce țâșnesc și de când au fost create, n-au încetat să izvorască ziua și noaptea. **Gândește-te la mare, care deși primește înlăuntrul ei atâtea râuri, nu a depășit**

**marginile ei.** Deci până când vă văicăriți zadarnic, de vreme ce acestea nu se încheie niciodată? Ne este de folos ca pentru fiecare dintre cele ce s-au spus, să grăim: „Minunate sunt lucrurile Tale, Doamne, toate cu înțelepciune le-ai făcut” (Psalmul 103, 25). Deci ce îndreptățire vor aduce necredincioșii când le amintim de toate acestea, de imensitatea, de frumusețea zidirii, de măreția darului, de bogăția tuturor?

### **Pronia lui Dumnezeu cârmuiește lumea**

**184.** Nu vezi că acest trup, când este îndepărtat de suflet, îndată se distruge și se veștejește și se pierde și fiecare dintre elementele lui se întoarce la firea sa? La fel s-ar întâmpla și cu lumea dacă ar părăsi-o puterea proniei lui Dumnezeu, care stăpânește toate. Pentru că dacă o corabie fără cârmaci nu poate să plutească și se scufundă cu ușurință, cum ar fi fost cu puțință să existe lumea atâta timp, fără s-o cârmuiască cineva? Și ca să nu spun mai multe, socotește că lumea este o corabie care are drept punte pământul, drept pânze cerul, călători pe oameni, și largul apei abisul cel mai de jos. **Deci cum nu a suferit niciun naufragiu în atâta perioadă de timp?** Lasă o corabie doar o singură zi fără cârmaci și marinari, și vei vedea că se scufundă degrabă. **Lumea aceasta însă nu a pățit nimic, deși există de mai mult de cinci mii de ani.** Și de ce zic corabie? Cineva a ridicat o colibă mică în vie, iar după ce a adunat rodul, a lăsat-o pustie și coliba nu s-a păstrat mai mult de două zile, ci s-a stricat și

a căzut degrabă. Prin urmare, dacă o colibă nu a putut să rămână în locul ei fără cel care se îngrijește de ea, atunci spune-mi, cum este cu puțință ca o creație atât de mare, atât de frumoasă, atât de minunată, **legile nopții și ale zilei și schimbările ceasurilor și calea felurită a firii pe uscat, pe mare, în văzduh și în cer, și la plante, și la viețuitoarele care sunt în apă, care merg, care se târăsc, și cel mai important dintre acestea, neamul omenesc, să rămână atâta vreme fără să cadă, fără ca cineva să se îngrijească de ele?**

### **Moartea este călătorie vremelnică, prelungirea somnului obișnuit**

**185.** „Fraților, nu fiți copii la minte! Fiți copii când e vorba de răutate. La minte însă, fiți desăvârșiți” (I Corinteni 14, 20). **Pentru că atunci când ne temem de moarte și nu ne temem de păcat, avem frică copilărească.** Copiii mici se tem de măști, nu se tem însă de foc. Dacă se întâmplă să fie ținuti lângă candelă aprinsă, întind fără teamă mâna spre candelă și spre flacăra. De măști se tem, însă de lucrul cu adevărat înfricoșător nu se tem. La fel facem și noi, ne temem de moarte, care se aseamănă cu o mască neînsemnată, însă de păcat nu ne temem, cel care este un lucru înfricoșător și care înghite ca focul conștiința noastră. Și aceasta se întâmplă nu din pricina firii lucrurilor, ci din propria noastră neluare aminte, pentru că dacă ne gândim la ce este moartea, niciodată nu ne vom înfricoșa. Deci ce este moartea? Este ca și cum ți-ai scoate

veșmântul. Pentru că sufletul poartă trupul ca pe un veșmânt, iar peste puțin timp și pe acesta îl vom scoate prin moarte, ca să-l îmbrăcăm din nou, mai strălucitor. **Deci ce este moartea? Călătorie vremelnică, prelungirea somnului obișnuit. Prin urmare, dacă te temi de moarte, să te temi și de somn.** Dacă te temi pentru cei care mor, să te temi și pentru cei care mănâncă și pentru cei care beau. Pentru că așa cum acesta este lucru firesc, la fel și acela. Să nu te întristeze lucrurile firești, ci să te întristeze cele care vin din voia cea rea, nici să te jeluiești pentru cel care a murit, **ci să-l tângui pe cel care viețuiește în păcate.** Vrei să-ți mai spun și o altă pricină pentru care ne temem de moarte? **Pentru că nu viețuim cu evlavie și nu avem conștiința curată.** Pentru că dacă existau acestea, nimic nu ne-ar mai fi înfricoșat: nici moartea, nici foamea, nici pierderea banilor, nimic din toate acestea.

### **Dacă avem evlavie, Dumnezeu ni le va dăruia pe toate**

**186.** Și tu, dacă ai câștigat bunăvoința lui Dumnezeu, chiar de cazi în cuptor, să nu deznădăjduiești! Așa cum, dacă Dumnezeu Se mânie pe tine, chiar dacă te găsești în Rai, să nu ai îndrăzneală! Pentru că și Adam era în Rai, dar pentru că L-a mâniat pe Dumnezeu, nu s-a folosit cu nimic de Rai. Cei trei tineri se găseau în cuptorul cel de foc, și pentru că erau virtuoși, cuptorul nu i-a vătămat cu nimic. **Adam**

a fost în Rai, dar pentru că s-a arătat trândav, a fost biruit de diavol. Iov a șezut pe bălegar, dar pentru că a fost înțelept, a biruit. Cât de mare este diferența între Rai și bălegar? Însă la nimic n-a folosit frumusețea locului celui care a locuit în el, deoarece s-a trădat pe sine, așa cum pe Iov nu l-a vătămat cu nimic urâtenia locului, pe cel păzit de virtute din toate părțile. Deci și noi, iubiților, să ne păzim sufletele noastre, pentru că, și dacă vine paguba banilor sau moartea, virtutea însă nimănui nu va putea să ne-o ia, ci vom fi mai fericiți decât toți oamenii. Acest lucru ni l-a spus și Hristos: „Fiți dar înțelepți ca șerpii” (Matei 10, 16). **Pentru că așa cum șarpele nu se îngrijește atât de corp, ci cât să-și salveze capul, la fel nici tu, dacă se arată nevoia, să nu eziți să-ți jertfești și banii, și trupul, și viața de aici, și toate câte le ai, ca să-ți păstrezi evlavie. Pentru că dacă pleci de aici având evlavie, Dumnezeu ți le va dărui pe toate cu mai mare strălucire și trupul tău îl va învia din nou cu slavă mai mare, iar în locul banilor îți va da bunătățile care nu pot fi înfățișate în cuvinte.**

### **Lupta este împotriva începătoriilor viclene, împotriva puterilor diavolului**

**187.** Deci să nu deznădăduim pentru mântuirea noastră, ci să ne rugăm, să implorăm, să trimitem solie Împăratului ceresc cu multe lacrimi, să avem și postirea ca aliat în această solire bună, postirea pe care acum o începem. Prin urmare, când trece iarna și vine vara, corăbierul trage corabia în larg, soldatul

își curăță armele și își pregătește calul pentru război, agricultorul își ascute secera, drumețul își face curaj și începe îndelungata călătorie, atletul se pregătește pentru concurs și își scoate veșmintele. La fel și noi, deoarece postirea este vară duhovnicească, să ne curățăm armele, precum soldații, să ne ascuțim secerile, precum agricultorii, și precum căpitani de corăbii, să punem cugetele drepte împotriva valurilor pof-telor nesăbuite, și asemenea drumeților, să începem călătoria spre cer și ca atleții, să intrăm în luptele din arenă. **Căci creștinul este și agricultor, și cărmaci, și soldat, și atlet, și călător.** De aceea și Sfântul Apostol Pavel spune: „Căci lupta noastră nu este împotriva trupului și a sângelui, ci împotriva începătorilor, împotriva stăpâniilor, împotriva stăpânitorilor întu-nericului acestui veac, împotriva duhurilor răutății, care sunt în văzduhuri” (Efeseni 6, 12). Ai văzut atle-tul? Ai văzut ostașul? Dacă ești atlet, trebuie să intri în luptă antrenat, dacă ești soldat, trebuie să stai în poziție de luptă bine înarmat.

### **Cel care viețuiește cu frică de Dumnezeu este cu neputință să păcătuiască**

**188.** Ce este mai rău decât gheena iadului? Însă nimic nu este mai folositor decât frica de iad, pentru că frica gheenei ne aduce cununa Împărăției lui Dumnezeu. Unde este frică, **nu există deloc invidie;** unde este frică **nu te necăjește iubirea de bani;** unde există frică, **mânia s-a stins, pofta vicleană a**

**fost biruită, orice patimă irațională a fost alungată.** Și așa cum de casa soldatului care este mereu înarmat, nici tâlharul, nici răufăcătorul, niciunul dintre cei care fac astfel de răutăți, nu va îndrăzni să se apropie, la fel și atunci **când frica stăpânește sufletele noastre, niciuna dintre patimile răzvrătite nu va intra lesne înlăuntrul nostru,** ci toate dau bir cu fugiții și se îndepartează, alungate de pretutindeni de puterea fricii. Și nu doar acesta este binele pe care-l câștigăm din frică, ci și altul cu mult mai mare decât acesta. Pentru că frica nu îndepărtează doar patimile noastre viclene, ci aduce și orice virtute în sufletele noastre cu mare ușurință. Acolo unde este frică, există și râvna pentru milostenie, și fierbințeală pentru rugăciune, și lacrimi fierbinți și neconținute, și suspine pline de cucernicie. Pentru că nimic nu distruge atât păcatele și nu contribuie la înmulțirea și la înflorirea virtuții, cât frica de toată vremea. De aceea, cel care nu viețuiește cu frică este neputincios să împlinească faptele virtuții. **Întocmai și cel care viețuiește cu frică este neputincios să păcătuiască.** Fraților iubiți, să nu ne întristăm, nici să deznădăjduim din pricina suferinței de aici, ci dimpotrivă, să ne minunăm de iscusința înțelepciunii lui Dumnezeu.

## **Dreptul Iosif, deși gol, pare mai strălucitor**

**189.** Toți îl privim pe Dreptul Iosif cel împresurat și silit, sfătuind-o pe desfrânata mârșavă și josnică toate cele necesare pentru mântuirea ei,

muștrându-i nerușinarea, stingându-i cuptorul patimii, străduindu-se s-o salveze **din furtuna înfricoșătoare și s-o conducă la țărmuri liniștite**. După aceea, însă, deoarece talazul mării a lovit peste măsură și corabia s-a umplut cu apă, în timp ce acea femeie nerușinată și nefericită a eșuat, îl vedem pe Iosif scăpând din valuri **și alergând la piatra neclintită a înțelepciunii**. Și lăsându-și hainele în mâinile ei **și rămânând gol, pare mai minunat decât cei care poartă porfire împărătești** și ca un biruator, și ca un încununat plin de strălucire, își arată trofeul înțelepciunii. Și nu ne oprim aici, ci înaintând, îl vedem pe Dreptul Iosif dus la închisoare legat, murdar, umilit acolo pentru multă vreme. Și îl admirăm din nou, îl ferim, ne arătăm uimirea, îl laudăm. Și dacă este cineva înțelept, avându-l în minte pe Iosif, devine și mai înțelept. Iar dacă este desfrânat, prin povestirea aceasta se schimbă mai degrabă, îndreptându-se spre înțelepciune, și prin istorisirea aceasta devine mai bun.

### **Omul lipsit de ispite este încă nepregătit**

**190.** Așa cum tăbăcarii, luând pieile, mai întâi le înmoaie, ca apoi să le argăsească, le întind, le lovesc și le așează pe ziduri și pietre și după ce, prin alte nenumărate lucrări, **le fac potrivite ca să primească vopseaua și numai astfel adaugă culoarea prețioasă**; și așa cum bijuterii aruncă aurul în cuptor și îl lasă în vârtoarea focului, **ca să-l facă mai curat; și precum**



antrenorii îi antrenează în arenă pe elevii lor cu multe osteneli, năvălind asupra lor cu mai multă putere decât vrăjmașii și fiind bine instruiți, se luptă cu trupurile învățătorilor, folosindu-și toată știința lor, ca să fie pregătiți în lupte și antrenați pentru loviturile vrăjmașilor, iar apoi îi nimicesc lesne pe aceștia, la fel face și Dumnezeu în viața de aici. Deci voind să arate sufletul pregătit pentru virtute, îl „argăsește”, îl aruncă în cuptor și îl predă încercării ispitelor, ca să-i întărească pe cei nepăsători și risipiți, ca începătorii să devină mai încercați, iar toți cei neînfrânți de cursele demonilor și ale diavolului să devină vrednici a primi bunătățile viitoare. Căci se spune: „Omul neispitit este nepregătit”, iar Sfântul Apostol Pavel întărește: „Suferința aduce răbdare, și răbdarea încercare” (Romani 5, 3-4).

### Slobozirea femeii cananeence

**191.** Și de ce nu spui: „Miluiește-o pe fiica mea!”, ci zici: „Miluiește-mă!”? „Ea nu suferă patima, nu știe ce suferă, fiica mea nu înțelege suferința, are drept scut al suferinței lipsa durerii, sau mai bine zis nesimțirea. Ci pe mine, cananeanca, miluiește-mă, pe mine care văd relele în fiecare zi. Am în casa mea un teatru al suferinței. Unde să mă duc? În pustie, dar nu îndrăznesc s-o las singură! Nu cumva în casă? Dar îl găsesc pe vrăjmaș înlăuntru, valurile la țarm, văd teatrul suferinței. Cum s-o numesc pe fiica mea? Moartă? Însă se mișcă! Oare vie? Dar nu știe ce face!

Nu știu ce nume să găsesc care să exprime patima ei. Miluiește-mă! Dacă fata mea ar fi murit, n-aș pătimi în acest fel. Aș da trupul ei pământului și, cu vremea, tristețea ar trece, s-ar îndepărta. Acum însă am un mort care mă silește să-l privesc neîncetat, care îmi zgândărește rana și îmi sporește suferința. Cum să văd ochii ei dându-se peste cap, mâinile încolăcindu-se, părul despletindu-se, spuma ieșindu-i mereu din gură, **pe călăul ce se află înlăuntrul nearătându-se, pe cel nearătat biciuind, în timp ce biciuirile sunt vădite? Miluiește-mă! Furtuna este înfricoșătoare, cumplită este și patima, și frica. Nu pot să mă apropiu de fata mea, nici măcar s-o țin! Patima mă împinge, dar frica mă face s-o resping. Miluiește-mă!" Cugetă la credința femeii! N-a mers la magi, n-a chemat vrăjitori, n-a purtat talismane, n-a plătit femei care să-i facă farmece, pe cele ce îi atrag pe demoni și măresc rana. Ci a lăsat atelierul diavolului și a venit la Mântuitorul sufletelor noastre, zicându-I: „Miluiește-mă! Fiica mea este rău chinuită de un demon". Cunoașteți acest lucru cei care sunteți părinți, ajutați-mi cuvântul cele care sunteți mame! Nu pot să descriu furtuna pe care a suferit-o femeia. „Miluiește-mă! Fiica mea este rău chinuită de un demon!" Ai văzut credința femeii? Ai văzut răbdarea ei? Ai văzut curajul ei? Ai văzut tăria ei?**

## Diavolul ne atacă la vremea rugăciunii

**192.** Mulți intră în biserică, înalță nenumărate stihuri de rugăciune, iar după aceea ies și nu știu ce au spus. Buzele se mișcă, în timp ce urechile nu aud. Tu nu auzi rugăciunea ta și vrei ca Dumnezeu să-ți asculte rugăciunea? Am îngenunchiat, zici, dar mintea mea a zburat afară! Trupul meu era în biserică, iar sufletul afară. Gura rostea rugăciunea, iar mintea număra dobânzile, se gândea la contracte, schimburi, ogoare, moșii, petreceri cu prietenii. Căci diavolul, deoarece este viclean și știe că în vremea rugăciunii câștigăm lucruri mari, atunci atacă. De multe ori ne odihnim întinși în pat și nu ne gândim la nimic. Acum am venit să ne rugăm și ne vin gânduri nenumărate, ca să plecăm goi. Deci, iubitele, știind că aceste lucruri se întâmplă la rugăciune, urmează femeii cananeence! Tu, bărbatul, urmează-o pe femeia cea de alt neam, neputincioasă, umilită și disprețuită! Nu ai fiică chinuită de demon? Ai în schimb sufletul care păcătuiește! Spune și tu: „Miluiește-mă, sufletul meu este rău chinuit de demoni”. Pentru că păcatul este un mare demon. Cel care este chinuit de demoni este nenorocit, dar cel care păcătuiește este urât, acela găsește iertare, dar acesta nu are îndreptățire. „Miluiește-mă” este un cuvânt mic care a aflat adâncul nepătruns al iubirii de oameni. Pentru că unde există milă se află toate bunătățile.

## Sfântul Apostol Matei, cel care s-a făcut din vameș evanghelist

**193.** Învățătorii noștri s-au făcut vestiți mai întâi prin păcatul lor, dar după aceea, prin dreptatea lor, vameșul și hulitorul au devenit roadele cele mai frumoase ale sfințeniei. Pentru că ce este vameșul? Un răpitor al legii, un siluitor obraznic, o nedreptate care are drept apărător legea. **Vameșul este mai rău decât tâlharul.** Ce înseamnă vama? Silnicia pe care legea o pune înainte ca apărare, ea, care are drept medic un călău. Înțelegeți ceea ce v-am spus? Legile sunt medici, care după aceea devin și călăi, pentru că nu vindecă rana, ci o măresc. Ce înseamnă vama? **Păcat lipsit de rușine, răpire fără pricină, lucru mai rău decât tâlhăria.** Cel puțin tâlharul se rușinează când fură, în timp ce vameșul vorbește cu îndrăzneală atunci când răpește. **Și vameșul acesta s-a făcut îndată evanghelist.** Cum și în ce fel? Sfânta Scriptură ne spune: „Și plecând Iisus de acolo, a văzut un om care ședea la vamă, cu numele Matei, și i-a zis acestuia: vino după Mine! Și sculându-se, a mers după El” (Matei 9, 9). Câtă putere are cuvântul acesta! Cârligul undiței a intrat înlăuntrul vameșului și l-a arătat aur, pe el care era tină. Cârligul a pătruns înlăuntrul lui „și degrabă s-a sculat și l-a urmat”. Era în străfundurile răutății și l-a înălțat pe culmea virtuții.

## Și pentru femei există premiu

**194.** În întrecerile pentru credință, stadionul este al tuturor și întrecerile de obște. Iar femeile se luptă la fel și nu sunt date afară de la întrecere, ci sunt rânduite și încununate și proclamate biruitoare, primesc trofee și premii și cununi pentru bărbăția lor, dobândesc premii strălucitoare și biruințe neîntrerupte, una după alta. Când vezi o femeie tânără cu trup neprihănit petrecându-și nopțile în priveghere, zilele în postire, omorându-și pofta pântecelui, disprețuind pofta pentru bani, omorându-și trupul, răstignindu-și trupul, socotindu-le neînsemnate pe cele de aici, călcând pe pământ ca și cum ar atinge bolta cerului, nesocotind puterea, disprețuind slava, întorcându-și fața de la laude, purtând veșminte netăbăcite, din păr de animale în locul celor fine și ușoare, purtând la gât clopoței<sup>9</sup>, întinzându-se în cenușă, folosind pământul drept pat, necăutând nimic mai mult, închisă într-o cameră mică, grăind cu proorocii, petrecându-și viața cercetând cele despre moarte, **arătându-se moartă înainte de moartea ei, uscându-se de foame și de somn și de sete, disprețuind alaiul vieții de aici mai mult decât frunzele putrede, spune-mi, pe aceasta o vei numi femeie? Sau nu o vei trece în rândul bărbaților și nu o vei rândui în oștile îngerilor, pentru**

---

<sup>9</sup> Clopoțelul, un cerc de fier care era pus la gâtul oamenilor și al animalelor.

**că arată o atât de mare filosofie, mai presus de firea femeiască? Și cine se va împotrivi acestora? Nu este nimeni.**

**Nu a existat nicio suferință dintre cele omenești, care să nu-l fi lovit pe fericitul Iov**

**195.** Atât de mulți oameni viețuiau în lume pe vremea Dreptului Iov, și doar împotriva lui s-a luptat diavolul și a pus în mișcare toate cursele lui. **Dar nu a putut să provoace naufragiul, ci a făcut și încărcătura mai grea, și marfa mai multă. Pentru că astfel este virtutea: când o lovești, devine mai puternică, iar când îi întinzi curse, se face mai sigură.** Exact acest lucru s-a întâmplat și fericitului Iov, care, deși era lovit de pretutindeni, stătea mai sigur și cu toate că a primit nenumărate săgeți, nu s-a lăsat biruit, ci a golit tolba diavolului, în timp ce el nici nu a căzut, nici nu a fost biruit, ci ca un cârmaci chibzuit, nici nu a scufundat corabia când marea era învolburată și valurile se ridicau la înălțime, n-a scufundat-o, nici nu s-a arătat nepăsător, când era senină. Ci în amândouă situațiile și-a păstrat puterea la fel, astfel încât nici bogăția nu l-a făcut mândru, nici sărăcia nu l-a umilit. Prin urmare, nici când lucrurile mergeau bine, nu a fost delăsător și trândav, nici când aproape toată casa i-a fost dărâmată și s-a întâmplat întreaga nenorocire, nu s-a tulburat și nu și-a pierdut curajul. Pentru că Dreptul Iov a mânuit amândouă armele, luptătorul credinței, biruitorul lumii a primit trofeul pentru

amândouă, și pentru bogăție, și pentru sărăcie, și în timp ce demonul acela a folosit orice fel de război, el s-a războit în toate și a biruit în toate. Și precum ostașul viteaz care știe să lupte noaptea, lângă ziduri, pe mare, să poarte război pe uscat, să arunce săgeata, să folosească lancea, să fie mai presus decât vrăjmașii săi la aruncarea praștiei, la lupta cu sabia și în orice fel de luptă, și să biruiască mereu, **la fel și viteazul Iov a răbdat cu multă bărbăție orice încercare care-i venea din sărăcie, din foamete, din durere, din pierderea copiilor, de la prieteni, de la vrăjmași, de la femeia lui, de la slugile lui. Pentru că n-a fost suferință dintre cele omenești care să nu lovească trupul lui. Dar a trecut peste toate cursele și s-a ridicat mai înalt din mrejele diavolului. Și lucrul cel mai minunat este că toate relele veneau împotriva lui și toate împreună într-o măsură copleșitoare.**

## De ce nu vii la biserică?

**196.** Așadar spune, din ce pricină te îndepărtezi? De ce nu arăți atâta grijă pentru sufletul tău câtă grijă ai pentru trupul tău? De ce ești dispus să cheltuiești totul, iar dacă trebuie, să împrumuți și bani, atunci când trupul tău se găsește în stare rea, și cu mare râvnă îți dai trupul medicilor, să te opereze, să-ți ardă rana, să facă cu acesta ce vor? Însă când sufletul tău are răni primite de la viermi, nu vii la biserică să ascuți cuvântul ce curățește putrejunea sufletului, deși nu trebuie să cheltui nici bani, nici

nu suferi atât de mult, ci te lași pe tine însuși într-o pierzare totală? Și cum vor fi socotite aceste lucruri vrednice de iertare? Și dacă am porunci ca lacomul, răpitorul, desfrânatul, adulterul să nu intre în biserică și i-am îndepărta și i-am alunga pe toți păcătoșii, nici atunci n-ar avea îndreptățire, pentru că trebuiau să se curețe și să vină. **Acum, însă, nici aceasta n-o spun, ci fie că desfrânezi, fie că săvârșești adulter, fie că răpești, fie că ești lacom, vino la biserică pentru a învăța să nu mai faci astfel de lucruri.** Pe toți îi trag și îi îmbii și în tot locul am întins plasele cuvântului, dorind să-i pescuiesc aici nu doar pe cei sănătoși, ci și pe cei bolnavi. Aceste lucruri le spun în fiecare zi. Vino și vindecă-te împreună cu mine, pentru că și eu, cel ce vindec, am nevoie de medicamente, de vreme ce sunt om **și sunt supus acelorași patimi ca și tine.**

### **Cinstește sufletul tău așa cum se cuvine**

**197.** „Fiule, întru smerenie mărește sufletul tău și îi dă lui cinste după vrednicia lui.” (Înțelepciunea lui Isus Sirah 10, 31). Ce înseamnă: „după vrednicia lui?” Dacă cineva este răpitor, zice, să nu te faci și tu răpitor. Dacă cineva te-a ocărât, tu să nu-l ocărăști! Spune-mi, te rog, dacă un sărac a luat din curtea ta glod, care era aruncat, oare pentru acest lucru vei ridica judecătorul împotriva lui? Cu siguranță că nu. De ce? Ca să nu te faci de rușine pe tine însuși, ca să nu te judece toți. Acest lucru se întâmplă și acum. Pentru că bogatul este sărac și cu cât crește bogăția lui, cu atât mai lipit pământului



se face în sărăcia cea adevărată. Aurul este tină aruncată în curtea ta, și nu în casa ta, **pentru că sălașul tău este cerul**. Deci dacă pentru aur vei chema judecătorul, nu vor râde de tine cetățenii cerului? Nu te vor alunga din patria lor pe tine, care ești atât de mârșav, atât de nemernic, care pentru puțină tină preferi să te cerți? Pentru că dacă lumea ar fi fost a ta și după aceea cineva ți-ar fi luat-o, trebuia să ți-o întoarcă. Nu știi că dacă socotești de zece ori lumea, și de o sută de ori, și de mii de ori mai mult, **nu este nimic față de partea cea mai mică a bunătăților cerești**? Deci cel care se minunează de bunurile pământești le-a disprețuit pe cele cerești. Să tăiem chiar și mai târziu funiile și chingile, **pentru că funiile și capcanele sunt lucruri pământești**. Până când vom căuta la cele de jos? Până când vom pune curse unul altuia, **precum fiarele și precum peștii**? Sau mai bine zis, fiarele nu se mănâncă între ele, ci atacă pe cele care sunt din altă specie. De exemplu, **ursul nu omoară lesne un alt urs, nici șarpele nu omoară un alt șarpe, arătând respect față de cel care este din aceeași specie cu el**. Tu, însă, pe cel de aceeași fire cu tine și cu care ai multe în comun: rudenția, rațiunea, cunoașterea lui Dumnezeu, puterea firii și multe altele, pe cel de un sânge și de aceeași fire cu tine, îl ucizi și îl înconșuri cu mii de rele. Căci ce importanță are că nu asmuți sabia și nu-ți arunci mâna dreaptă în gâtul lui? Faci rele cu mult mai mari decât acestea, îl înconșuri cu nenumărate tristeți! Pentru că dacă-l ucideai, îl scăpai de griji, acum însă îl înconșuri cu foame și cu robie, cu lipsuri și cu multe alte păcate.

## Frumusețea trupească și frumusețea sufletească

**198.** „Ascultă, fiică, și vezi și uită poporul tău și casa părintelui tău și va dori împăratul frumusețea ta” (Psalmul 44, 12). Iudeul se referă aici la frumusețea senzuală, la frumusețea trupească, nu la frumusețea duhovnicească. Ia aminte ca să aflăm ce este frumusețea trupească și ce este frumusețea duhovnicească! Există suflet, există și trup, două entități. Există și frumusețea trupului, și frumusețea sufletului. Ce este frumusețea trupului? **Sprânceană întinsă, ochi zâmbitor, obraz roșu, buze porfirii, gât drept, păr ondulat, degete lungi, corp drept, culoare albă aprinsă.** Ia seama acum și află cugetările filosofice. Această frumusețe a chipului, a ochilor, a părului, a frunții este din fire sau din voință? Este vădit faptul că vine din fire. Pentru că urâtenia, chiar dacă este împodobită de nenumărate ori, nu poate să devină frumusețe în trup, de vreme ce lucrările firii sunt neschimbătoare, fixe, statornice. Prin urmare, frumusețea este întotdeauna frumusețe, chiar dacă nu este împodobită. Deci ai văzut frumusețea trupească? Să venim acum la suflet, roaba să vină la stăpână. La suflet să alergăm! Deci ce este frumusețea sufletului? **Înțelepciunea, îngăduința, milostenia, dreptatea, zdrobirea cugetului.** Acestea sunt frumusețile sufletului. Prin urmare,

acestea nu aparțin firii, ci voinței<sup>10</sup> și cel care nu le are poate să le primească, în timp ce acela care le are, dacă se arată nepăsător, le pierde. Pentru că așa cum am spus despre trup, că urâtenia nu poate să devină frumoasă, la fel și pentru suflet spun contrariul, că sufletul urât poate să devină frumos. Pentru că ce era mai urât decât sufletul Sfântului Apostol Pavel, pe când era hulitor și batjocoritor? Și ce era mai frumos decât acesta, când zicea: „Lupta cea bună m-am luptat, călătoria am săvârșit, credința am păzit” (II Timotei 4, 7)? Ce era mai urât decât sufletul tâlharului? Și ce a fost mai frumos decât acesta, când a auzit cuvintele: „Adevărat grăiesc ție, astăzi vei fi cu Mine în Rai” (Luca 23, 43)? Și ce era mai urât decât vameșul, atunci când fura? Și ce a fost mai frumos decât cuvintele: „Vino după Mine!” (Matei 9, 9), iar vameșul s-a ridicat și a devenit apostol?

## Cunosc foarte bine viclenia diavolului

**199.** Agricultorul, când vede că pământul cultivat întoarce înzecit sămânța aruncată, și că holdele sunt pline de rod, nu încetează să se intereseze zilnic și să-și arate îngrijirea necesară și să ia aminte în chip bun, și ziua, și noaptea, ca nu cumva să-i piardă ceva ostenelile. Deci în același chip și eu, deoarece văd că pământul acesta este plin de lăstare duhovnicești și că sămânța

---

<sup>10</sup> Voința liberă sau liberul arbitru.

duhovnicească este purtată în cugetele voastre, mă bucur și sunt mulțumit și mă lupt și mai mult, **pentru că știu viclenia diavolului, care dușmănește și pune curse mântuirii noastre.** Adică așa cum pirații mării, când văd că o corabie este plină cu încărcătură bogată și că transportă bogăție fabuloasă, atunci mai mult decât oricând își pregătesc cursa lor, încât să cufunde întreaga încărcătură și să-i lase goi și părăsiți pe cei ce călătoresc, în același fel și diavolul, când vede că există bogăție duhovnicească și râvnă fierbinte și cuget veghetor, **mușcă și scrâșnește din dinți, și ca un pirat folosește mii de curse, încât să afle o mică intrare și să ne arate goi și pustii și să distrugă în întregime comoara noastră duhovnicească.**

### **Chinurile primilor creștini au fost înfricoșătoare**

**200.** Mare război i-a cuprins pe credincioșii creștini, când propovăduiau învățăturile, război înfricoșător și neașteptat! Căci, într-adevăr, toate cetățile și popoarele s-au ridicat împotriva lor de pretutindeni, toți tiranii le-au întins curse, împărații s-au pregătit de război, armele s-au mișcat, săbiile s-au ascuțit, taberele s-au pregătit și s-au născocit tot felul de chinuri și pedepse. **Astfel, s-au întâmplat răpiri și confiscarea averilor, întemnițări și moarte în fiecare zi, nedreptăți, foc și fier și fiare și lemn și roată și prăpăstii și râpe și toate câte le-au gândit, păgânii le-au folosit pentru torturarea credincioșilor. Și nici acestea n-au**

oprit războiul, pentru că lupta împotriva credincioșilor nu era purtată doar de vrăjmași, ci firea însăși se răzvrătea împotriva lor. Pentru că părinții se războiau cu copiii lor, fiicele le urau pe mamele lor, prietenii își întorceau fețele de la prietenii lor și războiul acesta pătrundea, încetul cu încetul, între rude și în case, încât mare tulburare domnea atunci în lume. **Și precum o corabie, când se ridică valurile și se ciocnesc norii și se slobod tunetele și fulgerele și de pretutindeni o înconjoară întunericul, când marea se învoldurează și fiarele năvălesc și pirații atacă și călătorii înșiși se răzvrătesc și primejdia nu poate să dispară decât dacă mâna lui Dumnezeu cea puternică și mare îndepărtează tulburarea mării și, oprind furtuna, aduce liniște celor ce călătoresc, întocmai s-a întâmplat și atunci, la începutul propovăduirii. Pentru că nu numai din afară lovea vijelia, ci și cei dinlăuntrul Bisericii, creștinii, se învrăjbeau de multe ori între ei. Cine spune aceasta? Însuși Sfântul Apostol Pavel, care mărturisește: „Din afară lupte, dinăuntru temeri” (II Corinteni 7, 5).**

## **Crucea este voia lui Dumnezeu-Tatăl**

**201. Ai văzut că diavolul, cu armele cu care a biruit, a și fost biruit? Diavolul l-a biruit pe Adam prin pomul cunoașterii binelui și răului, iar Hristos l-a doborât pe acesta prin lemnul Crucii. Și acel lemn l-a dus în iad, în timp ce acest lemn i-a adus înapoi din iad pe cei care fuseseră duși acolo. Și**

iarăși, acel pom a ascuns goliciunea robului, în timp ce acest lemn L-a arătat gol în fața tuturor pe Biruitor. Prin moartea la care am fost supuși am devenit nemuritori. Acestea sunt izbânzile crucii. Ai aflat biruința? Ai aflat răsplata biruinței? Învață acum cum s-a întâmplat izbânda aceasta fără osteneala noastră. N-am mânjit armele cu sânge, nu ne-am așezat în poziție de luptă, n-am primit noi rănilor, n-am văzut noi războiul, însă am câștigat biruința. Pentru că lupta a fost a Domnului, iar cununa a noastră. Deoarece victoria este a noastră, să cântăm astăzi toți împreună, asemenea soldaților, cântarea de biruință și să grăim, preaslăvind-u-L pe Domnul nostru: „Moartea a fost înghițită de biruință. (...) Unde îți este, moarte, boldul tău? (I Corinteni 15, 55). Acestea le-a dobândit pentru noi Crucea, care este trofeul biruinței împotriva demonilor, sabie împotriva păcatului. Crucea este sufla cu care Hristos l-a împuns pe șarpe, Crucea este voia lui Dumnezeu-Tatăl, Crucea este slava Fiului Său Cel Unul-Născut, Crucea este bucuria Duhului, frumusețea îngerilor, siguranța Bisericii, lauda fericitului Apostol Pavel, zidul sfinților, lumina lumii. Hristos a aprins Crucea întocmai ca pe o făclie, a așezat-o pe culmi și a risipit tot întunericul dens al pământului. Și așa cum făclia are lumina înălțată pe culme, la fel și Crucea Îl are pe Soarele dreptății înălțat pe culmea ei, trimițându-și de acolo strălucirea. Lumea s-a înfricoșat, pământul s-a cutremurat, pietrele s-au despicat când L-au văzut pe Hristos pironit pe Cruce. Dar deși pietrele s-au despicat, nesimțirea

iudeilor n-a încetat. De ce s-a despicat catapeteasma templului? Pentru că templul nu a putut să-L vadă pe Domnul răstignit. Și pentru că urmează ca în seara aceasta (seara Vinerii Celei Mari) să-L vedem și noi pe Hristos pironit pe Cruce, junghiat și jertfit ca o oaie, vă rog să ne apropiem cu cutremur și cu mare respect și evlavie! Gândește-te, în final, ce este acesta care se varsă? Este Sânge, Sângele care a șters zăpădul păcatelor noastre (Coloseni 2, 14), Sânge care a curățit sufletul tău, care ți-a spălat întinăciunea, care a luat biruință asupra începătorilor și stăpâniilor întinericului. Pentru că Sfântul Apostol Pavel spune: „Dezbrăcând de putere începătoriile și stăpâniile, le-a dat de ocară în văzul tuturor, biruind asupra lor prin Cruce” (Coloseni 2, 15). Multe, zice, sunt simbolurile pe care le aduce trofeul biruinței. Laurii sunt atârnați deasupra, pe Cruce. Și întocmai cum un împărat viteaz, care a câștigat o biruință înfricoșătoare în război, așează platoșele, coifurile și armele tiranului și ale soldaților înfrânți în văzul tuturor, la fel și Hristos, după ce l-a biruit pe diavol în războiul dintre ei, a atârnat toate armele diavolului, precum moartea și blestemul, sus pe Cruce, întocmai ca pe un trofeu, pentru ca toți să privească Crucea: puterile de sus care se găsesc în ceruri, oamenii de jos care se găsesc pe pământ și înseși duhurile viclene care au fost biruite. Dacă ne-am bucurat de un dar atât de mare, acum să ne arătăm pe noi înșine vrednici de bunurile care ne-au fost date, ca să dobândim și Împărăția cerurilor, cu harul și cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos.

## Să mâncăm și să bem, căci mâine vor muri

**202.** „Să mâncăm și să bem, că mâine vom muri” (Isaia 22, 13), spuneau mulți iudei din vremea proorocilor. Dar a le grăi pe acestea iudeii, „al căror Dumnezeu era pântecul și a căror laudă era nerușinarea lor”, nu este deloc de mirare. Însă noi, cei de astăzi, care nu prin cuvinte, ci prin faptele noastre propovăduim același lucru, după ce-am primit harul, de câtă osândă nu suntem vrednici! **Pentru că, într-adevăr, sunt unii ce cred că de aceea au venit în viața aceasta, ca trăind în desfătări, să-și umple pântecul până crapă, să-și lățească trupurile și astfel să plece din viața aceasta pregătind masă bogată viermilor din trupurile lor. Și măcar să fi fost doar acest rău, că risipesc fără rost și folos bunurile de aici! Pentru că atunci când bunurile prezente, care ne-au fost date de Dumnezeu pentru hrana sufletului, le cheltuim în desfrânare și în ocară și în nepăsarea cea mai rea, oricum vom da seama, iar ceea ce s-a spus despre cel cu cinci talanți, cu doi talanți și cu un talant este posibil să fie spus și despre bani, și despre toate celelalte. Deci așa cum am zis, chiar dacă am fi venit în viață fără niciun scop, nici atunci nu ar fi fost fără responsabilitate o astfel de viață, însă acum, în afară de aceasta, va fi și o altă pedeapsă. Pentru că cel care viețuiește în dezmierdări, care se îndeletnicește cu beția, hrănește profitorii și lingușitorii și crapă de multă mâncare și vin, este silit să păcătuiască de multe ori și**



fără voia lui. Deci așa cum o corabie, când primește o încărcătură mai mare decât poate să ducă, se îngreunează din pricina mărimii încărcăturii și se scufundă, la fel și sufletul, și firea trupului nostru, când primește mai multă hrană decât cea pe care poate s-o mistuie, se îmbuibă și, neputând să țină greutatea adăugată, se scufundă în largul mării pierzaniei, trăgându-i la pieire și pe cârmaci, și pe marinari, și pe călători, și încărcătura cu toate acestea. Prin urmare, așa cum corăbiilor care se găsesc în această situație nu le este de folos nici liniștea mării, nici mulțimea marinarilor, nici iscusința cârmaciului, nici vremea bună, nici calitatea corăbiei, nici nimic altceva nu folosește vasului care înfruntă vremea rea, la fel se întâmplă și cu cei care duc o viață în desfrâu. Nici mulțimea gândurilor, nici învățătura și îndemnul, nici povețele și sfaturile, nici nimic altceva, nici frica de cele viitoare, nici rușinea, nici judecata celor care se găsesc de față, nimic nu poate să salveze sufletul care se poartă așa, **ci lipsa de măsură le întrece pe toate și atunci îl scufundă pe cel care suferă de boală îmbuibării pântecelui fie că vrea, fie că nu vrea, provocându-i un naufragiu înfricoșător, din care nu este lesne să-l salveze cineva.**

### Împărăția Lui nu are sfârșit

**203.** „Stătu-t-a Împărăteasa de-a dreapta Ta” (Psalmul 44, 11). Împărăteasa? Cea pătimitoare și săracă (Biserica), cum a devenit împărăteasă? Și unde s-a înălțat? Împărăteasa aceasta s-a înălțat la ceruri.

Cum? Pentru că Împăratul S-a făcut rob. Nu era, dar S-a făcut. Deci află, iubitele, cele despre dumnezeire și cercetează cu chibzuință lucrurile economiei dumnezeiești! Învăță cine a fost Hristos și cine S-a făcut pentru tine, omule, și nu confunda lucrurile, nici realitatea iubirii de oameni să nu o faci pricină de hulă. A fost înalt, nu după loc, ci după fire. A fost neîntinat, ființa Lui veșnică a fost nestricăcioasă, firea Lui de neînțeles, nevăzută, necuprinsă, a existat dintotdeauna, a existat în același fel, i-a depășit pe Îngeri, S-a arătat mai presus decât Puterile cerești, a biruit gândul nostru, a biruit cugetarea noastră, fiindu-ne cu neputință să-L vedem, ci doar să credem în El. Îngerii au privit și s-au cutremurat, Heruvimii și-au întins aripile lor, toate erau pline de frică. A aruncat o privire spre pământ și l-a făcut să se cutremure, a amenințat marea și a uscat-o. A făcut râul să curgă în pustiu, a pus hotare munților, și măsuri văilor. Cum să grăiesc? Cum să le înfățișez? Măreția Lui nu are sfârșit, înțelepciunea Lui este nemărginită, judecățile Lui sunt de nepătruns și căile Lui necercetate! Deci atât de înalt și atât de mare era Acesta, dacă poate spune cineva așa! Ce să fac? Om sunt și omenește grăiesc. Limba mea este din pământ, îmi cer iertare de la Domnul! Pentru că nu folosesc cuvintele acestea din nesăbuiință, ci din neputința limbii noastre. Milostivește-te spre mine, Doamne, pentru că nu grăiesc cuvintele acestea din nesăbuiință, ci pentru că altele nu am!

## Virtutea rămâne nerobită

**204.** Așa cum Dumnezeu a făcut lumina și întunericul, iar lumina este socotită de mulți plăcută, în timp ce întunericul neplăcut, și osândesc noaptea că este rea, la fel se întâmplă și cu lucrurile. **Dar nici noaptea nu trebuie s-o osândim, nici întunericul, nici robia și nici sclavia, în general.** Pentru că, spune-mi, ce rău poartă întunericul? Nu înseamnă odihnă de osteneli? Nu înseamnă împuținarea grijiilor? Nu este izbăvire de tristețe? Nu este adăugare de puteri? Și dacă nu ar fi fost noaptea și întunericul, cum ne-am fi bucurat de lumină? Nu s-ar fi pierdut și nu s-ar fi stricat acest viețuitor, omul? Deci așa cum celor fără de minte întunericul li se pare un lucru rău, însă nu este, ci ne ajută la venirea zilei și îi face mai potriviți pentru lucrare pe cei care se odihnesc în timpul nopții, la fel nici robia nu este rea, despre care Proorocul grăia și striga: „Aceasta care aduce pacea și provoacă relele!” Deci este mult mai folositoare celor care o folosesc așa cum se cuvine. Îi face înțelepți și îngăduitori, tăindu-le trufia. Într-adevăr, virtutea este nerobită și nimeni nu poate s-o înfrângă, nici robia, nici sclavia, nici sărăcia, nici boala, nici realitatea cea mai chinuitoare dintre toate, care este moartea. Și dau mărturie toți cei care le-au răbdât pe acestea toate și care în mijlocul lor s-au umplut mai mult de slavă. **Adică în ce chip l-a vătămat pe Iosif robia? (pentru că nimic nu mă împiedică să-l aduc pe acest bărbat în mijlocul atenției!). Cu ce l-a vătămat temnița? Cu**

ce l-au păgubit lanțurile? Cu ce l-a vătămat ocara? Cu ce l-a păgubit dușmănia? Cu ce l-a stricat viețuirea în țară străină? Cu ce l-a vătămat pe Iov pierderea vitelor și a turmelor de oi, moartea înainte de vreme și violentă a copiilor săi, rănirea trupului, rănile viermilor, durerea nesuferită, faptul că a locuit în gunoaie, cursa femeii lui, certurile prietenilor săi, jignirile robilor săi? Cu ce l-a vătămat pe săracul Lazăr faptul că ședea în fața curții și câinii îi lingeau rănile, cu ce l-a vătămat foamea neconținută și trufia bogatului și rănile și boala nesuferită și absența oamenilor care să-l ajute și înfumurarea ajutoarelor lui? Și cu ce l-au vătămat pe fericitul Apostol Pavel deseale întemnițări, prigonirile, moartea, scufundarea corăbiilor și celelalte încercări pe care nimeni nu le poate descrie prin cuvinte și nu le poate număra? După ce ne-am gândit la toate acestea, să evităm răutatea, să urmărim virtutea și să ne rugăm să nu cădem în ispită. Și dacă uneori cădem, să nu deznădăjduim, nici să ne mâniem, pentru că acestea sunt armele virtuții pentru cei care le folosesc așa cum se cuvine. Și am putea astfel să ne deosebim în toate, dacă suntem chibzuiți, și să ne desfătăm de bunătățile cele veșnice cu ajutorul Domnului nostru.

## A doua venire a Domnului nostru Iisus Hristos

**205.** Fraților, consimt că iadul este nesuferit și foarte nesuferit. Însă căderea din Împărăția cerurilor

este încă mai nesuferită. Pentru că, spune-mi, te rog, dacă un împărat sau fiul împăratului, întorcându-se biruitor din multe războaie, cu multe onoruri și având întreaga oștire cu el, intră într-o mare cetate cu trăsura împărătească, cu trofee, cu mulți soldați care poartă toți veșminte aurite, cu scutierii săi, care țin toți scuturi aurite, și toată cetatea este împodobită și toți cârmuitorii sunt împreună cu el și îl urmează toți oamenii, de asemenea și prizonierii, și cei de alt neam, și supușii, satrapii, consulii, tiranii, cârmuitorii, și dacă în continuare, în toată acea strălucire, îi primește și îi salută pe cetățenii pe care-i întâlnește și se apropie și le dă mâna și le îngăduie orice îndrăzneală sau și vorbește cu toți, ca și cum ar fi prietenii lui, și le spune că a făcut acea călătorie de dragul lor și pe unii dintre cetățeni îi duce în palatele sale, iar pe cei rămași îi îndepărtează, spune-mi cu ce pedeapsă echivalează aceasta, deși aceștia nu sunt pedepsiți? Deci dacă este atât de amar să cadă cineva din slava aceasta în fața omului, cu atât mai dureros va fi aceasta în fața lui Dumnezeu, **când toate Puterile cerești se găsesc împreună cu Împăratul, când demonii sunt prizonieri și își pleacă fețele la pământ și diavolul însuși este dus legat ca orice putere potrivnică, când toate Puterile cerurilor se găsesc acolo, când Împăratul vine pe nori!** Credeți-mă că din pricina acestei dureri mari care stăpânește sufletul meu, legat de aceasta, nici nu pot să-mi închei omilia! Să ne închipuim de câtă slavă ne lipsim, de vreme ce este cu puțință să nu fim lipsiți de ea! Pentru că înfricoșător este lucrul

acesta, adică în timp ce putem să nu pătimim, noi să pătimim acestea. Așadar, când pe unii îi va primi și îi va conduce la Tatăl din ceruri, pe alții îi va lăsa și după ce îi vor lua în primire câțiva îngeri, îi vor trage fără voia lor în gheena focului, cu lacrimi în ochi și cu capul plecat, după ce mai înainte îi va arăta în fața întregii lumi! Cât de mare crezi că e durerea aceasta?

### **În rugăciunile noastre să cerem ceea ce este folositor pentru suflet**

**206.** Într-adevăr, există unii oameni care sunt flecari și spun lucruri prostești, care cer astfel de lucruri nesăbuite și altele asemănătoare de la Dumnezeu totul, însă despre bunurile adevărate nu scot niciun cuvânt. Și desigur că pe medic nu-l învață bolnavii cum să folosească ei, ci aceștia primesc doar cele pe care le oferă doctorul, chiar dacă metoda vindecării este anevoioasă. De asemenea, căpitanului corăbiei nu-i poruncesc călătorii cum să țină cârma și să îndrepte vasul, ci ei stau pe punte și au încredere în priceperea lui nu numai când sunt conduși de vânturi prielnice, ci și când se găsesc în primejdia cea din urmă. Și doar pe Dumnezeu, Care știe cel mai bine să ne dea ceea ce ne este de folos, nu-L rabdă cei fără de minte, plecându-și sufletul lor, ci Îi cer drept lucruri folositoare pe cele care sunt josnice, făcând precum bolnavul care-l roagă pe doctor să-i dea nu cele care-l scapă de boală, ci cele care-i hrănesc trupul, maica bolii. Și desigur că medicul nu ascultă rugămintea bolnavului, ci chiar

dacă vede că-i curg lacrimile și că se tânguie, urmează învățătura științei lui, nelăsându-se înduplecat de lacrimile lui. Și nesupunerea aceasta n-o numim neomenie, ci iubire de oameni. Pentru că atunci când îl ascultă pe bolnav și îi dă toate câte îi provoacă mulțumire, se poartă cu acesta precum vrăjmașii lui. Când stă însă împotriva bolnavului și se împotrivește poftei lui, se poartă cu milostivire și iubire de oameni. La fel și Dumnezeu, Tămăduitorul sufletelor noastre, nu vrea să dea celor ce cer toate câte le vor aduce vătămarea. Desigur că nici părinții iubitori nu primesc să dea săbii sau cărbuni aprinși copiilor mici care le cer de la ei, pentru că știu bine că un astfel de dar este vătămător pentru copii.

### **Din pricina păcatelor apar tristeți, războaie, boli și pătimiri**

**207.** Pricina tuturor relelor sunt păcatele. Din cauza păcatelor apar tristețile, tulburările, din cauza păcatelor se ivesc războaiele, bolile și toate acele pătimiri greu de vindecat care vin peste noi. Deci așa cum medicii buni nu cercetează suferințele care apar, ci caută să afle cauza ce provoacă suferințele, la fel și Mântuitorul, voind să arate că pricina tuturor relelor ce se întâmplă oamenilor este păcatul, spune celui cu trupul slăbănog: „Iată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuiești, ca să nu-ți fie ceva mai rău” (Ioan 5, 14). Deci păcatul a fost pricina bolii

de mai-nainte, el a fost cauza vătămării, păcatul a fost pricina tristeții, el se face pricina întregii suferințe. Tristețea a fost dată din pricina păcatului, iar prin tristețe se șterge păcatul. Te rog, adună-ți toată atenția: Dumnezeu, amenințând-o pe Eva și adăugând pedeapsa din pricina călcării poruncii, a grăit către femeie: „În dureri vei naște fii” (Facere 3, 16) și a arătat că durerea este rodul păcatului. Dar cât de mărinimos este Dumnezeu! Ceea ce i-a dat ca pedeapsă a preschimbat în mântuire. Păcatul a născut durerea, durerea a șters păcatul. Și întocmai cum viermele care se naște din lemn, mănâncă lemnul, la fel și tristețea care a născut păcatul, a șters păcatul prin pocăință. De aceea și Sfântul Apostol Pavel spune: „Căci întristarea cea după Dumnezeu aduce pocăință spre mântuire, fără părere de rău; iar întristarea lumii aduce moarte” (II Corinteni 7, 10). Tristețea este bună pentru cei care se pocăiesc sincer, cei care păcătuiesc au nevoie de tânguire pentru că au păcătit, căci se spune: „**Fericțiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia**” (Matei 5, 4). **Plângi pentru păcat, ca să nu te tânguiești pentru pedeapsă, împacă-te cu Judecătorul înainte să mergi la judecată.**

## Baia nașterii din nou

**208.** Dacă baia aceasta iartă toate păcatele noastre, din ce pricină, zici tu, nu este numită „baia iertării păcatelor”, nici „baia curățirii”, ci „baia nașterii din nou”? Pentru că nu iartă doar păcatele noastre, nici



nu ne curăță doar greșelele, **ci face aceasta ca și cum ne-am născut din cer.** Și într-adevăr, puterea care ne creează și ne zidește este cerească, plăsmuindu-ne nu din pământ, ci dintr-un alt element, din firea apelor. **Pentru că nu doar spală vasul din nou, ci îl topește și îl remodelează în întregime.** Vasele curățite, chiar dacă sunt spălate cu mare atenție, poartă urmele și ră-mășițele întinării, în timp ce acelea care sunt aruncate în cuptor și se topesc prin foc, alungă orice murdărie și slobozesc aceeași strălucire cu cele noi, care au ieșit din cuptor. Dacă cineva ia o statuie de aur care din pricina timpului, a fumului, a prafului și a ruginii s-a umplut de necurăție și o aruncă în cuptor, o scoate mai curată și mai strălucitoare. La fel și firea noastră, pierzându-și frumusețea pe care a primit-o dintru început de la Dumnezeu, fiind întunecată de zgura păcatului și afumată de ceața greșelelor noastre, a fost luată de Acesta și aruncată de la început în cuptorul unde, în locul focului, a pus apele și harul Duhului Sfânt și în felul acesta ne-a creat iarăși și ne-a înnoit. Și ne scoate de acolo în continuare cu mare strălucire și deopotrivă în lumină cu razele soarelui, stricându-l astfel pe omul cel vechi și plăsmuind altul nou, și mai strălucitor decât înainte.

**Dumnezeu ne-a dat ochi îndoiți,  
ai trupului și ai credinței**

**209.** Vrei să afli numele Miresei? Se numește credință și este sfântă, pentru că spune Scriptura:

„Pavel, apostol al lui Iisus Hristos (...) sfinților care sunt în Efes și credincioșilor întru Hristos Iisus” (Efeseni 1, 1). Deci auzind numele Miresei, mi-am amintit de vechea mea datorie. Într-adevăr, am făgăduit să vă spun de ce ne numim credincioși. **Așadar, din ce motiv ne numim credincioși? Nouă, credincioșilor, ne-au fost încredințate lucruri pe care ochii trupului nostru nu pot să le vadă. Atât sunt de mari și de înfricoșătoare, întrecând firea noastră!** Pentru că nici gândul nu poate să le afle pe acestea, nici cuvântul omenesc să le tâlcuiască, ci doar învățătura credinței le cunoaște bine. De aceea, Dumnezeu ne-a dat ochi îndoiți, ochii trupului și ochii credinței. Când pătrunzi în Taina Sfântă a Botezului, ochii trupului privesc apa, în timp ce ochii credinței Îl privesc pe Sfântul Duh. Și ochii trupești privesc trupul botezându-se, în timp ce ochii credinței îl văd pe omul cel vechi îngropându-se. Ochii trupului privesc trupul care se spală, în timp ce ochii credinței privesc sufletul care se curățește. Ochii trupului privesc trupul care se ridică din ape, în timp ce ochii credinței îl privesc pe omul cel nou plin de toată strălucirea, înălțându-se prin această curățire sfântă. Și aceia îl privesc pe preot punându-și mâna dreaptă deasupra capului și atingându-l pe acesta, iar aceștia Îl privesc pe Marele Arhiereu întinzându-și dreapta Sa nevăzută și atingându-i capul. Pentru că atunci nu este om cel care botează, ci Însuși Fiul lui Dumnezeu Cel Unul-Născut. Și preotul, botezând, nu spune: „Eu te botez”, ci: **„Se botează robul lui Dumnezeu(N) în numele Tatălui și al Fiului și al**

Sfântului Duh", ca să se arate că nu preotul este cel care botează, ci Tatăl și Fiul și Sfântul Duh, al Căror Nume Îl cheamă.

**Și dacă păzim, și dacă încalcăm jurământul,  
tot vom fi osândiți**

**210.** Iubitule, jurământul este lucru înfricoșător și vătămător, medicament ieftin, otravă înfricoșătoare, rană ascunsă, tăietură nevăzută, arteră înfundată, care conduce otrava în suflet. Jurământul este săgeata satanică, sulită înroșită în foc, sabie cu două tăișuri, fier ascuțit, păcat neiertat, fărădelege, greșeală care nu are răspuns de apărare, prăpastie adâncă, răpă abruptă, cursă puternică, plasă întinsă, legătură care nu poate fi dezlegată, laț fără scăpare. Oare sunt de ajuns acestea ca să credeți că jurământul este lucrul cel mai înfricoșător și mai cutremurător dintre toate păcatele? Credeți-mă, vă rog! Dacă însă cineva nu crede, vă arăt acum și mărturia. Adică atunci când nu călcăm celelalte porunci, scăpăm de pedeapsă, în timp ce fie ținând, fie încalcând jurământul, suntem osândiți. Poate n-ați înțeles ceea ce v-am spus și trebuie să vă spun mai clar. **De multe ori, cineva a jurat să facă o fărădelege și a căzut într-un laț fără ieșire. Căci trebuie fie să țină jurământul și să facă fărădelegea, fie să nu țină jurământul și să cadă în păcatul sperjurului. Și astfel, îl paște din amândouă părțile prăpastie adâncă și din amândouă părțile moartea este de neocolit, fie că ține porunca, fie că nu o ține. Oare există**

ceva mai mârșav decât acest păcat, și când jurământul este ținut, și când nu este ținut?

### **Nimeni nu poate să-l veteme pe cel care nu se nedreptățește pe sine**

**211.** Așa cum pânzele de păianjen se strică de la sine fără ca nimeni să le veteme, în timp ce diamantul, chiar și când este lovit, rămâne nesfărâmat, la fel și cei care nu se nedreptățesc pe ei înșiși, chiar dacă sunt atacați de mii de oameni, devin mai puternici. Cei care se trădează pe ei înșiși, chiar dacă nu sunt necăjiți de cineva, cad singuri, se risipesc și se pierd. Asemenea s-a pierdut și Iuda, nu numai când nu-l chinuia nicio ispită, ci și când se bucura de multă bunătate. Vrei să-ți arăt că acest lucru este valabil și pentru popoare întregi? De câtă purtare de grijă nu s-a bucurat poporul evreu? N-a fost folosită întreaga zidire văzută spre a-i sluji pe iudei? Pentru că și fără să meargă în piață primeau ceea ce aveau nevoie, și fără să dea bani. Nici fântâni nu săpau, nici plugul nu-l țineau, nici pământul nu-l săpau, nici semințe nu aruncau, nu aveau nevoie nici de ploi, nici de vânturi, nici de anotimpurile anului, nici de razele soarelui, nici de mersul lunii, nici de văzduhul firii, de nimic din toate acestea. Nu secerau, nici nu adunau rodul, nici n-aveau nevoie de vânt, ca să separe grâul de paie, nici nu mergeau la moară, nici nu construiau cuptor, nu aduceau în casă lemne și

foc, n-aveau nevoie de meșteșugul facerii de pâine, nici nu mânuiau târnăcopul, nici nu ascuteau sece-  
ra, nu aveau nevoie nici de altă artă, grăiesc despre  
arta țeserii, a zidirii de case și facerii de încălțări,  
ci toate se împlineau pentru ei prin Cuvântul lui  
Dumnezeu. Și aveau masa întinsă fără sudori și os-  
teneli. Astfel era mana proaspătă și fragedă pe care o  
primeau fără nicio greutate, fără chin și fără ostenea-  
lă. Și veșmintele, și încălțările, și înseși trupurile lor  
uitaseră de neputința lor, pentru că în toată această  
perioadă îndelungată, nici veșmintele, nici încălță-  
rile nu s-au stricat, nici picioarele nu s-au împietrit  
din pricina atâtor călătorii. Nu-și mai aduceau amin-  
te nici de doctor, nici de medicamente, nici de alte  
îngrijiri vindecătoare. Într-atât lipsea dintre ei ori-  
ce boală. „Și i-a scos pe ei cu argint și cu aur și nu  
era în semințiile lor bolnav” (Psalmul 104, 36). Deci  
când au lăsat lumea aceasta și s-au mutat în cealaltă  
lume mai bună, așa mâncau, așa beau și nici razele  
soarelui, când era arșiță, nu le ardea capetele, pen-  
tru că un nor împiedica arșița, un nor care se mișca  
deasupra lor și se făcea acoperiș mișcător pentru toa-  
tă acea mulțime. Dar nici în timpul nopții nu aveau  
nevoie de făclie care să le lumineze în întuneric, căci  
aveau drept izvor nestins de lumină stâlpul luminos  
de foc, care le acoperea două nevoi: îi și ilumina, le  
și arăta calea. Căci stâlpul nu era doar luminos, ci și  
îndruma în pustiu mai bine decât orice călăuză acea  
mulțime nenumărată. Și au mers nu numai pe uscat,  
ci și pe mare, ca și cum ar fi fost pe uscat, disprețuind

legile firii. Au străbătut acel larg sălbatic al mării ca și cum ar fi pășit pe piatră tare și pe pământ sigur. Și în vreme ce elementul acela, apa, care i-a ținut pe ei neudați, era ca pământul împietrit și precum câmpiile netede și sălbatice, însă când i-a primit pe vrăjmașii lor, a lucrat precum marea și în timp ce iudeilor li s-a făcut car, potrivnicilor li s-a făcut mormânt. I-a aruncat cu ușurință, i-a înecat cu mare sălbăcie. Revărsarea nestăvilită a apelor a arătat ordinea și ascultarea oamenilor raționali și foarte înțelepți, încât marea s-a făcut pe de o parte ocrotitor, pe de altă parte călău și în aceeași zi le-a arătat împreună pe toate cele contrare. Și ce să mai spunem despre pietrele care au izvorât puhoai de ape? Și ce să mai grăim despre norii de păsări, care cu mulțimea lor au acoperit întregul pământ? Și ce să spunem despre minunile care s-au întâmplat în Egipt? Și ce să spunem despre lucrurile uimitoare întâmplate în pustiu? Și ce să mărturisim despre trofee și biruințele care s-au dobândit fără vărsare de sânge? Pentru că evreii i-au biruit pe vrăjmașii lor ca și cum ar fi dansat, și nu ca și cum s-ar fi războit. Și pe stăpânitori i-au biruit fără arme, pe cei care s-au luptat împotriva lor după plecarea lor din Egipt i-au biruit cu trâmbițe și cântări. Și era mai mult dans decât război cele întâmplate, mai mult inițiere în taină decât lupte. Pentru că toate aceste lucruri atât de mari s-au întâmplat nu doar ca evreii să primească cele de care aveau nevoie, ci și ca să păstreze cu mai mare scumpătate învățătura cunoștinței de Dumnezeu, pe care Moise le-a dat-o lor.

Și din tot locul se auzeau glasuri care-L mărturiseau pe Dumnezeu. Căci și marea a strigat, preschimbată când în uscat, când făcându-se din nou mare. Și apele Nilului au slobozit același glas, preschimbându-se în sânge. Și broaștele, și acel roi al lăcustelor, și întorsătura lucrurilor, și moartea, grăiau acestea întregului popor. Și minunile din pustiu: mana, stâlpul de foc, norul, prepelițele și toate celelalte care s-au întâmplat, iudeii le păstrau în fiecare zi în amintirea lor, le purtau în cugetul lor ca pe o carte cu litere neșterse. Însă după atâta purtare de grijă a lui Dumnezeu față de ei, după acele binefaceri negrăite, după mulțimea minunilor, după ocrotirea neînchipuită, după învățătura necurmată, după biruințele strălucitoare, după trofeelee uimitoare, s-au închinat vițelului de aur și au slujit capului de bou și au vrut să-i socotească dumnezei, deși aveau proaspăt în amintirea lor binefacerile Domnului din Egipt.

## Vremea în care se va arăta Înfricoșătoarea Judecată

212. Tu înfrumusețezi obiectul fără suflare, așa, la întâmplare și fără niciun rost! Pentru că este piatră lipsită de simțire, chiar dacă îl înfășori cu mii de talanți de aur, în timp ce pe săracul care simte și se topește de foame nu-l faci să se bucure nici de hrana cea de toate zilele! Deci când se va arăta Înfricoșătoarea Judecată și râurile de foc și ni se va cere răspuns pentru cele ce am făcut, ce vei spune despre o

astfel de prostie, despre o astfel de nerozie, despre inima împietrită și despre neomenie? Care este pretextul care te mulțumește? Pentru că în toate celelalte există un scop și o rațiune a lucrurilor. Dacă îi ceri socoteală, agricultorul îți va spune din ce pricină a înjugat boii, a făcut șanțuri și a tras cu plugul, neguțătorul îți va dovedi de ce a trimis corabia pe mare, de ce a plătit lucrători și a cheltuit bani, și zidarul, și cizmarul, și arămarul, și brutarul, și oricine dintre cei care se ocupă cu un meșteșug, îți vor spune motivul și pricina lucrului pe care-l fac. Deci tu, care cheltuiești bani ca să-ți faci pat de argint, care îți înhami calul cu frâie de aur, care aurești piatra, care faci la fel și cu pieile, dacă ți se va cere socoteală și răspuns, ce pricină vei pune înaintea? În ce mod? Vei spune că în patul de argint somnul este mai dulce? Firește că nu vei avea ce mărturie să dai, dar dacă trebuie să spui ceva care să uimească, aceea va fi că somnul este mai dezgustător. Doar grija și agonia sunt mai mari. Oare așa se face clădirea mai statornică, atunci când este îmbrăcată cu aur? Nu, nici aceasta!

### **Pronia lui Dumnezeu**

**213.** „Împărăția Ta este împărăția tuturor veacurilor” (Psalmul 144, 13). Deci așa cum tronul este simbolul împărăției, la fel și toiagul este simbolul și al împărăției, și al puterii judecătorești. De aceea și spune: „Toiagul Împărăției Tale va fi toiagul dreptății”. Să asculte nebunii și nesăbuiții și cei mai răi



decât aceștia. Și cine sunt ei? Cei care judecă pronia lui Dumnezeu și zic: de ce un lucru sau altul s-a întâmplat așa? Deci cum nu este lipsit de rațiune cel care, șezând în preajma tâmplarului și văzându-l că sparge lemnele și le taie cu fierăstrăul, nu caută motivul, nici responsabilitățile, și văzându-l pe medic că taie și arde trupul, că-l izolează pe bolnav în dormitor și-l chinuiește cu foamea, nu se preocupă de câte se întâmplă, nici de cei aflați acolo, nici de bolnavi, și văzându-l pe cârmaci că întinde funia, că coboară pânzele și iarăși le înalță și scufundă laturile corăbiei în apă, nu se arată curios și nu se bagă în treburile acestor lucrători, ci tace și stă liniștit, deși cu siguranță că și aceștia fac greșeli în meseria lor, însă este preocupat să afle și să cerceteze cu de-amănuntul înțelepciunea negrăită, iubirea de oameni, grija nemărginită a lui Dumnezeu? Și trăsăturile acestea nu sunt ale nebuniei?

**Spune-mi, ce osteneală ți se cere ca să-l ierți pe cel care te-a întristat?**

**214.** Cine dintre voi n-a arătat lenevie la rugăciune? Cine nu a deznădăjduit? Cine n-a arătat slavă deșartă? Cine nu l-a vorbit de rău pe fratele lui și n-a avut poftă vicleană? Cine n-a aruncat priviri desfrânate, nu și-a amintit cu patimă de vrăjmașul său și n-a făcut să i se umfle în piept inima lui? Deci dacă acum, când ne găsim adunați în biserică într-o perioadă mică de timp, ne-am făcut vinovați de atâtea greșeli, ce se

va întâmpla când vom ieși de aici? Dacă înlăuntrul țărmlui nostru au lovit atâtea valuri, însă când vom intra în largul apelor suferințelor, mă refer la viață, la grijile publice și la cele familiale, vom putea oare să ne recunoaștem pe noi înșine? Dar pentru izbăvirea de atât de multe și mari păcate, Dumnezeu ne-a dat o cale scurtă și ușoară, care nu aduce nicio osteneală. Ce osteneală ți se cere ca să-l ierți pe cel care te-a întristat? Nu este nevoie să treci largul mării, nici să faci o călătorie îndelungată, nici să străbați culmile munților, să cheltuiești bani sau să-ți chinuiești trupul. Este de ajuns să vrei, și toate păcatele sunt șterse. Dacă însă nu numai că nu-l ierți, ci te și rogi lui Dumnezeu împotriva vrăjmașului tău, ce nădejde de mântuire ai? Când la ceasul în care încerci să-L îndupleci și să-L rogi, tu Îl superi? Deși atunci înfățișezi privirea rugătorului, tu scoți un glas de fiară. Și cum nu vei întoarce împotriva ta săgețile celui rău? Deci dacă atunci când este necesară mila, nici nu lași mânia, ci mai mult o ții, deși știi că ridici sabia asupra ta, cum vei reuși să devii iubitor de oameni și să alungi otrava acestei răutăți?

### **Calea ce duce spre viață este plină de greutate**

**A.**

**215.** Nu-i vedeți pe temniceri că de multe ori, când s-au lăsat pradă somnului pentru puțină vreme, nu s-au folosit deloc de multa lor atenție? Pentru că în

acea mică perioadă de timp s-a distrus totul, de vreme ce le-au dat hoților mare prilej să fure. Căci așa cum noi nu-i privim pe hoți în felul în care ne pândesc ei, la fel și diavolul, mai mult decât toți, ia seama la noi și stă la pândă și scrâșnește din dinți. Deci să nu ne lăsăm pradă somnului, să nu spunem despre unul sau altul că nu sunt în stare de așa ceva, pentru că de multe ori ne-au furat cei de la care nu ne așteptam. Așa se întâmplă și cu răutatea. De unde nu ne așteptăm, de acolo ne vine pieirea. Să ne îngrijim cu atenție de toate, să nu ne îmbătăm și nu vom adormi, să nu viețuim în dezmierdări și nu ne va răpi somnul. Să nu poftim peste măsură cele dinafară și vom fi cu luare-aminte. Să fim atenți în tot locul și precum atunci când mergem pe frânghia întinsă, nu este cu putință să fim nepăsători câtuși de puțin, pentru că puținul acela provoacă un mare rău și odată alunecând cineva, cade degrabă și moare, la fel nici aici nu putem fi nepăsători. Mergem pe calea cea strâmtă, care este înconjurată de amândouă părțile de prăpastii și pe care nu putem să ținem picioarele unul lângă altul. Vezi cât de mare atenție trebuie să avem? Nu privești la cei care merg pe astfel de căi cum nu-și stăpânesc doar picioarele, ci și ochii? Căci dacă el se hotărăște să privească în cealaltă parte a prăpastiei, chiar dacă piciorul lui stă pe piatră, din pricina adâncimii prăpastiei, ochiul suferă o tulburare și tot corpul a fost aruncat în prăpastie. Prin urmare, toată ființa ta trebuie să ia seama la mers. De aceea și Sfânta Scriptură spune: „Nu te abate nici la dreapta, nici la stânga” (Pilde 4, 27).

## B.

**216.** Abisul răutății este mare, multe sunt prăpăstiile. Adânc este întunericul de acolo, de jos. Să luăm aminte la calea cea strâmtă, să pășim cu frică și cu cutremur! Nimeni, când merge pe această cale strâmtă, nu cade pradă râsului, nici nu se grăbește spre beție, ci pășește pe acest drum cu atenție și ajunare. Nimeni, când pășește pe o astfel de cale, nu poartă cu el ceva de prisos, pentru că doar atunci când este încins ușor poate străbate calea cea strâmtă. Nimeni nu leagă picioarele lui, ci le lasă ușoare. Noi, legându-ne, din nefericire, cu nenumărate griji și purtând cu noi nenumăratele poveri ale vieții acesteia, răsând și predându-ne patimilor, cum ne așteptăm să mergem pe calea cea dreaptă? N-am spus că este doar strâmtă, ci și minunată. **„Ce cale strâmtă!”** Adică **peste măsură de strâmtă.** Și pentru aceasta suntem de vină și noi prin cele pe care le admirăm mult. Și **„îngustă este calea care duce la viață”,** ne spune Hristos (Matei 7, 14). Și bine a zis Hristos despre cale că este îngustă. Căci de vreme ce suntem datori să dăm socoteală pentru faptele, gândurile, cuvintele noastre și pentru toate, este într-adevăr îngustă. Noi însă o facem mai îngustă, întinzându-ne și lărgindu-ne și lungind picioarele noastre. Desigur, calea cea strâmtă este grea pentru fiecare, însă mai mult pentru cel gras, pentru că cel care se subțiază pe sine nu va simți strâmtorarea locului. Deci cel care a trecut prin strâmtorări nu va deznădăjdui în suferințe. **Așadar, prin comoditate, să nu se aștepte cineva să vadă cerul,**

**pentru că este cu neputință.** Prin dezmierdări, să nu nădăjduiască cineva să meargă pe calea cea strâmtă, pentru că acest lucru nu este posibil. Nimeni să nu aibă nădejdi de la viață când merge pe calea cea largă. **Așadar, când vezi pe cineva că se bucură de mese bogate, de băi și de alte plăceri, să nu te nefericești pe tine că nu iei parte la acestea, ci tânguie-l pe acela, pentru că merge pe calea pierzării.** Este posibil ca mulți dintre ei să rădă de cele spuse de noi. Eu însă pe aceștia îi plâng și îi tângui mai vârtos pentru că nu știu de care lucruri trebuie să rădă. Căci râd de cele pentru care trebuie, în cele din urmă, să se tânguie. Deci pe toate le confundă și le răstoarnă și creează dezordine. Pentru acestea îi tângui eu!

### **Cuvântul este mai tăios decât sabia**

**217.** Mă adresez celor care nu sunt de față ca și cum ar fi de față, tulburat de mare tristețe, pentru că nici de frica pentru cele viitoare, nici prin experiența celor de aici nu devin mai buni. **Ci răpitori și lacomi, precum viermii în gunoaie, sunt închiși și îngropați adânc în aceste multe griji și nici măcar o dată pe săptămână nu se îngrijesc să vină aici în Biserică și să cunoască cel puțin acest lucru, adică starea în care se află.** Pentru că așa cum cei care sunt stăpâniți de nebunie nu pot să-și dea seama ei înșiși în ce stare se găsesc, ci au nevoie de medici ca să-i scape de nebunie, la fel și cei care sunt stăpâniți de turbarea

înfricoșătoare pentru bani au nevoie de alți învățători, ca să afle cel puțin că au turbare. De aceea le cer și îi rog și îi implor în mod special să vină să ne întâlnim și să primească medicamentele prin cuvânt. Nu am sabie ascuțită, dar am cuvânt mai ascuțit decât sabia. Nu am foc, nici medicament chinuitor, ci am cuvinte mai fierbinți decât focul, care aduc vindecarea fără durere.

### **Cel Care ne întărește pe noi este Dumnezeu**

**218.** „Cele ce ochiul n-a văzut, și urechea n-a auzit, și la inima omului nu s-au suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El” (I Corinteni 2, 9). Îmi dai, zici, bunurile pe care nu le știu? Da, Eu îți dau arvuna, iubește-Mă aici pe pământ! De ce nu-mi dai aici zestrea? Ți-o dau când vei veni la Tatăl Meu, în curțile împărătești. Eu, Hristos, am venit la tine, oare tu ai venit la Mine? Am venit nu ca să rămâi aici, ci ca să te iau și ca să te înalț. Să nu-Mi ceri aici zestrea, căci le vei primi pe toate prin credință, prin nădejde. Și nu-mi dai nimic aici, zice. Primește arvuna, ca să Mă crezi pe viitor! Primește darurile înainte de nuntă! Primește darurile logodnei! De aceea și Sfântul Apostol Pavel spune: „Căci vă râvnesc pe voi cu râvna lui Dumnezeu, pentru că v-am logodit unui singur bărbat, ca să vă înfățișez lui Hristos fecioară neprihănită” (II Corinteni 11, 2). Dumnezeu ne-a dat ca unei logodnice bunurile de aici. Arvuna și logodna

sunt bunurile de aici, zestrea toată rămâne acolo. Căci Eu îți zic: aici îmbătrânești, acolo nu îmbătrânești, aici mori, acolo nu mori. Aici te întristezi, acolo nu te întristezi, aici sunt sărăcia și boala și cursele, acolo nimic din toate acestea. Aici este întuneric și lumină, acolo doar lumină. Aici cursă, acolo libertate. Aici boală, acolo sănătate. Aici viață care se sfârșește, acolo viață fără sfârșit, aici păcatul, acolo dreptatea, iar greșeala în niciun loc, aici invidia, acolo nimic asemănător. Dă-mi, spune, aceste lucruri! Așteaptă, ca să se mântuiască și semenii tăi. Așteaptă! „Cel Care ne întărește pe noi este Dumnezeu, Care ne-a dat arvuna”. Ce arvună? Duhul cel Sfânt, darul Duhului.

### **Cele pe care ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit și la mintea omului nu s-au suit**

**219.** Sfântul Apostol Pavel spune: „Iar Cel Ce ne întărește pe noi împreună cu voi, în Hristos, și ne-a uns pe noi este Dumnezeu” (II Corinteni 1, 21). Voi toți știți că arvuna este o mică parte a întregului. Ascultă în ce chip. **Cineva merge să cumpere o casă de mare preț și spune: dă-mi arvună, ca să am încredere. Cineva se duce să-și ia femeie, face înțelegerea despre zestre și lucruri și spune: dă-mi arvună! Ia seama, și la târgul de sclavi este arvună, și în toate schimburile care se fac există arvună.** Deoarece Hristos a făcut o înțelegere cu noi - pentru că urma să mă ia de mireasă -, îmi scrie și zestrea, nu în bani, ci cu sânge. Îmi lasă în scris această dotă ca răsplată

a bunurilor „pe care ochiul nu le-a văzut și urechea nu le-a auzit și la mintea omului nu s-au suit” (I Corinteni 2, 9). **Deci a trecut în zestre nemurirea, cântarea împreună cu îngerii, izbăvirea de moarte, eliberarea de păcat, moștenirea Împărăției cerești - mare este bogăția -, dreptatea, sfințenia, izbăvirea de bunurile de aici, aflarea bunurilor viitoare. Zestrea a fost mare pentru mine. Ia aminte bine, privește ce faci. A venit să ia desfrânata - mă refer la firea noastră; și spun așa pentru că era necurată -, ca să afli marea iubire a Mirelui. A venit, m-a luat, îmi scrie dota. Zice: îți dau bogăția mea. Cum? **Ai pierdut, zice, Raiul? Primește-l! Ai pierdut, zice, frumusețea ta? Primește-o, ia-le pe toate acestea!** Dar zestrea mea nu mi s-a dat aici pe pământ. Ia seama, ea este făgăduiță de aici și trecută în scris. Mi-a scris în dotă despre Învierea trupurilor, despre nestricăciune, iar acestea sunt două lucruri diferite, pentru că nestricăciunea nu urmează neapărat învierii de pe pământ, căci mulți au înviat, dar au murit din nou, precum Lazăr și trupurile sfinților. Hristos însă nu este așa, ci ne-a scris în dotă Învierea, nemurirea, intrarea în ceata îngerilor, întâlnirea cu Fiul lui Dumnezeu pe norii cerului și „așa pururea vom fi cu Domnul” (I Tesaloniceni 4, 17).**



## Înțelepciunea zidirii, a sprâncenelor și a genelor noastre

**220.** Și de ce, spune-mi, vorbesc despre pupila ochiului și despre puterea lui de a vedea? Dacă cercetezi, pleoapele sunt socotite mai prejos decât toate mădularele, dar și în acestea vei vedea marea înțelepciune a Creatorului. Pentru că așa cum spicele de grâu au boabele învelite în coji subțiri de pai drept scuturi, care împiedică păsările și nu le îngăduie să stea deasupra rodului și să spargă paiul, la fel și ochii pun înaintea firele de păr ale genelor și îndepărtează din ochi praful, diferitele necurății și toate câte vin din afară, nelăsându-le să necăjească pleoapele. Și în sprâncene poți să vezi altă înțelepciune, nu mai mică decât cea la care ne-am referit. Căci cine nu se miră de locul lor? Pentru că nici nu ies în afară mai mult decât trebuie, încât să aducă întuneric în ochi, nici nu sunt bagate înăuntru mai mult decât se cuvine, ci ca partea cea din afară a acoperișului casei, astfel au ieșit în afara ochilor, primind sudoarea ce coboară de pe frunte și nelăsând-o să provoace vreo supărare ochilor. De aceea sprâncenele sunt alcătuite din fire dese de păr, încât prin desime să țină picături-  
le ce vin de sus și să acopere cu mare folos ochii și să ofere multă frumusețe chipurilor. Și nu admirăm doar aceasta, ci și altceva de mai mică însemnătate. De aceea, spune-mi, din ce pricină firele de păr de pe cap cresc și se taie, iar părul sprâncenelor nu crește? Pentru că aceasta nu s-a făcut la întâmplare și fără

motiv, ci pentru că firele s-ar fi îndreptat în jos, iar când ar fi crescut, ar fi împiedicat ochii.

## **Avem comoara aceasta în vase de lut**

**221.** Fericitul Iov spune: „M-ai făcut din pământ” (Iov 10, 9). Și fericitul Apostol Pavel grăiește: „Și avem comoara aceasta în vase de lut, ca să se învedereze că puterea covârșitoare este a lui Dumnezeu, și nu de la noi” (II Corinteni 4, 7). Deci vezi bine puterea lutului! Pentru că nu se arde cu foc, ci cu Duhul Sfânt. Și cum se învârtosează lutul? „De la iudei, de cinci ori am luat patruzeci de lovituri de bici fără una. De trei ori am fost bătut cu vergi; o dată am fost bătut cu pietre; de trei ori s-a sfărâmat corabia cu mine; o noapte și o zi am petrecut în largul mării” (II Corinteni 11, 24-25). A rămas în mare și vasul nu s-a sfărâmat. A naufragiat și comoara nu s-a pierdut. Corabia s-a scufundat, dar încărcătura a plutit. „Avem comoară”. Ce fel de comoară? Darul Sfântului Duh, dreptatea, sfințenia, izbăvirea. Și cum lucrează? Spune-mi! „Enea, în numele lui Iisus Hristos, scoală-te și umblă” (Fapte 3, 6). „Te vindecă Iisus Hristos.” „Duh viclean, ție îți spun, pleacă din acesta!” Ai văzut comoară mai strălucitoare decât comorile împărătești? Pune deasupra morților nenumărate cununi împărătești și nu învie nimeni, însă un cuvânt ieșit din gura Apostolului Pavel a readus acum firea înviată și a așezat-o în vechea ei rânduială. „Având însă comoara aceasta!” Vai! Vai! Comoară

care nu numai că nu este păzită, dar care și păzește casa în care a fost așezată. Ai înțeles ce-am spus? Hristos a așezat comoara nu în vas de piatră, ci în vas de tină. Dacă comoara este mare, de ce vasul este subțire? Dar tocmai pentru aceasta este vasul fragil, deoarece comoara este mare, deoarece nu comoara este păzită de vas, ci ea păzește vasul.

### **Tribunalul înfricoșător al Judecății noastre**

**222.** Așa cum mama puilor de rândunică zboară în jurul mâinilor vânătorului și în acest fel își arată durerea ei când vine și află cuibul gol, căci puii ei sunt luați și nu poate să-i scape din mâinile celor care i-au prins, la fel și acele femei ai căror copii au fost răpiți și închiși înlăuntrul tribunalului ca într-o plasă și ca într-o cursă și nu puteau să se apropie și să-i elibereze. Deci venind lângă porțile cetății, se tânguiau încercând să ajungă la cei care-i prinseseră și arătându-și astfel marea lor tristețe. Deci acestea văzându-le, mi-a venit în minte acel tribunal înfricoșător al judecății și am zis în sinea mea: dacă acum, când oamenii sunt judecați, nici mama, nici fratele, nici tatăl și nimeni altul n-a putut să-i scape pe cei osândiți, deși nu sunt vinovați pentru toate câte s-au întâmplat, atunci însă cine ne va ajuta în față Tribunalului înfricoșător al lui Hristos, când vom fi judecați? Cine va îndrăzni să scoată glas, cine îi va scăpa pe aceia care vor fi duși la acele chinuri nesuferite?

## Femeia ta este însuși trupul tău, desfrânata este sabie cu două tăișuri

**223.** Precum vânătorii care își întind cursele și încearcă să prindă animale sălbatice ca să le ucidă, la fel și desfrânatele, după ce își întind peste tot aripile fărădelegii, prin ochi, prin mișcări și cuvinte, și îi acoperă cu acestea pe ibovnicii lor și îi leagă, mai pe urmă nu-i lasă să se depărteze până când nu le beau sângele, iar după aceea vin și își bat joc de prostia lor și îi fac de râsul lumii. Pentru că amantul nici de compătimire nu este vrednic, ci de bătaie de joc și de râs, de vreme ce s-a arătat mai nesăbuit și decât femeia desfrânată. De aceea înțeleptul din nou ne îndeamnă și spune: „Bea apă din puțul tău și din pâraiașele ce curg din izvorul tău! Să nu se risipească izvoarele tale pe uliță, nici pâraiele tale prin piețe. Să fie numai pentru tine singur, iar nu pentru străinii care sunt cu tine! Binecuvântat să fie izvorul tău și să te mângâi cu femeia ta din tinerețe. Cerboaică prea-iubită și gazelă plină de farmec să-ți fie ea; dragostea de ea să te îmbete totdeauna și iubirea ei să te desfăteze” (Pilde 5, 15-19). Și spune acestea despre femeia care viețuiește după lege cu tine. **De ce, nefericitele, ai părăsit ajutorul tău și alergi spre desfrânata, ce îți întinde curse? De ce-ți întorci fața de la tovarășa ta de viață și slujești desfrânata care-ți distruge viața? Femeia ta este mădularul și trupul tău, desfrânata este sabie ascuțită cu două tăișuri.** De aceea, iubiții mei, fugiți de desfrânare, de relele pe care le

pricinuiește în viața de aici și de pedepsele pe care le aduce în viața viitoare. Probabil socotiți că m-am abătut de la subiectul nostru, însă acestea nu sunt în afara subiectului.

## **Luptele Sfântului Apostol Pavel în toate părțile lumii**

**224.** Așa cum este orice scânteie de foc, care nu s-a stins după ce a căzut în largul mării și au venit asupra ei multe valuri și au cufundat-o, ci din nou s-a arătat mai strălucitoare, la fel și Apostolul Pavel s-a înălțat mai strălucitor, biruind răutatea, deși uneori a fost îngropat de primejdii, iar alteori a fugit de ele. Deci aceasta este biruința strălucitoare, aceasta este biruința Bisericii, în acest fel este lovit diavolul atunci când noi suferim în încercări. Pentru că dacă noi pătimim strâmtorări, el este biruit și suferă mult. Aceasta s-a întâmplat și cu Sfântul Apostol Pavel și cu cât mai mult diavolul a adus primejdiile, cu atât mai mult a fost înfrânt. Pentru că diavolul nu a ticluit doar un fel de ispite, ci multe și felurite. Adică unii au fost cuprinși de osteneală, alții de strâmtorare, unii de frică, alții de durere, unii de grijă, alții de rușine, unii de toate împreună, și pe toate le-au biruit. **Și așa cum un soldat în război are întreaga lume împotriva lui și în timp ce este înconjurat de oștile vrăjmașilor, nu pățește nimic rău, la fel și Sfântul Apostol Pavel, singur între barbari, arătându-se în tot pământul și în toată marea, a rămas neînfrânt. Și așa cum scânteia,**

când cade peste trestie și iarbă uscată, preschimbă în firea ei cele arse, la fel și fericitul Pavel, venind ca un suvoi peste toate, a răsturnat piedicile. Și asemenea atletului care se luptă, care aleargă și împarte lovituri, sau asemenea soldatului înarmat, care se războiește pe zid, pedestru sau pe mare, la fel s-a purtat și Sfântul Pavel în orice luptă și a aprins focul și era de neatins pentru toți, cu un trup cuprinzând lumea, cu o limbă preschimbându-i pe toți. Nici multele trâmbițe ce au căzut cu năvală asupra zidurilor Ierihonului și le-au prăbușit nu au avut atâta putere cât glasul fericitului Pavel, care a sunat și a sfărâmat meterezele diavolești și i-a adus la el pe vrăjmașii credinței. Și a adunat mulțime de robi, i-a înarmat, i-a făcut propria sa armată și printr-înșii a biruit.

### **Cel care lucrează virtutea se găsește pe pământ vârtos**

**225.** Atât de mare lucru este virtutea, veșnic și de nebiruit, încât nu urmează neorânduinelilor vieții de aici. Ea zboară mai presus de cursele răutății și observă toate lucrurile omenești ca o iscoadă de undeva, din înălțime, și nu simte niciun lucru dintre cele trecătoare care provoacă tristețe celorlalți oameni. Și asemenea cuiva care se găsește pe o stâncă înaltă și râde de valuri atunci când vede că ele se ciocnesc de stâncă, risipindu-se degrabă în spume, la fel și cel care lucrează virtutea, aflându-se pe teren sigur, nu pătimește nimic neplăcut din tulburarea lucrurilor, ci se

găsește în pace, bucurându-se de liniștea gândurilor sale și înțelegând că lucrurile vieții de aici nu diferă deloc de apele râurilor care aleargă cu repeziciune și năvală. Pentru că așa cum vedem valurile mării, ba învolburându-se la mare înălțime, ba dispărând, în același fel îi vedem și pe cei care neglijează virtutea și lucrează răutatea, fiind când plini de trufie și cu o părere înaltă despre ei înșiși, impresionați de lucrurile vieții de aici, când umiliți și ajunși la sărăcia cea de pe urmă.

### **Viața în desfrâu îi face pe oameni mai răi decât porcii**

**226.** „Iată care au fost fărădelegile Sodomei, sora ta, și ale fiicelor ei: mândria, îmbuibarea și trândăvia; iar mâinile săracului și ale celui nevoiaș nu le-au sprijinit” (Iezechiel 16, 49). Aceasta a dus la pierzare mulțimea atâtor oameni și i-a predat gheenei. Pentru că ce rău nu pricinuiește viața în desfrâu? **Îi face pe oameni porci și mai răi decât porcii!** Pentru că porcul se tăvălește în bălegar și se hrănește cu mizerii, în timp ce omul șade și mănâncă la masa care este mai murdară decât cea a porcului, înțelegând prin aceasta iubirile în fărădelege și împreunările nefirești. Omul care desfrânează astfel nu se deosebește cu nimic de cel demonizat, pentru că în același chip săvârșește lucrurile rușinii și lucrează ca un ieșit din minți. Dacă pe cel demonizat îl miluim, pe cel desfrânat însă îl ocolim și îl urâm. Și de ce se întâmplă în

final toate acestea? Pentru că voința lui îl arată ca pe un nebun, iar gura și ochii și nasul și toate, în general, le prefăce în canal de scurgere a mizeriilor. **Dacă vrei să vezi și lumea lăuntrică a omului desfrânat, vei vedea că sufletul lui se află în mijlocul înghețului și al vremii celei rele, împietrit și pe moarte, neputând cu nimic să folosească corăbiei lui din pricina vremii cumplite care-l împresoară peste măsură.**

### **Cel care face fapte rele urăște lumina**

**227.** Așa cum nu este cu putință să te bucuri cum se cuvine de razele soarelui dacă nu deschizi bine ochii, la fel nu este cu putință să iei parte la această strălucire preabogată dacă nu deschizi bine ochiul sufletului și nu-l faci să privească cu agerime în tot locul. Când se întâmplă aceasta? Atunci când curățim sufletul de toate patimile. **Pentru că păcatul este întuneric, și nu orice fel, ci întuneric adânc.** Acest lucru este vădit din faptul că lucrează fără conștiință și fără atenție, pentru că „Oricine face rele urăște Lumina și nu vine la Lumină” (Ioan 3, 20) și „Cele ce se fac întru ascuns de ei, rușine este a le și grăi” (Efeseni 5, 12). **Deci așa cum în întuneric, nici pe prieten, nici pe vrăjmaș nu-l cunoaște cineva, ci ignoră toate firile lucrurilor, la fel se întâmplă și cu păcatul.** De altfel, cel care devine lacom nu-l distinge pe prieten de vrăjmaș, bârfitorul își vede prietenul cel mai bun ca pe un dușman, cel viclean se face vrăjmaș deopotrivă față de toți oamenii și, în general, oricine



săvârșește păcatul nu se deosebește deloc de cei care se îmbată și de cei nebuni, pentru că nu cunoaște firea lucrurilor. Și așa cum în timpul nopții, pe toate le vedem în același fel, și lemnul, și plumbul, și fierul, și argintul, și aurul, și pietrele prețioase, pentru că nu există lumină ca să le distingem, la fel și cel care are viață întinată nu cunoaște harisma înțelepciunii, nici frumusețea răbdării. Pentru că în întuneric, așa cum am spus mai înainte, nici pietrele prețioase nu-și arată frumusețea, și nu din pricina firii lor, ci din cauza ignoranței celor care le privesc.

### **Acolo unde calcă picioarele sfinților nu se va întâmpla niciun lucru neplăcut**

**228.** Așadar, și acum să-i avem pe sfinți lângă noi! **Și nu se va întâmpla să fie furtună sau, dacă se va întâmpla aceasta, va veni degrabă vremea frumoasă și senină și izbăvirea de primejdii.** Văduva aceea din Sarepta Sidonului îl avea ca prieten pe Sfântul Ilie, care a îndepărtat moartea copilului, iar ea l-a primit din nou pe fiul ei viu (III Regi 17, 17). Acolo unde calcă picioarele sfinților nu se poate întâmpla nimic trist sau, chiar dacă se întâmplă, este spre încercare și spre preamărirea lui Dumnezeu. **Obișnuiește-te ca astfel de picioare să calce podeaua casei tale, și demonul nu va îndrăzni să vină acolo. Și este firesc, ca în locul plin de bună-mireasmă să nu încapă putoarea.** La fel, unde există mir sfânt, el dăruiește desfătare celor care se găsesc acolo, umple sufletul de bucurie

**și îl înalță, iar diavolul se sufocă.** Și unde există spini, acolo există și fiare, iar unde există iubire de străini, nu apar spinii. Pentru că după ce își face apariția milostenia, ea distruge spinii cu mai mare ușurință decât orice seceră, cu mai mare năvală decât focul. Să nu te înfricoșezi, să nu te temi de urmele sfinților, așa cum vulpile se tem de urmele leilor, pentru că Sfânta Scriptură spune: „Cel nelegiuit fuge fără ca nimeni să-l urmărească, iar dreptul stă ca un pui de leu fără grijă” (Pilde 28, 1). **Să-i conducem pe acești lei în casa noastră, și toate fiarele vor fi puse pe fugă, nu din pricina înălțării glasului lor, ci pur și simplu prin cuvântarea acestora, pentru că nu poate răgetul leului să pună pe fugă fiarele atât de mult pe cât poate rugăciunea sfântului să alunge pe demoni.**

### **Sufletele se vatămă și de cel mai mic lucru**

**229.** Dacă cineva îi laudă pe oameni, aceștia se umflă de trufie, și dacă-i osândește cineva, cad în deznădejde. **Și așa cum trupurile neputincioase se vatămă de cel mai mic lucru, la fel sunt și sufletele piro-nite în lucrurile trecătoare și de puțin preț.** Pentru că pe astfel de oameni îi pierde nu numai sărăcia, ci și bogăția, nu doar tristețea, ci și bucuria și bunurile, chiar mai mult decât întristările. Pentru că sărăcia îl silește pe om să se păstreze și înțelept, în timp ce bogăția îl duce de multe ori la răul cel mai cumplit. **Și așa cum cei care au fierbințeală sunt nemulțumiți**

de toate, la fel și cei care au sufletul desfrânat sunt răniți de pretutindeni. Așadar, după ce le-am cunoscut pe acestea, să nu ocolim sărăcia și să nu admirăm bogăția, ci să întărim sufletul, încât să fie capabil să se împotrivească tuturor acestora. Pentru că și atunci când cineva zidește casă, nu nădăjduiește că nu o să cadă asupra ei ploaie, nici soare, pentru că aceasta este cu neputință, ci o pregătește ca să fie capabilă să le înfrunte pe toate. Și cel care construiește corabie nu face aceasta ca să nu vină asupra ei valuri, nici nu plănuiește, nici nu face ceva ca să alunge tulburarea mării, pentru că și aceasta este cu neputință, ci voiește ca pereții și corabia toată să fie rezistentă la orice primejdie. Și cel care se îngrijește de trupul său nu are în vedere să nu vină asupra lui strâmtorările, ci ca trupul să le rabde pe toate acestea cu ușurință. Deci la fel să facem și cu sufletul nostru și să nu cugețăm cum să scăpăm de sărăcie, nici cum să devenim bogați, ci cum să ne păzim sufletul nostru de fiecare dintre ele. Și în cele din urmă să facem ca el să se folosească și de bogăție, și de sărăcie.

### **Nu există nimic mai vrednic de scârbă decât sufletul care blestemă**

**230.** Iosif, când a fost vândut de frații săi și a devenit rob și a locuit în temniță, nu a grăit niciun cuvânt rău împotriva celor ce l-au întristat. Dar ce zice? „Eu sunt furat din pământul Evreilor” (Facere 40, 15), fără să spună de cine a fost furat. Pentru că a simțit

rușine pentru relele fraților mai mult decât ei, care le-au săvârșit pe acestea. La fel trebuie să ne purtăm și noi, îndurerându-ne pentru cei care ne vatămă mai mult decât ei înșiși. **Pentru că rana se mută asupra aceloră. Căci așa cum cei care calcă pe cuie și se mândresc sunt vrednici de milă și de tânguire din pricina acestei nebunii, la fel și cei care îi nedreptățesc pe cei care nu le fac niciun rău, deoarece produc răni în sufletele lor, sunt vrednici de multe dureri și tânguiri, iar nu de blesteme.** Pentru că nu există nimic mai scârbos decât sufletul care blestemă, nici mai necurat decât limba aceea care sfâșie cu astfel de cuvinte. **Ești om, deci să nu covârșești otrava aspidiei, ești om, nu deveni fiară! De aceea a fost făcută gura ta, nu ca să muști, ci ca să vindeci rănilor altora.** Amintește-ți ce sfat ți-a dat Dumnezeu: să ierți, ca să primești iertarea păcatelor. Tu însă și pe Mine Mă rogi să iau parte la răsturnarea poruncilor Mele și **îl muști pe fratele tău și îți înroșești cu sânge limba ta, așa cum fac nebunii, înfigându-și dinții în propriile mădulare.** Cum crezi că nu-l mulțumești pe diavol și nu-l faci să râdă când aude o astfel de rugăciune? Cât Îl mănii pe Dumnezeu, Care-Și întoarce fața de la tine, și cât Îl faci să te urască atunci când Îl rogi în acest fel? Ce-ar putea fi mai înfricoșător decât aceasta? Pentru că dacă cel care are vrăjmași nu trebuie să se apropie de Sfintele Taine, cel care nu numai că are, ci se și roagă împotriva lor, cum nu trebuie îndepărtat și din curțile bisericilor? Deci gândindu-ne la cele spuse mai sus și cunoscând pricina Jertfei, aceea că S-a jertfit

pentru vrăjmași, să nu avem niciun dușman, dar și dacă avem, să ne rugăm pentru el, încât și noi, după ce vom fi primit iertarea păcatelor noastre, să stăm cu îndrăzneală înaintea Judecății lui Hristos!

## **Dumnezeu a creat cerul ca să te minunezi și să te pleci înaintea Lui**

**231.** Să revenim la mădularele trupului nostru. Pentru că dacă nu luăm aminte, vom afla că ele sunt pricina pieirii noastre nu din firea lor, ci din propria noastră nepăsare. Gândește-te, te rog, că ochiul ți-a fost dat ca să-L preamărești pe Stăpânul, privind zidirea. Dar dacă nu folosești bine ochiul, el se face pricină de desfrânare (Matei 5, 28). Limba ți-a fost dată ca să-L preamărești și să-L lauzi pe Creator, dar dacă nu iei aminte, limba ta se face pricină de blestem (Iacov 3, 5). Mâinile ți-au fost date ca să le înalți când te rogi, dar dacă nu ești chibzuit, le întinzi spre răpire. Picioarele ți-au fost date ca să alergi spre fapte bune, dar dacă te arăți nepăsător, picioarele te vor îndruma la fapte rele. Vezi că pe omul slab îl vatămă toate? Vezi că pe paralytic, chiar medicamentele mântuitoare îl duc la moarte, și nu firea medicamentelor, ci neputința aceluia? Dumnezeu a creat cerul ca să te minunezi de lucrare și să te închini Stăpânului. Dar unii oameni, părăsindu-L pe Ziditor, s-au închinat cerului însuși. Și toate acestea au venit din nepăsarea și din nesăbuiința lor.

## Oamenii bogați au tot timpul nevoie de doctor și de medicamente

**232.** Dacă nu crezi cuvântului meu, ia seama bine la trupurile amândurora, al bogatului și al săracului, ca și la sufletul fiecăruia. Trupurile săracilor, ale celor obișnuiți cu lipsa, sunt mai robuste, iar sentimentele lor mai puternice, ei împlinindu-și lucrarea lor cu multă ușurință. Trupurile bogaților sunt molatice, mai moi decât ceara și asaltate de mulțime de boli. **Pentru că îi cuprinde și guta**, și tremurul în chip nejustificat, și bătrânețea mai înainte de vreme, și durerea de cap, și varicele, și tulburările de stomac, și lipsa poftei de mâncare și au tot timpul nevoie de medici, de medicamente și de îngrijire zilnică. Deci, spune-mi, acestea sunt trăsăturile plăcerii? Și care dintre cei ce cunosc aceste lucruri ne va spune ce este plăcerea? Pentru că plăcerea există doar atunci când este precedată de poftă, iar apoi urmează desfătarea. Dacă există însă desfătare, pofta nu mai apare, și atunci plăcerea pleacă și se pierde. De aceea și bolnavii, deși au în fața lor mâncăruri ispititoare, se simt ca naufragiații și par nefericiți, căci le lipsește pofta de mâncare, aceea care face plăcerea mai dulce. Pentru că nici mâncărurile prin ele însele, nici băuturile, ci pofta celor care mănâncă are putere și naște dorința și aduce mulțumire. De aceea, un bărbat înțelept, care știa foarte bine cele legate de plăcere și știa să filosofeze despre acestea, spunea: „Sătulul calcă miera în picioare, iar flămândului tot ce este amar i se pare

dulce" (Pilde 27, 7), arătând că plăcerea constă nu în felul mesei, ci în dispoziția oamenilor care mănâncă.

### **Să ajungem la Domnul prin mărturisirea păcatelor noastre**

**233.** Mulți oameni se vor căi acolo, în gheenă, dar după moarte nimeni nu va putea să se spovedească, ca să fie iertat. De aceea, se spune: „Să ajungem la Domnul prin mărturisirea păcatelor noastre” (Psalmul 94, 2), adică să simțim prezența Lui. Pentru că dacă o vom face aici, ea are putere, dar dacă o vom face dincolo, ea nu are niciun folos. **Spune-mi, dacă cineva ne-ar așeza pentru puțină vreme într-un cuptor încins, n-am face tot ce ne stă în putință să scăpăm, chiar dacă ar trebui să dăm și bani sau să devenim robi? Câți oameni loviți de boli înfricoșătoare nu ar prefera să dea totul ca să scape de acestea, tocmai pentru că există posibilitatea alegerii? Deci dacă aici o boală de scurtă durată ne chinuiește atât de mult, ce vom face acolo, în gheenă, unde pocăința nu ne va folosi la nimic? Acum suntem plini de atâtea rele și nu simțim, ne mușcăm unul pe altul, ne mâncăm, nedreptățind și osândind, și ne sfâșiem unul pe altul, pentru că ne supără măririle celorlalți.**

## Să ne vărsăm sângele de dragul lui Iisus Hristos!

**234.** Nu provoca ispitele atunci când evlavia ta înaintează bine. Spune-mi, de ce atragi primejdii care nu au niciun câștig? Spun acestea pentru că vreau să ții Legea lui Hristos, Care poruncește să ne rugăm a nu cădea în ispită și să-L urmărim purtând Crucea. Pentru că aceste lucruri nu sunt potrivnice, ci strâns legate între ele. **Deci tu să te pregătești ca un soldat viteaz, să fii mereu înarmat, chibzuit, priveghetor, așteptând întotdeauna vrăjmașul. Să nu provoci însă războaie, pentru că aceasta nu este trăsătura soldatului, ci a răzvrătitului. Dacă te cheamă însă trâmbița evlaviei, înrolează-te degrabă, arată dispreț față de viață, avântă-te cu multă râvnă în lupte, străpunge șirul vrăjmașilor, lovește fața diavolului, primește răsplată!** Dar dacă evlavia nu este deloc vătămă-tă, dacă nu se războiește nimeni cu dogmele noastre, adică cu cele care se potrivesc sufletului, dacă nu te silește nimeni să faci ceva din cele care nu sunt pe placul lui Dumnezeu, să nu faci osteneală de prisos. **Viața creștinului trebuie să fie plină de sângiuiri, dar desigur nu de sângiuiri străine, ci el trebuie să fie pregătit să-și verse sângele său. Deci să ne vărsăm sângele de dragul lui Hristos, atunci când trebuie, cu aceeași râvnă cu care am vărsa apa, pentru că în realitate sângele este apă care circulă în trup, și să ne lepădăm de trupul nostru cu aceeași ușurință cu care ne-am dezbrăca de veșmânt.**



## Păcatul nu cunoaște milostivire și compătimire

**235.** Cei care au luat robi, după legea războiului, de multe ori arată milostivire față de cei robiți. Și chiar dacă le poruncesc să care apă, să taie lemne, să pască caii, nu-i vatămă deloc sufletește, în timp ce acela care a fost luat în robie de păcat primește robie lipsită de milostivire și aspră, care-l duce la cele mai josnice fapte. Pentru că tirania păcatului nu cunoaște milostivire, nici compătimire. Deci ascultă cum nu s-a milostivit, după ce l-a luat rob, pe netrebnicul și nenorocitul de Iuda, ci l-a făcut hulitor de cele sfinte și trădător, iar după ce a săvârșit păcatul, l-a dus în fața Sinedriului iudeilor și i-a dat pe față greșeala lui. Și nici așa nu l-a lăsat să se folosească de câștigul pocăinței, ci păcatul l-a îndepărtat de pocăință și l-a dus la spânzurătoare. **Așadar, să știți că păcatul este un tiran înfricoșător care dă porunci rele și îi rușinează pe cei care fac ascultare de el.** De aceea vă rog să fugim cu mare atenție și râvnă de stăpânirea lui, să-l războim și niciodată să nu ne împrietenim cu el, iar după ce ne-am slobozit de păcat, să rămânem liberi. Pentru că dacă robii, după ce au scăpat de barbari, au simțit mângâiere, mult mai mult trebuie să ne bucurăm noi și să săltăm de bucurie că am fost eliberați de păcat, trebuie să păstrăm această bucurie nemuritoare și să n-o pierdem, nici să ne încurcăm din nou cu păcatul, săvârșind aceleași rele.

## Diavolul se străduiește să ne golească de virtuți

**236.** Așa cum pirații ce călătoresc pe mare nu atacă corăbiile când le văd ieșind din port – căci ce folos ar avea să scufunde vasul gol? - ci numai când se întorc și sunt pline de încărcătură, atunci pun în mișcare orice vicleșug, la fel și acel diavol viclean, când vede că am adunat multe: postire, rugăciuni, milostenie, înțelepciune și toate celelalte virtuți, când vede corabia noastră plină cu pietrele prețioase ale evlaviei, atunci o atacă, săpând din toate părțile după comoară, încât să scufunde corabia lângă țărm, și să ne trimită goi la liman. De aceea și Proorocul îi îndeamnă pe toți, zicând: „Nu te pierde la sfârșit!” Adică, după această cădere este greu să ne ridicăm din nou. Pentru că cel care ajunge în adâncul răutății le disprețuiește pe toate. Desigur că pe cel ce cade la început, cu toții îl iertăm din pricina lipsei lui de experiență, în timp ce acela ce cade după o cale lungă nu va primi lesne iertare sau îndreptățire, pentru că în situația aceasta căderea apare ca urmare a trândăviei.

## Dacă semenul nostru ne vorbește de rău, să-i arătăm îngăduință

**237.** Te-a vorbit de rău? Lăudă-l! Te-a ocărât? Mărește-ți laudele! A gândit ceva rău împotriva ta? Fă-i binefaceri, răsplătește-l cu cele contrare și dacă

de bună seamă te îngrijești de mântuirea lui și nu vrei să-ți satisfaci patima răzbunându-te. Vrei să afli cele pe care le-a pățimit Dumnezeu? Jertfelnicele Lui au fost dărâmate, proorocii Lui au fost uciși, dar pe toate le-a răbdat. N-ar fi putut să arunce trăsnet din cer? Iar după ce i-a trimis pe Prooroci și ei au fost uciși, L-a trimis și pe Fiul Său. Când iudeii arătau mai multă necredință, atunci El le-a arătat mai multe binefaceri. Și tu, dacă-l vezi pe aproapele tău că-ți arată asprime, atunci fii mai îngăduitor. Pentru că această nebunie are nevoie de mai multă mângâiere. Cu cât te vorbește de rău, cu atât este nevoie de mai multă îngăduință. La fel ca atunci când apare o febră înfricoșătoare și este nevoie s-o faci să scadă, tot astfel trebuie să lucrezi și cu cel care se mânia. Fiara, când devine prea sălbatică, toți se feresc de ea. La fel se întâmplă și cu cel turbat de mânie. Să nu crezi că aceasta este o cinste! Adică cinstim fiara și pe nebuni când îi evităm? Deloc! Aceasta este necinste și scârbă, sau mai bine zis nu este necinste și scârbă, ci milă și iubire de oameni. Nu-i vezi pe corăbieri că atunci când suflă vântul puternic, ei coboară pânzele ca să nu se scufunde corabia? Nu vezi că atunci când caili prind viteză și îl trag pe călăreț, acesta renunță și lasă frâul, ca ei să încetinească și el să nu-și piardă degrabă controlul asupra lor? Aceasta fă și tu! Mânia este foc, este flacără arzătoare ce are nevoie de material care să întrețină văpaia. Deci nu oferi hrană focului, și îndată ai stins răutatea! Mânia nu are putere de la sine dacă nu există un altul care să-i ofere hrană.

Nu ai nicio îndreptăţire pentru tine! Cel mânios este stăpânit de mânie şi nu ştie ce face. Tu, însă, ce iertare vei avea dacă văzându-l pe acesta cazi în aceleaşi lucruri şi nu te înţelepţeşti? **Dacă cineva, aflându-se la un ospăt, vede un beţiv rostind cuvinte urâte înaintea ferestrelor, iar după aceea, îmbătându-se, cade şi el în acelaşi păcat, nu este mult mai de neiertat decât acela?**

### **În Biserică trebuie să fie bună rânduială**

**238.** Acest lucru îl pătimim şi noi, care ne exprimăm prin cuvinte frumoase şi fraze bine alcătuite şi armonioase cu scopul de a fi mulţumiţi, şi nu de a ne folosi. Căci urmărim să fim admiraţi, şi nu să învăţăm, să aducem desfătare, şi nu să înduplecăm, să fim aplaudaţi şi să plecăm după ce primim laudă, şi nu să îndreptăm obiceiurile. Credeţi-mă că nici eu nu sunt altfel atunci când, grăind, primesc aplauze. Pentru că pătimesc ceva omenesc în acel moment - de ce să nu recunosc adevărul? - , mă bucur şi sunt mulţumit, însă după ce mă întorc la casa mea, mă gândesc că nu le-am fost deloc de folos celor care m-au aplaudat, şi dacă trebuia să-i folosesc cu ceva, din pricina aplauzelor şi laudelor l-am pierdut şi sufăr mult şi suspin şi lăcrimez deoarece le-am spus pe toate în zadar. Astfel este starea mea lăuntrică şi zic în sinea mea: „Care este folosul sudorilor mele, de vreme ce ascultătorii nu voiesc să se folosească din cuvintele mele?” Şi de multe ori m-am gândit să dau poruncă

să se interzică aplauzele, ca să vă îngăduie să ascultați în liniște și cu bună-rânduială. Deci iertați-mă, vă rog, și credeți-mă că drept este ca din acest moment să dăm această poruncă: să nu i se îngăduie niciunuia din ascultători să bată din palme când vorbește cineva, iar dacă dorește să se minuneze, s-o facă în tăcere. **Nimic nu se potrivește atât de mult în biserică, cât buna rânduială. Acestea vă rog și vă implor pe toți să le aveți în vedere. Și desigur că nici eu nu voi înceta să caut tot felul de chipuri prin care aș putea să folosesc sufletele voastre. Intră în atelierul de pictură și vei vedea că acolo este mare liniște. Deci și aici trebuie să se întâmple același lucru. Căci și aici pictăm prin culorile virtuții icoane împărătești, iar nu una de rând. De ce faceți aceasta? Iarăși aplaudați? Știu că nu este ușor, iar aceasta nu se întâmplă din fire, ci din cauza obișnuinței mari, că nu v-ați deprins să îndreptați obiceiul. Deci la noi tăblița este limba, iar artistul este Duhul Sfânt. Spune-mi, te rog, la Sfintele Taine există vreun zgomot, vreo tulburare? Când ne botezăm, când săvârșim toate celelalte Taine, nu domnește pretutindeni liniștea și tăcerea? Această frumusețe își are rădăcina în ceruri.**

**Sufletul care este stăpânit de mânie nu poate primi cuvânt duhovnicesc**

**239. Să construim pentru noi înșine corăbii, adică râvnă, zel, rugăciuni, ca să străbatem largul mării în liniște, pentru că această apă dăruiește**

viață. Căci așa cum, dacă cineva are gură de foc, la fel și fericitul Pavel știe să închidă gurile. Așa cum, dacă cineva are cuțit, la fel și Apostolul devine tăios. Și ca să înțeleagă cineva cuvintele acestea ale Sfântului Apostol Pavel, are nevoie de viață curată. De aceea și spune: „căci voi, care de multă vreme s-ar fi convenit să fiți învățători, aveți iarăși trebuință ca cineva să vă învețe cele dintâi începuturi ale cuvintelor lui Dumnezeu și ați ajuns să aveți nevoie de lapte, nu de hrană tare” (Evrei 5, 12). **Căci există o slăbiciune a simțirii. Așa cum un stomac bolnav nu poate să primească mâncăruri sănătoase și greu de digerat, la fel și sufletul care este stăpânit de mândrie și tulburare, care este molâu și neputincios de a se stăpâni, nu ar putea să primească cuvântul duhovnicesc.** Așadar, cunoscându-le pe toate acestea, să arătăm sufletul nostru sănătos, să devenim râvnitori Sfântului Apostol Pavel și să urmărim sufletul lui viteaz și neclintit, încât, pășind pe urmele tuturor celor săvârșite de el, să putem pluti în largul vieții de aici, să ajungem la limanul neînviforat și să dobândim bunătățile făgăduite celor care duc o viață vrednică de Hristos.

### Viermii care distrug sufletul împrăștie multă putoare

**240.** Sfântul Apostol Pavel scrie în Epistola către evrei că atunci când cineva încălca Legea lui Moise, era ucis fără milă, prin mărturia a doi sau trei oameni. Cât de rea credeți că va fi, la Judecată, pedeapsa

celui care L-a disprețuit pe Fiul lui Dumnezeu? Și este foarte firesc să fie așa, pentru că ți-am robit toate patimile prin Botez, spune Domnul. Ce s-a întâmplat de te-ai îndoit de un dar atât de mare și ai devenit altul în locul celui botezat? Am omorât și am îngropat păcatele tale de mai înainte ca pe niște viermi. De ce ai născut altele? Pentru că păcatele tale sunt mai rele și decât viermii ce distrug trupul, în timp ce acelea pierd sufletul și împrăstie mai multă putoare. Noi însă nu simțim putoarea și de aceea nu ne îngrijim s-o curățim. Pentru că nici bețivul nu știe cât de greu și de neplăcut este mirosul drojdiei vinului, ci doar acela care nu este bețiv își dă bine seama. La fel se întâmplă și cu păcatele. Cel care viețuiește cu înfrânare, cu scumpătate, cunoaște bălegarul și întinărirea aceea, în timp ce acela care s-a dat pe sine răutății este paralizat de beție și nu știe nici faptul că este bolnav. Și lucrul acesta este cel mai înfricoșător dintre răutăți. Căci el nu-i lasă pe cei căzuți să vadă adâncimea pieirii lor, ci în timp ce se găsesc în bălegar, cred că se bucură de parfum. De aceea nu pot să scape, ci în timp ce sunt plini de viermi, se laudă ca și cum ar fi împodobiți cu pietre prețioase.

### **Firea ispitelor nu este pricina căderilor morale**

**241.** Așadar, să nu ne arătăm nemulțumiți de relele de față, pentru că dacă ai păcate, ele se șterg și se ard cu ușurință prin suferință. Dacă ai virtute, prin

suferință devii strălucitor și puternic! Căci dacă priveghezi neconținut și ești chibzuit, vei fi mai presus de orice vătămare. Căci nu firea ispitelor este pricina căderilor morale, ci nepăsarea celor care sunt ispitiți. Dacă vrei să viețuiești în tihnă și mulțumire, nu urmări aceasta, ci umple-ți sufletul de răbdare și de tărie. Pentru că dacă nu le ai pe acestea, ispita nu numai că te va muștra, dar și tihna mai mult te va pierde. Că pricina pentru care pierdem mântuirea sufletului nostru este nepăsarea, și nu atacul răutăților, ascultă ce spune Hristos: „De aceea, oricine aude aceste cuvinte ale Mele și le împlinește, asemenea-se-va bărbatului înțelept care a clădit casa lui pe stâncă. A căzut ploaia, au venit râurile mari, au suflat vânturile și au bătut în casa aceea, dar ea n-a căzut, fiindcă era întemeiată pe stâncă. Iar oricine aude aceste cuvinte ale Mele și nu le împlinește, asemenea-se-va bărbatului nechibzuit care și-a clădit casa pe nisip. Și a căzut ploaia și au venit râurile mari și au suflat vânturile și au izbit în casa aceea, și a căzut. Și căderea ei a fost mare” (Matei 7, 24-27). Deci să nu credeți că pildele acestea au fost spuse pentru case, ci este vorba de sufletul ce arată prin fapte că ascultă cuvântul dumnezeiesc sau îl respinge.

### **Când pofta desfrânată stăpânește sufletul**

**242.** Asupra cărui păcat ne vom opri mai întâi? La oricare dintre ele vei vedea următoarele: **așa cum tâlharii și răzvrățiții, când vor să fure ceva prețios, o**



fac după ce se stinge lumina, la fel lucrează și min-tea desfrânată în cei păcătoși, pentru că, înlăuntrul nostru, rațiunea este o făclie ce luminează neîncetat. Și dacă duhul vicleniei suflă cu multă putere și stinge acea flacără, degrabă se va întuneca și sufletul și-l vor prinde îndată și-i vor răpi toate bunurile. Adică aceea se face atunci când pofta desfrânată stăpânește sufletul, după ce mai înainte a cuprins partea înaintevestitoare a cugetării, așa cum norul și pâcla cuprind ochii trupului și nu-l lasă să vadă nimic mai departe, nici prăpastia, nici iadul, nici frica, ci după ce acel tiran îl ia în stăpânire, îl răpune cu ușurință în continuare prin păcat. **Și ca un zid înălțat neconținut înaintea ochilor, nu lasă razele dreptății să pătrundă în cuget, pentru că gândurile necurate ale poftelor îl înconjoară din toate părțile ca un zid.** Și atunci femeia desfrânată se arată și stă înaintea ochilor lui, înaintea cugetului lui, înaintea gândurilor lui. **Și așa cum orbii, deși se găsesc în plină zi, sub întinderea cerului, nu sesizează lumina, pentru că ochii lor sunt închiși, la fel și aceștia, chiar dacă din toate părțile răsună predicile mântuitoare, însă pentru că mai înainte sufletul lor a fost cuprins de patima aceasta, își astupă cu desăvârșire auzul înaintea tuturor cuvintelor de acest fel.** Cei care au dobândit o astfel de experiență o cunosc bine. Fie ca noi să n-o cunoaștem din această experiență. Și nu doar păcatul singur face aceasta, ci orice dorință necuviincioasă.

**Precum o picătură de apă ce cade în vană,  
așa sunt toate neamurile înaintea lui  
Dumnezeu**

**243.** Toți avem nevoie de milostivirea lui Dumnezeu, căci scris este: „Milostivirea Domnului se arată față de orice om”. Însă dacă aceștia au nevoie de milostivirea lui Dumnezeu, ce-ar putea să spună cineva despre ceilalți oameni? Pentru că, spune-mi, de ce soarele răsare fără deosebire și asupra celor vicleni, și asupra celor buni? Și ce s-ar fi întâmplat dacă într-un singur an s-ar fi oprit ploaia? Nu ar fi pierit cu toții? Și ce ar fi fost dacă ploua fără măsură? Și dacă ar fi plouat foc? Și dacă ar fi pierit muștele? Deci de ce spun acestea? Dacă s-ar fi făcut întuneric, atunci n-ar fi pierit toți? Dacă s-ar fi cutremurat pământul, nu ar fi fost cu toții pierduți? Acum este prilejul cel mai potrivit ca să spunem: „Ce este omul, că-ți amintești de el?” (Psalmul 8, 4). Dacă s-ar fi cutremurat pământul, toți ar fi devenit un mormânt. „Iată, neamurile sunt ca o picătură de apă pe marginea unei găleți, ca un fir de pulbere într-un cântar. Iată insulele care cântăresc cât un fir de praf” (Isaia 40, 15). Așa cum nouă ne este ușor să mișcăm limba cântarului, la fel de ușor îi este lui Dumnezeu să distrugă toate și să le zidească din nou. Deci Cel Care are atâta stăpânire asupra noastră și ne vede că păcătuim în fiecare zi, însă fără ca să ne pedepsească, nu ne păstrează în viață prin milostivirea Lui? Pentru că și animalele

există datorită milostivirii Lui: „Pentru că pe oameni și pe animale le ții în viață, Doamne!”.

### Sufletul este vas și stup

**244.** Niciodată nu ar fi cu putință ca albinele să rămână într-un stup necurat. De aceea negustorii de miere stropesc cu uleiuri, cu miresme, cu vinuri aromate și cu altele, lăzile de stupi în care urmează să intre și să rămână puietul albinelor după ce ies din vechii stupi, ca să nu se îndepărteze din cauza mirosului neplăcut. Tot astfel se întâmplă și cu Duhul Sfânt. Sufletul nostru este vas și stup care trebuie să primească roiul harismelor duhovnicești. Deci dacă există în suflet mânie, amărăciune, fiere, roiul se îndepărtează. De aceea, Prisăcarul fericit și înțelept curăță cu desăvârșire vasele noastre fără să aibă nici cuțit, nici un alt instrument de fier, și ne cheamă în acest roi duhovnicesc. Și adunând roiul acesta, îl curăță desăvârșit cu rugăciuni și lupte și cu toate celelalte lucruri asemănătoare. Deci ia seama cum curăță deplin inima noastră, cum îndepărtează minciuna, cum înlătură mânia. El arată apoi cum ar fi cu putință să fie smulsă din rădăcină buruiana răului, dacă n-am fi mârniți în cuget. Adică așa cum se întâmplă de obicei cu fierea noastră atunci când activitatea ei crește peste măsură și arderile ei, vasul care a purtat-o mai înainte nu mai poate s-o țină pe aceasta în anumite hotare, ci ca și cum ar fi distrusă de un foc puternic din pricina lucrării prea mari, ea se sparge și pierde tot trupul.

## Epitimia să fie pe măsura păcatelor

**245.** Ce să spună preotul? Dacă te porți cu prea multă blândețe față de bolnavul ce are nevoie de asprime și nu faci tăietura adâncă la cel care are nevoie, vei curăți doar o parte a rănii și vei lăsa cealaltă parte. Și iarăși, dacă lucrezi pe deplin operația cerută, fără ezitare, bolnavul își pierde adesea curajul prin multele suferințe și aruncă departe toate obiectele și medicamentul și bandajul, strivește jugul, rupe legătura și se aruncă năvalnic în volbura visului. Și știi pe mulți care au fost aruncați în cea mai mare fărâdelege, pentru că li s-a dat pedeapsă pe măsura păcatelor lor. Epitimia nu trebuie să fie pe măsura mărimii păcatului, ci trebuie să se aibă în vedere și dispoziția păcătoșilor. Și aceasta este necesară pentru ca preotul să nu facă cumva tăietura prea mare, în timp ce retează partea vătămată, și să nu pricinuiască mai mare cădere, vrând să-l îndrepteze pe cel căzut.

## Beția înseamnă amestecarea nebuniilor firești

**246.** Ceea ce v-am spus în multe rânduri, aceea vă voi spune și acum. Adică, așa cum, dacă mănâncă cineva atunci când este nevoie, și o face cu măsură, are mare folos și spre sănătatea trupului, și spre desăvârșirea sufletului, la fel, dar în mod contrar, necumpătarea în mâncare îl vatămă pe om și trupește, și

sufletește. Pentru că multa mâncare și beție înțepenește puterea trupului și vatămă sănătatea sufletului. De aceea, să fugim de necumpătate și să nu arătăm nepăsare pentru mântuirea sufletelor noastre, ci știind că aceasta este pricina tuturor relelor, s-o smulgem din rădăcina ei adâncă. **Deoarece din viața desfrânată țâșnesc ca dintr-un izvor tot felul de păcate, precum este și beția. Ceea ce sunt lemnele pentru foc, aceasta este viața desfrânată și beția pentru alunecarea în păcat. Și așa cum acolo, mulțimea vreascurilor uscate aprinde mai mult focul și înalță mai mult flacăra, la fel și aici, viața desfrânată crește focul păcatelor, predându-ne pe noi înșine vieții luxoase și beției. Și știu, desigur, că la îndemnul meu și pentru că sunteți înțelepți, nu veți îngădui să depășiți hotarele nevoii. Însă acum, cu acest prilej, vă sfătuiesc să evitați nu doar această beție, ci și pe cea care se naște în lipsa vinului. Deci care este beția aceasta ce nu este pricinuită de vin? Este mare și diferită, pentru că într-adevăr, și mânia produce beție, și slava deșartă, și mândria și fiecare dintre patimile netrebnice care se nasc înlăuntrul nostru, pricinuind în noi, oarecum, un fel de beție și de îmbuibare ce ne întunecă mintea. Pentru că nimic altceva nu este beția decât ieșirea din limitele firești, rătăcirea gândurilor și pierderea cumpătării.**

## **Domnul îți cere frumusețea lăuntrică a sufletului tău**

**247. Ce faci, femeie? Nu cumva prin sulimani și prin vopsele poți să adaugi ceva la frumusețea trupească sau să schimbi urâtenia trupului? Nu vei adăuga nimic la frumusețea trupului, ci vei pierde și frumusețea sufletului! Pentru că această năstrușnicie nu este altceva decât mărturia nesăbuintei lăuntrice. Astfel, prin acestea îți aduni mult foc, atâțând poftele tinerilor și atrăgând privirile desfrânaților, pricinuind multe adultere și adunându-ți osândă asupra capului tău pentru alunecarea aceloră. Spune-mi, te rog, din ce pricină, venind la biserică, te împodobеști așa? Nu cumva această frumusețe o dorește Domnul când vii să te închini și să-ți mărturisești păcatele tale? El caută frumusețea lăuntrică, împlinirea faptelor bune, milostenia, înțelepciunea, cucernicia, credința adevărată. Tu însă, femeie, disprețuind toate acestea, începi chiar și în biserică să-i smintești pe mulți dintre cei care erau indiferenți față de tine. Și câte trăsnete nu se cuvin acestor femei? Spune-mi, vii la țărm și-ți pricinuiești naufragiu, vii la doctor să-ți vindecii rănilile și pleci făcându-ți rănilile mai mari? Dar ce iertare vei avea atunci? Deci dacă înainte unele femei erau atât de nepăsătoare pentru mântuirea lor, cel puțin acum să se încredințeze că trebuie să scape de pieirea aceasta, pentru că dacă Fericitul Pavel a interzis veșmintele scumpe, cu atât mai mult fardurile și vopselele.**

## Perechea rugăciunii și a milosteniei

**248.** Vă rog să ne îngrijim să păstrăm la înălțime această frumusețe lăuntrică și să aflăm care sunt cele care au puterea să păstreze strălucirea acestei frumuseți. Deci care sunt acestea? Înainte de toate, rugăciunea neîntreruptă, mulțumirea pentru bunurile primite și rugăciunea ca ele să fie păstrate. Pentru că aceasta este mântuirea noastră, medicamentul sufletelor noastre, doctorul patimilor ce se nasc în sufletul nostru. Rugăciunea este zid credincioșilor, rugăciunea este armă nebiruită, rugăciunea este curățitoarea sufletelor noastre, rugăciunea este izbăvitoarea sufletelor noastre, rugăciunea este pricina a mii de bunătăți. Pentru că ea nu este nimic altceva decât convorbirea cu Dumnezeu și dialogul cu Domnul tuturor. Deci cine ar putea să fie mai fericit decât cel care se învrednicește a vorbi neîncetat cu Domnul? Înainte de toate, rugăciunea poate să ne păzească neconținut și, împreună cu aceasta, prisosul nostru de bani prefăcut în milostenie reprezintă încununarea bunătăților noastre și mântuirea sufletelor noastre. Această pereche a rugăciunii și a milosteniei poate să ne dăruiască miile de bunătăți din cer, poate să stingă focul păcatelor din sufletele noastre și să ne aducă mare mângâiere. Sutașul Corneliu, după ce a dobândit această pereche a virtuților, a înălțat rugăciunile lui către cer. De aceea a și auzit de la înger: „Rugăciunile tale și milosteniile tale s-au suit, spre pomenire, înaintea lui Dumnezeu” (Fapte 10, 4).

## Când intri să te rogi, dă mai întâi milostenie

**249.** Să ascultăm de cuvintele Sfântului Apostol Pavel care spune să avem punga săracilor în casă, în locul în care ne rugăm, și înainte de a înălța rugăciunea, să dăm mai întâi milostenie. Și așa cum n-ai voie să te rogi fără ca mai înainte să-ți speli mâinile, la fel, să nu ai voie să te rogi fără ca mai înainte să faci milostenie. Pentru că a te odihni prin milostenie nu este lucru mai mic decât a atârna în apropierea patului tău Evanghelia. Pentru că dacă atârni Evanghelia fără să săvârșești nimic, nu te vei folosi deloc, în timp ce dacă ai această pungă, ai armă împotriva diavolului, dai aripi rugăciunii și faci casa ta sfântă, adunând înlăuntru mâncăruri pe care să le oferi prin săraci Împăratului. În apropierea pungii săracilor să fie și patul care va fi izbăvit de orice închipuire satanică în timpul nopții. Dar să nu pui acolo nimic care să vină din nedreptate. Despre milostenie este vorba. Milostenia nu poate să lăstărească niciodată din neomenie. Vreți să vorbesc și de motivele pentru care trebuie să dați, încât să faceți mai ușor această ofrandă? Meșteșugarii, precum cizmarul, tăbăcarul, fierarul sau orice alt lucrător, când vinde ceva din munca lui, să dea pârga avuțiilor sale în cinstea lui Dumnezeu, să pună o mică parte în pungă și să-I dea lui Dumnezeu zeciuială.



## Ai fost chemat în Împărăția lui Dumnezeu

**250.** Deoarece ne-am bucurat de o binefacere atât de mare, trebuie să ne amintim mereu de ea și să ne gândim întotdeauna la darurile lui Dumnezeu și să înțelegem de câte am fost izbăviți și câte am dobândit. Și astfel vom deveni recunoscători și se va înmulți iubirea noastră pentru El. **Ce spui, omule? Ai fost chemat în Împărăție, în Împărăția Fiului lui Dumnezeu, și tu caști, te scarpini și te arăți nepăsător? Deci dacă ar trebui să suferi în fiecare zi nenumărate morți, nu le-ai răbda pe toate? Așadar, pentru ca să dobândești putere, faci orice, însă când urmează să te faci părtaș Împărăției Fiului lui Dumnezeu, nu te lupți împotriva miilor de săbii, nu te arunci în foc? Desigur că este un lucru rău că îți iubești trupul tău și deși urmează să mori, tu te tânguiești și te îngrijești de cele de aici. Deci ce înseamnă toate acestea? Și de ce socotești moartea lucru înfricoșător? Pricina tuturor acestora sunt desfătărilor și tihna, pentru că cel care duce o viață chinuitoare ar prefera să dobândească aripi și să scape din viața aceasta. Acum însă pătimim la fel ca puii de pasăre abia ieșiți din ou, care, pentru că sunt slabi, vor mereu să rămână în cuibul lor. Și cu cât rămân mai multă vreme, cu atât devin mai neputincioși.**

**Slavă lui Dumnezeu pentru toate!**



## Cuprins

Însemnarea editorului.....	5
Marele Pescar al lumii.....	7
Bunul cel mai mare este smerenia inimii.....	8
Să ne temem de păcat, căci acesta înseamnă iadul .....	9
Mântuitorul Iisus Hristos spune:	
Eu vă sunt tată, frate, soră, totul.....	11
Slava deșartă este un demon cu înfățișare ademenitoare.....	12
Dumnezeu a iubit firea noastră desfrânată.....	13
Întristarea este viermele care mănâncă sufletul și trupul.....	14
Homosexualitatea este fapta care pierde sufletul împreună cu trupul (crimă îndoită) .....	16
Crucea este slava lui Hristos.....	17
Deșertăciune deșertăciunilor, toate sunt deșertăciune.....	20
Nimic nu este deopotrivă cu Biserica.....	22
Acele bunuri pe care ochiul nu le-a văzut și urechea nu le-a auzit!.....	24
Când sufletul nu are nimic sănătos, deși pare că încă viețuiește, a murit.....	25
Cum să te numesc om, când ai mai multe defecte decât fiarele?.....	27
Și cea mai mică lovitură îl umilește pe cel stăpânit de slavă deșartă.....	28
Om după nume și nu după cugetare.....	30
Cei care își îmbuibază pântecele oferă masă bogată viermilor.....	32
Milostenia este capabilă să ne șteargă păcatele.....	33

Milostenia este împărăteasa virtuților.....	34
Cel care va da un pahar cu apă rece unuia dintre aceștia mici ai Mei, în numele Meu, nu-și va pierde plata sa!.....	35
Părinții noștri i-au așezat pe săraci în fața ușilor bisericilor.....	37
Dacă vrei să te împrietenești cu Domnul tău, arată-I faptele milosteniei tale.....	38
Momentul în care Sfântul Ioan Gură de Aur a luat marea hotărâre să devină preot.....	40
Sufletul omului blând.....	42
Sufletul omului îndelung-răbdător.....	43
Imnul Sfântului Ioan Gură de Aur închinat Sfântului Mucenic Roman, cel căruia i s-a tăiat limba .....	44
De ce o numim Săptămâna Mare?.....	47
Slava deșartă este precum rodia sau mărul Sodomei și Gomorei.....	48
Porțile iadului nu vor birui Biserica.....	50
La ceasul rugăciunii, în biserică nu sunt îngăduite discuțiile, râsetele și zgomotul.....	52
Nu șovăi să mergi adesea la biserică Jertfa lui Avraam a fost preînchipuire.....	54
Moartea este călăul neînduplecat.....	56
Puterea sfintei rugăciuni este nemărginită.....	57
Înțelepciunea cu care a fost făcut ochiul nostru.....	60
Smerenia datorată înălțimii duhovnicești biruiește greutatea păcatului.....	61
Viața de aici este un han.....	62
Crucea este slava Fiului și mărturia iubirii lui Dumnezeu.....	63
Hristos este Vița, iar noi suntem mlădițele.....	64
Hristos a dezarmat începătoriile și stăpâniile viclene.....	65

Cei care se silesc răpesc Împărăția cerurilor.....	67
Hristos ne-a înconjurat cu arme mai puternice decât oricare foc.....	69
Harul lui Hristos nu se micșorează cu nimic.....	71
Lăcomia i-a făcut pe iubiții ei ucigători de părinți.....	71
Limbile invidioase sunt mai rele decât gurile însângerate.....	74
Dumnezeu L-a dat pe Fiul Său Unul-Născut la moarte, pentru mântuirea noastră.....	75
Așadar, mergeți în focul care a fost pregătit diavolului.....	77
Postirea face sufletul mai puternic.....	78
Harul fecioriei este mare.....	80
Omul se deosebește de animalele necuvântătoare prin cuvânt.....	81
Întotdeauna au existat femei bune și femei rele.....	83
Un mic fragment din scrisoarea a XI-a către Olimpiada.....	85
De ce te lauzi, tu, care ești pământ și pulbere?.....	86
Hristos suferă de foame.....	87
Ceea ce este catărul pentru car, aceea este sufletul pentru trup.....	89
Slava, se zice, înseamnă să fie admirat cineva de către toți.....	90
Soția trebuie aleasă după purtarea ei, nu după avere .....	92
Să te rușinezi doar când păcătuiești, iar nu când te căiești.....	93
Nu primim deloc iertare dacă dăm vina pe altcineva.....	94
Dumnezeu are felurite medicamente pentru mântuirea noastră.....	96
Niciun om n-ar putea să spună că este curat, măcar o zi.....	97

Mucenicia celor șapte frați Macabei și a mamei lor.....	98
Duhul Sfânt a dat putere și veșmintelor și umbrei apostolilor.....	100
Izbânzile fericitului Apostol Pavel.....	101
Hristos vă va boteza cu Duh Sfânt și cu foc.....	102
Vremea când Sfântul Ioan Gură de Aur a plecat în exil.....	104
Spune-ți tu întâi păcatele tale, ca să te izbăvești.....	105
Cel care se înfrânează doar de la mâncăruri, hulește foarte mult postul.....	106
Ce este lăcomia?.....	107
Pomenirea sfinților ne scapă de duhurile viciene și necurate.....	108
Moartea trupurilor noastre nu este pierdere, ci reînnoire.....	110
Cine este omul lipsit de răutate?.....	111
Puterea preoției este mai mare decât puterea împărătească.....	112
Mic fragment din scrisoarea a XII-a a Sfântului Ioan Gură de Aur către Olimpiada.....	114
Mic fragment din scrisoarea a VII-a către Olimpiada.....	115
Mic fragment din scrisoarea a XIII-a către Olimpiada.....	116
Omul a fost creat după chipul lui Dumnezeu.....	117
Bogăția voastră să se risipească în pântecele săracilor.....	118
Bogăția este un trădător înfricoșător, care îi războiește pe cei care o iubesc.....	120
Până în acest moment flămânzim și însetăm.....	121
Milostenia dăruiește Împărăția cerurilor.....	122
Prigoanele neîncetate n-au afundat Biserica.....	123

La săvârșirea Tainei Dumnezeiești, îngerii înconjoară Sfântul Jertfelnic.....	124
Nu deznădăjdui, vino în Biserică și arată pocăință!.....	125
Biserica este baie duhovnicească.....	127
Timpul acestei vieți este o mare cu naufragii.....	128
Citirea Dumnezeieștilor Scripturi este adierea Duhului.....	129
Piatra ascuțită a strâmtorărilor arată sufletul folositor.....	130
Fericitul Pavel ne spune: „Duhul să nu-L stingeți!” .....	131
Bogăția folosește doar să aprindă cuptorul în ziua aceea a Judecății viitoare.....	133
Acest Sânge prețuiește cât lumea întreagă.....	134
Semințele au căzut între spini.....	136
Măinile celor care miluiesc sunt liman liniștit pentru cei săraci.....	137
Nădejdea noastră în Dumnezeu este ancoră sigură.....	138
Când Dumnezeu este împreună cu oamenii, ei nu trebuie să se teamă de nimic.....	140
Sufletul celui care merge adesea la Biserică este minunat și plin de strălucire.....	141
Pofta a fost dată spre nașterea de copii și zămislirea vieții.....	142
Biserica este casa părintească, un trup și un duh.....	144
Pocăința deschide cerul și ne conduce în Rai.....	145
Învățătorule, izbăvește-ne, că pierim!.....	147
Lucruri nenumărate ne trag spre virtuți.....	148
Răbdarea se câștigă atunci când învățăturile prind rădăcini în inimile noastre.....	150
Fragment din omilia ținută în cinstea Mucenicului Varlaam.....	151

Cu cât mai ușoare sunt poruncile, cu atât mai mare este pedeapsa.....	152
Milosteniile care au ajuns înaintea lui Dumnezeu.....	154
Să ne curățim păcatele cu rugăciuni și milostenie.....	155
Dacă nu existau săraci, am fi pierdut mijlocul cel mai important al mântuirii noastre prin milostenie.....	156
Nimic nu hrănește iubirea ca milostenia.....	157
Bogaților, nu vă mai săturați să mâncați și să-i răniți pe săraci!.....	158
Să fugim de ospețele pline de viclenie.....	160
Biserica este locul învățaturii și al rugăciunii.....	162
Pe această piatră voi zidi biserica Mea.....	163
Dacă te lipsești de rugăciune, ești precum peștele scos din apă.....	165
Când veți face toate, să ziceți: suntem slugi netrebnice.....	166
Cine ești tu, omule, ca să te împotrivești lui Dumnezeu?.....	167
Diavolul viclean pizmuiește faptele noastre bune.....	169
Așa cum îl căutăm pe cel pierdut, la fel să-L căutăm și pe Dumnezeu.....	170
Virtutea trebuie să fie legată de smerenie.....	171
Dumnezeu l-a făcut pe om cu voie liberă.....	172
Păcatul îl face pe om fără rușine.....	173
„Domnul a spus să-i iubim pe vrăjmașii noștri și să ne rugăm pentru ei” .....	174
Fragment din scrisoarea a VIII-a către Olimpiada.....	175
Fragment din cuvântarea închinată mucenicului Roman.....	177
Întoarcerea Sfântului Ioan Gură de Aur din exil.....	178
Cei care au primit har și dreptate din belșug.....	180



Cuvântul este mai ascutit decât orice sabie cu două tăişuri.....	181
Dacă cineva vieţuieşte neconţinut în fărădelege, va suferi nenumărate boli.....	182
Nu există niciun păcat care să nu se şteargă prin pocăinţă.....	184
Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm şi să ne veselim într-însa.....	185
Omul viclean îşi adună durere şi osândă.....	186
Dumnezeirea nu are nevoie de nimic.....	187
Hristos ne-a pregătit să avem cugetare dreaptă.....	189
Proorocul David spunea: „Când voi ajunge să văd faţa lui Dumnezeu?” .....	190
Fragmente din cuvântul închinat Sfântului Lucian al Antiohiei.....	191
Să aveţi gândurile voastre îndreptate spre cele de sus.....	193
Răţiunea a fost dată oamenilor ca să evite păcatele.....	194
Dumnezeu este adevăratul vindecător al sufletelor şi al trupurilor.....	195
Cei trei tineri în cuptorul de foc.....	196
Despre faptul că fecioria este vrednică de admiraţie şi de multe cununi.....	199
Cele ce ochiul n-a văzut şi urechea n-a auzit.....	200
Avraame, Avraame, nu coborî mâna ta asupra lui Isaac.....	203
Pocăinţa ninivitenilor a silit iubirea de oameni a lui Dumnezeu să mintă.....	208
Împăratul Constantin, cel lipsit de răutate.....	212
Dumnezeul şi Creatorul nostru a aşezat firii noastre hotare.....	213
Legătura gheenei este foc nestins.....	214

Despre cei care sunt stăpâniți de iubirea de arginți.....	216
Bogații care mănâncă până crapă fac corabia să se scufunde.....	217
Într-adevăr, există ceva și mai rău decât chinurile noastre.....	218
Păcatul este mai înfricoșător decât orice demon.....	219
Fericitul Apostol Pavel spune: vreau ca toți oamenii să fie ca și mine.....	220
Binefacerea lui Dumnezeu față de vrăjmași se arată prin fapte.....	222
Suntem mireasmă bine-mirositoare.....	223
Candela, când primește lumină, poate să aprindă zeci de mii de alte candelă.....	224
Sufletul nostru nu este din fire nici bun, nici rău.....	226
Niciun rău nu este asemenea trufiei.....	227
Tu dormi în pat, în timp ce săracul doarme în paie.....	229
Avraam a crezut în Dumnezeu și credința i-a fost socotită mare virtute.....	230
Domnul grăiește: „Nu vă cunosc pe voi!”.....	231
Cel îndelung-răbdător nu este rănit de săgeți.....	232
Nu se numește înșelător cel care folosește înșelăciunea cu intenții bune.....	234
Săptămâna are o sută șazeci și opt de ore, și tu nu dispui de nicio oră ca să mergi la Biserică?.....	235
Hristos a pironit pe Cruce zapisul păcatelor noastre.....	236
Putem să îmblânzim patimile noastre.....	237
Lucrurile lumești sunt spini.....	239
Nu ești pedepsit doar ca om, ci și ca fiu al lui Dumnezeu.....	240
Viața de aici este largul necuprins al mării, cu multe furtuni.....	241

Deșertăciunea femeilor.....	243
Biserica este mai înaltă decât cerul.....	244
Câteva dintre multele nume ale lui Hristos.....	245
Despre vremea postirii.....	246
Privindu-L pe Hristos lihnit de foame, nu-L ajuți?.....	247
„Mortul doarme, dar va învia”.....	248
Cel care a jurat, deja a murit.....	249
Patimile ne sfâșie sufletul.....	251
Albina se trudește și se chinuiește.....	252
Minunate sunt lucrurile Tale, Doamne, toate cu înțelepciune le-ai făcut.....	253
Pronia lui Dumnezeu cârmuiește lumea.....	254
Moartea este călătorie vremelnică, prelungirea somnului obișnuit.....	255
Dacă avem evlavie, Dumnezeu ni le va dărui pe toate.....	256
Lupta este împotriva începătorilor viclene, împotriva puterilor diavolului.....	257
Cel care viețuiește cu frică de Dumnezeu este cu neputință să păcătuiască.....	258
Dreptul Iosif, deși gol, pare mai strălucitor.....	259
Omul lipsit de ispite este încă nepregătit.....	260
Slobozirea femeii cananeence.....	261
Diavolul ne atacă la vremea rugăciunii.....	263
Sfântul Apostol Matei, cel care s-a făcut din vameș evanghelist.....	264
Și pentru femei există premiu.....	265
Nu a existat nicio suferință dintre cele omenești, care să nu-l fi lovit pe fericitul Iov.....	266
De ce nu vii la biserică?.....	267
Cinstește sufletul tău așa cum se cuvine.....	268
Frumusețea trupeză și frumusețea sufletească.....	270
Cunosc foarte bine viclenia diavolului.....	271

Chinurile primilor creștini au fost înfricoșătoare.....	272
Crucea este voia lui Dumnezeu-Tatăl.....	273
Să mâncăm și să bem, căci mâine vor muri.....	276
Împărăția Lui nu are sfârșit.....	277
Virtutea rămâne nerobită.....	279
A doua venire a Domnului nostru Iisus Hristos.....	280
În rugăciunile noastre să cerem ceea ce este folositor pentru suflet.....	282
Din pricina păcatelor apar tristeți, războaie, boli și pătămiri.....	283
Baia nașterii din nou.....	284
Dumnezeu ne-a dat ochi îndoîți, ai trupului și ai credinței.....	285
Și dacă păzim, și dacă încălcăm jurământul, tot vom fi osândiți.....	287
Nimeni nu poate să-l veteme pe cel care nu se nedreptățește pe sine.....	288
Vremea în care se va arăta Înfricoșătoarea Judecată.....	291
Pronia lui Dumnezeu.....	292
Spune-mi, ce osteneală ți se cere ca să-l ierți pe cel care te-a întristat?.....	293
Calea ce duce spre viață este plină de greutate.....	294
Cuvântul este mai tăios decât sabia.....	297
Cel Care ne întărește pe noi este Dumnezeu.....	298
Cele pe care ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit și la mintea omului nu s-au suit.....	299
Înțelepciunea zidirii, a sprâncenelor și a genelor noastre.....	301
Avem comoara aceasta în vase de lut.....	302
Tribunalul înfricoșător al Judecății noastre.....	303
Femeia ta este însuși trupul tău, desfrânata este sabie cu două tăișuri.....	304

Luptele Sfântului Apostol Pavel în toate părțile lumii.....	305
Cel care lucrează virtutea se găsește pe pământ vârtos.....	306
Viața în desfrâu îi face pe oameni mai răi decât porcii.....	307
Cel care face fapte rele urăște lumina.....	308
Acolo unde calcă picioarele sfinților nu se va întâmpla niciun lucru neplăcut.....	309
Sufletele se vatămă și de cel mai mic lucru.....	310
Nu există nimic mai vrednic de scârbă decât sufletul care blestemă.....	311
Dumnezeu a creat cerul ca să te minunezi și să te pleci înaintea Lui.....	313
Oamenii bogați au tot timpul nevoie de doctor și de medicamente.....	314
Să ajungem la Domnul prin mărturisirea păcatelor noastre.....	315
Să ne vărsăm sângele de dragul lui Iisus Hristos!.....	316
Păcatul nu cunoaște milostivire și compătimire.....	317
Diavolul se străduiește să ne golească de virtuți.....	318
Dacă semenul nostru ne vorbește de rău, să-i arătăm îngăduință.....	318
În Biserică trebuie să fie bună rânduială.....	320
Sufletul care este stăpânit de mânie nu poate primi cuvânt duhovnicesc.....	321
Viermii care distrug sufletul împrăstie multă putoare....	322
Firea ispitelor nu este pricina căderilor morale.....	323
Când pofta desfrânată stăpânește sufletul.....	324
Precum o picătură de apă ce cade în vană, așa sunt toate neamurile înaintea lui Dumnezeu.....	326
Sufletul este vas și stup.....	327

Epitimia să fie pe măsura păcatelor.....	328
Beția înseamnă amestecarea nebuniilor firești.....	328
Domnul îți cere frumusețea lăuntrică a sufletului tău.....	330
Perechea rugăciunii și a milosteniei.....	331
Când intri să te rogi, dă mai întâi milostenie.....	332
Ai fost chemat în Împărăția lui Dumnezeu.....	333

# NOUĂ SUTE CINCIZECI DE PARABOLE



La oameni, bunul cel mai mare este unul singur: smerenia inimii și amintirea zilei morții, vremea în care vom ieși goi din această mare a vieții și vom vedea însoțindu-ne înfierările faptelor.

Prin urmare, să străbatem largul mării acestei vieți curăți de întinăciune și să dobândim drept martor al faptelor bune zidirea. Să dezlegăm nodul cel slab care ne ține legați de cele prezente, să îndepărtăm inima noastră de dezmiardarea cea trecătoare, să alungăm grija de multe care ne duce la pieire, să nu ne legăm sufletul cu legături pământești, să disprețuim slava care vine de la cele trecătoare de aici, **să disprețuim floarea lucrurilor deșarte, care este ca și vopseaua care lesne își pierde culoarea**, să străbatem viața ca și cum ne-am îndrepta spre ceruri pe aripile rugăciunii. Noi, cei care pășim pe calea vieții, să urmărim răsplata chemării celei de sus a lui Hristos.

